

ผลของการเสนอตัวแบบผ่านนิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ในเด็กปฐมวัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ.2552

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ผลของการเสนอตัวแบบผ่านนิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ในเด็กปฐมวัย

จารณี ทรัพย์ประเสริฐ

นางสาวจารณี ทรัพย์ประเสริฐ
ผู้วิจัย

๒๕๖๒

อาจารย์ปิยะธิดา ขจรชัยกุล
คด.(จิตวิทยาการศึกษา)

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

พรชัย ชื่นนอก

รองศาสตราจารย์พูนสุข ช่วยทอง
วท.ม.(การเจริญพันธุ์และการวางแผนประชากร)
กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์โชคชัย หมั่นแสงทรัพย์

ว.ว.(กุมารเวชศาสตร์)

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

๒๕๖๒

อาจารย์ปิยะธิดา ขจรชัยกุล

คด.(จิตวิทยาการศึกษา)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต(สาธารณสุขศาสตร์)

สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว

คณะสาธารณสุขศาสตร์

๒๕๖๒

ศาสตราจารย์บรรจง มไหสวริยะ

พ.บ.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ผลของการเสนอตัวแบบผ่านนิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ในเด็กปฐมวัย

ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว

วันที่ 13 มีนาคม พ.ศ.2552

จารณี ทรัพย์ประเสริฐ

นางสาวจารณี ทรัพย์ประเสริฐ

ผู้วิจัย

Sc 50111/3000

รองศาสตราจารย์ระวีวรรณ แสงฉาย

M.P.H. (Social Medicine)

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

25/11

อาจารย์ปิยะธิดา ขจรชัยกุล

กค.(จิตวิทยาการศึกษา)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

พญพร ชื่นทอง

รองศาสตราจารย์พูนสุข ช่วยทอง

วท.ม.(การเจริญพันธุ์และการวางแผนประชากร)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

สม วัฒนา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมาลี สิงหนิยม

วท.ม.(ชีวสถิติ)

รักษาการแทนคณบดี

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์โชคชัย หมั่นแสงทรัพย์

ว.ว.(กุมารเวชศาสตร์)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

สม วัฒนา

ศาสตราจารย์บรรจง มไหสวริยะ

พ.บ.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากคณาจารย์หลายท่าน ขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ ดร.ปิยะธิดา ขจรชัยกุล ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์พูนสุข ช่วยทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์โชคชัย หมั่นแสงทรัพย์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าตลอดช่วงเวลาในการทำวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร รองศาสตราจารย์ ดร.สุปรียา ตันสกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมสุภาวี่ จันทนะโสทธิ ที่ช่วยกรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีความถูกต้องในเชิงเนื้อหาและภาษามากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ระวีวรรณ แสงฉาย ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ถูกต้อง

ขอกราบขอบพระคุณ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี สาธารณสุขอำเภอคอนเจดีย์ และหัวหน้าสถานีอนามัยตำบลไร่รด ที่ได้ให้โอกาสผู้วิจัยได้เข้ารับการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการและคุณครูประจำชั้นอนุบาลโรงเรียนบ้านหนองจิกราก ข่า โรงเรียนวัดหนองแจงและโรงเรียนบ้านดงกระเซา ตำบลไร่รด อำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ภาควิชาอนามัยครอบครัว และเพื่อน ๆ น้อง ๆ นักศึกษาปริญญาโท ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบพระคุณ ผู้สร้างสรรค์วรรณกรรมและสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ที่ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถนำมาพัฒนาสร้างสรรค์กิจกรรมสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ พ่อ แม่ น้องสาวและอัฐพล กลั่นบุศย์ ที่ให้ความห่วงใย และช่วยเหลือผู้วิจัยมาโดยตลอด

จารุณี ทรัพย์ประเสริฐ

ผลของการเสนอตัวแบบผ่านนิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ในเด็กปฐมวัย
EFFECT OF STORYTELLING MODELING METHOD THROUGH HEALTH HABIT
PROMOTION BY USING INSTRUCTIONAL MEDIAS IN EARLY CHILDHOOD

จารุณี ทรัพย์ประเสริฐ 4936313 PHPH/M

วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ปิยะธิดา ขจรชัยกุล คด. (จิตวิทยาการศึกษา)

พูนสุข ช่วยทอง วท.ม.(การเจริญพันธุ์และการวางแผนประชากร) โชคชัย หมั่นแสวงทรัพย์ ว.ว.(กุมาร
เวชศาสตร์)

บทคัดย่อ

งานวิจัยทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการเสนอตัวแบบผ่านนิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ในเด็กปฐมวัย โดยนำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของเบนดูรามาเป็นหลักในการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง เด็กอายุ 4-5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล ในเขตอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 64 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ กลุ่มละ 32 คน กลุ่มทดลองได้รับกิจกรรมการเล่านิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวผ่านนิทานตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นที่โรงเรียน จำนวน 12 กิจกรรม เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบได้รับการเรียนการสอนตามหลักสูตรปกติที่โรงเรียนจัดให้ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย แบบประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยและแบบสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า ก่อนการทดลอง ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน ($p\text{-value} > 0.05$) หลังการทดลองและระยะติดตามผล เด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยสูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$)

จากผลการวิจัยนี้ บุคลากรด้านสาธารณสุข ครูและผู้ปกครองสามารถนำกิจกรรมการเล่านิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ในเด็กปฐมวัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ด้านสุขภาพแก่เด็กปฐมวัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีสุขภาพที่ดี

คำสำคัญ : ตัวแบบ/นิทาน/สุขนิสัย/เด็กปฐมวัย

EFFECT OF STORYTELLING MODELING METHOD THROUGH HEALTH HABIT
PROMOTION BY USING INSTRUCTIONAL MEDIAS IN EARLY CHILDHOOD

JARUNEE SUPPRASERT 4936313 PHPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN FAMILY HEALTH

THESIS ADVISORY COMMITTEE: PIYATIDA KHAJORNCHAIKUL, Ph.D.,
POONSUK SHUAYTHONG, M.Sc., CHOKCHAI MUNSAWAENG SUB, M.D.

ABSTRACT

The quasi-experimental study examined the effect of a storytelling modeling method promoting health habits by using instructional medias, in early childhood. It is based on the Social Cognitive Learning Theory of Albert Bandura. The experimental and comparative groups both consist of 32 kindergarten aged children between 4-5 years old attending kindergarten in Donchedi District, Suphanburi Province, Thailand. The experimental group received health habit promotion via instructional medias which consisted of 12 activities at school for 4 weeks. The comparative group only studied the normal curriculum. Data were collected by questionnaire which asked the mother about health habits in early childhood, an early childhood health habits assessment form, and an early childhood health habits behavior observation form. Data was analyzed by application of chi-square test, independent sample t-test and paired sample t-test.

The results revealed that mean health habit scores in the experimental group and comparative groups before intervention were not different ($p\text{-value} > 0.05$). After intervention and during follow up period, mean health habit scores in the experimental group increased significantly more than the comparative group and more than the mean health habit scores before intervention ($p\text{-value} < 0.05$).

For the application of the results from this study, public health officers, teachers and parents can use this modeling method of health habit promotion by instructional medias as a guideline for early childhood health learning. This will be useful for promoting and developing early childhood health.

KEY WORDS: MODELING / STORYTELLING / HEALTH HABITS / EARLY CHILDHOOD

199 pages

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมุติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	6
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย.....	9
สุขภาพเด็กปฐมวัย.....	18
นิทานสำหรับเด็กปฐมวัย.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	34
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
รูปแบบการวิจัย.....	36
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	37
การสร้างเครื่องมือ.....	39
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	40
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	47
ขั้นตอนดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	
ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	53
เปรียบเทียบสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย.....	57
สรุปผลการศึกษาตามสมมติฐาน.....	80
บทที่ 5 อภิปรายผลการศึกษา	
อภิปรายระเบียบวิธีวิจัย.....	81
อภิปรายผลการวิจัย.....	87
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	96
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	100
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	101
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาไทย.....	102
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาอังกฤษ.....	114
รายการอ้างอิง.....	126
ภาคผนวก.....	132
ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	133
ข. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง.....	135
ค. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	175
ง. ภาพกิจกรรม.....	196
ประวัติผู้วิจัย.....	199

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย.....	42
2. การสังเกตแบบสุ่มเป็นช่วงเวลา.....	46
3. ร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ.....	54
4. การเปรียบเทียบสุขนิสัยจากการประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย.....	61
5. การเปรียบเทียบสุขนิสัยจากการสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย..	66
6. การเปรียบเทียบสุขนิสัยจากการสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย.....	70
7. การเปรียบเทียบสุขนิสัยที่เปลี่ยนแปลงจากการประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย.....	74
8. การเปรียบเทียบสุขนิสัยที่เปลี่ยนแปลงจากการสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัย ของเด็กปฐมวัย.....	76
9. การเปรียบเทียบสุขนิสัยที่เปลี่ยนแปลงจากการสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย.....	79

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1. กระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกต.....	16
2. กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	35
3. แบบแผนการทดลอง.....	36
4. ฟังชั่นตอนดำเนินการทดลอง.....	51

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชดำรัสของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มีใจความตอนหนึ่งว่า “ข้าพเจ้าเห็นว่า เรื่องสุขภาพอนามัยนี้เป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นพื้นฐานของสิ่งมีชีวิตทั้งมวล ดังคำกล่าวที่ว่า จิตใจที่แจ่มใสย่อมอยู่ในร่างกายที่แข็งแรง หากประชาชนมีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ ไม่เจ็บไข้ได้ป่วย เขาก็จะมีสติปัญญาเล่าเรียน ประกอบสัมมาอาชีพ สร้างสรรค์ความเจริญต่างๆ ให้แก่บ้านเมือง ดังนั้น ถ้าเราจะกล่าวว่าพลเมืองที่แข็งแรงย่อมสร้างชาติที่มั่นคงก็คงไม่ผิด”(1) จากพระราชดำรัสจะเห็นได้ว่า สุขภาพเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและมีความสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การส่งเสริมสุขภาพเป็นกระบวนการเพิ่มความสามารถของประชาชนในการควบคุมดูแลและพัฒนาสุขภาพของตนเอง ถือว่าเป็นการลงทุนที่สำคัญทางด้านสุขภาพ(2) เพราะในปัจจุบันประเทศไทย ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อสุขภาพไปปีละหลายแสนล้านบาท ค่าใช้จ่ายจำนวนนี้ส่วนใหญ่หมดไปกับการรักษาพยาบาลทั้งสิ้น นอกจากนี้โรคที่เป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับต้นๆ ส่วนเป็นโรคที่สามารถป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นได้ก่อนวัยอันควร โดยการปฏิบัติตัวหรือมีวิถีชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมต่อการส่งเสริมสุขภาพของตนเอง(3)

ในการที่จะส่งเสริมให้ประชากรของประเทศมีสุขภาพอนามัยที่ดีได้นั้นต้องเริ่มต้นตั้งแต่วัยเด็ก เนื่องจากสุขภาพได้รับอิทธิพลมาจากวิถีชีวิตและพฤติกรรมที่กระทำตั้งแต่ในช่วงปฐมวัยและจากคำกล่าวที่ว่า เด็กในวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า ดังนั้นสุขภาพของเด็กจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรให้ความสนใจเพื่อให้พัฒนาการของเด็กเปลี่ยนแปลงไปอย่างถูกต้อง เสริมสร้างให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพของประเทศชาติต่อไป(4)

จากการศึกษาปัญหาและแนวโน้มด้านสุขภาพ ข้อมูลจากกองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2545(5) พบเด็ก 0-6 ปี มีอัตราป่วยด้วยโรคติดเชื้อก่อนข้างสูง โดยเฉพาะโรคระบบทางเดินหายใจ พบอัตราป่วยร้อยละ 70.3 รองลงมาคือโรคระบบทางเดินอาหาร พบอัตราป่วยร้อยละ 38.6 ซึ่งโรคเหล่านี้ล้วนมีสาเหตุมาจากการปฏิบัติตัวด้านอนามัยส่วนบุคคลที่ไม่ถูกต้องทั้งในเรื่องของการรักษาความสะอาดของร่างกาย ของใช้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการล้างมือ จากการสำรวจพฤติกรรมการล้างมือให้สะอาดทุกครั้งก่อนรับประทานอาหารของประชาชนตั้งแต่อายุ 6 ปี

ขึ้นไป พ.ศ. 2548(6) พบว่า พฤติกรรมการล้างมือลดลงจากปี 2545 ถึงร้อยละ 15 โดยลดจากร้อยละ 65 เหลือร้อยละ 50 ในปี 2548 ที่สำคัญยังพบอีกว่า ผู้ที่ไม่ได้ล้างมือหลังเข้าห้องส้วมมีมากถึงร้อยละ 42 โดยเชื่อโรคกว่าร้อยละ 90 ติดมากับมือ มักติดอยู่ที่บริเวณปลายนิ้วมือ นิ้วโป้ง ง่ามนิ้ว และบริเวณหลังมือ ดังนั้นหากเรามีการล้างมืออย่างถูกต้องจะช่วยลดการป่วยจากโรคติดเชื้อดังกล่าวได้ นอกจากนี้ผลการสำรวจภาวะสุขภาพช่องปากของกรมอนามัย ปี 2548(7) ยังพบว่า เด็กไทยอายุ 3 ปี มีฟันผุร้อยละ 66 และอายุ 5 ปี มีฟันผุถึงร้อยละ 87 ถือว่า อยู่ในระดับที่สูงและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามอายุ ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่มาจากการบริโภคอาหารและเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลเพิ่มมากขึ้น และจากการแปรงฟันไม่สม่ำเสมอและถูกวิธี จากสถานการณ์ดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีการดูแลสุขภาพอนามัยของเด็กปฐมวัย โดยการวางรากฐานพัฒนาทักษะส่วนบุคคลตามกลยุทธ์การส่งเสริมสุขภาพ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้เด็กมีการรับรู้และเจตคติที่ถูกต้อง สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพให้เหมาะสม นำไปสู่การมีสุขภาพที่ดีได้ในอนาคต

การเริ่มต้นปลูกฝังลักษณะนิสัยของเด็ก ตั้งแต่เด็กยังอยู่ในช่วงปฐมวัย เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กปฐมวัยในช่วงอายุ 4-5 ปี เป็นช่วงที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นระยะที่มีการสร้างรากฐานของสุขภาพ การเจริญเติบโตและการพัฒนาการ เด็กจะเรียนรู้ได้เร็วที่สุดในช่วงนี้ เมื่อได้รับการเอาใจใส่ อบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก สนับสนุนให้มีประสบการณ์การเรียนรู้จากคนและสิ่งแวดล้อมรอบตัว พร้อมกับการได้รับอาหารที่เหมาะสม พอสเพียงพอ และการดูแลสุขภาพที่ดี (8) นอกจากนี้ ด้วยการที่ธรรมชาติของเด็กวัยนี้ชอบการค้นคว้า เด็กมักสนใจทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัว อยากรู้ อยากเห็น เป็นตัวของตัวเอง อยากช่วยเหลือตัวเอง ริเริ่มสร้างสรรค์ และชอบเลียนแบบ จึงเหมาะแก่การเสริมสร้างทัศนคติที่ดีและเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน เพราะฉะนั้น ในช่วงเวลาดังกล่าว ถ้าบ้านและโรงเรียนมีสิ่งแวดล้อมที่สร้างเสริมการเรียนรู้ เด็กก็จะเกิดการเรียนรู้ทั้งโดยทั่วไปและการเรียนรู้ในเรื่องเฉพาะอย่างได้ดีที่สุดด้วย(9,10,11) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งเน้นเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับเด็ก ซึ่งคุณลักษณะนั้นได้แก่ การมีสุขภาพดี เจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี(12) และนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขในเรื่องโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่มุ่งเน้นสร้างเสริมสุขภาพของเด็กในทุกๆด้าน(13)

ครอบครัวมีหน้าที่ปลูกฝังเด็กดีที่สุด เพราะเป็นสถาบันแรกที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กโดยตรง เด็กจะเติบโตและมีคุณภาพชีวิตอย่างไรนั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสภาพครอบครัว และวิธีการอบรมเลี้ยงดูของบุคคลในครอบครัวเป็นสำคัญ การสร้างเสริมสุขภาพทางด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งจำเป็นลำดับแรก โดยที่ความแข็งแรงของเด็กจะเป็นพื้นฐานในการเจริญเติบโต ดังนั้น บิดามารดาจึงควรให้ความสำคัญต่อการเลี้ยงดู และเตรียมความพร้อมทุกด้านให้แก่

เด็กโดยเฉพาะทางด้านร่างกาย บิดามารดาควรฝึกให้เด็กรักษาความสะอาดของร่างกาย เครื่องแต่งกาย โดยรู้จักการอาบน้ำ การล้างมือก่อนและหลังรับประทานอาหาร การแปรงฟัน บ้วนปาก ควรฝึกให้เด็กทำงานเกิดเป็นสุขนิสัย (14)

เครื่องมือสำคัญที่ผู้ใหญ่ทุกคนทุกสมัยใช้สร้างเสริมการเรียนรู้ บ่มเพาะพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และค้ำจุน พัฒนาสติปัญญา สุขภาวะ กิริยามารยาท คุณธรรมจริยธรรมในเด็กได้อย่างเหมาะสม และได้ผลดียิ่งก็คือ นิทาน(15) นิทานมีความสำคัญและให้ประโยชน์ต่อการพัฒนาการและการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับธรรมชาติของเด็กปฐมวัยอย่างมาก ซึ่งตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา และทฤษฎีความสัมพันธ์เชื่อมโยงของทอร์นไค์(16,17) จะเห็นได้ว่า เด็กในวัยนี้ให้ความสำคัญกับตัวแบบอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นตัวแบบที่เป็นบุคคลใกล้ชิด อันได้แก่ บิดามารดาและตัวแบบจากตัวละครในนิทานที่เด็กๆชื่นชอบ ดังนั้น นิทานจึงมีคุณค่าในการที่จะทำให้เด็กได้มีตัวแบบที่ดีเพื่อปลูกฝังนิสัยและพฤติกรรมที่ต้องการ การให้เด็กได้ฟังและปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์ซ้ำๆ จะช่วยให้เด็กซึมซับเป็นนิสัยที่ดีได้ นอกจากนี้นิทาน ยังเป็นสื่อที่ช่วยสร้างให้เด็กเข้าใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เข้าใจความสนใจของเด็ก ทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและติดตามเรื่องราวที่ฟังได้ตลอดทั้งเรื่อง โดยผู้ปกครองและครูสามารถสอดแทรกจริยธรรมและการเรียนรู้ที่เหมาะสมเข้าไปในขณะที่เราเล่าให้เด็กฟัง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ช่วยให้เด็กซึมซับเข้าไปอยู่ในความทรงจำได้นานกว่าการพรีสอนโดยตรง(18)ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของชีวัน วิสาสะ(19)นักเขียนและนักวาดภาพประกอบหนังสือ นิทานสำหรับเด็กที่กล่าวว่า การเล่านิทานให้เด็กฟังเป็นการเปิดโลกให้เด็กได้สัมผัสและเรียนรู้ ขอบข่ายอันกว้างไกลของภาษา ได้รับรู้เรื่องราวผ่านตัวละคร เด็กๆจะได้มีโอกาสเรียนรู้และเข้าใจถึงอารมณ์ความรู้สึกต่างๆอย่างลึกซึ้ง โดยการจินตนาการเอาตัวเองเข้าไปอยู่ในโลกของนิทานเป็นโลกเดียวกับตัวละครที่เขาชื่นชอบ และพร้อมที่จะเก็บเกี่ยวประสบการณ์จากตัวละครกลับมาใช้ในโลกลงชีวิตจริง

สำหรับการเสริมสร้างสุขภาพเด็กปฐมวัย สามารถใช้นิทานเป็นเครื่องช่วยสอนได้ ดังจะเห็นได้จากการที่มีนิทานดีๆหลายเรื่องที่เสนอถึงความตระหนักรู้ในการดูแลสุขภาพ ทั้งสุขภาพกาย ด้วยการออกกำลังกาย การคัดสรรอาหารการกินที่ควรและไม่ควรบริโภค การพักผ่อน การดูแลรักษาสุขภาพของตนรวมถึงสุขภาพใจและจิตวิญญาณ(15) ดังเช่น นิทานเรื่องคุณฟองนักแปรงฟัน (20) เป็นต้น ซึ่งการนำความรู้ด้านสุขภาพมาถ่ายทอดในรูปของการเล่านิทานนั้นถือว่าเหมาะสมกับการเสริมสร้างการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพได้ดีในกลุ่มเด็ก (21)

สื่อในการเล่านิทาน มีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยมาก เพราะเด็กในช่วงวัยนี้มีช่วงความสนใจสั้น ครูและผู้ปกครองควรเลือกสื่อประกอบการเล่านิทานที่เร้าต่อความสนใจของเด็ก จะช่วยให้เด็กสนุกสนานเพลิดเพลินและสามารถจินตนาการตามเนื้อเรื่องของนิทานที่เล่าได้ (22) ซึ่งในการเล่า

นิทาน สื่อที่ใช้อาจเป็นรูปภาพ หนังสือนิทาน หุ่น และการแสดงท่าทางประกอบการเล่าเรื่อง

ในเขตอำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล จำนวนทั้งสิ้น 607 ราย จากการสำรวจข้อมูลงานอนามัยโรงเรียนของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2550 (23) ตรวจสุขภาพเด็กอนุบาล พบโรค ร้อยละ 24.2 ซึ่งโรคที่พบส่วนใหญ่เป็นโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ นอกจากนี้ ยังตรวจพบโรคเหาในเด็กผู้หญิง คิดเป็นร้อยละ 32.48 และจากการเฝ้าระวังภาวะโภชนาการ พบว่า เด็กมีน้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐาน(น้ำหนักตามเกณฑ์อายุ) ถึงร้อยละ 8.4 ซึ่งมากกว่าช่วงวัยอื่นๆ ส่วนการตรวจสุขภาพฟัน พบมีฟันน้ำนมผุร้อยละ 80 ซึ่งถือว่าอยู่ในอัตราที่ค่อนข้างสูง

ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชน เขตพื้นที่อำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี เห็นความสำคัญของการปลูกฝังสุขนิสัยที่ดีให้กับเด็กตั้งแต่ระยะเริ่มต้น จากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยมีจุดมุ่งเน้นที่พฤติกรรมสุขภาพเฉพาะเรื่อง และได้มีการนำนิทานมาเป็นสื่อในการเรียนรู้ด้านสุขภาพแก่เด็กปฐมวัยเฉพาะแต่ในด้านทันตสุขภาพเท่านั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของการเสนอตัวแบบผ่านนิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ขึ้น เพื่อพัฒนาสุขนิสัยด้านอนามัยส่วนบุคคลในเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 อำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ประจำปีการศึกษา 2551 และถือว่าเหมาะสมอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้บิดามารดาและครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กด้านสุขภาพ อันจะเชื่อมโยงกับการดำเนินงานของศูนย์สุขภาพชุมชน ตามนโยบาย “ครอบครัวแข็งแรง เมืองไทยแข็งแรงและโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ” ที่เน้นพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสุขภาพ อันจะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีของทุกคนในครอบครัวและประเทศชาติต่อไป

คำถามการวิจัย

การเสนอตัวแบบผ่านนิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยไปในทิศทางที่พึงประสงค์ได้หรือไม่

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาผลของการเสนอตัวแบบผ่านนิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ในเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อเปรียบเทียบสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล
2. เพื่อเปรียบเทียบสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยกลุ่มเปรียบเทียบ ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล
3. เพื่อเปรียบเทียบสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนการทดลอง
4. เพื่อเปรียบเทียบสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ หลังการทดลอง
5. เพื่อเปรียบเทียบสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ระยะติดตามผล

สมมุติฐานการวิจัย

1. ก่อนการทดลอง ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน
2. หลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ
3. ระยะติดตามผล ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ
4. หลังการทดลองและระยะติดตามผล ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
5. ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลของการเสนอตัวแบบผ่านนิทานสร้างเสริมสุขนิสัย โดยใช้สื่ออุปกรณ์ โดยทำการศึกษาเด็กปฐมวัยอายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ประจำปีการศึกษา 2551

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เด็กปฐมวัย ได้รับการพัฒนาสร้างเสริมสุขนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเอง โดยวิธีการที่ได้รับการพัฒนาตามขั้นตอนของการวิจัยที่ถูกต้อง
2. เป็นแนวทางสำหรับครูและผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาสุขนิสัยด้านอนามัยส่วนบุคคลของเด็กปฐมวัย
3. เด็กปฐมวัยมีสุขภาพอนามัยที่ดี

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ การเสนอตัวแบบผ่านนิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์กลุ่มทดลอง ได้รับกิจกรรมการเล่านิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์โดยผู้วิจัย กลุ่มเปรียบเทียบ ได้รับการเรียนการสอนตามหลักสูตรปกติเพียงอย่างเดียว

ตัวแปรตาม คือ สุขนิสัยด้านอนามัยส่วนบุคคลในเด็กปฐมวัย ได้แก่

1. การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ
2. การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง
3. การล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย

นิยามตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

การเสนอตัวแบบผ่านนิทาน หมายถึง การที่ผู้วิจัยถ่ายทอดเรื่องราวในนิทานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสุขนิสัย ผ่านตัวแบบสัญลักษณ์ซึ่งเป็นตัวละครในนิทานให้เด็กปฐมวัยฟังโดยใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการเล่าเรื่อง โดยใช้หลักการเรียนรู้จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบว่ากระทำพฤติกรรมใดแล้วได้ผลอย่างไรและสร้างความคิดว่าจะสร้างพฤติกรรมใหม่ได้อย่างไร ประกอบด้วย 4 กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการตั้งใจ กระบวนการเก็บจำ กระบวนการกระทำและกระบวนการพอใจ ขั้นตอนมีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กระบวนการตั้งใจ ผู้วิจัยสร้างความสนใจเพื่อให้เด็กปฐมวัยตั้งใจฟังและสร้างความคุ้นเคยกับเด็กปฐมวัย ด้วยกิจกรรมการร้องเพลงและเกมส์

ขั้นตอนที่ 2 กระบวนการเก็บจำ ผู้วิจัยเล่านิทานโดยใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการเล่านิทานเพื่อสร้างความสนใจเด็กปฐมวัย ซึ่งตัวเอกในนิทานมีรูปร่างคล้ายคลึงกับเด็กปฐมวัย แสดงพฤติกรรมสุขนิสัยในสถานการณ์ต่างๆที่ไม่ซับซ้อน ง่ายแก่การจดจำถึงลักษณะของตัวแบบ และแสดงให้เห็นถึงว่าเมื่อตัวแบบกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมแล้วได้รับผลดีอย่างไรและตัวแบบที่กระทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมแล้วได้รับผลเสียอย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 กระบวนการกระทำ ผู้วิจัยให้เด็กปฐมวัยได้ฝึกปฏิบัติตนตามสุขนิสัยที่เหมาะสมและทบทวนความเข้าใจของเด็กปฐมวัย หลังจากที่ได้ฝึกปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 4 กระบวนการงูใจ ผู้วิจัยชมเชยเมื่อเด็กปฐมวัยปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม เช่นเดียวกับพฤติกรรมของตัวแบบในนิทานที่ได้รับผลทางบวก

นิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ หมายถึง นิทานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสุขนิสัย ซึ่งผู้วิจัยนำมาจากนิทานที่มีผู้แต่งไว้และแต่งขึ้นเอง โดยใช้สื่ออุปกรณ์ ได้แก่ หุ่นมือ หุ่นนิ้วมือ หุ่นเสียบไม้ ภาพพลิก กระดานแม่เหล็ก และกระดานผ้าสำลีมาประกอบการเล่านิทาน

สุขนิสัย หมายถึง การสร้างเสริมพฤติกรรมเพื่อให้เด็กปฐมวัยกระทำอย่างสม่ำเสมอจนเกิดความเคยชิน ผลแห่งการกระทำนั้นก่อให้เกิดสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ ในการวิจัยครั้งนี้ สุขนิสัย ได้แก่ สุขนิสัยตามสุขบัญญัติแห่งชาติด้านอนามัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย

1. การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ หมายถึง
 - 1.1 จัดเก็บของใช้ส่วนตัวให้เป็นระเบียบหลังจากใช้แล้วทุกครั้ง
 - 1.2 จัดเก็บของเล่นให้เป็นระเบียบหลังจากใช้แล้วทุกครั้ง
2. การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง หมายถึง
 - 2.1 แปรงฟันหลังรับประทานอาหารอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เช้าและก่อนนอนเป็นประจำทุกวัน
 - 2.2 แปรงฟันอย่างถูกวิธีทุกครั้งโดยการวางขนแปรงตั้งฉากกับตัวฟันและถูไปมาสั้นๆ ในแนวนอนอย่างทั่วถึงทุกซี่ ทุกด้าน พร้อมทั้งแปรงบริเวณด้านบนของลิ้นเบาๆ
3. การล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังจับถ่าย หมายถึง
 - 3.1 ล้างมือทุกครั้งก่อนการรับประทานอาหาร
 - 3.2 ล้างมือทุกครั้งหลังการจับถ่าย
 - 3.3 ล้างมือให้สะอาดทุกครั้งโดยการฟอกสบู่ ใช้ฝ่ามือถูกัน ถูหลังมือ ซอกนิ้ว และรอบข้อมือ

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาผลของการเสนอตัวแบบผ่านนิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ในเด็กปฐมวัย โดยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย

- 1.1 ความหมายของเด็กปฐมวัย
- 1.2 พัฒนาการของเด็กปฐมวัย
- 1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้และพัฒนาร่างกายของเด็กปฐมวัย

2. สุขภาพเด็กปฐมวัย

- 2.1 ความหมายและความสำคัญของสุขภาพเด็กปฐมวัย
- 2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพเด็กปฐมวัย
- 2.3 การสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย

3. นิทานสำหรับเด็กปฐมวัย

- 3.1 ความหมายของนิทาน
- 3.2 คุณค่าของนิทาน
- 3.3 ประเภทของนิทาน
- 3.4 การเล่านิทานประกอบสื่ออุปกรณ์
- 3.5 ลักษณะนิทานที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย
- 3.6 บทบาทของนิทานต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 4.1 ตัวแบบและนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย
- 4.2 การสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย

1.1 ความหมายของเด็กปฐมวัย

มีผู้ให้ความหมายเด็กปฐมวัยไว้มากมาย ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (24) ให้ความหมายว่า เป็นวัยต้น

ศรีเรือน แก้วกังวาน (10) ให้ความหมายว่า เป็นระยะวัยเด็กตอนต้น หรือระยะวัยเด็กก่อนเข้าโรงเรียน เริ่มตั้งแต่อายุ 3-6 ปี ลักษณะเด่นของเด็กวัยนี้ คือ อยากเป็นอิสระ อยากเป็นตัวของตัวเอง อยากช่วยตัวเอง ชอบปฏิเสธ และหัวดื้อ ไม่ตามใจใครง่ายๆ วัยนี้จึงได้รับสมญาว่า “วัยช่างปฏิเสธ” (Negativistic Period)

สุรางค์ โก้วตระกูล (11) ให้ความหมายว่า เป็นวัยอายุ 3-6 ปี เป็นวัยที่ไม่ค่อยอยู่นิ่ง

โดยสรุป เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กระยะวัยต้นหรือวัยก่อนเข้าโรงเรียน อายุระหว่าง 3-6 ปี เป็นวัยที่ไม่ค่อยอยู่นิ่ง อยากเป็นอิสระ อยากเป็นตัวของตัวเอง อยากช่วยตัวเองและชอบปฏิเสธ

1.2 พัฒนาการของเด็กปฐมวัย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเน้นไปที่พัฒนาการของเด็กในช่วงอายุ 4-5 ปี ซึ่งได้มีผู้ระบุเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้

อาโนลด์ กีเซลล์ (Arnold Gesell) (25) นักจิตวิทยาพัฒนาการ ได้ศึกษาความสามารถของเด็กตามแบบธรรมชาติ โดยสังเกตพฤติกรรมของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนเติบโตเต็มที่ การสังเกตมีทั้งสังเกตด้วยสายตาและถ่ายภาพยนตร์ เอาไว้ศึกษารายละเอียดภายหลัง ผลการศึกษา กีเซลล์ (Gesell) สรุปว่า ความสามารถของเด็กมีระยะและเป็นขั้นตอน (Sequence) แต่ละช่วงอายุมีความหมายและมีความสำคัญแก่ชีวิต เพราะเป็นรากฐานของบุคคลเมื่อเป็นผู้ใหญ่ พฤติกรรมของบุคคลจะมีอิทธิพลมาจากสภาพความพร้อมทางร่างกาย ได้แก่ กล้ามเนื้อ ข้อต่อ กระดูก และประสาทต่างๆ สิ่งแวดล้อมเป็นเพียงส่วนประกอบของการเปลี่ยนแปลง กีเซลล์ (Gesell) ได้แบ่งพัฒนาการเด็กออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว (Motor Behavior) ครอบคลุมการบังคับอวัยวะต่างๆ ของร่างกายและความสัมพันธ์ด้านการเคลื่อนไหวทั้งหมด เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการทรงตัว การนั่ง การยืน คลาน เดิน จับยึดวัตถุและจัดกระทำกับวัตถุ

2. พฤติกรรมด้านการปรับตัว (Adaptive Behavior) เป็นความสัมพันธ์ของการใช้มือกับสายตา การแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติ การสำรวจและจัดกระทำกับวัตถุ

3. พฤติกรรมทางด้านภาษา (Language Behavior) ครอบคลุมด้านการติดต่อสื่อสาร เช่น การออกเสียง ใช้ภาษาพูด รวมทั้งเข้าใจเมื่อผู้อื่นสื่อสารด้วย

4. พฤติกรรมทางด้านนิสัยส่วนตัวและสังคม (Personal-Social Behavior) ครอบคลุมการตอบสนองของเด็กกับบุคคลอื่น เช่น การเลี้ยงดู การฝึกขยับถ่าย เป็นต้น

สุชา จันทน์เอมและพรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ (26, 27) ได้ระบุว่า พัฒนาการของเด็กปฐมวัยประกอบด้วย

1. พัฒนาการทางด้านร่างกาย (Physical Development)

การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของเด็กวัยนี้จะไม่รวดเร็วเหมือนเด็กทารกแต่จะเป็นไปในอัตราที่คงที่ ส่วนที่พัฒนามาก คือ วุฒิภาวะของระบบประสาท ซึ่งสามารถสรุปพัฒนาการทางด้านร่างกายได้ ดังนี้

1.1 ส่วนสูงและน้ำหนัก อัตราการเจริญเติบโตของเด็กวัยนี้ จะลดลงกว่าวัยทารก และพัฒนาการทางกายเป็นไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะความสูงและน้ำหนัก

1.2 สัดส่วนของร่างกายเปลี่ยนไป ลักษณะหน้าตาแบบทารกหมดไป ช่วงแขนขา ยาวขึ้นศีรษะดูยาว เล็กลง และได้ขนาดกับลำตัว จมูกเล็กค่อนข้างแบน ปากเด็กไม่ได้ส่วน เพราะฟันน้ำนมยังไม่โตเต็มที่ แก้มกางออกอย่างเห็นได้ชัด เพราะส่วนคางเจริญขึ้นและคอยาวขึ้น ผมจะหยิกและสีเข้มขึ้น หวีให้เรียบได้ยากขึ้น ลำตัวยาวและกว้างขึ้นเป็น 2 เท่าของเด็กเกิดใหม่ ไหล่กว้าง แขนขายาวขึ้น มือและเท้าใหญ่ขึ้นเช่นกัน โครงกระดูกแข็งแรงกว่าเมื่ออยู่ในวัยทารก กล้ามเนื้อเติบโตและแข็งแรงขึ้น ตอนปลายของวัยนี้ 1/4 ของน้ำหนักทั้งหมดจะเป็นน้ำหนักของกล้ามเนื้อ

1.3 พัฒนาการของกล้ามเนื้อ ที่ใช้ในการเคลื่อนไหว กล้ามเนื้อที่ใช้ในการเคลื่อนไหว ได้แก่ กล้ามเนื้อตา กล้ามเนื้อมือ กล้ามเนื้อเท้าซึ่งกล้ามเนื้อเหล่านี้ต้องทำงานประสานกัน โดยปกติกล้ามเนื้อมือ กล้ามเนื้อเท้าของเด็กวัยนี้ยังไม่ดีพอ เด็กยังไม่สามารถจะเขียนหนังสือให้ได้ บางคนเขียนหนังสือหัวกลับ

2. พัฒนาการทางด้านอารมณ์ (Emotional Development)

เด็กวัยนี้มีอารมณ์หงุดหงิดง่ายโดยไม่มีเหตุผล คือ ร้องไห้ เอาแต่ใจตัวเอง เจ้าอารมณ์ อยากรู้ อยากทดลอง เด็กเริ่มมีลักษณะอารมณ์ประเภทต่างๆ อย่างที่ผู้ใหญ่มี เช่น อารมณ์โกรธ อารมณ์อิจฉา อารมณ์เห็นใจ อารมณ์อยากรู้ อารมณ์รื่นเริงสนุกสนาน อารมณ์ก้าวร้าว อารมณ์อวดดีถือดี เป็นต้น อย่างไรก็ตามพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กจะมั่นคงเพียงใดขึ้นอยู่กับกรอบเลี้ยงดูเป็นสำคัญ อารมณ์ของเด็กวัยนี้แยกได้ คือ

2.1 ความโกรธ เป็นอารมณ์ธรรมชาติที่สุดของเด็กวัยนี้ เพราะระยะนี้เด็กโกรธง่าย เนื่องจากอยากเป็นตัวของตัวเอง ไม่ค่อยตามใจใคร เด็กบางคนอาจได้เรียนรู้จากประสบการณ์ว่าวิธีที่จะได้ชัยชนะที่เร็วและง่ายที่สุด คือ การแสดงอารมณ์โกรธ

2.2 ความกลัว เด็กจะกลัวในสิ่งที่มีเหตุผลมากกว่าวัยทารก สิ่งเร้าที่ทำให้เด็กกลัวมี

มากขึ้น เช่น กลัวสิ่งทำให้เกิดเสียงดัง คนแปลกหน้า และสิ่งแปลกๆ อายุ 3-5 ปี เด็กจะกลัวสัตว์ กลัวการถูกทิ้งให้อยู่คนเดียว กลัวความมืด

2.3 ความอิจฉาริษยา เป็นอารมณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อเด็กมีความรู้สึกว่าเขาดีกว่าผู้อื่น หรือกำลังจะสูญเสียสิ่งที่เป็ของตนไปให้แก่ผู้อื่น อารมณ์นี้จะเกิดขึ้นในเด็กวัย 2-5 ปีมาก การอิจฉาของเด็กในระยะนี้มักจะเป็นการอิจฉาน้องมากที่สุด (Sibling Rivalry)

2.4 ความอยากรู้อยากเห็น เด็กในวัยนี้บางทีเรียกว่า วัยช่างซัก (Questioning Age) และเด็กเริ่มรู้จักใช้เหตุผล เริ่มมีความต้องการเป็นตัวของตัวเอง จึงอยากรู้อยากเห็น ช่างตั้งคำถาม มีความสงสัยในสิ่งต่างๆ ไม่สิ้นสุด และจะถามจนกว่าจะได้คำตอบที่กระจ่างแจ้ง เด็กเริ่มช่างซักถาม เมื่ออายุ 2-3 ปี เมื่ออายุประมาณ 5-6 ปี เด็กจะถามเกี่ยวกับนามธรรม เช่น ความเป็นความตาย การเกิด เป็นต้น

2.5 ความร่าเริงหรือความดีใจ เด็กที่ได้รับการตอบสนองความต้องการทันที และสม่ำเสมอ มักจะเป็นเด็กที่มีอารมณ์แจ่มใสร่าเริง หัวเราะและยิ้มแย้มง่าย เด็กจะชอบใจเมื่อได้เห็นท่าทางตลกหรือการทำเสียงล้อเลียนของผู้ใหญ่

2.6 ความรัก เด็กเรียนรู้ที่จะผูกใจรักผู้ให้ความสนใจและเอาใจใส่เขา เด็กจะรักตัวเองก่อน และจะรักบุคคลที่เอาใจใส่เขา เช่น บิดามารดา ต่อมาเด็กจะแสดงความรักต่อสัตว์และของเล่นที่ถูกรัก แบบเดียวกับที่แสดงความรักในครอบครัว

3. พัฒนาการทางด้านสังคม (Social Development)

เด็กวัยนี้เริ่มพัฒนาความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง ชอบอิสระ มีความมั่นใจในตนเอง สนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัวมากขึ้นและเรียนรู้ที่จะสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น รู้จักคบเพื่อนและรู้จักเล่นกับเพื่อนได้ดีขึ้น ซึ่งพัฒนาการทางสังคมของเด็กตามอายุ มีดังนี้

อายุ 4 ปี เด็กเริ่มเล่นกับเด็กอื่นๆ มักจะเป็นเพศเดียวกันกับตนมากกว่าต่างเพศแต่จะเล่นกันไม่นาน เพราะมีเรื่องขัดใจกันเสมอ เมื่อโกรธกันแล้วไม่นานเด็ก ก็จะร่วมเล่นกันได้อีก

อายุ 5 ปี เล่นกับเพื่อนได้โดยไม่เลือกเพศ และสามารถฝึกกติกาต่างๆ ในการเล่นได้ เช่น เล่นเกมต่างๆ เพื่อความเพลิดเพลิน หรือเล่นเพื่อเสริมทักษะในการเรียนได้

4. พัฒนาการทางสติปัญญา (Intellectual Development)

เด็กวัยนี้มีความคิดเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ ที่รับรู้และใช้ความคิดในการแก้ปัญหาได้ แต่ความเข้าใจเหตุผลนั้นยังไม่สมบูรณ์ สนใจใคร่รู้ มีความคิดฝันและจินตนาการค่อนข้างมาก ซึ่งพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กตามอายุ มีดังนี้

อายุ 4 ปี ยังคงถามคำถามอย่างมากมาย สามารถบอกความแตกต่างของวัตถุ 2 อย่างที่มีความแตกต่างกันได้ ทำตามคำสั่งได้ เล่นกับตุ๊กตาโดยสมมุติตัวเป็นบิดามารดา ฯลฯ

อายุ 5 ปี บอกอายุตนเองได้ รู้จักความแตกต่างของเวลาเช้าและบ่าย (Sense of Time) ทำตามคำสั่ง 3 คำสั่งได้โดยสั่งครั้งเดียว พูดย่อ รู้จักคำมากมาย ชอบเล่นเป็นหมู่ ชอบช่วยบิดามารดาทำงานบ้าน และเป็นมิตรกับทุกคนดี ถามคำถามหรือตอบคำถาม ทำได้ตรงความหมาย

โดยสรุป พัฒนาการของเด็กปฐมวัย แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ พัฒนาการทางร่างกาย สัดส่วนของร่างกายค่อยๆเปลี่ยนไป กล้ามเนื้อและประสาทสัมผัสทำหน้าที่ได้ดีขึ้น พัฒนาการทางอารมณ์ มีอารมณ์หงุดหงิดง่ายโดยไม่มีเหตุผล คือ รื่น เอาแต่ใจตัวเอง เจ้าอารมณ์และอยากรู้อยากทดลอง พัฒนาการทางสังคม เริ่มพัฒนาความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง ชอบอิสระ มีความมั่นใจในตนเอง สนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัวมากขึ้นและเรียนรู้ที่จะสร้างสัมพันธกับผู้อื่น และพัฒนาการทางสติปัญญา มีความคิดเชื่อมโยงสิ่งต่างๆที่รับรู้และใช้ความคิดในการแก้ปัญหาได้ แต่ความเข้าใจเหตุผลนั้นยังไม่สมบูรณ์

1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

ทฤษฎีที่อธิบายเกี่ยวกับการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ที่ใช้ในการศึกษานี้ มีดังนี้

1.3.1 ทฤษฎีความสัมพันธ์เชื่อมโยงของทอร์นไคค์

1.3.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์

1.3.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของเบนดูรา

1.3.1 ทฤษฎีความสัมพันธ์เชื่อมโยง (Connectionism Theory)

เอ็ดเวิร์ด ทอร์นไคค์ (Edward Thorndike) (16) นักจิตวิทยาและนักการศึกษาชาวอเมริกันเป็นเจ้าของทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (S) กับการตอบสนอง (R) เขาเชื่อว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ต้องสร้างสิ่งเชื่อมโยงหรือพันธะ (Bond) ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง จึงเรียกทฤษฎีนี้ว่า ทฤษฎีพันธะระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง (Connectionism Theory) หรือทฤษฎีสัมพันธเชื่อมโยง มีหลักพื้นฐานว่า การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่มักจะออกมาในรูปแบบต่างๆหลายรูปแบบโดยการลองถูกลองผิดจนกว่าจะพบรูปแบบที่ดีและเหมาะสมที่สุด

ในการทดลอง ทอร์นไคค์ (Thorndike) ได้นำแมวไปขังไว้ในกรงที่สร้างขึ้น แล้วนำปลาไปวางล่อไว้นอกกรงให้ห่านพอประมาณ โดยให้แมวไม่สามารถยื่นเท้าไปเหยียได้ จากการสังเกต พบว่าแมวพยายามใช้วิธีการต่างๆ เพื่อจะออกไปจากกรง จนกระทั่งเท้าของมันไปเหยียบถูกคันไม้โดยบังเอิญ ทำให้ประตูเปิดออก หลังจากนั้นแมวก็ใช้เวลาในการเปิดกรงได้เร็วขึ้น จากการทดลอง ทอร์นไคค์ (Thorndike) อธิบายว่า การตอบสนองซึ่งแมวแสดงออกมาเพื่อแก้ปัญหา เป็นการตอบสนองแบบลองผิดลองถูก การที่แมวสามารถเปิดกรงได้เร็วขึ้น ในช่วงหลังแสดงว่า แมวเกิด

เรียนรู้ด้วยการสร้างพันธะหรือตัวเชื่อมขึ้นระหว่างกัน ไม่กับการกดกันไว้ จากการทดลองสรุปเป็นกฎการเรียนรู้ได้ดังนี้

1. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) หมายถึง สภาพความพร้อมหรือวุฒิภาวะของผู้เรียนทั้งทางร่างกาย อวัยวะต่างๆในการเรียนรู้และจิตใจ รวมทั้งพื้นฐานและประสบการณ์เดิม สภาพความพร้อมของหู ตา ปะสาท สมอง กล้ามเนื้อ ประสบการณ์เดิมที่จะเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่หรือสิ่งใหม่ ตลอดจนความสนใจ ความเข้าใจต่อสิ่งที่เห็น ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมตามองค์ประกอบต่างๆ ดังกล่าว ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้

2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) หมายถึงการที่ผู้เรียนได้ฝึกหัดหรือกระทำซ้ำบ่อยๆ ย่อมจะทำให้เกิดความสมบูรณ์ถูกต้อง ซึ่งกฎนี้เป็นการเน้นความมั่นคงระหว่างการเรียนรู้และการตอบสนองที่ถูกต้องย่อมนำมาซึ่งความสมบูรณ์ กฎแห่งการฝึกหัด ประกอบด้วยกฎที่สำคัญ 2 ข้อ คือ

ก. กฎแห่งการใช้ (Law of Use) พฤติกรรมใดที่ผู้เรียนได้มีการกระทำอยู่เสมอๆ หรือมีการฝึกฝนเป็นประจำไม่ได้ทั้งช่วงไวนาน ผู้เรียนย่อมจะเกิดทักษะและกระทำพฤติกรรมนั้นได้ดี

ข. กฎแห่งการไม่ใช้ (Law of Disuse) พฤติกรรมใดก็ตามที่ผู้เรียนทิ้งช่วงไวนาน ผู้เรียนย่อมจะเกิดการลืมหรือกระทำพฤติกรรมนั้นไม่ได้ดี ทอร์นไคค์(Thorndike) มีความเชื่อว่าการเรียนรู้จะได้ผลต้องอาศัยการฝึกหรือทำซ้ำเสมอเพราะการฝึกฝนจะทำให้พันธะ(Bond) ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองมั่นคงขึ้น ในทางตรงกันข้ามถ้าขาดการฝึกฝนก็จะทำให้พันธะระหว่างสิ่งเร้า และการตอบสนองคลายความมั่นคง จนในที่สุดหมดไปทำให้การเรียนรู้ไม่เกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม การฝึกฝนบ่อยๆ นี้ผู้เรียนจะต้องมีความตั้งใจ ความสนใจ ความพร้อม และเป้าหมายเป็นพื้นฐานอยู่ก่อน

3. กฎแห่งความพอใจ(Law of Effect) กฎนี้เป็นผลทำให้เกิดความพอใจ กล่าวคือ เมื่อผู้เรียนได้รับความพอใจ จะทำให้พันธะหรือสิ่งเชื่อมโยงแข็งแรงมั่นคง ในทางกลับกันหากผู้เรียนได้รับความไม่พอใจ จะทำให้พันธะหรือสิ่งเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองอ่อนกำลังลงหรืออาจกล่าวได้ว่า หากผู้เรียนได้รับความพอใจจากผลการทำกิจกรรม ก็จะเกิดผลดีกับการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นอีก ในทางตรงข้ามหากผู้เรียนได้รับผลที่ไม่พอใจก็จะทำให้ไม่อยากจะเรียนรู้หรือเบื่อหน่ายและเป็นผลเสียต่อการเรียนรู้ซึ่งเทคนิคที่จะสร้างความพึงพอใจให้กับผู้เรียน เช่น การชม การให้รางวัล เป็นต้น

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยนำกฎแห่งความพร้อมมาใช้โดยให้เด็กปฐมวัยมีความพร้อมก่อนการเรียนรู้ กฎแห่งการฝึกหัดโดยให้เด็กปฐมวัยได้ฝึกหัดหรือกระทำซ้ำๆบ่อยๆเพื่อให้เกิดทักษะและกระทำพฤติกรรมนั้นได้ดี และกฎแห่งความพอใจโดยการชมเชยเมื่อเด็กปฐมวัยปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม

1.3.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Development Theory)

จิน เพียเจต์ (Jean Piaget) (28) นักการศึกษาชาวสวิสเซอร์แลนด์ ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางความรู้และความเข้าใจหรือทางสติปัญญาว่า ความคิดหรือสติปัญญา หมายถึง การที่บุคคลสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อม สามารถคัดแปลงความคิดและการแสดงออกของตนได้ดี ซึ่งเป็นผลมาจาก 2 กระบวนการ คือ

1. การรับ (Assimilation) เป็นกระบวนการที่เด็กรับเอาประสบการณ์ต่างๆ มาเป็นประสบการณ์เฉพาะตน ทำให้เด็กมีพฤติกรรมต่อสิ่งใหม่ๆ ตามประสบการณ์ของตน เช่น เด็กที่ชอบเล่นตุ๊กตาด้วยการโยนหรือเขย่า เมื่อนำเครื่องบินหรือเครื่องบินอื่นมาให้เล่น ก็อาจจะเล่นแบบโยนหรือเขย่าเหมือนเดิม

2. การเก็บและปรุ้งแต่ง (Accommodation) เป็นกระบวนการในการปรับความเข้าใจหรือปรับประสบการณ์เดิมให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ โดยการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองให้เหมาะสม เช่น เด็กที่เล่นเครื่องบินโดยการโยนหรือเขย่า ถ้าเด็กเรียนรู้ว่าเครื่องบินสามารถร่อนเล่นได้ เด็กก็จะเปลี่ยนวิธีเล่นเสียใหม่โดยการร่อนเครื่องบินเล่นแทนที่จะโยนหรือเขย่าเล่นเหมือนเดิม

เพียเจต์ (Piaget) ได้แบ่งขั้นพัฒนาการด้านความรู้ ความเข้าใจ ความคิดหรือสติปัญญา ออกเป็น 4 ขั้น โดยมีระยะที่เกี่ยวข้องกับเด็กอายุ 4-5 ปี ซึ่งเป็นประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ขั้นที่ 2 ขั้นความคิดก่อนเกิดปฏิบัติการ (Preoperational Stage) อยู่ในช่วงอายุ 2-7 ปี เด็กยังไม่สามารถใช้สติปัญญากระทำสิ่งต่างๆ ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ขั้น คือ

1) ขั้น Pre-conceptual thought อายุ 2-4 ปี ในระยะนี้เด็กพัฒนาทางด้านการใช้ภาษา รู้จักการใช้คำสัมพันธ์กับสิ่งของ เด็กมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ แต่ยังไม่สมบูรณ์และยังไม่มีเหตุผล เด็กชอบเล่นสมมุติโดยสร้างเป็นจินตนาการ เช่น ให้ตุ๊กตาเป็นเด็กจริงๆ หรือสมมุติให้ของเล่นเป็นสิ่งมีชีวิต เด็กในระยะนี้อยู่ในระยะของโลกแห่งจินตนาการ

2) ขั้น Intuitive thought อายุ 4-7 ปี ความคิดของเด็กในระยะนี้มีเหตุผลมากขึ้น แต่การคิดยังออกมาในลักษณะการรับรู้มากกว่าการเข้าใจ เด็กจะพัฒนาการรับรู้อย่างรวดเร็ว สามารถที่จะเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้เป็นหมวดหมู่ทั้งที่มีลักษณะคล้ายคลึงและแตกต่างกัน ในขั้นนี้เด็กมีลักษณะพิเศษอย่างหนึ่ง คือ เชื่อตัวเองโดยไม่เปลี่ยนความคิดหรือเชื่อในเรื่องการทรงภาวะเดิมของวัตถุ (Conservation) ซึ่ง เพียเจต์ เรียกว่า Principle of invariance เช่น เมื่อเด็กรับรู้เกี่ยวกับขนาดและน้ำหนักของวัตถุทรงกลมแล้ว เมื่อให้เด็กทำเป็นแท่งยาว เด็กจะบอกว่าทำไม่ได้เพราะแท่งยาวจะต้องใช้จำนวนวัสดุที่มีปริมาณมากกว่าเดิม เป็นต้น

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยนำหลักการที่ว่า เด็กอายุ 4-5 ปี มีพัฒนาการอยู่ในขั้น Intuitive thought ซึ่งความคิดยังออกมาในลักษณะการรับรู้มากกว่าการเข้าใจ นำมาใช้เป็นหลักในการพัฒนาสติปัญญาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นรูปธรรม

1.3.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Cognitive Learning Theory)

อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) (19) นักจิตวิทยาชาวแคนาดา เจ้าของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม จัดได้ว่าเป็นทฤษฎีที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาเทคนิคการปรับพฤติกรรมในปัจจุบัน มีแนวคิดพื้นฐานเชื่อว่า พฤติกรรมของคนเรานั้นไม่ได้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อมเพียงอย่างเดียว หากแต่ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลที่ประกอบด้วยความคิดและความรู้สึกอีกด้วย ซึ่งปัจจัยด้านพฤติกรรม สภาพแวดล้อมและปัจจัยส่วนบุคคล จะมีลักษณะของการกำหนดซึ่งกันและกันอยู่ ถ้าปัจจัยใดเปลี่ยนแปลงไป อีกสองปัจจัยที่เหลือก็จะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย นอกจากนี้ การเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนหนึ่งจะเกิดจากประสบการณ์ที่ได้รับโดยตรงและอีกส่วนหนึ่งจะเกิดจากการสังเกตตัวแบบ

การเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบ

แบนดูรา (Bandura) (11, 29) มีความเชื่อว่า การเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเรานั้นเกิดขึ้นจากการสังเกตจากตัวแบบ เนื่องจากไม่ต้องอาศัยการลองผิดลองถูก จึงช่วยให้บุคคลสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ซึ่งในการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบนี้ แบนดูราได้อธิบายว่าประกอบด้วย 4 กระบวนการ คือ

1. กระบวนการตั้งใจ (Attentional Process)

เป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตให้ความสนใจในการสังเกตและรับรู้พฤติกรรมของตัวแบบที่แสดงออก บุคคลไม่สามารถเรียนรู้ได้มากจากการสังเกต ถ้าเขาไม่มีความตั้งใจและรับรู้ได้อย่างแม่นยำถึงพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออก กระบวนการตั้งใจจะเป็นตัวกำหนดว่าบุคคลจะสังเกตอะไรจากตัวแบบนั้น องค์ประกอบที่มีผลต่อกระบวนการตั้งใจ แบ่งออกได้เป็น 2 องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่

องค์ประกอบของตัวแบบ ตัวแบบที่ทำให้บุคคลมีความตั้งใจที่จะสังเกตนั้น ต้องเป็นตัวแบบที่มีลักษณะเด่นชัด เป็นตัวแบบที่ทำให้ผู้สังเกตเกิดความพึงพอใจ พฤติกรรมที่แสดงออกไม่ซับซ้อนมากนัก จิตใจรวมทั้งพฤติกรรมของตัวแบบที่แสดงออกนั้นควรมีคุณค่าในการใช้ประโยชน์อีกด้วย

องค์ประกอบของผู้สังเกต ได้แก่ ความสามารถในการรับรู้ทั้งการมองเห็น การได้ยิน การรับรู้รส กลิ่นและสัมผัส จุดของการรับรู้ สติปัญญา ระดับของการตื่นตัวและความชอบจากประสบการณ์การเรียนรู้เดิม

2. กระบวนการเก็บจำ (Retention Process)

เป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตรวบรวมข้อมูลหรือแบบแผนพฤติกรรมของตัวแบบ ที่ได้จากการสังเกต บุคคลจะไม่สามารถบันทึกผลมากนักจากตัวแบบ ถ้าเขาไม่สามารถจะจดจำได้ถึงลักษณะของตัวแบบ บุคคลจะต้องแปลงข้อมูลจากตัวแบบเป็นรูปแบบของสัญลักษณ์และจัดโครงสร้างเพื่อให้จำได้ง่ายขึ้น ซึ่งปัจจัยที่จะส่งผลต่อกระบวนการเก็บจำ ก็คือ การเก็บรหัสเป็นสัญลักษณ์ เพื่อให้ง่ายแก่การจดจำ การจัดระบบโครงสร้างทางปัญญา การชักซ้อมลักษณะของตัวแบบที่สังเกต ในความคิดของตนเองและชักซ้อมด้วยการกระทำ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับสติปัญญาของผู้สังเกตอีกด้วย

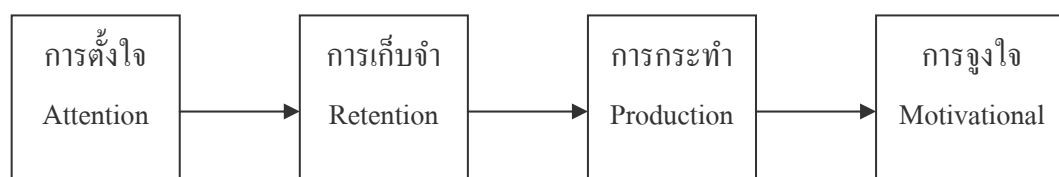
3. กระบวนการกระทำ (Production Process)

เป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตแปลงสัญลักษณ์ที่เก็บไว้นั้น มาเป็นการกระทำหรือการแสดงออกที่เหมาะสมซึ่งจะกระทำได้ดีหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งที่จำได้ในการสังเกตการกระทำของตนเอง การได้ข้อมูลย้อนกลับจากการกระทำของตนเอง และการเทียบเคียงการกระทำกับภาพที่จำได้ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้สังเกตอีกด้วย ซึ่งได้แก่ ความสามารถทางกายและทักษะในพฤติกรรมย่อยๆต่างๆที่จะทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมได้ตามตัวแบบ

4. กระบวนการจูงใจ (Motivational Process)

เป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตจะเลือกหรือไม่เลือกกระทำพฤติกรรม ที่ได้เรียนรู้มาแล้วจากตัวแบบ การที่บุคคลที่เกิดการเรียนรู้แล้วจะแสดงพฤติกรรมหรือไม่นั้นย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการจูงใจ กระบวนการจูงใจขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของสิ่งล่อใจจากภายนอก สิ่งนั้นจะต้องกระตุ้นการรับรู้ เป็นสิ่งของที่จับต้องได้ เป็นที่ยอมรับของสังคมและพฤติกรรมที่กระทำตามตัวแบบนั้นสามารถที่จะควบคุมเหตุการณ์ต่างๆได้ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับสิ่งล่อใจที่เห็นผู้อื่นได้รับ ตลอดจนสิ่งล่อใจของตนเองซึ่งอาจจะเป็นวัตถุสิ่งของและการประเมินตนเอง นอกจากนี้ในแง่ของผู้สังเกตนั้น ยังขึ้นอยู่กับความพึงพอใจในสิ่งล่อใจ ความลำเอียงจากการเปรียบเทียบทางสังคมและมาตรฐานภายในของตนเอง

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 กระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกต

อิทธิพลของตัวแบบ ประกอบด้วย 3 ลักษณะ ได้แก่

1. ตัวแบบช่วยให้บุคคลเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ๆหรือทักษะใหม่ๆ (Acquisition Effect) ซึ่งจากผลของตัวแบบในลักษณะเช่นนี้เองทำให้เราสามารถนำเอาวิธีการเสนอตัวแบบไปสร้างพฤติกรรมใหม่ๆให้กับบุคคลที่ยังไม่เคยกระทำพฤติกรรมดังกล่าวนั้น เพื่อที่ว่าจะได้เป็นประโยชน์ต่อเขาทั้งในสภาพปัจจุบันและอนาคต

2. ตัวแบบช่วยเสริมพฤติกรรมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น (Facilitation Effect) เป็นกรณีที่บุคคลผู้สังเกตตัวแบบเคยเรียนรู้พฤติกรรมดังกล่าวมาบ้างแล้วในอดีต ตัวแบบก็จะทำหน้าที่เป็นแรงจูงใจให้ผู้ที่เคยเรียนรู้พฤติกรรมดังกล่าวพยายามพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นหรือแสดงพฤติกรรมมากขึ้น

3. ตัวแบบช่วยยับยั้งการเกิดพฤติกรรม (Inhibition Effect) ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับว่าเมื่อตัวแบบแสดงพฤติกรรมแล้วได้รับผลเช่นใด ถ้าตัวแบบแสดงพฤติกรรมแล้วได้รับผลการกระทำที่เป็นสิ่งที่ไม่พอใจ แนวโน้มที่ผู้สังเกตตัวแบบจะไม่แสดงพฤติกรรมตามตัวแบบนั้นจะมีสูงมากซึ่งก็เท่ากับว่าตัวแบบทำหน้าที่ยับยั้งการเกิดพฤติกรรมดังกล่าว

การเสนอตัวแบบ (Modeling)

ในกระบวนการเสนอตัวแบบนั้น(30) สามารถกระทำได้โดยการเสนอตัวแบบที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อให้ผู้สังเกตหรือผู้ที่ต้องการจะเลียนแบบจากตัวแบบนั้นสังเกตพฤติกรรม ตลอดจนทั้งกิจกรรมต่างๆของตัวแบบ ซึ่งผลจากการสังเกตจะทำให้บุคคลนั้นเลียนแบบพฤติกรรมหรือเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ โดยกระบวนการเสนอตัวแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ ดังนี้

1. การคัดเลือกตัวแบบ

1.1 ตัวแบบจะต้องมีชื่อเสียง มีความน่าเชื่อถือและเป็นตัวแบบที่ได้รับการคัดเลือกแล้วว่าเป็นตัวแบบที่ดี มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นซึ่งจะทำให้ผู้เลียนแบบมั่นใจที่จะเลียนแบบตัวแบบนั้นมากยิ่งขึ้น

1.2 ตัวแบบและผู้เลียนแบบหรือผู้สังเกต ควรมีความคล้ายคลึงกัน มีคุณลักษณะหรือคุณสมบัติร่วมกันเช่น อายุหรือเพศเดียวกันซึ่งจะช่วยดึงดูดความสนใจของผู้สังเกตและช่วยให้ประสิทธิภาพของการเลียนแบบสูงขึ้น

1.3 ลักษณะของกิจกรรมที่จะเลียนแบบควรเป็นกิจกรรมที่ประกอบด้วยพฤติกรรมที่ไม่สลับซับซ้อนเพื่อให้การเลียนแบบเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ดึงดูดความสนใจของผู้สังเกตหรือผู้เลียนแบบและจะทำให้เกิดการเลียนแบบได้ง่ายขึ้น

2. การเสนอตัวแบบ

2.1 ควรเสนอตัวแบบควบคู่กับการเสริมแรง โดยจะต้องให้ตัวเสริมแรงแก่ตัวแบบ และให้ตัวเสริมแรงแก่ผู้สังเกตหรือผู้เลียนแบบ เมื่อสามารถแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ เช่นเดียวกับตัวแบบหรือแสดงพฤติกรรมใหม่ๆ ได้อย่างเหมาะสม

2.2 ควรเสนอตัวแบบควบคู่กับสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่าง โดยสิ่งเร้าจำแนกความแตกต่างนี้จะทำหน้าที่เป็นสัญญาณบอกให้บุคคลรู้ว่าถ้าแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์แล้วจะได้รับการเสริมแรง ซึ่งจะช่วยให้การเลียนแบบเกิดขึ้นอย่างคงทนและมีประสิทธิภาพ

2.3 ควรเสนอตัวแบบ ควบคู่กับสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่าง การเสริมแรงทางบวก และการให้ข้อมูลย้อนกลับที่ถูกต้อง

ประเภทของตัวแบบ มี 2 ประเภท ได้แก่

1. ตัวแบบจริง (Live Model) ได้แก่ ตัวแบบที่บุคคลได้มีโอกาสสังเกตและปฏิสัมพันธ์โดยตรง เช่น บิดามารดา พี่น้อง เพื่อน และครู เป็นต้น การเสนอตัวแบบในลักษณะนี้ จึงเป็นการให้ผู้สังเกตได้เห็นตัวแบบในสภาพการณ์จริง

2. ตัวแบบสัญลักษณ์ (Symbolic Model) ได้แก่ ตัวแบบที่บุคคลสามารถสังเกตได้โดยผ่านสื่อหรือสัญลักษณ์ต่างๆ เช่น วิทยุ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ การ์ตูนและนิทาน เป็นต้น การเสนอตัวแบบในลักษณะนี้ จึงเป็นการให้ผู้สังเกตได้เห็นตัวแบบผ่านสื่อที่จัดขึ้น

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยนำหลักการของการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบมาใช้เพื่อสร้างเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมที่ถูกต้องและดีขึ้นโดยผ่านตัวละครในนิทานสร้างเสริมสุขนิสัย ซึ่งตัวเอกในนิทานมีรูปร่างคล้ายคลึงกับเด็กปฐมวัย แสดงพฤติกรรมสุขนิสัยในสถานการณ์ต่างๆ ที่ไม่ซับซ้อนง่ายแก่การจดจำถึงลักษณะของตัวแบบ และแสดงให้เห็นถึงว่าเมื่อตัวแบบกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมแล้วได้รับผลดีอย่างไร และตัวแบบที่กระทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมแล้วได้รับผลเสียอย่างไร

2. สุขภาพเด็กปฐมวัย

2.1 ความหมายและความสำคัญของสุขภาพเด็กปฐมวัย

องค์การอนามัยโลก (WHO) (2) ได้ให้ความหมายของคำว่า สุขภาพ ไว้ดังนี้

สุขภาพ หมายถึง สุขภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณ ไม่ใช่เพียงแค่ปราศจากโรคเท่านั้น

สุขภาพ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการดำรงชีวิต การที่จะส่งเสริมให้ประชากรของประเทศมีสุขอนามัยที่ดี คงต้องเริ่มต้นตั้งแต่เด็กเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้าน

สุขภาพอนามัยทั้งทางร่างกาย จิตใจและสังคม ด้วยเหตุนี้ สุขภาพอนามัยของเด็กจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรให้ความสนใจ เพื่อให้พัฒนาการของเด็กเปลี่ยนแปลงไปอย่างถูกต้อง เสริมสร้างให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพของประเทศชาติต่อไป การดูแลสุขภาพเด็กโดยมุ่งให้เด็กเติบโตมีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจต้องได้รับความร่วมมือจากบิดามารดาและผู้เลี้ยงดูที่มีความเข้าใจและกระทำอย่างต่อเนื่อง (31)

2.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพเด็กปฐมวัย

สุขภาพมีลักษณะเป็นองค์รวมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต สังคมและสิ่งแวดล้อมทั้งหมด ดังนั้นปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพจึงสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ปัจจัย ใหญ่ๆ ด้วยกันคือ ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (32)

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ พันธุกรรม เพศ อายุ และวิถีการดำเนินชีวิต

1.1 พันธุกรรม มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทางชีววิทยา พันธุกรรม สติปัญญาของเด็ก และเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงต่อโรค ที่สามารถถ่ายทอดทางพันธุกรรมได้ เช่น โรคหัวใจ เบาหวาน หรือความดันโลหิต

1.2 เพศ มีผลต่อภาวะสุขภาพโดยเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมสุขภาพ ส่วนใหญ่เพศหญิงจะมีสุขภาพดีกว่าเพศชาย เนื่องจากมีพฤติกรรมเสี่ยงน้อยกว่า

1.3 อายุ มีผลต่อภาวะสุขภาพ เนื่องจากการเกิดโรคผันแปรไปตามอายุ เด็กเป็นวัยที่เปราะบางมีภูมิคุ้มกันต่ำ ความสามารถในการเผชิญสิ่งต่างๆ มีจำกัด จึงเป็นผลให้เจ็บป่วยได้ง่าย และมักไม่แข็งแรง

1.4 วิถีการดำเนินชีวิตหรือพฤติกรรมสุขภาพ มีส่วนในการกำหนดภาวะสุขภาพเป็นอย่างมาก การมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม และขาดทักษะต่างๆ ที่จำเป็นจะส่งผลให้เกิดปัญหาทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต

2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านชีวภาพ และด้านสังคม

2.1 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ อากาศน้ำ ระบบสุขาภิบาล ที่อยู่อาศัยและขยะมูลฝอย

2.2 สิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ เช่น เชื้อโรค พาหะนำโรค ยุง และแมลง เป็นต้น

2.3 สิ่งแวดล้อมทางสังคม เช่น การอบรมเลี้ยงดู การศึกษา การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม กฎหมาย ความสัมพันธ์ทางสังคม และระบบบริการสุขภาพ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจเฉพาะปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ วิถีการดำเนินชีวิตหรือพฤติกรรมสุขภาพ และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การศึกษาและการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมสุขภาพที่สำคัญ อันจะนำไปสู่การมีสุขภาพดี ดังที่กล่าวมาแล้ว

(9,10,11,14) ส่วนปัจจัยอื่นๆ เช่น พันธุกรรม เพศ อายุ เป็นปัจจัยปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่เปลี่ยนแปลงได้ยาก แต่สามารถนำมาใช้เป็นปัจจัยควบคุมในการศึกษาครั้งนี้ได้ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลใกล้เคียงกันเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย มีดังต่อไปนี้

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยเป็นสิ่งจำเป็นเพราะเป็นการเตรียมความพร้อมทุกด้านที่ดีที่สุดให้กับเด็ก เพื่อเป็นพื้นฐานการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก อันจะส่งผลไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าของประเทศชาติสืบไป จากแนวคิดและความสำคัญในการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยดังกล่าว การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับธรรมชาติ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน หรือการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (12)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

การศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิต ให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคมโดยมีหลักการดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข
5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

สำหรับการจัดการศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพแก่เด็กปฐมวัยนั้น ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พบว่ามีการจัดประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายอันเกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย ซึ่งมีเนื้อหา ดังนี้

การดูแลสุขภาพและสุขอนามัย

1. การทำความสะอาดร่างกาย
2. การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์

3. การพักผ่อน

4. การออกกำลังกาย

5. การดูแลของใช้

จะเห็นได้ว่า หลักสูตรการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยก็ได้มีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพไว้ด้วย ซึ่งในการสอนพฤติกรรมสุขภาพโดยบูรณาการการเรียนรู้สำหรับเด็ก เป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ด้านการเรียนรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เพื่อพัฒนาการรับรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพของเด็กได้อย่างเหมาะสมตามวัย ซึ่งในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสุขภาพไปในทางที่ถูกต้องนั้น ต้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกันทั้ง 3 ด้าน ทั้งการรับรู้ ทักษะคิดและการปฏิบัติ แต่จะเน้นหนักไปที่พฤติกรรมใดนั้น ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของความพร้อมและความสามารถตามวัย ซึ่งเด็กเล็กหรือเด็กอนุบาลควรเน้นการปฏิบัติ เป็นอันดับแรก ตามด้วยเจตคติและการรับรู้ เป็นอันดับสุดท้าย เนื่องจากเด็กวัยนี้ ความสามารถทางสมองและการพิจารณาถึงเหตุผลยังมีไม่มาก จึงต้องอาศัยการฝึกปฏิบัติตัวโดยถูกต้องจนเป็นนิสัย ส่วนเจตคติและการรับรู้เป็นสิ่งที่เสริมให้รองลงมา (33)

การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

การอบรมและเลี้ยงดูแก่เด็กปฐมวัยมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเด็กวัยนี้ต้องการการเรียนรู้ในสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ด้าน จากบิดา มารดา คนรอบข้างและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลให้เกิดพัฒนาการที่เป็นรากฐานของบุคลิกภาพ อุนิสัย และการเจริญเติบโตทั้งทางร่างกายและจิตใจ สมอง สติปัญญา ความสามารถ เพราะเด็กในช่วงตั้งแต่ปฏิสนธิในครรภ์แม่จนถึง 6 ปี ระบบประสาทและสมองจะเจริญเติบโตในอัตราสูงสุด (ประมาณร้อยละ 80 ของผู้ใหญ่) การอบรมปลูกฝังสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้านให้แก่เด็กปฐมวัยได้เจริญเติบโตเต็มศักยภาพในช่วงอายุนี้นี้ จะเป็นรากฐานที่ดีที่จะให้เขาเติบโตเป็นเยาวชนและพลเมืองที่ดี เติบโตฉลาด คิดเป็น ทำเป็น และมีความสุข เด็กปฐมวัยจะมีชีวิตรอดและเติบโตได้ดีก็ด้วยการพึ่งพาบิดามารดา และผู้ใหญ่ที่ช่วยเหลือดูแล ปกป้องจากอันตราย หากผู้ใหญ่ให้ความรักเอาใจใส่ใกล้ชิด อบรมเลี้ยงดูโดยเข้าใจเด็กพร้อมจะตอบสนองความต้องการพื้นฐานที่เปลี่ยนไปตามวัยได้อย่างเหมาะสมให้สมดุลกันทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และสังคมแล้ว เด็กจะเติบโตแข็งแรงแจ่มใส มีความมั่นคงทางใจ รู้ภาษา ใฝ่รู้ และใฝ่ดี พร้อมทั้งจะพัฒนาตนเองในขั้นต่อไป ให้เป็นคนเก่งและคนดีอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขและมีประโยชน์(9,14,34)

การสร้างเสริมสุขภาพทางด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย เป็นสิ่งจำเป็นลำดับแรก ความแข็งแรงของเด็กจะเป็นพื้นฐานในการเจริญเติบโต ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญต่อการเลี้ยงดูและ

เตรียมความพร้อมทุกด้านให้แก่เด็กโดยเฉพาะทางด้านร่างกาย ควรฝึกให้เด็กรักษาความสะอาดของร่างกาย เครื่องแต่งกายโดยรู้จักการอาบน้ำ การใช้สบู การล้างมือก่อนและหลังรับประทานอาหาร การแปรงฟัน บ้วนปากหลังอาหาร บิดามารดาควรฝึกให้เด็กทำงานเกิดเป็นสุขนิสัย (9)

การดูแลสุขภาพอนามัยสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนนั้น ครูจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญเพราะอยู่ใกล้ชิดกับเด็กตลอดเวลา ได้เห็นพฤติกรรม มีโอกาสว่ากล่าวตักเตือน อธิบาย ชี้แจงเหตุผลให้เข้าใจ ได้ง่ายหรือจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมสุขภาพเพื่อกระตุ้นเตือนให้เด็กได้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ในปัจจุบันถึงแม้ว่าทางโรงเรียนจะมีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดระบบเพื่อพัฒนาสุขภาพของเด็ก แต่ก็ไม่สามารถกล่าวได้ว่าอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ ดังจะเห็นได้จากการสำรวจเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพของนักเรียน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากครอบครัวของเด็กไม่ให้ความร่วมมือในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพไปพร้อม ๆ กันด้วย จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กไม่สามารถนำความรู้และประสบการณ์ทางด้านสุขภาพที่ได้รับไปใช้ปฏิบัติที่บ้านได้สะดวกและบังเกิดผล ดังนั้นการสร้างเสริมสุขภาพอนามัยสำหรับเด็กจึงควรต้องอาศัยความร่วมมือจากทุก ๆ ฝ่ายไม่ว่าจะเป็นบ้านหรือโรงเรียน (35)

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเล่านิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ที่โรงเรียน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลเด็กที่บ้าน

2.3 การสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย

การส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion)

จากการประชุมครั้งสำคัญ ณ เมืองออกตาวา ประเทศแคนาดา เรื่องการส่งเสริมสุขภาพ ที่จัดโดยองค์การอนามัยโลก ได้มีการประกาศกฎบัตรออกตาวา (Ottawa Charter for Health Promotion) และได้ให้ความหมายของการส่งเสริมสุขภาพไว้ว่า (36)

การส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง กระบวนการเพื่อให้ประชาชนเพิ่มความสามารถในการควบคุมและสร้างเสริมสุขภาพของตนเองให้ดีขึ้น เพื่อให้มีสุขภาพดีทั้งร่างกาย จิตใจและสังคม

จากกฎบัตรออกตาวาได้กำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมสุขภาพที่สำคัญไว้ 5 ยุทธศาสตร์ (33) ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ได้แก่ การพัฒนาทักษะส่วนบุคคล (Develop Personal Skills) ซึ่งเป็นการเพิ่มพลังอำนาจให้ประชาชนเพื่อให้สามารถควบคุมภาวะสุขภาพและสิ่งแวดล้อมได้ด้วยตนเองมากขึ้น มีทางเลือกมากขึ้น โดยการให้ข้อมูลข่าวสารส่งเสริมการเรียนรู้และฝึกทักษะในการจัดการเพื่อการดำรงชีวิตตามวิถีทางที่ส่งเสริมสุขภาพ หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง มีทักษะในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้โดยสันติ รู้จักรักษาสังแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ มีการพัฒนาทางจิตวิญญาณเพื่อเข้าถึงความดี ลดความเห็นแก่ตัว มีการเรียนรู้ที่คัดลอกจนรู้จักแสวงหาและใช้ข้อมูลทางสุขภาพให้เป็นประโยชน์รวมทั้งเฝ้าดูแลระวังสุขภาพของตนเองอยู่เสมอ

สุขนิสัย (Health Habits)

สุขนิสัย หมายถึง พฤติกรรมที่กระทำอย่างสม่ำเสมอจนเกิดความเคยชิน ผลแห่งการกระทำนั้นก่อให้เกิดสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์นำไปสู่การมีความสุขในชีวิต เป็นสิ่งสำคัญที่ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับทุกคน เพราะทุกสิ่งทุกอย่างที่กระทำหรือปฏิบัติในชีวิตทุกวินาทีที่มีผลต่อสุขภาพทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ซึ่งการสร้างเสริมสุขนิสัยมีความสำคัญต่อเด็ก ดังนี้ (37, 38)

1. เด็กมีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ
2. สร้างเสริมบุคลิกภาพ
3. สร้างเสริมลักษณะนิสัยความมีระเบียบวินัยในตนเอง
4. ฝึกความเป็นผู้นำ ผู้ตาม และความสามัคคี
5. ฝึกมีความอดทน รู้จักแพ้ รู้จักชนะ และให้อภัย
6. ทำให้พัฒนาการของเด็กเป็นไปตามวัย

ข้อคิดในการสร้างเสริมสุขนิสัย

1. ให้เด็กตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้น เช่น การสอนเรื่องแครงฟัน ถ้าเด็กไม่รักษาความสะอาด ฟันจะผุทำให้ปวดฟัน และในที่สุดก็จะต้องถอนฟัน เป็นต้น
2. ใช้แรงกระตุ้นหรือการจูงใจให้เด็กสมัครใจที่จะกระทำด้วยตนเอง การบังคับให้เด็กทำในสิ่งที่เขาไม่เต็มใจ จะทำให้เกิดผลลบ และเด็กจะปฏิเสธการกระทำนั้น
3. เป็นตัวแบบที่ดี ในเรื่องที่ต้องการจะฝึกนิสัยเด็ก เช่น ต้องการให้เด็กรับประทานผักผลไม้ ก็ต้องรับประทานให้เด็กเห็นเป็นตัวอย่าง
4. สอดคล้องกันระหว่างบ้านและโรงเรียน เพื่อฝึกเด็กไปในทิศทางเดียวกัน
5. ติดตามดูแลให้เด็กปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและถูกวิธี
6. ถอดใจ ฝึกไปทีละอย่าง อย่าเร่งรัดและเคร่งครัดจนเกินไป จะทำให้เด็กเกิดความเครียด เกิดผลเสียต่อสุขภาพจิตของเด็ก
7. ให้การชมเชยทันทีเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

คณะกรรมการสุขภาพศึกษาของประเทศไทยได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาสุขนิสัย (Health Habits) 10 ประการ ซึ่งเรียกว่า สุขบัญญัติแห่งชาติ (Health Disciplines) (38) ซึ่งเป็นข้อกำหนดที่เด็กเยาวชนและประชาชนทั่วไปพึงปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอเป็นนิสัย เพื่อให้มีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ ประกอบด้วยพฤติกรรมที่พึงประสงค์ 6 กลุ่ม คือ ด้านอนามัยส่วนบุคคล อาหารและโภชนาการ การออกกำลังกาย สุขภาพจิต การป้องกันอุบัติเหตุและอนามัยสิ่งแวดล้อม ได้แก่

1. ดูแลรักษาร่างกายและของใช้ให้สะอาด
2. รักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง

3. ล้างมือให้สะอาดก่อนกินอาหารและหลังการขับถ่าย
4. รับประทานอาหาร สุกสะอาดปราศจากสารอันตรายและหลีกเลี่ยงอาหารรสจัดสีฉูดฉาด
5. งดบุหรี่ สุรา สารเสพติด การพนันและการสำส่อนทางเพศ
6. สร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวให้อบอุ่น
7. ป้องกันอุบัติเหตุด้วยการไม่ประมาท
8. ออกกำลังกายสม่ำเสมอ และตรวจสุขภาพประจำปี
9. ทำจิตใจให้ร่าเริงแจ่มใสอยู่เสมอ
10. มีสำนึกต่อส่วนรวม และร่วมสร้างสรรค์สังคม

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยนำหลักสุขบัญญัติแห่งชาติมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสุขนิสัยเด็กปฐมวัย ด้านอนามัยส่วนบุคคลซึ่งตรงกับสุขบัญญัติข้อที่ 1-3 โดยมีรายละเอียดดังนี้ (37, 38)

สุขบัญญัติข้อที่ 1 การดูแลรักษาร่างกายและของใช้ให้สะอาด

- 1.1 การอาบน้ำให้สะอาดวันละ 2 ครั้ง เช้าและเย็น โดยปฏิบัติดังนี้
 - อาบน้ำ ฟอกสบู่ ถูจี๋ไล่ตามซอกหู ซอกคอ รักแร้ ข้อพับต่างๆ ง่ามนิ้วมือ นิ้วเท้า และอวัยวะเพศ จากนั้นล้างให้สะอาด แล้วเช็ดให้แห้ง
- 1.2 การสระผมให้สะอาดอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ครั้ง โดยปฏิบัติดังนี้
 - สระผมด้วยแชมพูอย่างน้อย 1 ครั้ง ล้างออกด้วยน้ำสะอาด แล้วเช็ดให้แห้ง
- 1.3 การใส่เสื้อผ้าที่สะอาด ไม่อับชื้นและเหมาะสมกับสภาพอากาศเป็นประจำทุกวัน โดยปฏิบัติดังนี้
 - ไม่ใส่เสื้อผ้าซ้ำหรือใช้เสื้อผ้าร่วมกับผู้อื่น
 - ไม่ใส่เสื้อผ้าที่สกปรกและเปียกชื้น
 - ใส่เสื้อผ้าบางเบาในฤดูร้อนและใส่เสื้อผ้าหนาๆ ที่ให้ความอบอุ่นในฤดูหนาว
- 1.4 การจัดเก็บของใช้ส่วนตัว และของเล่นให้เป็นระเบียบหลังจากใช้แล้วทุกครั้ง
 - ของใช้ส่วนตัว ได้แก่ เสื้อผ้า รองเท้า ถุงเท้า กระเป๋ แก้วน้ำ แปรงสีฟัน ยาสีฟัน และที่นอน เป็นต้น

สุขบัญญัติข้อที่ 2 การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง

- 2.1 การแปรงฟันหลังรับประทานอาหารอย่างน้อย วันละ 2 ครั้ง เช้าและก่อนนอน
- 2.2 แปรงฟันโดยวิธีแปรงฟันแบบถูไปถูมา (Scrub method) โดยวางขนแปรงตั้งฉากกับแกนตามยาวของฟัน ขนแปรงวางบนตัวฟันครอบคลุมไปถึงบริเวณซิดขอบเหงือก

- ขยับแปรงถูไปมาในแนวราบ หน้า-หลัง เป็นระยะทางสั้นๆประมาณ10 ครั้ง จากนั้นเลื่อนขนแปรงไปยังตำแหน่งต่อไปโดยให้ตำแหน่งใหม่เหลื่อมกับตำแหน่งเดิมเล็กน้อย ทำเช่นนี้จนครบทุกตำแหน่ง ส่วนพื้นหน้าด้านเพดาน และพื้นหน้าล่างด้านลิ้น ให้วางด้ามแปรงขนานกับแกนตามยาวของฟันขยับไปมาสั้นๆ
- ทางด้านบดเคี้ยว วางขนแปรงตั้งฉากกับด้านสบฟัน กดขนแปรงเล็กน้อยขยับไปมาสั้นๆ
- แปรงบริเวณด้านบนของลิ้นเบาๆ ให้สะอาดเพื่อขจัดคราบเศษอาหารที่ตกค้างอยู่ออกให้หมด

สุขบัญญัติข้อที่ 3 การล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย

3.1 การล้างมือให้สะอาดทุกครั้งก่อนการรับประทานอาหาร โดยปฏิบัติดังนี้

- ล้างมือให้สะอาดโดยวิธีที่ถูกต้อง ด้วยสบู่ทุกครั้ง และเช็ดมือให้แห้งด้วยผ้าที่สะอาด ก่อนการรับประทานอาหาร

3.2 การล้างมือให้สะอาดทุกครั้งหลังการขับถ่าย โดยปฏิบัติดังนี้

- ล้างมือให้สะอาดโดยวิธีที่ถูกต้อง ด้วยสบู่ทุกครั้ง และเช็ดมือให้แห้งด้วยผ้าที่สะอาด หลังการขับถ่ายหรือหยิบจับสิ่งของที่สกปรก

การล้างมือที่มีประสิทธิภาพ มีวิธีการ คือ ฟอกสบู่ ใช้ฝ่ามือถูกัน ใช้ฝ่ามือถูหลังมือและถูข้อมือ ใช้ฝ่ามือถูฝ่ามือและถูข้อมือ ใช้หลังนิ้วมือถูฝ่ามือ ถูนิ้วหัวแม่มือโดยรอบด้วยฝ่ามือ ไขว้ปลายนิ้วถูข้อมือและถูรอบข้อมือ จากนั้นล้างมือให้สะอาด ด้วยน้ำแล้วเช็ดให้แห้ง

ผู้วิจัยพิจารณาปรับเนื้อหาของสุขบัญญัติให้เหมาะสมกับความสามารถและคุณลักษณะตามวัยของเด็กและเลือกเฉพาะสุขบัญญัติที่สามารถฝึกปฏิบัติและสังเกตพฤติกรรมได้ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ซึ่งได้แก่

1. การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ
2. การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง
3. การล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย

3.1 ความหมายของนิทาน

ราชบัณฑิตยสถาน (24) ให้ความหมายว่า นิทาน หมายถึง เรื่องที่เล่ากันมา
 ประคอง นิมมานเหมินทร์(39) ให้ความหมายว่า นิทาน หมายถึง เล่าเรื่อง
 กรีก ยूनพันธ์ (40) ให้ความหมายว่า นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาตั้งแต่สมัย
 โบราณ เป็นการผูกเรื่องขึ้นเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนาน แฝงคำสอนในการใช้ชีวิต เป็นการ
 ถ่ายทอดวัฒนธรรมต่อเนื่องของผู้เล่าให้คนรุ่นใหม่ฟัง

โดยสรุป นิทาน หมายถึง เรื่องที่เล่ากันมาเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินให้
 ความรู้และแฝงคำสอนในการใช้ชีวิต

3.2 คุณค่าของนิทาน

นิทานมีความสำคัญและให้ประโยชน์ต่อการพัฒนาการและการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ
 ธรรมชาติของเด็กปฐมวัยอย่างมาก นิทานช่วยพัฒนาทักษะการฟังและการพูด ให้ความรู้ ความ
 สนุกสนาน และจินตนาการแก่เด็ก ทั้งยังฝึกสมาธิให้เด็กรู้จักสำรวจใจให้จดจ่ออยู่กับเรื่องที่ฟัง
 ซึ่งเป็นพื้นฐานการเตรียมความพร้อมด้านการอ่านหนังสือและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กไป
 พร้อมกัน

นอกจากนี้ นิทาน ยังช่วยสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีให้กับเด็กๆ ช่วยปลูกฝังคุณธรรม
 จริยธรรม สร้างทัศนคติที่เหมาะสมในด้านต่างๆและช่วยปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ บิดา
 มารดา เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการ
 เรียนรู้ของเด็กอย่างเหมาะสมตามวัย โดยเฉพาะการให้เวลาพูดคุยโต้ตอบ เล่นร่วมกันและเล่าหรือ
 อ่านนิทานให้ฟังเป็นประจำ เด็กจะรับรู้ถึงความรัก ความอบอุ่น ความปรารถนาดี และความ
 ห่วงใยที่บิดามารดาส่งผ่านมากับกิจกรรมที่เกิดขึ้นในครอบครัว และการใช้สายสัมพันธ์นี้เป็นแรง
 เสริมที่จะทำให้เด็กตื่นตัวต่อการเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวอยู่ตลอดเวลา (12, 41)

3.3 ประเภทของนิทาน

นิทานสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้ (41)

1. นิทานที่เป็นเรื่องเล่าสืบต่อกันมา

นิทานในกลุ่มนี้ เป็นเรื่องราวที่ผูกโยงให้เกิดจินตนาการ ความคิด ผันวายเป็นไปได้และไม่ได้
 ประกอบด้วยนิทานดังนี้

1.1 นิทานพื้นบ้าน เป็นเรื่องเกี่ยวกับตำนาน ความเป็นมาของขนบธรรมเนียม ประเพณี ที่มาของเหตุการณ์ต่างๆที่เป็นตำนานของแต่ละท้องถิ่น เช่น ผาแดงนางไอ่

1.2 นิทานเทพนิยาย เป็นนิทานที่ผู้แต่ง แต่งขึ้นให้เป็นเรื่องราวในจินตนาการ มี อิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์หรือผู้วิเศษ แล้วทำให้นิทานเหล่านี้ ปรากฏเป็นเรื่องราวสืบทอดกันมา เช่น ปลา บู่ทอง

1.3 นิทานเทพเจ้า เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อครั้งบรรพกาลเกี่ยวกับพื้นโลก ท้องฟ้าและพฤติกรรมมนุษย์ที่เป็นต้นเหตุแห่งกำเนิดต่างๆ เช่น เรื่องพระนารายณ์

1.4 นิทานคติธรรม หมายถึง นิทานคำสอน สุภาษิตและนิทานชาดก ที่เป็นเรื่องเล่า สั้นๆ เพื่อให้เกิดความคิดสอนใจ ตัวละครมีทั้งคนและสัตว์ เช่น นิทานอีสป

1.5 นิทานตลกขบขัน เป็นเรื่องเล่าให้เกิดความสนุกสนานและเหลือเชื่อ เช่น ศรี รัตนชัย

1.6 นิทานเล่าไม่จบ เป็นนิทานที่มีเนื้อหาวนกลับไปกลับมา แต่ต่อเนื่องกันเป็น เรื่องราว เช่น นิทานยายกะดา

2. นิทานที่เป็นเรื่องแต่ง

นิทานในกลุ่มนี้ เป็นนิทานเรื่องใหม่ที่แต่งขึ้นหรือสร้างขึ้นเพื่อให้สาระความรู้อย่างเจาะจง ทันกับยุคสมัย โขมร้อยเรียงเป็นเรื่องสั้นๆ มีจุดประสงค์เพื่อใช้ในการสอนเด็กด้วยการอ่านหรือเล่า ให้ฟัง ตัวละคร อาจเป็นสัตว์หรือคนก็ได้ ปัจจุบันมีมากมายในท้องตลาด เนื่องจากรามีการศึกษาใน สาขาวรรณกรรมสำหรับเด็ก ทำให้เกิดผู้เขียนเรื่องมีมากขึ้น อีกทั้งสังคมเปลี่ยนแปลงไป สาระใหม่ จึงมีความจำเป็นมากขึ้นแต่ยังคงกระบวนการของนิทานอยู่

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้นิทานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสุนัขซึ่งนำมาจากนิทานที่มีผู้แต่งไว้และ แต่งขึ้นเอง

3.4 การเล่านิทานประกอบสื่ออุปกรณ์

รูปแบบในการเล่านิทาน ที่นิยมมี 2 รูปแบบ ได้แก่ (22, 40, 42)

1. การเล่าเรื่องโดยไม่มีสื่ออุปกรณ์ช่วย เป็นการเล่านิทานโดยการบอกเล่า ด้วยน้ำเสียงและ ลีลาของผู้เล่า

2. การเล่าเรื่องโดยมีสื่ออุปกรณ์ช่วย เป็นการเล่านิทานโดยใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการเล่า

สื่ออุปกรณ์การเล่านิทาน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการประกอบการเล่านิทาน ที่นำมา เป็นตัวกลางถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ อารมณ์ ความรู้สึก ประสบการณ์ ทักษะคิดและค่านิยมที่ เหมาะสมสำหรับเด็ก ซึ่งสื่ออุปกรณ์การเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย ควรมีลักษณะดังนี้

1. มีขนาดใหญ่และมองเห็นได้ชัดเจน
2. มีการเคลื่อนไหวของสื่ออุปกรณ์
3. ภาพประกอบมีสีสันสดใส ชัดเจน แสดงจุดเด่นของเรื่องและตัวละครได้เป็นอย่างดี
4. จัดทำได้ง่าย ใช้วัสดุในการทำทั่วไป
5. มีความแข็งแรงทนทาน

สื่ออุปกรณ์การเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย มีหลายประเภท ได้แก่

1. หนังสือนิทาน ทำด้วยผ้า กระดาษหรือพลาสติกก็ได้ขึ้นอยู่กับวัยของเด็ก
2. หุ่นจำลอง ใช้หุ่นที่ทำด้วยผ้าหรือกระดาษทำเป็นละครหุ่นมือ หุ่นนิ้วมือ หุ่นเชิด หุ่นชัก
3. รูปภาพที่มีเรื่องราวเล่าได้ เป็นภาพที่มีเรื่องราวรวมอยู่ในแผ่นเดียวหรือทำเป็นแผ่นภาพพลิกหลาย ๆ แผ่น ขนาดใหญ่พอสมควรและมีเนื้อเรื่องเขียนไว้ด้านหลัง
4. กระดานผ้าคำลีและภาพตัวละครซึ่งติดด้วยกระดาษทรายหรือกระดานที่ทำด้วยเหล็ก อลูมิเนียมและภาพตัวละครที่ติดแถบแม่เหล็ก
5. สไลด์ประกอบการเล่าเรื่อง ใช้ภาพถ่ายเป็นสไลด์แผ่น ฉายทีละภาพ
6. หน้ากากทำเป็นรูปตัวละคร ใช้วัสดุทำเป็นหน้ากากรูปตัวละครต่าง ๆ
7. เทปนิทานหรือเรื่องราว ใช้การเปิดเทปที่มีเสียงเล่าเรื่องราว
8. นิ้วมือประกอบการเล่าเรื่อง ใช้นิ้วมือเคลื่อนไหวเป็นตัวละครต่าง ๆ

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการเล่านิทาน ได้แก่ หุ่นมือ หุ่นนิ้วมือและหุ่นเสียบไม้ เพื่อให้เด็กได้สัมผัสจับต้องและใช้ภาพพลิก กระดานแม่เหล็ก และกระดานผ้าคำลี เนื่องจากมีขนาดใหญ่มองเห็นได้ชัดเจน และสามารถเคลื่อนย้ายตัวละครไปตามเนื้อเรื่องที่เล่าได้

3.5 ลักษณะนิทานที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย

ในการเลือกนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย จำเป็นต้องคำนึงถึงความสนใจ การรับรู้ และความสามารถตามวัยของเด็กเป็นสำคัญ จึงจะเกิดประโยชน์ที่แท้จริงต่อการเรียนรู้ของเด็ก เด็กเริ่มรับรู้นิทานจากภาพที่มองเห็นและเสียงที่ได้ยินโดยไม่รู้ความหมายไปที่ละเอียดละน้อย จนสามารถเชื่อมโยงภาพและคำบอกเล่าที่ได้ยินตลอดจนจดจำเนื้อหาเรื่องราวต่างๆได้ ซึ่งลักษณะนิทานที่เหมาะสมกับเด็กอายุ 4-5 ปี คือ นิทานที่เป็นเรื่องสั้น เข้าใจง่าย ส่งเสริมจินตนาการและอิงความจริงอยู่บ้าง เนื้อเรื่องสนุกสนานน่าติดตามและใช้ภาษาที่ง่าย ๆ เนื่องจาก เด็กวัยนี้ชอบอยากรู้อยากเห็นสิ่งรอบตัวเกี่ยวกับชีวิต ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ว่าสิ่งนั้นสิ่งนี้มาจากไหนและทำไมจึงเป็นเช่นนั้น เช่นนี้ เริ่มเข้าใจความแตกต่างระหว่างความจริงกับเรื่องสมมติ (12, 19)

นอกจากลักษณะนิทานแล้ว ควรพิจารณาจัดกิจกรรมการเล่านิทานให้กับเด็กโดยคำนึงถึงระยะเวลาในการจัดกิจกรรมด้วย ซึ่งควรจัดให้เหมาะสมกับวัย มีการยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก โดย

เด็กอายุ 4 ปี มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 12 นาที

เด็กอายุ 5 ปี มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 15 นาที

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยเลือกนิทานที่เป็นเรื่องสั้น เข้าใจง่าย เหมาะสมในการสร้างเสริมสุขนิสัย โดยใช้ระยะเวลาในการเล่าไม่เกิน 15 นาที

3.6 บทบาทของนิทานต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ

นิทานถือเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่ผู้ใหญ่เลือกใช้เป็นกระบวนการที่เหมาะสมต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้กลายเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต นิทานมีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาเด็กครอบคลุมในทุกด้านไม่ว่าแม้แต่เรื่องสุขภาพ (43)

เด็กๆไม่ควรถูกละเลยเรื่องการดูแลสุขภาพ และผู้ใหญ่ในสังคมในทุกชาติทุกภาษาได้ใช้ “นิทาน” เป็นกระบวนการหนึ่งที่ดีำรงบทบาทในการกำหนดวิถีทัศน์ด้านสุขภาพให้เกิดแก่เด็กด้วยเพราะเมื่อเด็กได้อ่านหรือฟังนิทานแล้ว จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ถึงการดำรงชีวิตอย่างคนที่มีสุขภาพดีได้โดยไม่รู้ตัว นิทานสร้างเสริมสุขนิสัย เช่น

1. นิทานเรื่องคุณฟองนักร้องเพลง (20) เป็นนิทานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพฟันโดยการแปรงฟันอย่างถูกวิธีและสม่ำเสมอ
2. นิทานเรื่องรู้ทันต้องอ่อนหวาน (44) เป็นนิทานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และหลีกเลี่ยงอาหารที่เป็นโทษกับร่างกาย
3. นิทานเรื่องยาวิเศษ (45) เป็นนิทานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายและรับประทานอาหารที่มีประโยชน์
4. นิทานเรื่องน้องโมไม่กินผัก (45) เป็นนิทานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขนิสัยด้านการบริโภคอาหารที่มีประโยชน์
5. นิทานเรื่องลูกหมีเป็นหวัด (46) เป็นนิทานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วยด้วยโรคไข้หวัด เป็นต้น

ตัวอย่างเนื้อเรื่องย่อของนิทานเรื่องคุณฟองนักร้องเพลง

คุณฟองเป็นนักร้องเพลง ดื่นเช้าทุกวันก็แปรงฟันให้กับตัวเองพร้อมกับร้องเพลงไปด้วย “ฟันบนก็แปรงล่าง ฟันล่างก็แปรงขึ้นบน แปรงฟันวันละ 2 ครั้ง ฟันล่างฟันบนขาวสะอาดดี” แล้วคุณฟองก็ออกจากบ้าน ไปแปรงฟันให้กับเพื่อนตัวแรกซึ่งอาศัยนอนอยู่ในถ้ำ เมื่อไปถึงเจ้าหมี

เพื่อนคุณฟองยังไม่ตื่น แต่คุณฟองก็จัดการแปรงฟันให้ พร้อมกับร้องเพลงไปด้วย แล้วออกเดินทางไปแปรงฟันให้กับเจ้าปลาฟันแหลมสองตัว ที่อาบกรออยู่ในน้ำ คุณฟองแปรงฟันให้ปลา พร้อมกับร้องเพลงไปด้วย จากนั้นก็ไปแปรงฟันให้กับเพื่อนตัวต่อไป ทั้งคุณฮิปโป คุณช้าง และคุณจระเข้ ทุกครั้งที่คุณฟองแปรงฟันให้กับเพื่อนคุณฟองก็จะร้องเพลงไปด้วย

ตัวอย่างเนื้อเรื่องย่อของนิทานเรื่องรู้ทันต้องอ่อนหวาน

นิคหน้อยและพุงกาง สองกระรอกน้อยเป็นเพื่อนกัน วันหนึ่งพุงกางพานิคหน้อยแอบเข้าไปในบ้านหลังหนึ่ง ซึ่งมีขนมเยาะเย้ยมากมายและพบเด็กชายตัวอ้วนกลม พุงกางขอขนมจากเด็กน้อย แต่เด็กน้อยไม่ให้ และบอกว่าขนมเหล่านี้ทำให้เด็กน้อยอ้วนและฟันผุ ปวดฟัน กินข้าวไม่ได้ แม่จึงพาเด็กน้อยไปอุดฟันมา หลังจากนั้นเด็กน้อยจึงเลิกกินขนมและหันมากินผลไม้ทุกวัน เด็กน้อยแนะนำให้นิคหน้อยและพุงกางกินผักและผลไม้ทุกวัน ตั้งแต่นั้นมา กระรอกน้อยทั้งสองจึงมีฟันและร่างกายที่แข็งแรง

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 ตัวแบบและนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย

รังสิมา สีนะพงษ์พิพิธ(47) ปี 2540 ศึกษาผลของการใช้ตัวแบบนิทานหุ่นมือต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเด็กชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนอนุบาลพุทธรักษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยร้อยละของพฤติกรรมก้าวร้าวสูงกว่าร้อยละ 60 ของช่วงเวลาการสังเกต แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองได้ดูตัวแบบในนิทานประกอบหุ่นมือที่แสดงทักษะทางสังคมที่เหมาะสม กลุ่มควบคุมได้ดูนิทานประกอบหุ่นมือตามแบบเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) เด็กที่มีระดับพฤติกรรมความก้าวร้าวสูงที่ได้ดูตัวแบบในนิทานประกอบหุ่นมือที่แสดงทักษะทางสังคมที่เหมาะสมจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงมากกว่าเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวสูงที่ได้ดูนิทานประกอบหุ่นมือตามแบบเรียนทั้งในระยะหลังทดลองและติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) เด็กที่มีระดับพฤติกรรมความก้าวร้าวสูงที่ได้ดูตัวแบบในนิทานประกอบหุ่นมือที่แสดงทักษะทางสังคมที่เหมาะสมจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวในระยะหลังทดลองและติดตามผลลดลงกว่าระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

น้ำฝน ปิยะ(48) ปี 2543 ศึกษาการใช้นิทานปลายเปิดเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลระยอง กลุ่มตัวอย่างเด็กอายุ 5-6 ปี ชั้นอนุบาล 2 จำนวน 48 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 24 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานปลายเปิดแบบเน้นกระบวนการกลุ่มมีทักษะการแก้ปัญหาสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการ

การจัดกิจกรรมการเล่นิทานปลายเปิดแบบไม่เน้นกระบวนการกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

วัชร ทอดคอนหับ(49) ปี 2545 ศึกษาผลของการเล่นิทานโดยใช้หุ่นมือที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างเด็กอายุ 4-5 ปี ชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จำนวน 46 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 23 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กกลุ่มที่ได้รับประสบการณ์การเล่นิทานมีคะแนนทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สูงกว่าเด็กกลุ่มที่ไม่ได้รับประสบการณ์การเล่นิทานโดยใช้หุ่นมืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

พระมหาชยันต์ แสงโอรณ(50) ปี 2547 ศึกษาผลของโปรแกรมการเสนอตัวแบบต่อลักษณะนิสัยทางจริยธรรมด้านระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างเด็กชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนวัดกลางดอน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ที่มีระดับจริยธรรมด้านระเบียบวินัยต่ำ จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กในกลุ่มทดลองมีลักษณะจริยธรรมด้านระเบียบวินัยสูงกว่าเด็กกลุ่มควบคุมในระยะหลังทดลองและระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

โสมอุษา สุขศิริศักดิ์(51) ปี 2548 ศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นิทานโดยแสดงบทบาทสมมติประกอบของนักเรียนอนุบาลชั้นปีที่ 2 โรงเรียนบ้านห้วยมาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 5-6 ปีจำนวน 7 คน ไม่มีกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า 1) เด็กกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นิทานโดยแสดงบทบาทสมมติ มีพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบและวินัยในตนเอง จากการสังเกตพฤติกรรมของครูหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2) เด็กกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นิทานโดยแสดงบทบาทสมมติ มีพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบและวินัยในตนเอง จากแบบสอบถามผู้ปกครองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วราภรณ์ ปานทอง(52) ปี 2548 ศึกษาผลของการเล่นิทานคติธรรมประกอบการเล่นบทบาทสมมติที่มีต่อพฤติกรรมทางด้านสังคมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลวัดไทรรัตนาราม กรุงเทพฯ ตัวอย่าง เด็กอายุ 5-6 ปี ชั้นอนุบาล 3 จำนวน 15 คน เป็นกลุ่มทดลอง ไม่มีกลุ่มเปรียบเทียบ ผลการวิจัยพบว่า ก่อนจัดกิจกรรมและระหว่างจัดกิจกรรมการเล่นิทานคติธรรมประกอบการเล่นบทบาทสมมติในแต่ละช่วงสัปดาห์ มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมทางสังคมแตกต่างกันและมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเพิ่มขึ้นตลอดตั้งแต่ช่วงสัปดาห์ที่ 2 - 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

ขวัญภา นครคำสิงห์(53) ปี 2549 ศึกษาผลของการใช้ตัวแบบวิถีทัศนต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 กลุ่มตัวอย่าง เด็กอายุ 4-5 ปี ชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนบ้านปากอูน (ปากอูนผดุงวิทย์) อ.ศรีสงคราม จ.นครพนม เลือกกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนที่มีคะแนนต่ำ จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มทดลอง ไม่มีกลุ่มเปรียบเทียบ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 และตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย สามารถทำนายพฤติกรรมจริยธรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

จิราพร ปั่นทอง (54) ปี 2550 ศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นหัดประกอบการเล่นเชิดหุ่นมือ กลุ่มตัวอย่าง เด็กอายุ 5-6 ปี ชั้นอนุบาล 3 รร. เชนต์ไมเกิ้ล จำนวน 19 คน เป็นกลุ่มทดลอง ไม่มีกลุ่มเปรียบเทียบ ผลการวิจัยพบว่า ก่อนจัดประสบการณ์ และระหว่างการจัดประสบการณ์การเล่นหัดประกอบการเล่นเชิดหุ่นมือในแต่ละช่วงสัปดาห์ มีคะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน และมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเพิ่มขึ้นตลอดช่วงเวลา 8 สัปดาห์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

4.2 การสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย

วรัตมา สุขวัฒนานันท์(55)ปี 2540 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตของบิดามารดา การฝึกรอบรมนบุตรด้านสุขวิทยากับภาวะสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียนในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง เด็กอายุ 3-6 ปี และบิดามารดาในครอบครัวเดี่ยวจำนวน 390 ครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า 1) วิถีชีวิตของบิดาและมารดา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.001 ตามลำดับ 2) การฝึกรอบรมนบุตรด้านสุขวิทยาส่วนบุคคลของบิดาและมารดา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 3) ปัจจัยที่สามารถร่วมกันทำนายภาวะสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียนได้ดีที่สุดได้แก่ การฝึกรอบรมนบุตรด้านสุขวิทยาส่วนบุคคลของบิดาและมารดา

ธิดารัตน์ วิเศษศักดิ์(56) ปี 2541 ศึกษาพฤติกรรมสุขภาพตามสุขบัญญัติแห่งชาติของเด็กปฐมวัยโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 5-6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) เด็กปฐมวัยมีความรู้ร้อยละ 36.5 ทักษะคิดร้อยละ 58 ส่วนด้านการปฏิบัติคิดเป็นร้อยละ 36.75 2) เพศหญิงมีคะแนนความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติ มากกว่าเพศชาย 3) เด็กที่ผู้ปกครองให้การเอาใจใส่ในระดับปานกลางถึงมากที่สุดมีความรู้ ทักษะคิดและการปฏิบัติดีกว่าเด็กที่ผู้ปกครองให้การดูแลและเอาใจใส่ระดับน้อยถึงปานกลาง 4) ความรู้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทักษะคิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และกับการปฏิบัติที่ระดับ 0.05

เสาวลักษณ์ ม่วงงาม(57) ปี 2544 ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมเพื่อพัฒนาอนามัยส่วนบุคคลตามแนวสุขบัญญัติแห่งชาติของนักเรียนโรงเรียนวัดดอนสมอ จังหวัดสิงห์บุรี กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5 และ 6 จำนวน 44 คน เป็นกลุ่มทดลองไม่มีกลุ่มควบคุมเปรียบเทียบ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ทำกิจกรรมด้านอนามัยส่วนบุคคลจากแผนการจัดกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอนามัยส่วนบุคคลหลังทำกิจกรรมสูงกว่าก่อนทำกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 2) นักเรียนมีความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติพฤติกรรมอนามัยส่วนบุคคลหลังทำกิจกรรมสูงกว่าก่อนทำกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) นักเรียนมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพส่วนบุคคลหลังการทดลองดีขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สุธรรม เข้มสวัสดิ์(58) ปี 2545 ศึกษาประสิทธิผลของการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพด้านทันตสุขภาพของเด็กวัยก่อนเรียน อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่างเด็กอายุ 4-6 ปี และผู้ปกครองเด็ก จำนวน 68 คน เป็นกลุ่มทดลองไม่มีกลุ่มควบคุมเปรียบเทียบ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ปกครองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ทัศนคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพช่องปากเด็กก่อนวัยเรียนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2) เด็กก่อนวัยเรียนมีพฤติกรรมการแปรงฟันดีขึ้น การรับประทานนมหวานและปริมาณกราบจุลินทรีย์ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Walee Chukadee(59) ปี 2545 ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนอนุบาล กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2-3 จำนวน 118 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม โดยกลุ่มแรกได้รับการจัดกิจกรรมกลุ่มย่อยขนาด 3 คน จำนวน 30 คน กลุ่มที่ 2 ได้รับการจัดกิจกรรมกลุ่มย่อยขนาด 8 คน จำนวน 32 คน และกลุ่มที่ 3 ได้รับการจัดกิจกรรมทั้งชั้นเรียน จำนวน 56 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลอง กลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบกลุ่มย่อยและทั้งชั้นเรียน มีการปฏิบัติ เจตคติ ความรู้ด้านส่งเสริมทันตสุขภาพดีขึ้นและมีปริมาณกราบจุลินทรีย์ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

รศสุคนธ์ วัฒนรุกษ์(60) ปี 2545 ศึกษาสภาพและปัญหาการส่งเสริมสุขภาพอนามัยเด็กวัยอนุบาลของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นครูประจำชั้นอนุบาลสังกัดต่าง ๆ จำนวน 320 คน และผู้ให้บริการด้านสุขภาพจำนวน 61 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมสุขภาพ ครูประจำชั้นอนุบาลส่วนใหญ่จัดบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตให้กับเด็ก 2) ด้านการจัดบริการสุขภาพ ครูประจำชั้นอนุบาลและผู้ให้บริการด้านสุขภาพมีการประเมินสุขภาพเด็กโดยการตรวจสุขภาพแต่ก็ไม่สม่ำเสมอและไม่ติดตามเด็กที่ป่วย 3) ด้านการสอนสอดแทรกสุขภาพศึกษาและแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพ ครูประจำชั้นอนุบาลส่วนใหญ่สอนสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับสุขภาพไปกับประสบการณ์จริงในชีวิตประจำวันแต่ไม่ได้รับคำแนะนำการสอนจากผู้เชี่ยวชาญ

ศูนย์ พลาณามาศ(61) ปี 2546 ศึกษาปัจจัยทางครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อภาวะสุขภาพช่องปากของเด็กก่อนวัยเรียนในเขตเทศบาลจังหวัดนครนายก กลุ่มตัวอย่าง เด็กอายุ 4-5 ปี และมารดาจำนวน 330 คู่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางครอบครัวที่สามารถอธิบายความผันแปรของภาวะสุขภาพช่องปากเด็กก่อนวัยเรียนได้ร้อยละ 22.7 จำนวน 5 ปัจจัยได้แก่ มารดาเคยพาเด็กไปพบทันตแพทย์ การรับรู้ของมารดาเกี่ยวกับธรรมชาติของฟัน ความสม่ำเสมอในการแปรงฟันของเด็ก มารดาตรวจฟันเด็กและความถี่ในการแปรงฟันของเด็ก ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

Bank (62) ปี 1983 ศึกษาผลของการจัดชั้นเรียนวิชาสุขศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก โดยใช้สื่ออุปกรณ์ต่างๆประกอบการสอน ผลการวิจัยพบว่า สามารถช่วยกระตุ้นให้เด็กมีความกระตือรือร้น และสนใจเรียนรู้มากขึ้น สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านสุขภาพของเด็กไปในแนวทางที่ดีขึ้น เด็กมีความสนใจและเอาใจใส่ต่อสุขภาพของตนเองมากขึ้น

Stage และ Ladegaard (63) ปี 2004 ศึกษาผลของโปรแกรมสร้างเสริมสุขอนามัยของมือกลุ่มตัวอย่าง เด็กชั้นอนุบาล จำนวน 475 คน ในประเทศเดนมาร์ก ฝึกปฏิบัติการล้างมือรายกลุ่มย่อย ร้องเพลงและฟังการเล่านิทาน ผลการวิจัยพบว่า เด็กๆให้ความสนใจในกิจกรรมและสามารถช่วยลดอัตราป่วยด้วยโรคติดเชื้อ เช่น ตาอักเสบและท้องเสียของเด็กลงได้

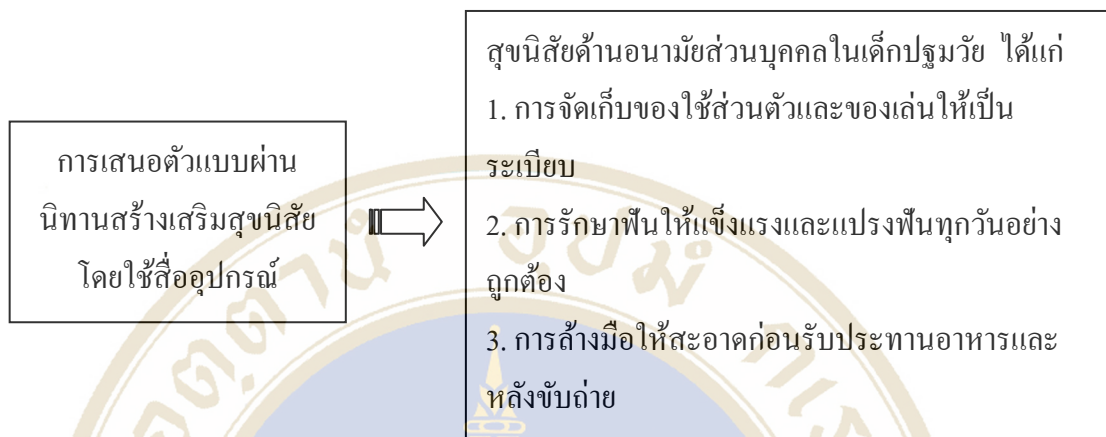
จากผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ตัวแบบนิทาน สามารถนำมาใช้สร้างเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้หลากหลาย และปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพของเด็กปฐมวัย ก็คือ การดูแลเอาใจใส่และการอบรมเลี้ยงดูบุตรให้มีสุขนิสัยที่ดีของผู้ปกครอง

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัยโดยใช้ทฤษฎีความสัมพันธ์เชื่อมโยง ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาและทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมประกอบกันเป็นหลัก โดยเสนอตัวแบบผ่านนิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น นำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยได้ดังแผนภูมิที่ 2

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

แผนภูมิที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการเสนอตัวแบบผ่านนิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ในเด็กปฐมวัย ซึ่งมีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) แบบ Pretest-Posttest Two Group Design ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง (Experimental Group) และ กลุ่มเปรียบเทียบ (Control Group) โดย

กลุ่มทดลอง จะได้รับกิจกรรมการเล่านิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์โดยผู้วิจัย เป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวผ่านนิทานตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นที่โรงเรียน

กลุ่มเปรียบเทียบ จะได้รับการเรียนการสอนตามหลักสูตรปกติที่โรงเรียนจัดให้

โดยมีแบบแผนการทดลองดังต่อไปนี้

	Pretest (week1)	Treatment (week2-5)	Posttest (week6)	Follow up (week10)
Experimental Group	E1	X1 , X2 , X3, X4	E2	E3
Control Group	C1		C2	C3

แผนภูมิที่ 3 แบบแผนการทดลอง

E1 หมายถึง การประเมินผลสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลองในกลุ่มทดลอง

E2 หมายถึง การประเมินผลสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย หลังการทดลองในกลุ่มทดลอง

E3 หมายถึง การประเมินผลสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย ระยะติดตามผลในกลุ่มทดลอง

C1 หมายถึง การประเมินผลสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลองในกลุ่มเปรียบเทียบ

C2 หมายถึง การประเมินผลสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย หลังการทดลองในกลุ่มเปรียบเทียบ

C3 หมายถึง การประเมินผลสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย ระยะติดตามผลในกลุ่มเปรียบเทียบ

X1 , X2 , X3 , X4 หมายถึง การที่กลุ่มทดลองได้รับกิจกรรมการเล่นิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง และการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นที่โรงเรียน ในระหว่างสัปดาห์ที่ 2-5 ของการวิจัย เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือ ในวันจันทร์ วันพุธและวันศุกร์ วันละ 1 เรื่อง ระยะเวลา 30 นาที (แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย อยู่ในภาคผนวก)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัย เพศชาย-หญิง อายุ 4-5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล ในเขตอำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัย เพศชาย-หญิง อายุ 4-5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล โรงเรียนรัฐบาลที่มีการเรียนการสอนแบบสหศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลขึ้นไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 อำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ประจำปีการศึกษา 2551 ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ดังนี้

1. เป็นโรงเรียนที่มีหลักสูตรการเรียนการสอนและมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเดียวกัน ตลอดจนมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย อาทิ เช่น ห้องส้วม บริเวณสำหรับล้างมือและแปรงฟัน เป็นต้น
2. เป็นโรงเรียนที่มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างมากพอที่จะทำการศึกษา (ไม่ต่ำกว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้)
3. ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือในการทำวิจัย

เกณฑ์การคัดเลือกเด็กปฐมวัย มีดังนี้

1. เด็กปฐมวัย ที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล
2. ไม่ป่วยเป็นโรคหรือมีปัญหาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ อันเป็นอุปสรรคต่อการเข้าร่วมการศึกษา
3. เด็กอาศัยอยู่กับผู้ปกครองตลอดเวลาที่ทำการศึกษา
4. เด็กยินดียินยอมเข้าร่วมกิจกรรมตลอดการวิจัย และได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองโดยลงนามในเอกสารยินยอมให้ทำการวิจัย โดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ

เกณฑ์การคัดเลือกผู้ปกครอง มีดังนี้

1. มารดาซึ่งเป็นผู้เลี้ยงดูหลักของเด็ก
2. สุขภาพร่างกายแข็งแรงและไม่มีโรคประจำตัวร้ายแรง
3. สามารถอ่านออก เขียนหนังสือได้
4. อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดสุพรรณบุรีตลอดเวลาที่ทำการศึกษา
5. ยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัย โดยลงนามในเอกสารยินยอมให้ทำการวิจัย โดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ

การคัดเลือกกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ผู้วิจัยคัดเลือกโรงเรียนแบบเจาะจง(Purposive Sampling) มา 2 โรงเรียน จากทั้งหมด 25 โรงเรียน ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ซึ่งได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองจิกรากงาและโรงเรียนวัดหนองแจง หลังจากนั้น ทำการสุ่มอย่างง่าย(Simple Random Sampling) มาเป็นโรงเรียนที่ใช้ในการทำการทดลอง 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองจิกรากงาและโรงเรียนที่ใช้สำหรับเป็นกลุ่มเปรียบเทียบ 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดหนองแจง

เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะทางประชากรใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยจึงสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ โดยวิธีการจับสลากมากลุ่มละ 32 คน โดยให้ได้สัดส่วนของเพศชายและเพศหญิงในแต่ละกลุ่มเท่าๆกัน

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Lemeshow (64) เนื่องจากเราไม่ทราบค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของประชากร จึงต้องประมาณค่าจากการศึกษา งานวิจัยที่ผ่านมาแล้ว โดยผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาเรื่อง การใช้นิทานปลายเปิดเพื่อพัฒนาทักษะ การแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนอนุบาลระยอง ของน้ำฝน ปิยะ (48) สามารถคำนวณขนาดตัวอย่างได้ดังนี้

$$n = \frac{(Z_{\alpha} + Z_{\beta})^2 2 \sigma^2}{(\mu_1 - \mu_0)^2}$$

n คือ ขนาดตัวอย่าง

Z_{α} คือ ค่า Z จากตารางแจกแจงแบบปกติ ที่ $\alpha = 0.05$ เท่ากับ 1.64

Z_{β} คือ ค่า Z จากตารางแจกแจงแบบปกติ ที่ $\beta = 0.10$ เท่ากับ 1.28

σ^2 คือ ค่าความแปรปรวนเฉลี่ยของข้อมูลในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ
เท่ากับ 3.36

μ_1 คือ ค่าเฉลี่ยของข้อมูลในกลุ่มทดลองภายหลังการทดลอง เท่ากับ 36.79

μ_0 คือ ค่าเฉลี่ยของข้อมูลในกลุ่มเปรียบเทียบภายหลังการทดลอง เท่ากับ 35.33

แทนค่าในสูตร
$$n = \frac{(1.64 + 1.28)^2 2 (3.36)}{(36.79 - 35.33)^2}$$

ดังนั้น
$$n = 26.88$$

สรุปจากการคำนวณจากสูตรข้างต้น พบว่า ต้องใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 27 คน และเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนจากการสุ่มตัวอย่างและป้องกันการสูญหายของข้อมูล ผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 15 ดังนั้น จะได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา กลุ่มทดลอง จำนวน 32 คน และกลุ่มเปรียบเทียบ จำนวน 32 คน

เพื่อให้ได้การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและมีความเสมอภาค เพราะฉะนั้น ผู้วิจัยจึงจัดกิจกรรมการเล่นทานทั้งห้องเรียน แต่จะนำมาใช้ในการวิจัยเพียง 32 คนตามที่คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้

3. การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร ตำราต่างๆ นำมาสร้างเครื่องมือ โดยกำหนดโครงสร้างเนื้อหาและทฤษฎีที่นำมาประยุกต์ใช้ให้มีความเหมาะสมกับความ สามารถและคุณลักษณะตามวัยของเด็ก
2. ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับครูประจำชั้นอนุบาล

3. พิจารณาในส่วนของเนื้อหาניתาน กิจกรรมและสื่ออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกัน
4. สร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหา วัตถุประสงค์และสมมุติฐานที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ประกอบด้วย

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ คู่มือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 12 กิจกรรม ได้แก่

สัปดาห์ที่ 1 การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ ประกอบด้วย

กิจกรรมที่ 1 “เก็บของให้เป็นระเบียบ”

กิจกรรมที่ 2 “อ๊ะ อ๊ะ อย่าทิ้ง”

กิจกรรมที่ 3 “มาเก็บของกันเถอะ”

สัปดาห์ที่ 2 การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง ประกอบด้วย

กิจกรรมที่ 4 “ฟัน ฟัน ฟัน เรามาแปรงฟัน”

กิจกรรมที่ 5 “ช่องปากสะอาด ปราศจากฟันผุ”

กิจกรรมที่ 6 “มาแปรงฟันกันเถอะ”

สัปดาห์ที่ 3 การล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย ประกอบด้วย

กิจกรรมที่ 7 “หยุดเชื้อโรค ด้วยการล้างมือ”

กิจกรรมที่ 8 “ล้าง ล้าง ล้าง เรมาล้างมือ”

กิจกรรมที่ 9 “ล้างมือกันเถอะ”

สัปดาห์ที่ 4 ทบทวน ประกอบด้วย

กิจกรรมที่ 10 “เก็บของเข้าที่ คู่มือสะอาดตา”

กิจกรรมที่ 11 “รู้ทันต้องอ่อนหวาน”

กิจกรรมที่ 12 “ล้างมือบ่อยครั้ง ยับยั้งเชื้อโรค”

(รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก)

ในแต่ละกิจกรรม มีนิทานสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัยด้านอนามัยส่วนบุคคล จำนวนทั้งสิ้น 12 เรื่อง ซึ่งผู้วิจัยนำมาจากนิทานที่มีผู้แต่งไว้ จำนวน 6 เรื่อง และแต่งขึ้นเองโดยอาศัยหลักการจากการที่ผู้วิจัยได้ผ่านการอบรมเกี่ยวกับการสร้างสรรค์นิทานภาพสำหรับเด็ก และจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 เรื่อง รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ ได้แก่
 - นิทานเรื่องรองเท้าหายไปไหน ผู้วิจัยแต่งขึ้น
 - นิทานเรื่องกระรอกน้อยไม่มีระเบียบ นำมาจากปิติพร วาทิยาภรณ์ (65)
 - นิทานเรื่องหนูติดห้องแดนมหัศจรรย์ ผู้วิจัยแต่งขึ้น
 - นิทานเรื่องหนูแก้วรีระเบียบ ผู้วิจัยแต่งขึ้น
2. การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง ได้แก่
 - นิทานเรื่องรักฟัน รักษาสุขภาพ นำมาจากกรมอนามัย (66)
 - นิทานเรื่องโรงเรียนฟันดี นำมาจากเรน โบว์ฟอร์คิด (67)
 - นิทานเรื่องคิดดีแปรงฟัน นำมาจากเนชั่น เอ็กมอนท์ (68)
 - นิทานเรื่องรู้ทันต้องอ่อนหวาน นำมาจากกรมอนามัย (44)
3. การล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย ได้แก่
 - นิทานเรื่องหนูจูดหูดเชื้อโรค นำมาจากอรุณี อ่างสกุล (69)
 - นิทานเรื่องเจ้าหญิงแสนสะอาด ผู้วิจัยแต่งขึ้น
 - นิทานเรื่องมือน้อยๆของข้าวตู ผู้วิจัยแต่งขึ้น
 - นิทานเรื่องปุยฝ้ายไม่ยอมล้างมือ ผู้วิจัยแต่งขึ้น

นิทานทั้งหมดนี้ มีการใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการเล่านิทาน ได้แก่ หุ่นมือ หุ่นนิ้วมือ หุ่นเสียบไม้ ภาพพลิก กระดานแม่เหล็ก และกระดานผ้าดำ

สำหรับแผนการจัดกิจกรรมนั้น ผู้วิจัยจะจัดขึ้นสัปดาห์ละ 3 วัน คือ ในวันจันทร์ วันพุธและวันศุกร์ ซึ่งในแต่ละครั้งใช้ระยะเวลา 30 นาที

สรุปแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย

วัน	กิจกรรม ที่	ชื่อกิจกรรม	เนื้อหา	นิทานเรื่อง	สื่ออุปกรณ์ การเล่นทาน
จันทร์	1	เก็บของ ให้เป็นระเบียบ	1. การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของ เล่นให้เป็นระเบียบ	รองเท้า หายไปในไหน	หุ่นมือ
พุธ	2	อะ อะ อย่าทิ้ง	1.1 จัดเก็บของใช้ส่วนตัวให้เป็น ระเบียบหลังจากใช้แล้วทุกครั้ง	กระรอกน้อย ไม่มีระเบียบ	ภาพพลิก
ศุกร์	3	มาเก็บของ กันเถอะ	1.2 จัดเก็บของเล่นให้เป็นระเบียบ หลังจากใช้แล้วทุกครั้ง	หนูนิด ท่องแดน มหัศจรรย์	หุ่นนิ้วมือ
จันทร์	4	ฟัน ฟัน ฟัน เรามาแปรงฟัน	2. การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรง ฟันทุกวันอย่างถูกต้อง	รักฟัน รักษาสัญญา	หุ่นมือ
พุธ	5	ช่องปากสะอาด ปราศจากฟันผุ	2.1 แปรงฟันหลังรับประทานอาหาร อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เช้าและก่อน นอน เป็นประจำทุกวัน	โรงเรียน ฟันดี	กระดาน แม่เหล็ก
ศุกร์	6	มาแปรงฟัน กันเถอะ	2.2 แปรงฟันอย่างถูกวิธีทุกครั้งโดย การวางขนแปรงตั้งฉากกับตัวฟัน และถูไปมาสั้นๆ ในแนวนอนอย่าง ทั่วถึงทุกซี่ ทุกด้าน พร้อมทั้งแปรง บริเวณด้านบนของลิ้นเบาๆ	กิดดี แปรงฟัน	หุ่นเลี้ยวไม้
จันทร์	7	หยุดเชื้อโรค ด้วยการล้างมือ	3. การล้างมือให้สะอาดก่อน รับประทานอาหารและหลังขับถ่าย	หนูจูด หยุดเชื้อโรค	หุ่นมือ
พุธ	8	ล้าง ล้าง ล้าง เรา มาล้างมือ	3.1 ล้างมือทุกครั้งก่อนการ รับประทานอาหาร	เจ้าหญิงแสน สะอาด	กระดาน ผ้าสาหลิ
ศุกร์	9	ล้างมือกันเถอะ	3.2 ล้างมือทุกครั้งหลังการขับถ่าย 3.3 ล้างมือให้สะอาดทุกครั้งโดยการ ฟอกสบู่ ใช้ฝ่ามือถูกัน ถูหลังมือ ซอกนิ้วและรอบข้อมือ	มือน้อยๆ ของข้าวตู	หุ่นมือ

ตารางที่ 1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย (ต่อ)

วัน	กิจกรรม ที่	ชื่อกิจกรรม	เนื้อหา	นิทานเรื่อง	สื่ออุปกรณ์ การเล่นนิทาน
จันทร์	10	เก็บของเข้าที่ คู่มือสะอาดตา	1. การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและ ของเล่นให้เป็นระเบียบ	หนูแก้วรัก ระเบียบ	กระดาน แม่เหล็ก
พุธ	11	รู้ทันต้อง อ่อนหวาน	2. การรักษาฟันให้แข็งแรงและ แปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง	รู้ทันต้อง อ่อนหวาน	หุ่นนิ้วมือ
ศุกร์	12	ล้างมือบ่อยครั้ง ยับยั้งเชื้อโรค	3. การล้างมือให้สะอาดก่อน รับประทานอาหารและหลังขับถ่าย	ปุยฝ้าย ไม่ยอม ล้างมือ	หุ่นมือ

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ 4.2.1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง 4.2.2) แบบสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย 4.2.3) แบบประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย และ 4.2.4) แบบสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง ได้แก่ ชื่อ-สกุลของผู้ปกครอง เพศและอายุบุตร อายุมารดา ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส รายได้และความพอเพียงของรายได้ของบิดามารดา จำนวนทั้งสิ้น 9 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง

4.2.2 แบบสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวนทั้งสิ้น 8 ข้อ รายละเอียดดังนี้

- การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ (ข้อ 1-2) จำนวน 2 ข้อ
- การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง (ข้อ 3-5) จำนวน 3 ข้อ
- การล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย (ข้อ 6-8) จำนวน 3 ข้อ

ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามข้อมูลจากมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบวัดมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ให้มารดาเลือกตอบข้อที่ตรงกับการปฏิบัติจริงเพียงตัวเลือกเดียวจาก 4 ตัวเลือก ดังนี้

ปฏิบัติประจำ	หมายถึง ปฏิบัติทุกวันใน 1 สัปดาห์
ปฏิบัติบางครั้ง	หมายถึง ปฏิบัติ 4-6 วัน/สัปดาห์
ปฏิบัตินานๆครั้ง	หมายถึง ปฏิบัติ 1-3 วัน/สัปดาห์
ไม่เคยปฏิบัติ	หมายถึง ไม่ปฏิบัติเลยใน 1 สัปดาห์

กำหนดค่าคะแนนดังนี้

ปฏิบัติประจำ	ให้คะแนน 3 คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	ให้คะแนน 2 คะแนน
ปฏิบัตินานๆครั้ง	ให้คะแนน 1 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	ให้คะแนน 0 คะแนน

คะแนนรวมทั้งสิ้น 60 คะแนน โดยแบ่งเป็น

การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ	18 คะแนน
การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง	21 คะแนน
การล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย	21 คะแนน

โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

ช่วงคะแนน (เปอร์เซ็นต์)	ระดับสุขนิสัย
71-100	ดี
51-70	พอใช้
0-50	การปรับปรุง

4.2.3 แบบประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย ข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ รายละเอียดดังนี้

- การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ (ข้อ 1-6) จำนวน 6 ข้อ
- การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง (ข้อ 7-13) จำนวน 7 ข้อ
- การล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย (ข้อ 14-20) จำนวน 7 ข้อ

ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามข้อมูลการปฏิบัติสุขนิสัยจากเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล โดยใช้รูปภาพที่มีสีสันสดใส สร้างข้อคำถามเป็นเหตุการณ์เกี่ยวกับสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบวัดมาตรฐานค่า (Rating Scale) ให้เด็กเลือกตอบข้อที่ตรงกับการปฏิบัติจริงเพียงตัวเลือกเดียวจากสัญลักษณ์รูปภาพ 3 ตัวเลือก ดังนี้

😊	สัญลักษณ์แทน	ปฏิบัติทุกครั้ง	หมายถึง	ปฏิบัติทุกวันใน 1 สัปดาห์
😐	สัญลักษณ์แทน	ปฏิบัติบางครั้ง	หมายถึง	ปฏิบัติ 1-6 วัน/สัปดาห์
😞	สัญลักษณ์แทน	ไม่เคยปฏิบัติ	หมายถึง	ไม่ปฏิบัติเลยใน 1 สัปดาห์

กำหนดค่าคะแนนดังนี้

ปฏิบัติทุกครั้ง ให้คะแนน 2 คะแนน

ปฏิบัติบางครั้ง ให้คะแนน 1 คะแนน

ไม่เคยปฏิบัติ ให้คะแนน 0 คะแนน

คะแนนรวมทั้งสิ้น 40 คะแนน โดยแบ่งเป็น

การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ 12 คะแนน

การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง 14 คะแนน

การล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย 14 คะแนน

โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

ช่วงคะแนน (เปอร์เซ็นต์)	ระดับสุขนิสัย
71-100	ดี
51-70	พอใช้
0-50	ควรปรับปรุง

4.2.4 แบบสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวนทั้งสิ้น

7 ข้อ รายละเอียดดังนี้

- การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ (ข้อ 1-2) จำนวน 2 ข้อ
- การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง (ข้อ 3-4) จำนวน 2 ข้อ
- การล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย (ข้อ 5-7) จำนวน 3 ข้อ

ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยที่โรงเรียน ซึ่งแบบสังเกตเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) มีผู้สังเกตจำนวน 2 คน คือ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สุ่มสังเกตพฤติกรรมแบบไม่มีส่วนร่วมโดยทำการเฝ้าสังเกตอยู่ห่างๆ เพื่อไม่ให้เด็กปฐมวัยรู้ว่ากำลังถูกสังเกต ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล โดยในแต่ละระยะของการประเมิน ทำการสังเกตจำนวน 2 ครั้ง ในแต่ละครั้งสังเกตแบบสุ่มเป็นช่วงเวลา โดยสังเกตว่าเด็กปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามสถานการณ์ที่กำหนดตามความเป็นจริง รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การสังเกตแบบสุ่มเป็นช่วงเวลา

ช่วงเวลาที่สังเกต	สถานที่สังเกต	พฤติกรรมที่สังเกต
ช่วงก่อนเข้าเรียนตอนเช้า	สนามเด็กเล่น บริเวณที่ล้างมือ	การจัดเก็บของเล่น การล้างมือหลังขับถ่าย
ช่วงเข้าเรียนตอนเช้า	ห้องเรียน	การจัดเก็บรองเท้า
ช่วงพักกลางวัน	บริเวณที่ล้างมือ บริเวณที่แปรงฟัน ห้องเรียน	การล้างมือก่อนรับประทานอาหาร การล้างมือหลังขับถ่าย การแปรงฟัน การจัดเก็บแก้วน้ำ และแปรงสีฟัน
ช่วงเข้าเรียนตอนบ่าย	ห้องเรียน	การจัดเก็บรองเท้า การจัดเก็บชุดเครื่องนอน การจัดเก็บกระเป๋าหนังสือและอุปกรณ์ เครื่องเขียนต่างๆ

กำหนดค่าคะแนนดังนี้

ปฏิบัติตามสถานการณ์ที่กำหนด

ให้คะแนน 1 คะแนน

ไม่ปฏิบัติตามสถานการณ์ที่กำหนด

ให้คะแนน 0 คะแนน

คะแนนรวมทั้งสิ้น 18 คะแนน โดยแบ่งเป็น

การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ

5 คะแนน

การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง

6 คะแนน

การล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย

7 คะแนน

โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

ช่วงคะแนน (เปอร์เซ็นต์)

ระดับสุขนิสัย

71-100

ดี

51-70

พอใช้

0-50

ควรปรับปรุง

5. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

5.1 การตรวจสอบความตรงของเครื่องมือ (Validity) ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้อาจารย์ที่ปรึกษาจำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตามรายชื่อในภาคผนวก ก เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงในเนื้อหา การใช้ภาษาและความชัดเจนของภาษาเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้

5.2 การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยและมารดา (Try out) ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาจริง ซึ่งได้แก่ เด็กปฐมวัยที่มีอายุ 4-5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลโรงเรียนวัดคงกระชากร จำนวน 20 คน และมารดา แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) และวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นในการสังเกตแบบ Interrater Reliability โดยคำนวณหาเปอร์เซ็นต์ความสอดคล้องของผู้สังเกต 2 คน คือผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย จากสูตรของ Polit & Hungler (70) ดังนี้

$$\text{ความเชื่อมั่นของการสังเกต} = \frac{\text{จำนวนการสังเกตที่เหมือนกัน}}{\text{จำนวนการสังเกตที่เหมือนกัน} + \text{จำนวนการสังเกตที่ต่างกัน}}$$

สรุปได้ดังนี้

- แบบสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย ค่าความเที่ยง= 0.839
- แบบประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย ค่าความเที่ยง= 0.825
- แบบสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย ความเชื่อมั่นของการสังเกต = 0.938

6. ขั้นตอนดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นเตรียมการ

1. ขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในคนจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคนของมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งโครงการวิจัยนี้ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติตามหนังสือหมายเลข MU-IRB 2008/138.1610 ดังรายละเอียดในภาคผนวก

2. ติดต่อทำหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล เสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองจิกราक्षा โรงเรียนวัดหนองแวงและโรงเรียนบ้าน

ดงกระเขาซึ่งเป็นโรงเรียนที่ใช้ Try out เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา ตลอดจนสิทธิที่จะออกจากการศึกษาเมื่อไรก็ได้ แก่มารดาเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ เพื่อขออนุญาตและเชิญตอบแบบสอบถาม และให้ผู้ยินยอมเข้าร่วมการศึกษาลงลายมือชื่อยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรในเอกสารการยินยอมตนให้ทำการศึกษา

4. ผู้วิจัยให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัยแก่มารดาและครูประจำชั้นอนุบาลกลุ่มทดลอง จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 ชั่วโมง รวมถึงอธิบายถึงประโยชน์ของสร้างเสริมสุขนิสัยแก่เด็กปฐมวัยโดยใช้การเล่านิทาน และขอความร่วมมือในการกระตุ้นเตือนเด็กให้ปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยที่ดีโดยยกตัวอย่างจากตัวละครในนิทานซึ่งเป็นตัวแบบที่เด็กได้เรียนรู้มาจากที่โรงเรียน

5. ผู้วิจัยทำความเข้าใจแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัยในส่วนของเนื้อหา กิจกรรมและจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ประกอบการเล่านิทาน เพื่อให้มีความสอดคล้องตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. เตรียมผู้ช่วยวิจัย โดยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและข้อคำถามในแต่ละข้อให้มีความเข้าใจตรงกันในการเก็บข้อมูลโดยการสังเกต

ขั้นตอนการทดลอง

กลุ่มทดลอง (Experimental Group)

สัปดาห์ที่ 1

วันที่ 3-4 พฤศจิกายน 2551 เวลา 09.00-16.00 น. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง (Pre-test) โดยการสอบถามข้อมูลการปฏิบัติสุขนิสัยจากเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลตามแบบประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย สอบถามข้อมูลจากมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยตามแบบสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย และสุ่มสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยแบบไม่มีส่วนร่วมที่โรงเรียน จำนวน 2 ครั้ง โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ตามแบบสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่ 2 - 5

วันที่ 10 พฤศจิกายน 2551 ถึงวันที่ 4 ธันวาคม 2551 เวลา 09.00-10.00 น. ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเล่านิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง และการล้างมือ

ให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัยที่โรงเรียน เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือ ในวันจันทร์ วันพุธและวันศุกร์ ใช้ระยะเวลา 30 นาที โดยครูประจำชั้นอนุบาลเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลเด็ก กระตุ้นให้เด็กตอบคำถามที่ผู้วิจัยซักถามและเฝ้าสังเกตการณ์ในระหว่างดำเนินกิจกรรม

สัปดาห์ที่ 6

วันที่ 8-9 ธันวาคม 2551 เวลา 09.00-16.00 น. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง (Post-test) โดยการสอบถามข้อมูลการปฏิบัติสุขนิสัยจากเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลตามแบบประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย สอบถามข้อมูลจากการดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยตามแบบสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย และสุ่มสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยแบบไม่มีส่วนร่วมที่โรงเรียน จำนวน 2 ครั้ง โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ตามแบบสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่ 10

วันที่ 12-13 มกราคม 2552 เวลา 09.00-16.00 น. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยอีกครั้งเพื่อเป็นการติดตามความต่อเนื่องของการปฏิบัติ (Follow up) โดยการสอบถามข้อมูลการปฏิบัติสุขนิสัยจากเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลตามแบบประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย สอบถามข้อมูลจากการดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยตามแบบสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย และสุ่มสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยแบบไม่มีส่วนร่วมที่โรงเรียน จำนวน 2 ครั้ง โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ตามแบบสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย

กลุ่มเปรียบเทียบ (Control Group)

สัปดาห์ที่ 1

วันที่ 5-6 พฤศจิกายน 2551 เวลา 09.00-16.00 น. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง (Pre-test) โดยการสอบถามข้อมูลการปฏิบัติสุขนิสัยจากเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลตามแบบประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย สอบถามข้อมูลจากการดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยตามแบบสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย และสุ่มสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยแบบไม่มีส่วนร่วมที่โรงเรียน จำนวน 2 ครั้ง โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ตามแบบสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่ 2 - 5

วันที่ 10 พฤศจิกายน 2551 ถึงวันที่ 4 ธันวาคม 2551 ครูประจำชั้นอนุบาลจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรปกติ

สัปดาห์ที่ 6

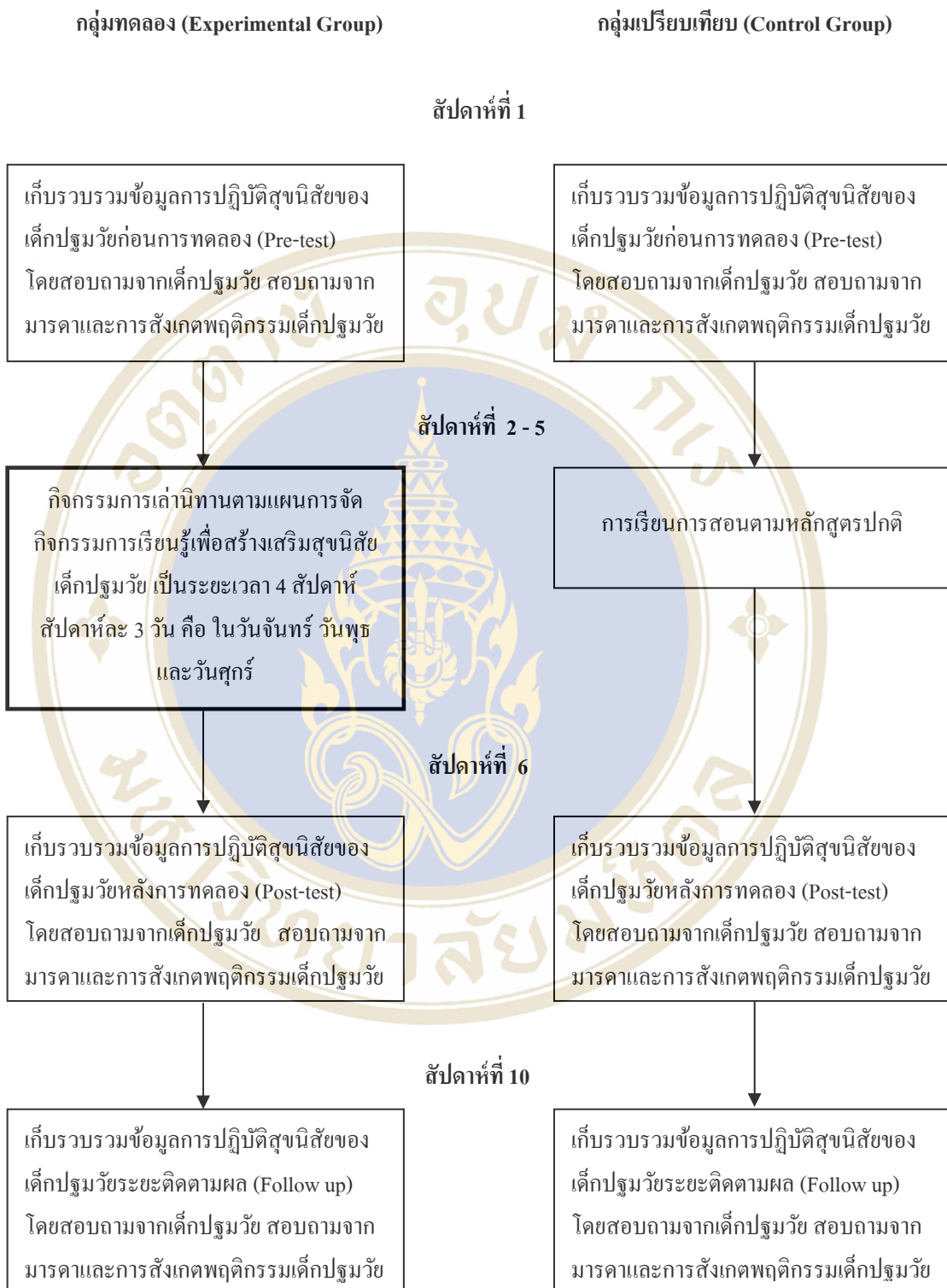
วันที่ 11-12 ธันวาคม 2551 เวลา 09.00-16.00 น. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง (Post-test) โดยการสอบถามข้อมูลการปฏิบัติสุขนิสัยจากเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลตามแบบประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย สอบถามข้อมูลจากมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยตามแบบสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย และสุ่มสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยแบบไม่มีส่วนร่วมที่โรงเรียน จำนวน 2 ครั้ง โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ตามแบบสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่ 10

วันที่ 14-15 มกราคม 2552 เวลา 09.00-16.00 น. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยอีกครั้งเพื่อเป็นการติดตามความต่อเนื่องของการปฏิบัติ (Follow up) โดยการสอบถามข้อมูลการปฏิบัติสุขนิสัยจากเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลตามแบบประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย สอบถามข้อมูลจากมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยตามแบบสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย และสุ่มสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยแบบไม่มีส่วนร่วมที่โรงเรียน จำนวน 2 ครั้ง โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ตามแบบสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบตามกำหนดแล้ว ในช่วงวันที่ 19 มกราคม 2552 ถึงวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2552 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+

สรุปขั้นตอนดำเนินการทดลอง ได้แผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 ฟังขั้นตอนดำเนินการทดลอง

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบตามกำหนดแล้ว นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.05 เป็นเกณฑ์ในการยอมรับสมมติฐาน ซึ่งมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ Chi-Square test
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ในช่วงก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล ด้วยสถิติ Independent Sample t-test
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ในช่วงก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล ด้วยสถิติ Paired Sample t-test

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง เพื่อศึกษาผลของการเสนอตัวแบบผ่านนิทาน สร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ในเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย

- 2.1 เปรียบเทียบสุขนิสัยจากการประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย
- 2.2 เปรียบเทียบสุขนิสัยจากการสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย
- 2.3 เปรียบเทียบสุขนิสัยจากการสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย
- 2.4 เปรียบเทียบสุขนิสัยที่เปลี่ยนแปลงจากการประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย
- 2.5 เปรียบเทียบสุขนิสัยที่เปลี่ยนแปลงจากการสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย
- 2.6 เปรียบเทียบสุขนิสัยที่เปลี่ยนแปลงจากการสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ เพศและอายุของเด็กปฐมวัย อายุของมารดา ระดับการศึกษาของมารดาและบิดา อาชีพหลักของมารดาและบิดา สถานภาพสมรส รายได้ของครอบครัวต่อเดือน และความพอเพียงของรายได้ ผลการศึกษพบว่า

เพศของเด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีสัดส่วนระหว่างเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกัน คือ 1 : 1 โดยในกลุ่มทดลอง เป็นเพศชาย ร้อยละ 50 และเพศหญิง ร้อยละ 50 ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบ เป็นเพศชาย ร้อยละ 46.9 และเพศหญิง ร้อยละ 53.1

อายุของเด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีอายุระหว่าง 4 ปี - 4 ปี 6 เดือนมากที่สุด ร้อยละ 71.9 และ 65.6 ตามลำดับ โดยอายุเฉลี่ยของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลอง คือ 52.34 เดือน และในกลุ่มเปรียบเทียบ คือ 52.78 เดือน

อายุของมารดา มารดาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ส่วนใหญ่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี ร้อยละ 50.0 และ 62.5 ตามลำดับ โดยอายุเฉลี่ยของมารดาในกลุ่มทดลอง คือ 31.19 ปี และในกลุ่มเปรียบเทียบ คือ 28.94 ปี

ระดับการศึกษาของมารดาและบิดา มารดาทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 50.0 และ 56.3 ตามลำดับ และบิดาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 50.0 และ 56.3 ตามลำดับ

อาชีพหลักของมารดาและบิดา มารดาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีอาชีพรับจ้างทั่วไปเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.6 และ 68.8 ตามลำดับ บิดาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีอาชีพรับจ้างทั่วไปเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.1 และ 75.0 ตามลำดับ

สถานภาพสมรส มารดาและบิดาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบอยู่ด้วยกันสูงสุด โดยอยู่ด้วยกันโดยจดทะเบียนสมรส ร้อยละ 53.1 และ 43.8 ตามลำดับ และอยู่ด้วยกันโดยไม่จดทะเบียนสมรส ร้อยละ 25 เท่ากันทั้งสองกลุ่ม

รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เกิน 5,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 53.1 และ 43.8 ตามลำดับ

ความพอเพียงของรายได้ ทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ส่วนใหญ่คิดว่ามีรายได้พอเพียงต่อการใช้จ่ายภายในครอบครัว แต่ไม่มีเหลือเก็บ ร้อยละ 56.3 และ 65.6 ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่า ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีการกระจายลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศและอายุของเด็กปฐมวัย อายุของมารดา ระดับการศึกษาของมารดาและบิดา อาชีพหลักของมารดาและบิดา สถานภาพสมรส รายได้ของครอบครัวต่อเดือน และความพอเพียงของรายได้ ไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างแยกตามกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มทดลอง (n=32 คน)		กลุ่มเปรียบเทียบ (n=32 คน)	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศของเด็กปฐมวัย				
ชาย	16	50.0	15	46.9
หญิง	16	50.0	17	53.1
อายุของเด็กปฐมวัย (เดือน)				
4 ปี - 4 ปี 6 เดือน	23	71.9	21	65.6
4 ปี 6 เดือน - 5 ปี	9	28.1	11	34.4
$\bar{X} \pm S.D.$	52.34 $\pm$ 3.37		52.78 $\pm$ 3.82	
Min-Max	48 - 59		48 - 60	
อายุของมารดา (ปี)				
น้อยกว่า 30	16	50.0	20	62.5
31-35	8	25.0	7	21.9
มากกว่า 35	8	25.0	5	15.6
$\bar{X} \pm S.D.$	31.19 $\pm$ 5.69		28.94 $\pm$ 6.64	
Min-Max	21- 40		16 - 46	
ระดับการศึกษาของมารดา				
ไม่ได้เรียน	2	6.3	1	3.1
ประถมศึกษา	16	50.0	18	56.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	8	25.0	9	28.1
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./	6	18.8	4	12.5
อนุปริญญา/ปวส./ปริญญาตรี				

ตารางที่ 3 ร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างแยกตามกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มทดลอง (n=32 คน)		กลุ่มเปรียบเทียบ (n=32 คน)	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษาของบิดา				
ไม่ได้เรียน	3	9.4	0	0.0
ประถมศึกษา	16	50.0	18	56.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	7	21.9	9	28.1
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ อนุปริญญา/ปวส./ปริญญาตรี	6	18.8	5	15.6
อาชีพหลักของมารดา				
ไม่ได้ประกอบอาชีพ(แม่บ้าน)	6	18.8	4	12.5
รับจ้างทั่วไป	21	65.6	22	68.8
เกษตรกร	3	9.4	4	12.5
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	1	3.1	2	6.3
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1	3.1	0	0.0
อาชีพหลักของบิดา				
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	1	3.1	1	3.1
รับจ้างทั่วไป	25	78.1	24	75.0
เกษตรกร	3	9.4	3	9.4
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	1	3.1	2	6.3
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2	6.3	2	6.3
สถานภาพสมรส				
อยู่ด้วยกันโดยจดทะเบียนสมรส	17	53.1	14	43.8
อยู่ด้วยกันโดยไม่ได้จดทะเบียน	8	25.0	8	25.0
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	7	21.9	10	31.3

ตารางที่ 3 ร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างแยกตามกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มทดลอง (n=32 คน)		กลุ่มเปรียบเทียบ (n=32 คน)	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
รายได้ของครอบครัวต่อเดือน (บาท)				
ไม่เกิน 5,000	17	53.1	14	43.8
5,001-10,000	9	28.1	13	40.6
มากกว่า 10,000	6	18.8	5	15.6
ความพอเพียงของรายได้				
ไม่พอเพียง ไม่มีหนี้สิน	0	0.0	2	6.3
ไม่พอเพียง มีหนี้สิน	10	31.3	6	18.8
พอเพียง ไม่มีเหลือเก็บ	18	56.3	21	65.6
พอเพียง มีเหลือเก็บ	4	12.5	3	9.4

ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย

2.1 เปรียบเทียบสุขนิสัยจากการประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย

2.1.1 สุขนิสัยโดยรวม

2.1.1.1 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ก่อนการทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 22.50 และ 22.43 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ($p\text{-value} = 0.951$) (ตารางที่ 4)

หลังการทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 34.18 และ 22.81 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 4)

ระยะติดตามผล ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 33.37 และ 22.40 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 4)

2.1.1.2 ในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

กลุ่มทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 22.50, 34.18 และ 33.37 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 4)

กลุ่มเปรียบเทียบ ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 22.43, 22.81 และ 22.40 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมไม่แตกต่างกับก่อนการทดลอง ($p\text{-value} = 0.070$) และระยะติดตามผล กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมไม่แตกต่างกับก่อนการทดลอง ($p\text{-value} = 0.918$) (ตารางที่ 4)

2.1.2 สุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ

2.1.2.1 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ก่อนการทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 7.96 และ 8.56 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ($p\text{-value} = 0.155$) (ตารางที่ 4)

หลังการทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 10.03 และ 9.03 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.038$) (ตารางที่ 4)

ระยะติดตามผล ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 9.84 และ 8.68 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.011$) (ตารางที่ 4)

2.1.2.2 ในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

กลุ่มทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 7.96, 10.03 และ 9.84 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 4)

กลุ่มเปรียบเทียบ ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 8.56, 9.03 และ 8.68 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.020$) และระยะติดตามผล กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบไม่แตกต่างกับก่อนการทดลอง ($p\text{-value} = 0.379$) (ตารางที่ 4)

2.1.3 สุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง

2.1.3.1 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ก่อนการทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 7.53 และ 7.25 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ($p\text{-value} = 0.601$) (ตารางที่ 4)

หลังการทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 12.03 และ 7.25 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 4)

ระยะติดตามผล ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 11.69 และ 7.16 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 4)

2.1.3.2 ในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

กลุ่มทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 7.53, 12.03 และ 11.69 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 4)

กลุ่มเปรียบเทียบ ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 7.25, 7.25 และ 7.16 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มเปรียบเทียบมี

คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องไม่แตกต่างกันก่อนการทดลอง ($p\text{-value} = 1.000$) และระยะติดตามผล กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องไม่แตกต่างกันก่อนการทดลอง ($p\text{-value} = 0.586$) (ตารางที่ 4)

2.1.4 สุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย

2.1.4.1 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ก่อนการทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 7.00 และ 6.62 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ($p\text{-value} = 0.418$) (ตารางที่ 4)

หลังการทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 12.12 และ 6.53 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 4)

ระยะติดตามผล ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 11.84 และ 6.56 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 4)

2.1.4.2 ในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

กลุ่มทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 7.00, 12.12 และ 11.84 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 4)

กลุ่มเปรียบเทียบ ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 6.62, 6.53 และ 6.56 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายไม่แตกต่างกันก่อนการทดลอง ($p\text{-value} = 0.374$) และระยะติดตามผล กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัย

ในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายไม่แตกต่างกับก่อนการทดลอง ($p\text{-value} = 0.572$) (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบสุขนิสัยจากการประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย

สุขนิสัยเด็กปฐมวัย	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ		t-test	df	p-value
	(n=32 คน)		(n=32 คน)				
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
สุขนิสัยโดยรวม (40 คะแนน)							
ก่อนการทดลอง	22.50	3.77	22.43	4.31	0.62	62	0.951
หลังการทดลอง	34.18	4.35	22.81	3.91	10.995	62	<0.001*
ระยะติดตามผล	33.37	4.07	22.40	3.53	11.508	62	<0.001*
t = 12.943 , df= 31 , p-value <0.001*		t = 1.879 , df= 31 , p-value = 0.070					
t = 12.877 , df= 31 , p-value <0.001*		t = 0.104 , df= 31 , p-value = 0.918					
สุขนิสัยในการเก็บของ (12 คะแนน)							
ก่อนการทดลอง	7.96	1.59	8.56	1.70	1.439	62	0.155
หลังการทดลอง	10.03	1.90	9.03	1.85	2.124	62	0.038*
ระยะติดตามผล	9.84	1.81	8.68	1.96	2.634	62	0.011*
t = 5.745 , df= 31 , p-value <0.001*		t = 3.483 , df= 31 , p-value = 0.020*					
t = 5.314 , df= 31 , p-value <0.001*		t = 0.892 , df= 31 , p-value = 0.379					
สุขนิสัยในการแปรงฟัน (14 คะแนน)							
ก่อนการทดลอง	7.53	1.81	7.25	2.42	0.526	62	0.601
หลังการทดลอง	12.03	1.61	7.25	2.27	9.701	62	<0.001*
ระยะติดตามผล	11.69	1.53	7.16	1.90	10.490	62	<0.001*
t = 11.979 , df= 31 , p-value <0.001*		t = 0.000 , df= 31 , p-value = 1.000					
t = 11.745 , df= 31 , p-value <0.001*		t = 0.551 , df= 31 , p-value = 0.586					

* p-value < 0.05

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบสุขนิสัยจากการประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย (ต่อ)

สุขนิสัยเด็กปฐมวัย	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ		t-test	df	p-value
	(n=32 คน)		(n=32 คน)				
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
สุขนิสัยในการล้างมือ (14 คะแนน)							
ก่อนการทดลอง	7.00	1.84	6.62	1.82	0.816	62	0.418
หลังการทดลอง	12.12	1.45	6.53	1.48	15.250	62	<0.001*
ระยะติดตามผล	11.84	1.50	6.56	1.43	14.364	62	<0.001*
t = 13.291 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 0.902 , df = 31 , p-value = 0.374				
t = 12.129 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 0.571 , df = 31 , p-value = 0.572				

* p-value < 0.05

2.2 เปรียบเทียบสุขนิสัยจากการสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย

2.2.1 สุขนิสัยโดยรวม

2.2.1.1 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ก่อนการทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 34.46 และ 33.65 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน (p-value = 0.604) (ตารางที่ 5)

หลังการทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 47.75 และ 34.12 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.001) (ตารางที่ 5)

ระยะติดตามผล ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 46.37 และ 34.25 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.001) (ตารางที่ 5)

2.2.1.2 ในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

กลุ่มทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมก่อนการทดลองหลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 34.46, 47.75 และ 46.37 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.001) (ตารางที่ 5)

กลุ่มเปรียบเทียบ ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 36.65, 34.12 และ 34.25 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมไม่แตกต่างกับก่อนการทดลอง ($p\text{-value} = 0.113$) และระยะติดตามผล กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมไม่แตกต่างกับก่อนการทดลอง ($p\text{-value} = 0.105$) (ตารางที่ 5)

2.2.2 สุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ

2.2.2.1 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ก่อนการทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 9.93 และ 10.81 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ($p\text{-value} = 0.151$) (ตารางที่ 5)

หลังการทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 13.81 และ 11.81 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 5)

ระยะติดตามผล ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 13.25 และ 11.59 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 5)

2.2.2.2 ในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

กลุ่มทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 9.93, 13.81 และ 13.25 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 5)

กลุ่มเปรียบเทียบ ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 10.81, 11.81 และ 11.59 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) และระยะติดตามผล กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุข

นิตยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.001$) (ตารางที่ 5)

2.2.3 สุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง

2.2.3.1 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ก่อนการทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 12.31 และ 11.68 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ($p\text{-value} = 0.438$) (ตารางที่ 5)

หลังการทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 16.15 และ 11.69 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 5)

ระยะติดตามผล ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 15.62 และ 11.81 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 5)

2.2.3.2 ในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

กลุ่มทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 12.31, 16.15 และ 15.62 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 5)

กลุ่มเปรียบเทียบ ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 11.68, 11.69 และ 11.81 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องไม่แตกต่างกับก่อนการทดลอง ($p\text{-value} = 1.000$) และระยะติดตามผล กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องไม่แตกต่างกับก่อนการทดลอง ($p\text{-value} = 0.677$) (ตารางที่ 5)

2.2.4 สุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย

2.2.4.1 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ก่อนการทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 12.22 และ 11.15 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ($p\text{-value} = 0.149$) (ตารางที่ 5)

หลังการทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 17.78 และ 10.62 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 5)

ระยะติดตามผล ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 17.50 และ 10.84 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 5)

2.2.4.2 ในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

กลุ่มทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 12.22, 17.78 และ 17.50 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 5)

กลุ่มเปรียบเทียบ ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 11.15, 10.62 และ 10.84 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายต่ำกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.006$) และระยะติดตามผล กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายไม่แตกต่างกับก่อนการทดลอง ($p\text{-value} = 0.067$) (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบสุขนิสัยจากการสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย

สุขนิสัยเด็กปฐมวัย	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ		t-test	df	p-value
	(n=32 คน)		(n=32 คน)				
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
สุขนิสัยโดยรวม (60 คะแนน)							
ก่อนการทดลอง	34.46	5.63	33.65	6.77	0.522	62	0.604
หลังการทดลอง	47.75	4.48	34.12	7.14	9.138	62	<0.001*
ระยะติดตามผล	46.37	3.85	34.25	5.84	9.803	62	<0.001*
t = 12.124 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 1.631 , df = 31 , p-value = 0.113				
t = 11.647 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 1.668 , df = 31 , p-value = 0.105				
สุขนิสัยในการเก็บของ (18 คะแนน)							
ก่อนการทดลอง	9.93	2.44	10.81	2.36	1.455	62	0.151
หลังการทดลอง	13.81	1.76	11.81	2.45	3.740	56.33	<0.001*
ระยะติดตามผล	13.25	1.76	11.59	2.24	3.288	62	<0.001*
t = 8.314 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 5.750 , df = 31 , p-value <0.001*				
t = 6.957 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 3.649 , df = 31 , p-value = 0.001*				
สุขนิสัยในการแปรงฟัน (21 คะแนน)							
ก่อนการทดลอง	12.31	2.68	11.68	3.64	0.781	62	0.438
หลังการทดลอง	16.15	2.41	11.69	3.47	5.974	62	<0.001*
ระยะติดตามผล	15.62	1.96	11.81	2.41	6.928	62	<0.001*
t = 7.258 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 0.000 , df = 31 , p-value = 1.000				
t = 6.927 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 0.421 , df = 31 , p-value = 0.677				
สุขนิสัยในการล้างมือ (21 คะแนน)							
ก่อนการทดลอง	12.22	2.98	11.15	2.82	1.462	62	0.149
หลังการทดลอง	17.78	2.19	10.62	2.97	10.959	62	<0.001*
ระยะติดตามผล	17.50	2.03	10.84	2.79	10.896	62	<0.001*
t = 8.470 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 2.959 , df = 31 , p-value = 0.006*				
t = 8.093 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 1.899 , df = 31 , p-value = 0.067				

* p-value < 0.05

2.3 เปรียบเทียบสุขนิสัยจากการสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย

2.3.1 สุขนิสัยโดยรวม

2.3.1.1 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ก่อนการทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 8.16 และ 8.10 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ($p\text{-value} = 0.801$) (ตารางที่ 6)

หลังการทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 14.68 และ 8.32 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 6)

ระยะติดตามผล ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 14.53 และ 8.23 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 6)

2.3.1.2 ในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

กลุ่มทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 8.16, 14.68 และ 14.53 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 6)

กลุ่มเปรียบเทียบ ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 8.10, 8.32 และ 8.23 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) และระยะติดตามผล กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมไม่แตกต่างกับก่อนการทดลอง ($p\text{-value} = 0.121$) (ตารางที่ 6)

2.3.2 สุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ

2.3.2.1 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ก่อนการทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 2.29 และ 2.45 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ($p\text{-value} = 0.221$) (ตารางที่ 6)

หลังการทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 2.87 และ 2.61

เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.047$) (ตารางที่ 6)

ระยะติดตามผล ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 2.89 และ 2.53 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.007$) (ตารางที่ 6)

2.3.2.2 ในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

กลุ่มทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 2.29, 2.87 และ 2.89 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 6)

กลุ่มเปรียบเทียบ ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 2.45, 2.61 และ 2.53 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) และระยะติดตามผล กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.032$) (ตารางที่ 6)

2.3.3 สุขนิสัยในการรักษาพื้นที่แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง

2.3.3.1 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ก่อนการทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาพื้นที่แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 3.10 และ 3.10 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ($p\text{-value} = 1.000$) (ตารางที่ 6)

หลังการทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาพื้นที่แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 5.29 และ 3.11 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 6)

ระยะติดตามผล ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 5.27 และ 3.13 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 6)

2.3.3.2 ในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

กลุ่มทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 3.10, 5.29 และ 5.27 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 6)

กลุ่มเปรียบเทียบ ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 3.10, 3.11 และ 3.13 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องไม่แตกต่างกับก่อนการทดลอง ($p\text{-value} = 0.712$) และระยะติดตามผล กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องไม่แตกต่างกับก่อนการทดลอง ($p\text{-value} = 0.255$) (ตารางที่ 6)

2.3.4 สุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย

2.3.4.1 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ก่อนการทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 2.77 และ 2.54 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ($p\text{-value} = 0.340$) (ตารางที่ 6)

หลังการทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 6.52 และ 2.60 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 6)

ระยะติดตามผล ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 6.36 และ

2.56 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 6)

2.3.4.2 ในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

กลุ่มทดลอง ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 2.77, 6.52 และ 6.36 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 6)

กลุ่มเปรียบเทียบ ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 2.54, 2.60 และ 2.56 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.017$) และระยะติดตามผล กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายไม่แตกต่างกับก่อนการทดลอง ($p\text{-value} = 0.848$) (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบสุขนิสัยจากการสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย

สุขนิสัยเด็กปฐมวัย	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ		t-test	df	p-value
	(n=32 คน)		(n=32 คน)				
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
สุขนิสัยโดยรวม (18 คะแนน)							
ก่อนการทดลอง	8.16	0.93	8.10	1.04	0.253	62	0.801
หลังการทดลอง	14.68	1.07	8.32	1.10	23.407	62	<0.001*
ระยะติดตามผล	14.53	1.04	8.23	0.87	26.107	62	<0.001*
t = 34.645 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 4.086 , df = 31 , p-value <0.001*				
t = 35.732 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 1.596 , df = 31 , p-value = 0.121				

* p-value < 0.05

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบสุขนิสัยจากการสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย (ต่อ)

สุขนิสัยเด็กปฐมวัย	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ		t-test	df	p-value
	(n=32 คน)		(n=32 คน)				
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
สุขนิสัยในการเก็บของ (5 คะแนน)							
ก่อนการทดลอง	2.29	0.55	2.45	0.50	1.237	62	0.221
หลังการทดลอง	2.87	0.50	2.61	0.54	2.022	62	0.047*
ระยะติดตามผล	2.89	0.48	2.53	0.51	2.812	62	0.007*
t = 4.341 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 4.061 , df = 31 , p-value <0.001*				
t = 4.615 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 2.247 , df = 31 , p-value =0.032*				
สุขนิสัยในการแปรงฟัน (6 คะแนน)							
ก่อนการทดลอง	3.10	0.51	3.10	0.56	0.000	62	1.000
หลังการทดลอง	5.29	0.71	3.11	0.55	13.695	58.50	<0.001*
ระยะติดตามผล	5.27	0.65	3.13	0.53	14.279	62	<0.001*
t = 19.109 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 0.373 , df = 31 , p-value = 0.712				
t = 20.811 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 1.161 , df = 31 , p-value = 0.255				
สุขนิสัยในการล้างมือ (7 คะแนน)							
ก่อนการทดลอง	2.77	0.85	2.54	1.01	0.961	62	0.340
หลังการทดลอง	6.52	0.54	2.60	0.97	19.868	49	<0.001*
ระยะติดตามผล	6.36	0.52	2.56	0.71	24.335	62	<0.001*
t = 20.444 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 2.521 , df = 31 , p-value = 0.017*				
t = 20.177 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 0.193 , df = 31 , p-value = 0.848				

* p-value < 0.05

2.4 เปรียบเทียบสุขนิสัยที่เปลี่ยนแปลงจากการประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย

2.4.1 สุขนิสัยโดยรวม

2.4.1.1 ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ผลการศึกษาพบว่า ผลต่างคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 11.68 และ 0.37 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 7)

2.4.1.2 ก่อนการทดลองและระยะติดตามผล

ผลการศึกษาพบว่า ผลต่างคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 10.87 และ 0.03 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 7)

2.4.2 สุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ

2.4.2.1 ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ผลการศึกษาพบว่า ผลต่างคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 2.06 และ 0.46 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 7)

2.4.2.2 ก่อนการทดลองและระยะติดตามผล

ผลการศึกษาพบว่า ผลต่างคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 1.87 และ 0.12 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 7)

2.4.3 สุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง

2.4.3.1 ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ผลการศึกษาพบว่า ผลต่างคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 4.50 และ 0.00 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 7)

2.4.3.2 ก่อนการทดลองและระยะติดตามผล

ผลการศึกษาพบว่า ผลต่างคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 4.15 และ 0.09 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 7)

2.4.4 สุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย

2.4.4.1 ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ผลการศึกษาพบว่า ผลต่างคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 5.12 และ 0.09 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 7)

2.4.4.2 ก่อนการทดลองและระยะติดตามผล

ผลการศึกษาพบว่า ผลต่างคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 4.84 และ 0.06 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบสุขนิสัยที่เปลี่ยนแปลงจากการประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย

สุขนิสัยเด็กปฐมวัย	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ		t-test	df	p-value
	(n=32 คน)		(n=32 คน)				
	$\bar{D}$	S.D.	$\bar{D}$	S.D.			
สุขนิสัยโดยรวม							
ก่อนและหลังทดลอง	11.68	5.10	0.37	1.12	12.233	34.02	<0.001*
ก่อนและระยะติดตามผล	10.87	4.77	0.03	1.69	12.172	38.67	<0.001*
สุขนิสัยในการเก็บของ							
ก่อนและหลังทดลอง	2.06	2.03	0.46	0.76	4.157	39.54	<0.001*
ก่อนและระยะติดตามผล	1.87	1.99	0.12	0.79	4.609	40.55	<0.001*
สุขนิสัยในการแปรงฟัน							
ก่อนและหลังทดลอง	4.50	2.12	0.00	0.56	11.572	35.41	<0.001*
ก่อนและระยะติดตามผล	4.15	2.00	0.09	0.96	10.824	44.61	<0.001*
สุขนิสัยในการล้างมือ							
ก่อนและหลังทดลอง	5.12	2.18	0.09	0.58	13.068	35.48	<0.001*
ก่อนและระยะติดตามผล	4.84	2.25	0.06	0.61	11.848	35.63	<0.001*

* p-value < 0.05

2.5 เปรียบเทียบสุขนิสัยที่เปลี่ยนแปลงจากการสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย

2.5.1 สุขนิสัยโดยรวม

2.5.1.1 ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ผลการศึกษาพบว่า ผลต่างคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 13.28 และ 0.46 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.001) (ตารางที่ 8)

2.5.1.2 ก่อนการทดลองและระยะติดตามผล

ผลการศึกษาพบว่า ผลต่างคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 11.91 และ 0.59 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมี

คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวม ที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 8)

2.5.2 สุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ

2.5.2.1 ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ผลการศึกษาพบว่า ผลต่างคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 3.87 และ 1.00 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 8)

2.5.2.2 ก่อนการทดลองและระยะติดตามผล

ผลการศึกษาพบว่า ผลต่างคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 3.31 และ 0.78 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 8)

2.5.3 สุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง

2.5.3.1 ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ผลการศึกษาพบว่า ผลต่างคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 3.84 และ 0.00 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 8)

2.5.3.2 ก่อนการทดลองและระยะติดตามผล

ผลการศึกษาพบว่า ผลต่างคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 3.31 และ 0.12 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 8)

2.5.4 สุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย

2.5.4.1 ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ผลการศึกษาพบว่า ผลต่างคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 5.56 และ 0.53 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 8)

2.5.4.2 ก่อนการทดลองและระยะติดตามผล

ผลการศึกษาพบว่า ผลต่างคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 5.28 และ 0.31 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบสุขนิสัยที่เปลี่ยนแปลงจากการสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย

สุขนิสัยเด็กปฐมวัย	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ		t-test	df	p-value
	(n=32 คน)		(n=32 คน)				
	$\bar{D}$	S.D.	$\bar{D}$	S.D.			
สุขนิสัยโดยรวม							
ก่อนและหลังทดลอง	13.28	6.19	0.46	1.62	11.313	35.25	<0.001*
ก่อนและระยะติดตามผล	11.91	5.78	0.59	2.01	10.450	38.41	<0.001*
สุขนิสัยในการเก็บของ							
ก่อนและหลังทดลอง	3.87	2.63	1.00	0.98	5.779	39.47	<0.001*
ก่อนและระยะติดตามผล	3.31	2.69	0.78	1.21	4.849	43.04	<0.001*

* $p\text{-value} < 0.05$

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบสุขนิสัยที่เปลี่ยนแปลงจากการสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย (ต่อ)

สุขนิสัยเด็กปฐมวัย	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ		t-test	df	p-value
	(n=32 คน)		(n=32 คน)				
	$\bar{D}$	S.D.	$\bar{D}$	S.D.			
สุขนิสัยในการแปรงฟัน							
ก่อนและหลังทดลอง	3.84	2.99	0.00	0.76	7.034	34.99	<0.001*
ก่อนและระยะติดตามผล	3.31	2.70	0.12	1.68	5.662	51.82	<0.001*
สุขนิสัยในการล้างมือ							
ก่อนและหลังทดลอง	5.56	3.71	0.53	1.01	8.950	35.61	<0.001*
ก่อนและระยะติดตามผล	5.28	3.69	0.31	0.93	8.311	34.93	<0.001*

* p-value < 0.05

2.6 เปรียบเทียบสุขนิสัยที่เปลี่ยนแปลงจากการสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย

2.6.1 สุขนิสัยโดยรวม

2.6.1.1 ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ผลการศึกษาพบว่า ผลต่างคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 6.52 และ 0.22 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.001) (ตารางที่ 9)

2.6.1.2 ก่อนการทดลองและระยะติดตามผล

ผลการศึกษาพบว่า ผลต่างคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 6.36 และ 0.13 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.001) (ตารางที่ 9)

2.6.2 สุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ

2.6.2.1 ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ผลการศึกษาพบว่า ผลต่างคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 0.58 และ 0.15 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 9)

2.6.2.2 ก่อนการทดลองและระยะติดตามผล

ผลการศึกษาพบว่า ผลต่างคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 0.60 และ 0.08 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 9)

2.6.3 สุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง

2.6.3.1 ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ผลการศึกษาพบว่า ผลต่างคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 2.18 และ 0.01 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 9)

2.6.3.2 ก่อนการทดลองและระยะติดตามผล

ผลการศึกษาพบว่า ผลต่างคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 2.17 และ 0.03 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 9)

2.6.4 สุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย

2.6.4.1 ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ผลการศึกษาพบว่า ผลต่างคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 3.75 และ 0.05 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 9)

2.6.4.2 ก่อนการทดลองและระยะติดตามผล

ผลการศึกษาพบว่า ผลต่างคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 3.59 และ 0.01 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบสุขนิสัยที่เปลี่ยนแปลงจากการสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย

สุขนิสัยเด็กปฐมวัย	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ		t-test	df	p-value
	(n=32 คน)		(n=32 คน)				
	$\bar{D}$	S.D.	$\bar{D}$	S.D.			
สุขนิสัยโดยรวม							
ก่อนและหลังทดลอง	6.52	1.06	0.22	0.30	32.207	35.98	<0.001*
ก่อนและระยะติดตามผล	6.36	1.00	0.13	0.47	31.699	43.91	<0.001*
สุขนิสัยในการเก็บของ							
ก่อนและหลังทดลอง	0.58	0.76	0.15	0.21	3.061	36	0.004*
ก่อนและระยะติดตามผล	0.60	0.73	0.08	0.21	3.795	36.30	0.001*

* $p\text{-value} < 0.05$

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบสุขนิสัยที่เปลี่ยนแปลงจากการสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย (ต่อ)

สุขนิสัยเด็กปฐมวัย	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ		t-test	df	p-value
	(n=32 คน)		(n=32 คน)				
	$\bar{D}$	S.D.	$\bar{D}$	S.D.			
สุขนิสัยในการแปรงฟัน							
ก่อนและหลังทดลอง	2.18	0.64	0.01	0.12	18.729	33.07	<0.001*
ก่อนและระยะติดตามผล	2.17	0.59	0.03	0.15	19.861	35.11	<0.001*
สุขนิสัยในการล้างมือ							
ก่อนและหลังทดลอง	3.75	1.03	0.05	0.12	20.007	31.87	<0.001*
ก่อนและระยะติดตามผล	3.59	1.00	0.01	0.45	18.291	43.27	<0.001*

* p-value < 0.05

สรุปผลการศึกษาตามสมมุติฐาน

1. ก่อนการทดลอง ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน (p-value > 0.05)
2. หลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.05)
3. ระยะติดตามผล ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.05)
4. หลังการทดลองและระยะติดตามผล ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.05)
5. ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มเปรียบเทียบแตกต่างกัน (p-value > 0.05)

บทที่ 5

อภิปรายผลการศึกษา

การอภิปรายผลการศึกษา จำแนกออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 อภิปรายระเบียบวิธีวิจัย

ส่วนที่ 2 อภิปรายผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 อภิปรายระเบียบวิธีวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) แบบ Pretest-Posttest Two Group Design ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง (Experimental Group) และกลุ่มเปรียบเทียบ (Control Group) โดยกลุ่มทดลองจะได้รับกิจกรรมการเล่านิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวผ่านนิทานตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นที่โรงเรียน เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือ ในวันจันทร์ วันพุธและวันศุกร์ วันละ 1 เรื่อง ระยะเวลา 30 นาที ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบจะได้รับเฉพาะการเรียนการสอนตามหลักสูตรปกติที่โรงเรียนจัดให้เท่านั้นในช่วงที่ทำการวิจัย และจะได้รับคู่มือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัยในภายหลังที่การวิจัยสิ้นสุดลง ซึ่งในแต่ละกลุ่มจะทำการศึกษาผลก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล เพื่อนำมาเปรียบเทียบกัน จัดว่าเป็นรูปแบบการวิจัยที่ดี เนื่องจากสามารถประเมินการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรที่ทำการศึกษากายหลังการทดลองและระยะติดตามผลได้ชัดเจน และเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการการศึกษาถึงผลของการเสนอตัวแบบผ่านนิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ในเด็กปฐมวัย ซึ่งตัวแปรตาม อันได้แก่ สุขนิสัยนั้น เป็นพฤติกรรมที่กระทำอย่างสม่ำเสมอจนเกิดความเคยชิน(37) จึงจำเป็นต้องมีการประเมินในระยะติดตามผลด้วยเพื่อดูความต่อเนื่องของการปฏิบัติ นอกจากนี้การกำหนดให้มีกลุ่มเปรียบเทียบ ยังช่วยให้สามารถอธิบายได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของคะแนนภายในกลุ่มทดลองนั้น เป็นผลที่ได้มาจากการทดลองจัดกิจกรรมการเล่านิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ที่ผู้วิจัยจัดขึ้น

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีคุณสมบัติเบื้องต้นไม่แตกต่างกัน สามารถนำมาใช้เปรียบเทียบกันได้ เนื่องจากผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นไปตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ กล่าวคือ เป็นเด็กปฐมวัย ที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล จากโรงเรียนที่มีหลักสูตรการเรียนการสอนและมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเดียวกัน ตลอดจนมีถึงอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ในการเสริมสร้างสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย อาทิ เช่น ห้องส้วม บริเวณสำหรับล้างมือและแปรงฟัน เป็นต้น นอกจากนี้เด็กปฐมวัยเหล่านี้ยังไม่ป่วยเป็นโรคหรือมีปัญหาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ อันเป็นอุปสรรคต่อการเข้าร่วมกิจกรรมและต้องอาศัยอยู่กับผู้ปกครองตลอดเวลาที่ทำการศึกษา สำหรับผู้ปกครองนั้นจะต้องเป็นมารดาซึ่งเป็นผู้เลี้ยงดูหลักของเด็ก มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงและไม่มีโรคประจำตัวร้ายแรง สามารถที่จะอ่านออกและเขียนหนังสือได้ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมีความเหมาะสมในการทำการศึกษ เนื่องจากเด็กปฐมวัย ที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี เป็นช่วงวัยที่เหมาะสมในการสร้างรากฐานของสุขภาพ การเจริญเติบโตและพัฒนาการ เด็กจะเรียนรู้ได้เร็วที่สุดในช่วงนี้ (8) ประกอบกับที่ทอร์นไคค์ (16) ระบุไว้ว่า เมื่อมีความพร้อมก็จะเกิดการเรียนรู้ได้ดี นอกจากนี้ การที่ธรรมชาติของเด็กวัยนี้ชอบการค้นคว้า สนใจทุกสิ่งที่อยู่รอบตัว อยากรู้ อยากเห็น เป็นตัวของตัวเอง อยากช่วยเหลือตัวเอง ริเริ่มสร้างสรรค์และชอบเลียนแบบ ถ้าบ้านและโรงเรียน มีสิ่งแวดล้อมที่สร้างเสริมการเรียนรู้เด็กก็จะเกิดการเรียนรู้ทั้งโดยทั่วไปและการเรียนรู้ในเรื่องเฉพาะอย่างได้ดีที่สุดด้วย (9,10,11) ดังนั้นจึงเป็นการดีที่จะนำกิจกรรมการเสนอตัวแบบผ่านนิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์มาใช้ และในการที่เด็กไม่ป่วยเป็นโรคหรือมีปัญหาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ในขณะที่ทำการวิจัย จะทำให้สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ได้ และการที่เลือกมารดาซึ่งเป็นผู้เลี้ยงดูหลักของเด็กและต้องอาศัยอยู่กับเด็กตลอดเวลาที่ทำการศึกษานั้น เพื่อให้สามารถติดตามพฤติกรรมของเด็กได้อย่างต่อเนื่องและลดความคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่อาจเกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่าข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศของเด็กปฐมวัย ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา อาชีพหลักของบิดาและมารดา สถานภาพสมรส รายได้ของครอบครัวต่อเดือน และความพอเพียงของรายได้ ทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีการกระจายของลักษณะทางประชากรไม่แตกต่างกัน เพราะฉะนั้น ทั้งสองกลุ่มจึงสามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ตามตัวแปรที่ได้จากการศึกษา จึงเชื่อถือว่าน่าจะเป็นผลมาจากตัวแปรอิสระที่แตกต่างกัน

2.2 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยคัดเลือกโรงเรียนแบบเจาะจง(Purposive Sampling) มา 2 โรงเรียน จากทั้งหมด 25 โรงเรียน ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ซึ่งได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองจิกรากำและโรงเรียนวัดหนองแจ้ง หลังจากนั้น ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มาเป็นโรงเรียนที่ใช้ในการทำการทดลอง 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองจิกรากำและโรงเรียนที่ใช้สำหรับเป็นกลุ่มเปรียบเทียบ 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดหนองแจ้ง และสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ โดยวิธีการจับสลากมากลุ่มละ 32 คน โดยให้ได้สัดส่วนของเพศชายและเพศหญิงในแต่ละกลุ่มเท่าๆกันหรือใกล้เคียงกัน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะทางประชากรใกล้เคียงกัน การสุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ และการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ถือว่าเหมาะสม เนื่องจากจะทำให้เด็กกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม มีโอกาสในการถูกเลือกเท่าๆกัน

2.3 ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

จากการใช้สูตรคำนวณขนาดของตัวอย่างที่จะใช้ในการศึกษา พบว่า ต้องใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 27 คน และเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนและป้องกันการสูญหายของข้อมูล เนื่องจากใช้ระยะเวลาในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 10 สัปดาห์ และจัดกิจกรรมการเล่านิทานถึง 12 ครั้ง ผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 15 ดังนั้น จะได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษากลุ่มทดลอง จำนวน 32 คนและกลุ่มเปรียบเทียบ จำนวน 32 คน แต่จำนวนเด็กในห้องของกลุ่มทดลองมีจำนวนมากกว่า 32 คน ผู้วิจัยจึงได้เล่านิทานให้เด็กฟังทั้งหมด เพื่อไม่ให้เด็กที่ถูกคัดออกหรือเด็กที่ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือเกิดความสับสนและไม่มีความสุข โดยเด็กที่อยู่ในกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมการวิจัยนี้ไม่ต้องทำแบบทดสอบ ซึ่งเป็นการดำเนินการที่เหมาะสมและไม่ขัดต่อหลักจริยธรรมในการวิจัย และจากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมตลอดการทดลอง ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการจูงใจซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งในกระบวนการเสนอตัวแบบ และเนื่องด้วยการเล่านิทานเป็นกิจกรรมที่เด็กกลุ่มตัวอย่างสนใจเป็นอย่างมาก ประกอบกับเด็กกำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล ต้องมาโรงเรียนทุกวัน จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่สูญหายไประหว่างการทำการทดลอง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ส่วน ดังนี้

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ คู่มือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 12 กิจกรรม ซึ่งมีเนื้อหา

เกี่ยวกับการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง และการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย โดยในแต่ละกิจกรรมประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ตามหลักการเรียนรู้จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา(17) ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ **ขั้นตอนที่ 1** กระบวนการตั้งใจ ผู้วิจัยสร้างความสนใจเพื่อให้เด็กปฐมวัยตั้งใจฟังและสร้างความคุ้นเคยกับเด็กปฐมวัย ด้วยกิจกรรมการร้องเพลงและเกมส์ **ขั้นตอนที่ 2** กระบวนการเก็บจำ ผู้วิจัยเล่านิทานโดยใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการเล่านิทานเพื่อสร้างความสนใจเด็กปฐมวัย ซึ่งตัวเอกในนิทานมีรูปร่างคล้ายคลึงกับเด็กปฐมวัย แสดงพฤติกรรมสุขนิสัยในสถานการณ์ต่างๆที่ไม่ซับซ้อน ง่ายแก่การจดจำถึงลักษณะของตัวแบบ และแสดงให้เห็นถึงว่าเมื่อ ตัวแบบกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมแล้วได้รับผลดีอย่างไร และตัวแบบที่กระทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมแล้วได้รับผลเสียอย่างไร **ขั้นตอนที่ 3** กระบวนการกระทำ ผู้วิจัยให้เด็กปฐมวัยได้ฝึกปฏิบัติตนตามสุขนิสัยที่เหมาะสม และทบทวนความเข้าใจของเด็กปฐมวัย หลังจากที่ได้ฝึกปฏิบัติ และ **ขั้นตอนที่ 4** กระบวนการจูงใจ ผู้วิจัยชมเชยเมื่อเด็กปฐมวัยปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสมเช่นเดียวกับพฤติกรรมของตัวแบบในนิทานที่ได้รับผลทางบวก ถือว่าเป็นกิจกรรมที่มีความเหมาะสมที่จะใช้ในการสร้างเสริมสุขนิสัยแก่เด็กปฐมวัย เพราะเป็นกิจกรรมที่ให้ทั้งความรู้และการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับสุขนิสัยด้านอนามัยส่วนบุคคล ซึ่งเป็นสุขนิสัยตามสุขบัญญัติแห่งชาติ ขั้นพื้นฐาน ที่ควรสร้างเสริมให้เด็กปฐมวัยปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ จนเกิดความเคยชิน อันจะส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ และจากการที่ผู้วิจัยได้มีการปรับเนื้อหาของสุขนิสัยให้เหมาะสมกับความสามารถ และคุณลักษณะตามวัยของเด็ก และคัดเลือกเฉพาะสุขนิสัยที่สามารถฝึกปฏิบัติและสังเกตพฤติกรรมได้ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนนั้น จะช่วยให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูราได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ นอกจากนี้กิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้สื่ออุปกรณ์ที่หลากหลาย ได้แก่ หุ่นมือ หุ่นนิ้วมือ หุ่นเลียบไม้ ภาพพลิก กระดานแม่เหล็ก และกระดานผ้าสำลีนั่น เป็นกิจกรรมและสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับธรรมชาติของเด็กปฐมวัย เนื่องจากหุ่นมือ หุ่นนิ้วมือและหุ่นเลียบไม้ ช่วยให้เด็กปฐมวัยสัมผัสจับต้องได้และการใช้ภาพพลิก กระดานแม่เหล็ก และกระดานผ้าสำลี เนื่องจากมีขนาดใหญ่มองเห็นได้ชัดเจน และสามารถเคลื่อนย้ายตัวละครไปตามเนื้อเรื่องที่เล่าได้ จึงช่วยสร้างความสนใจ ทำให้เด็กปฐมวัยเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและติดตามเรื่องราวที่ฟังได้ตลอดทั้งเรื่อง(18) สำหรับนิทานที่ใช้ในแต่ละกิจกรรมนั้น มีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาและช่วงวัย เพราะผู้วิจัยได้คัดเลือกจากนิทานที่มีผู้แต่งไว้จากสำนักพิมพ์ต่างๆและบางเรื่องก็ได้แต่งขึ้นเอง เพื่อให้มีเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรม ในส่วนของกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัยนั้น ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนให้มีความกระชับและมุ่งเน้นที่ประเด็นเนื้อหาตาม

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ไม่ทำให้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมนานเกินไป ซึ่งอาจส่งผลให้เด็กปฐมวัยเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายและลดความสนใจไปจากเรื่องที่สอน นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้มีการกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยทุกคนกล้าแสดงออกและมีส่วนร่วมในทุกๆกิจกรรม

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง แบบสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย แบบประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยและแบบสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม โดยผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากอาจารย์ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยและมารดา(Try out) ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาจริง ซึ่งได้แก่ เด็กปฐมวัย ที่มีอายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลโรงเรียนวัดคงกระชา จำนวน 20 คน และมารดา แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยพบว่า แบบสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.839 แบบประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.825 และวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นในการสังเกตแบบ Interrater Reliability ของแบบสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นของการสังเกต เท่ากับ 0.938 ซึ่งค่าความเที่ยงและค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตนี้ ถือว่ามีความเหมาะสมสำหรับการใช้ในการศึกษา เนื่องจากได้รับการตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหา ค่าความเที่ยงและค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตในระดับที่น่าเชื่อถือได้ สำหรับรูปแบบของการเก็บรวบรวมข้อมูลตัวแปรในการวิจัยนี้ ถือว่ามีความเหมาะสม เนื่องจากมีการประเมินพฤติกรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือ มีการประเมินพฤติกรรมสุขนิสัยโดยการสอบถามจากเด็กปฐมวัยกลุ่มตัวอย่าง สอบถามจากมารดาและจากการสังเกตพฤติกรรมเด็กปฐมวัยโดยตรงซึ่งมีความครอบคลุมและสามารถนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบกันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากขึ้น นอกจากนี้แต่ละแบบสอบถามยังมีความเหมาะสมกับผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น การสอบถามข้อมูลจากเด็กกลุ่มตัวอย่างจะมีการใช้รูปภาพที่มีสีสันสดใส สร้างข้อคำถามเป็นเหตุการณ์เกี่ยวกับสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย และตัวเลือกรู้จักใช้เป็นตัวเลือกจากสัญลักษณ์รูปภาพใบหน้ายิ้ม เลยและบึ้งตึง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทน การปฏิบัติประจำ บางครั้งและไม่เคยปฏิบัติ ซึ่งเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย เพราะสื่อความหมายได้ดี สอดคล้องกับพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget (28) ที่กล่าวว่า เด็กวัยนี้มีการรับรู้สิ่งต่างๆอย่างเป็นรูปธรรม และในส่วนเนื้อหาของแบบสอบถามแต่ละแบบสอบถามนั้นก็ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตัวแปรที่ต้องการศึกษา โดยผู้วิจัยมีการปรับให้เหมาะสมกับบริบทของการประเมิน เช่น แบบสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัยจะมีเนื้อหาในการสังเกตเฉพาะที่สังเกตได้ที่โรงเรียนเท่านั้น เป็นต้น ซึ่งถือว่ามีความเหมาะสม และเนื่องจากในการสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัยนั้น เป็นการ

สังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ผู้วิจัยจึงได้ทำการสังเกตโดยให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัวน้อยที่สุด เพื่อลดอคติจากการแสดงพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจากความเป็นจริงของผู้ถูกสังเกต และจากการที่มีผู้สังเกตหลายคน ถือว่าเป็นการลดอคติจากการสังเกตได้อีกหนทางหนึ่ง โดยผู้วิจัยได้ให้ความสนใจตรงกันในเรื่องที่ทำการสังเกตกับผู้ร่วมสังเกตก่อนทำการสังเกตในแต่ละครั้ง

4. การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในคน จากนั้นทำหนังสือติดต่อเพื่อขอความร่วมมือจากโรงเรียนที่จะทำการวิจัย ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา ตลอดจนสิทธิที่จะออกจากการศึกษาเมื่อไรก็ได้แก่มารดาเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบเพื่อขออนุญาตและเชิญตอบแบบสอบถาม และให้ผู้ยินยอมเข้าร่วมการศึกษาลงลายมือชื่อยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรในเอกสารการยินยอมตนให้ทำการศึกษา หลังจากนั้น ผู้วิจัยให้ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของสร้างเสริมสุขนิสัยแก่เด็กปฐมวัยโดยใช้การเล่านิทานแก่มารดาและครูประจำชั้นอนุบาลกลุ่มทดลอง และขอความร่วมมือในการกระตุ้นเตือนเด็กให้ปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยที่ดีโดยยกตัวอย่างจากตัวละครในนิทานซึ่งเป็นตัวแบบที่เด็กได้เรียนรู้มาจากที่โรงเรียน

4.2 ขั้นดำเนินการทดลอง

กลุ่มทดลองจะได้รับกิจกรรมการเล่านิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวผ่านนิทาน ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นที่โรงเรียน เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือ ในวันจันทร์ วันพุธและวันศุกร์ วันละ 1 เรื่อง ในแต่ละครั้งใช้ระยะเวลา 30 นาที ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบจะได้รับเฉพาะการเรียนการสอนตามหลักสูตรปกติที่โรงเรียนจัดให้เท่านั้น ในช่วงที่ทำการวิจัย และจะได้รับคู่มือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัยในภายหลังที่การวิจัยสิ้นสุดลง จะเห็นได้ว่า การดำเนินกิจกรรมในช่วงสัปดาห์แรกๆนั้น เด็กๆให้ความสนใจและตื่นตัวไปกับนิทานและสื่ออุปกรณ์ประกอบการเล่าเรื่อง เด็กหลายคนมีความคุ้นเคยกับผู้วิจัยมาบ้างแล้ว เนื่องจากผู้วิจัยปฏิบัติงานในพื้นที่ แต่ก็ยังมียังบางคนที่ยังไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการตอบคำถามอยู่ ผู้วิจัยและครูประจำชั้นต้องคอยกระตุ้นเป็นระยะๆ แต่ในช่วงสัปดาห์ถัดมา เด็กๆมีความคุ้นเคยและให้ความร่วมมือมากขึ้นจนเห็นได้ชัด และเด็กๆต่างตั้งตารอคอยกับกิจกรรมการเล่านิทานในครั้งต่อไป ซึ่งช่วยทำให้ผู้วิจัยสร้างเงื่อนไขได้ง่ายขึ้น ในการทำให้เด็กตั้งใจฟังและกล้าที่จะแสดงออกในการตอบคำถามที่ผู้วิจัยซักถาม รูปแบบของกิจกรรมการเล่านิทานนั้นมีความหลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเล่านิทานในแต่ละ

สัปดาห์ โดยใช้นิทานที่มีเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์นั้นๆแต่อยู่ในสถานการณ์ที่ต่างกันซึ่งจะช่วย
ให้เด็กซึมซับและเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการ
ทดลองและระยะติดตามผล ในช่วงการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการทดลอง ผู้วิจัยได้มีการเตรียม
และวางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูลมาเป็นอย่างดี ในระหว่างที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์อยู่นั้น ผู้วิจัยจัดให้
เด็กคนอื่นๆเรียนตามปกติและอยู่ภายใต้การดูแลของครูประจำชั้น แต่เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน
มาก จึงทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปอย่างล่าช้า แต่ในช่วงการเก็บข้อมูลระยะหลังการทดลอง
และระยะติดตามผล การดำเนินการเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากการ
เตรียมการวางแผนและมีความคุ้นเคยกับเด็กมากขึ้น ในการสอบถามข้อมูลจากมารดานั้น ผู้วิจัยได้
นัดหมายในช่วงบ่ายก่อนมารับเด็กกลับบ้าน เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่สะดวก ผู้วิจัยได้ชี้แจงทำความเข้าใจ
แบบสอบถามก่อนแจกให้แก่มารดา โดยขอความร่วมมือให้ตอบตามความเป็นจริง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ความถี่ ร้อยละและส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบซึ่ง
ประกอบด้วย เพศของเด็กปฐมวัย ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา อาชีพหลักของบิดาและ
มารดา สถานภาพสมรส รายได้ของครอบครัวต่อเดือน และความพอเพียงของรายได้ ผู้วิจัยใช้สถิติ
Chi-Square test ในการทดสอบ ใช้ Independent Sample t-test ในการเปรียบเทียบความแตกต่าง
ของค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ในช่วงก่อนการ
ทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล และใช้ Paired Sample t-test ในการเปรียบเทียบความ
แตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ในช่วง
ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล ซึ่งถือได้ว่าสถิติที่ใช้มีความเหมาะสมกับ
ลักษณะของข้อมูลและผลที่ได้จากการวิเคราะห์ตรงตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานที่ผู้วิจัยกำหนด
ไว้ในการศึกษาครั้งนี้

ส่วนที่ 2 อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลการศึกษาตามสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ก่อนการทดลอง ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลอง
และกลุ่มเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยจากการประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า ก่อนการทดลอง คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 22.50 และ 22.43 คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 7.96 และ 8.56 คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 7.53 และ 7.25 และคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 7.00 และ 6.62 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ทั้งสองกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ($p\text{-value} > 0.05$) (ตารางที่ 4)

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยจากการสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า ก่อนการทดลอง คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 34.46 และ 33.65 คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 9.93 และ 10.81 คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 12.31 และ 11.68 และคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 12.22 และ 11.15 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ทั้งสองกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ($p\text{-value} > 0.05$) (ตารางที่ 5)

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยจากการสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า ก่อนการทดลอง คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 8.16 และ 8.10 คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 2.29 และ 2.45 คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 3.10 และ 3.10 และคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 2.77 และ 2.54 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ทั้งสองกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ($p\text{-value} > 0.05$) (ตารางที่ 6)

จากผลการศึกษาดังกล่าว ขอมรับสมมุติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า ก่อนการทดลอง ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน ซึ่งอธิบายได้ว่า ในการทดลองนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มให้มีลักษณะทั่วไปของประชากรที่คล้ายคลึงกัน นอกจากนี้ ข้อมูลทั่วไปของทั้งสองกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีการ

กระจายลักษณะทางประชากรไม่แตกต่างกัน โดยมีสัดส่วนเด็กปฐมวัยเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกัน มารดาและบิดามีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาและไม่ได้เรียนมากที่สุด ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไปและมีสถานภาพสมรส รายได้ของครอบครัว ไม่เกิน 5,000 บาทต่อเดือน และมีรายได้พอเพียงต่อการใช้จ่ายภายในครอบครัว ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้เด็กปฐมวัยกลุ่มตัวอย่างมีโอกาสในการเรียนรู้และการปฏิบัติคุณนิสัยที่ไม่แตกต่างกัน ส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยคุณนิสัยไม่มีความแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 2 หลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยคะแนนคุณนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณนิสัยจากการประเมินคุณนิสัยในเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า หลังการทดลอง คะแนนเฉลี่ยคุณนิสัยโดยรวมในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 34.18 และ 22.81 คะแนนเฉลี่ยคุณนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 10.03 และ 9.03 คะแนนเฉลี่ยคุณนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 12.03 และ 7.25 และคะแนนเฉลี่ยคุณนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 12.12 และ 6.53 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ทั้งสองกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยคุณนิสัยโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) (ตารางที่ 4)

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณนิสัยจากการสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติคุณนิสัยของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า หลังการทดลอง คะแนนเฉลี่ยคุณนิสัยโดยรวมในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 47.75 และ 34.12 คะแนนเฉลี่ยคุณนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 13.81 และ 11.81 คะแนนเฉลี่ยคุณนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 16.15 และ 11.69 และคะแนนเฉลี่ยคุณนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 17.78 และ 10.62 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ทั้งสองกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยคุณนิสัยโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) (ตารางที่ 5)

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณนิสัยจากการสังเกตพฤติกรรมคุณนิสัยเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า หลังการทดลอง คะแนนเฉลี่ยคุณนิสัยโดยรวมในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 14.68 และ 8.32 คะแนนเฉลี่ยคุณนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็น

ระเบียบในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 2.87 และ 2.61 คะแนนเฉลี่ยสูงนึ้ยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 5.29 และ 3.11 และคะแนนเฉลี่ยสูงนึ้ยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 6.52 และ 2.60 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ทั้งสองกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยสูงนึ้ยโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) (ตารางที่ 6)

จากผลการศึกษาดังกล่าว ยอมรับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า หลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยคะแนนสุข
นิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ ซึ่งอธิบายได้ว่า กลุ่มทดลองได้รับ
กิจกรรมการเล่านิทานตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย จึงมีผล
ทำให้เด็กปฐมวัยมีความรู้และทักษะเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบซึ่งได้รับเพียงการเรียนการสอน
ตามหลักสูตรปกติที่โรงเรียนจัดให้เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของโสมอุษา สุขศิริศักดิ์ (51)
ที่ใช้กิจกรรมการเล่านิทานโดยแสดงบทบาทสมมติทำให้เด็กชั้นอนุบาลมีความรับผิดชอบและมีวินัย
ในตนเองมากขึ้น โดยความรับผิดชอบนั้นก็ได้รับการศึกษาถึงความรับผิดชอบในการดูแลสุขภาพของ
ตนเองด้วย ได้แก่ การล้างมือ และการแปรงฟัน รวมถึงการมีวินัยในการเก็บของให้เป็นระเบียบ
นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ สุธรรม เยี่ยมสวัสดิ์ (58) ที่ก็ได้มีการนำนิทานมาใช้ในโปรแกรมการ
พัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพด้านทันตสุขภาพของเด็กปฐมวัย จนทำให้เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรม
การแปรงฟันดีขึ้น การรับประทานขนมหวานและปริมาณคราบจุลินทรีย์ลดลง และ Walee
Chukadee (59) ที่ใช้โปรแกรมส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนอนุบาลโดยมีนิทานร่วมด้วย
เช่นกัน ทำให้เด็กนักเรียนอนุบาลมีการปฏิบัติ เจตคติ ความรู้ด้านส่งเสริมทันตสุขภาพดีขึ้นและมี
ปริมาณคราบจุลินทรีย์ลดลง ซึ่งจะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเล่านิทานตามแผนการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย สามารถทำให้ความรู้และทักษะของเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้น
ได้ จึงทำให้ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบและมี
ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 3 ระยะติดตามผล ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสุขนิตยจากการประเมินสุขนิตยในเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า ระยะติดตามผล คะแนนเฉลี่ยสุขนิตยโดยรวมในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 33.37 และ 22.40 คะแนนเฉลี่ยสุขนิตยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 9.84 และ 8.68 คะแนนเฉลี่ยสุขนิตยในการรักษาฟันให้

แข็งแรงและแปร่งฟันทุกวันอย่างถูกต้องในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 11.69 และ 7.16 และคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 11.84 และ 6.56 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ทั้งสองกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) (ตารางที่ 4)

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยจากการสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า ระยะติดตามผล พบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 46.37 และ 34.25 คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 13.25 และ 11.59 คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปร่งฟันทุกวันอย่างถูกต้องในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 15.62 และ 11.81 และคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 17.50 และ 10.84 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ทั้งสองกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) (ตารางที่ 5)

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยจากการสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า ระยะติดตามผล พบว่า คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 14.53 และ 8.23 คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 2.89 และ 2.53 คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปร่งฟันทุกวันอย่างถูกต้องในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 5.27 และ 3.13 และคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 6.36 และ 2.56 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ทั้งสองกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) (ตารางที่ 6)

จากผลการศึกษาดังกล่าว ขอมอบสมมุติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า ระยะติดตามผล ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ ซึ่งอธิบายได้ว่า กลุ่มทดลองเมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัยแล้ว เกิดการเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ ตัวละครในนิทานและเมื่อได้ฝึกปฏิบัติซ้ำๆ ก็จะทำให้เด็กปฐมวัยซึมซับพฤติกรรม และกระทำอย่างสม่ำเสมอ จนเกิดความเคยชิน ส่งผลให้ในระยะติดตามผล ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองจึงสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบซึ่งได้รับการเพียงการเรียนการสอนตามหลักสูตรปกติที่โรงเรียนจัดให้เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ

พระมหาชนันต์ แสนโบราณ (50) ที่ศึกษาผลของโปรแกรมการเสนอตัวแบบต่อลักษณะนิสัยทางจริยธรรมด้านระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย พบว่า การที่เด็กในกลุ่มทดลองได้สังเกตพฤติกรรมของตัวแบบนั้น สามารถเพิ่มจริยธรรมด้านระเบียบวินัยได้มากกว่าเด็กกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้สังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ และพฤติกรรมนั้นยังคงอยู่ได้ในระยะติดตามผล จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเล่านิทานตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมคุณนิสัยเด็กปฐมวัย สามารถทำให้พฤติกรรมสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยคงอยู่ได้ ทำให้ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองยังสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบแม้ในระยะติดตามผล จึงยอมรับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 4 หลังการทดลองและระยะติดตามผล ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยจากการประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล เท่ากับ 22.50, 34.18 และ 33.37 คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 7.96, 10.03 และ 9.84 คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 7.53, 12.03 และ 11.69 และคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 7.00, 12.12 และ 11.84 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมและรายด้านสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) (ตารางที่ 4)

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยจากการสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล เท่ากับ 34.46, 47.75 และ 46.37 คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 9.93, 13.81 และ 13.25 คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 12.31, 16.15 และ 15.62 และคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 12.22, 17.78 และ 17.50 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมและรายด้านสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) (ตารางที่ 5)

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยจากการสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล เท่ากับ 8.16, 14.68 และ 14.53 คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 2.29, 2.87 และ 2.89 คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 3.10, 5.29 และ 5.27 และคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 2.77, 6.52 และ 6.36 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังจากทดลองและระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมและรายด้านสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) (ตารางที่ 6)

จากผลการศึกษาดังกล่าว ขอมรับสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ว่า หลังการทดลองและระยะติดตามผล ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งอธิบายได้ว่าการเสนอตัวแบบผ่านนิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ได้ช่วยให้เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาพฤติกรรมใหม่ๆพร้อมทั้งเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น เนื่องจากการแสดงพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยนั้น เกิดจากการเรียนรู้ ถ้ามีตัวแบบที่ดีและเร้าความสนใจแล้ว เด็กก็จะซึมซับพฤติกรรมได้อย่างง่ายดาย ทำให้เมื่อเด็กกลุ่มทดลองได้รับกิจกรรมการเล่านิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ แล้วมีพฤติกรรมสุขนิสัยที่ดีขึ้น ส่งผลให้ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสิมา สีนะพงษ์พิพิธ (47) ที่ศึกษาผลของการใช้ตัวแบบนิทานหุ่นมือต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียน พบว่า เด็กที่ได้ดูตัวแบบในนิทานประกอบหุ่นมือที่แสดงทักษะทางสังคมที่เหมาะสมจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลลดลงกว่าระยะก่อนการทดลอง

สมมติฐานข้อที่ 5 ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยจากการประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเปรียบเทียบ มีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล เท่ากับ 22.43, 22.81 และ 22.40 คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 8.56, 9.03 และ 8.68 คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องก่อนการ

ทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 7.25, 7.25 และ 7.16 และคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 6.62, 6.53 และ 6.56 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวม สุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องและสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายไม่แตกต่างกับก่อนการทดลอง ($p\text{-value} > 0.05$) ยกเว้น สุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบที่มีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) ส่วนในระยะติดตามผล กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกับก่อนการทดลอง ($p\text{-value} > 0.05$) (ตารางที่ 4)

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยจากการสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเปรียบเทียบ มีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล เท่ากับ 36.65, 34.12 และ 34.25 คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 10.81, 11.81 และ 11.59 คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 11.68, 11.69 และ 11.81 และคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 11.15, 10.62 และ 10.84 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมและสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องไม่แตกต่างกับก่อนการทดลอง ($p\text{-value} > 0.05$) ยกเว้น สุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบที่มีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) และสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายที่มีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยภายหลังการทดลองต่ำกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) ส่วนในระยะติดตามผล กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวม สุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง และสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายไม่แตกต่างกับก่อนการทดลอง ($p\text{-value} > 0.05$) ยกเว้น สุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบที่มีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) (ตารางที่ 5)

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยจากการสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเปรียบเทียบ มีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะ

ติดตามผล เท่ากับ 8.10, 8.32 และ 8.23 คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 2.45, 2.61 และ 2.53 คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 3.10, 3.11 และ 3.13 และคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าเท่ากับ 2.54, 2.60 และ 2.56 เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องไม่แตกต่างกับก่อนการทดลอง ($p\text{-value} > 0.05$) ยกเว้น สุขนิสัยโดยรวม สุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบและสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายที่มีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยภายหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) ส่วนในระยะติดตามผล กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวม สุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง และสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย ไม่แตกต่างกับก่อนการทดลอง ($p\text{-value} > 0.05$) ยกเว้น สุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบที่มีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) (ตารางที่ 6)

จากผลการศึกษาดังกล่าว ไม่ยอมรับสมมุติฐานข้อที่ 5 ที่ว่า ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน ซึ่งอธิบายได้ว่า การที่เด็กปฐมวัยในกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยบางด้านสูงกว่าก่อนการทดลองนั้น อาจเป็นเพราะในการจัดกิจกรรมการเล่นที่สถานเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์นั้น ผู้วิจัยไม่สามารถปิดกั้นการรับรู้จากสื่อต่างๆของเด็กได้ อาทิเช่น สื่อโทรทัศน์ และจากหลักการเรียนการสอนตามปกติ ซึ่งอาจมีสอดแทรกเข้ามาในระหว่างที่ทำการวิจัยได้ เป็นสาเหตุให้เด็กปฐมวัยในกลุ่มเปรียบเทียบ มีค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผลแตกต่างกันได้

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการเสนอตัวแบบผ่านนิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ในเด็กปฐมวัย โดยนำแนวคิดทฤษฎีความสัมพันธ์เชื่อมโยง ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาและทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมประกอบกันเป็นหลักในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยชายหญิงที่มีอายุ 4-5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล ในเขตอำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี คัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนด เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ กลุ่มละ 32 คนโดยกลุ่มทดลอง จะได้รับกิจกรรมการเล่านิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวผ่านนิทานตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นที่โรงเรียน ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบ จะได้รับการเรียนการสอนตามหลักสูตรปกติที่โรงเรียนจัดให้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง และการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย จำนวน 12 กิจกรรม ผู้วิจัยจัดขึ้นสัปดาห์ละ 3 วัน คือ ในวันจันทร์ วันพุธและวันศุกร์ วันละ 1 เรื่อง ซึ่งในแต่ละครั้งใช้ระยะเวลา 30 นาที เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ โดยในแต่ละกิจกรรมประกอบด้วย 4 ขั้นตอนตามหลักการเรียนรู้จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของเบนคูราดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กระบวนการตั้งใจ ผู้วิจัยสร้างความสนใจเพื่อให้เด็กปฐมวัยตั้งใจฟังและสร้างความคุ้นเคยกับเด็กปฐมวัย ด้วยกิจกรรมการร้องเพลงและเกมส์

ขั้นตอนที่ 2 กระบวนการเก็บจำ ผู้วิจัยเล่านิทานโดยใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการเล่านิทานเพื่อสร้างความสนใจเด็กปฐมวัย ซึ่งตัวเอกในนิทานมีรูปร่างคร่าวเดียวกับเด็กปฐมวัย แสดงพฤติกรรมสุขนิสัยในสถานการณ์ต่างๆที่ไม่ซับซ้อนง่ายแก่การจดจำถึงลักษณะของตัวแบบ และแสดงให้เห็น

ถึงว่าเมื่อ ตัวแบบกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมแล้วได้รับผลคืออะไร และตัวแบบที่กระทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมแล้วได้รับผลเสียอย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 กระบวนการกระทำ ผู้วิจัยให้เด็กปฐมวัยได้ฝึกปฏิบัติตนตามสุนัขที่ เหมาะสมและทบทวนความเข้าใจของเด็กปฐมวัยหลังจากที่ได้ฝึกปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 4 กระบวนการสนใจ ผู้วิจัยชมเชยเมื่อเด็กปฐมวัยปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม เช่นเดียวกับพฤติกรรมของตัวแบบในนิทานที่ได้รับผลทางบวก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง 2) แบบสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุนัขนิสัยของเด็กปฐมวัย 3) แบบประเมินสุนัขนิสัยในเด็ก ปฐมวัย 4) แบบสังเกตพฤติกรรมสุนัขนิสัยเด็กปฐมวัย

ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลองและ ระยะติดตามผล รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 10 สัปดาห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลข คณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ Chi-Square test สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง Independent Sample t-test และ Paired Sample t-test สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย คะแนนสุนัขนิสัยในเด็กปฐมวัยระหว่างและภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ในช่วงก่อนการ ทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล โดยแบ่งผลการศึกษออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ เพศและอายุของเด็กปฐมวัย อายุของมารดา ระดับการศึกษาของมารดาและบิดา อาชีพหลักของมารดาและบิดา สถานภาพสมรส รายได้ของครอบครัวต่อเดือน และความพอเพียง ของรายได้ ผลการศึกษาพบว่า

กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีสัดส่วนเด็กปฐมวัยเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกัน และมีอายุระหว่าง 4 ปี - 4 ปี 6 เดือนมากที่สุด โดยอายุเฉลี่ยของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลอง คือ 52.34 เดือน และในกลุ่มเปรียบเทียบ คือ 52.78 เดือน มารดาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ส่วนใหญ่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี โดยอายุเฉลี่ยของมารดาในกลุ่มทดลอง คือ 31.19 ปี และในกลุ่ม เปรียบเทียบ คือ 28.94 ปี มารดาและบิดาทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีการศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษามากที่สุด ซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไปและอยู่ด้วยกัน รายได้ของ ครอบครัว ไม่เกิน 5,000 บาทต่อเดือน ทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ส่วนใหญ่คิดว่ามี รายได้พอเพียงต่อการใช้จ่ายภายในครอบครัว

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการศึกษา

2.1 เปรียบเทียบสุขนิสัยจากการประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย

ก่อนการทดลอง คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมและรายด้านในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ($p\text{-value} > 0.05$)

หลังการทดลอง คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมและรายด้านในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$)

ระยะติดตามผล คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมและรายด้านในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$)

กลุ่มทดลอง ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมและรายด้านสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$)

กลุ่มเปรียบเทียบ ภายหลังการทดลอง กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวม สุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องและสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายไม่แตกต่างกับก่อนการทดลอง ($p\text{-value} > 0.05$) สุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) ส่วนในระยะติดตามผล กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกับก่อนการทดลอง ($p\text{-value} > 0.05$)

2.2 เปรียบเทียบสุขนิสัยจากการสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย

ก่อนการทดลอง คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมและรายด้านในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ($p\text{-value} > 0.05$)

หลังการทดลอง คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมและรายด้านในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$)

ระยะติดตามผล คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมและรายด้านในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$)

กลุ่มทดลอง ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมและรายด้านสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$)

กลุ่มเปรียบเทียบ ภายหลังการทดลอง กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวม และสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องไม่แตกต่างกับก่อนการทดลอง ($p\text{-value} > 0.05$) สุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) และสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายที่มีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยภายหลังการทดลองต่ำกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) ส่วนในระยะติดตามผล กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวม สุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง และสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายไม่แตกต่างกับก่อนการทดลอง ($p\text{-value} > 0.05$) สุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$)

2.3 เปรียบเทียบสุขนิสัยจากการสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย

ก่อนการทดลอง คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมและรายด้านในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ($p\text{-value} > 0.05$)

หลังการทดลอง คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมและรายด้านในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$)

ระยะติดตามผล คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมและรายด้านในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$)

กลุ่มทดลอง ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมและรายด้านสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$)

กลุ่มเปรียบเทียบ ภายหลังการทดลอง กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องไม่แตกต่างกับก่อนการทดลอง ($p\text{-value} > 0.05$) สุขนิสัยโดยรวม สุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบและสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย มีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยภายหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) ส่วนในระยะ

ติดตามผล กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวม สุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรง และแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง และสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายไม่แตกต่างกับก่อนการทดลอง ($p\text{-value} > 0.05$) สุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัว และของเล่นให้เป็นระเบียบที่มีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยในระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$)

จากผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองมีการปฏิบัติสุขนิสัยที่เหมาะสมมากขึ้นและมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ เป็นเพราะการได้รับกิจกรรมการเล่านิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้มีการเสนอตัวแบบผ่านตัวละครในนิทานเพื่อปลูกฝังนิสัยและพฤติกรรมที่เหมาะสมให้กับเด็ก ช่วยให้เด็กจดจำได้นานกว่าการพำสอนโดยตรง แต่กลุ่มเปรียบเทียบไม่ได้รับกิจกรรมดังกล่าว ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การเสนอตัวแบบผ่านกิจกรรมการเล่านิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์มีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างการเรียนรู้และการปฏิบัติสุขนิสัยแก่เด็กปฐมวัยได้

ประสบการณ์การเรียนรู้จากการวิจัย

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยนั้นมีหลากหลาย ซึ่งการนำทฤษฎีมาใช้ในการวิจัยนั้นต้องอาศัยการเรียนรู้และประสบการณ์ จึงจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการค้นคว้าเพื่อให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
2. ในการสังเกตพฤติกรรมเด็ก ผู้ช่วยวิจัยมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความถูกต้องและความแม่นยำของข้อมูลที่สังเกตได้ เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีการเตรียมความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ทำการศึกษาสังเกตและวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ตลอดจนซักซ้อมการสังเกตเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน
3. การเข้าถึงผู้ปกครองของเด็กกลุ่มตัวอย่าง บางครั้งอาจมีอุปสรรค เราจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากครูประจำชั้นช่วยติดต่อประสานงาน พร้อมทั้งนัดหมายในช่วงเวลาที่ผู้ปกครองสะดวก
4. หลังจากเสร็จสิ้นการวิจัย การประสานงานเพื่อให้ครูประจำชั้นอนุบาลกระตุ้นเตือนให้เด็กปฐมวัยปฏิบัติสุขนิสัยอย่างสม่ำเสมอ มีความสำคัญเพราะจะช่วยให้พฤติกรรมนั้นมีความคงทนและยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. บุคลากรด้านสาธารณสุขสามารถร่วมเป็นเครือข่ายในการสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลในโรงเรียน โดยนำกิจกรรมการเล่านิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่อ

อุปกรณ์ในเด็กปฐมวัยไปสร้างเสริมสุขนิสัยแก่เด็กปฐมวัย โดยผสมผสานกิจกรรมการเล่านิทานเข้ากับงานอนามัยโรงเรียนและโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เช่น จัดกิจกรรมเล่านิทานก่อนการให้บริการทันตสาธารณสุขและการตรวจสุขภาพนักเรียน เป็นต้น

2. นักวิจัย สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาโปรแกรมการสร้างเสริมสุขนิสัยแก่เด็กปฐมวัยในเรื่องอื่นๆ

3. ครูและผู้ปกครอง สามารถนำกิจกรรมการเล่านิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ในเด็กปฐมวัยนี้ไปประยุกต์จัดกิจกรรมในการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง และการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำกิจกรรมการเล่านิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ในเด็กปฐมวัยนี้ไปพัฒนาโปรแกรมสร้างเสริมสุขนิสัยตามสุขบัญญัติแห่งชาติด้านอื่นๆ เช่น ด้านอาหารและโภชนาการ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับช่วงวัยและการพัฒนาการของเด็ก

2. ในงานวิจัยนี้ เป็นการเสนอตัวแบบสัญลักษณ์เพียงอย่างเดียว เพราะฉะนั้น จึงควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนากิจกรรมการสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้ตัวแบบจริงด้วย เช่น ตัวแบบเด็กในวัยเดียวกัน หรือตัวแบบพ่อแม่ เป็นต้น

3. ควรมีการศึกษาวิจัยระยะยาว ในช่วง 6 เดือนเพื่อประเมินความต่อเนื่องของการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยในเรื่องการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้องและการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย

4. ควรมีการศึกษาผลของการเสนอตัวแบบผ่านนิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ในเด็กปฐมวัยกับช่วงอายุอื่นๆ เช่น เด็กวัยเตาะแตะหรือเด็กวัยเรียนตอนต้น เป็นต้น

ผลของการเสนอตัวแบบผ่านนิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ในเด็กปฐมวัย

EFFECT OF STORYTELLING MODELING METHOD THROUGH HEALTH HABIT

PROMOTION BY USING INSTRUCTIONAL MEDIAS IN EARLY CHILDHOOD

จารุณี ทรัพย์ประเสริฐ 4936313 PHPH/M

วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ปิยะธิดา ขจรชัยกุล คต. (จิตวิทยาการศึกษา)

พูนสุข ช่วยทอง วท.ม.(การเจริญพันธุ์และการวางแผนประชากร) โชคชัย หมั่นแสงทรัพย์ ว.ว.
(กุมารเวชศาสตร์)

บทสรุปแบบสมบูรณ์

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สุขภาพเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน และมีความสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การส่งเสริมสุขภาพเป็นกระบวนการเพิ่มความสามารถของประชาชนในการควบคุมดูแลและพัฒนาสุขภาพของตนเอง ถือว่าเป็นการลงทุนที่สำคัญทางด้านสุขภาพ (1) ในการที่จะส่งเสริมให้ประชากรของประเทศมีสุขภาพอนามัยที่ดีได้นั้นต้องเริ่มต้นตั้งแต่วัยเด็ก เนื่องจากสุขภาพได้รับอิทธิพลมาจากวิถีชีวิตและพฤติกรรมที่กระทำตั้งแต่ในช่วงปฐมวัย และจากคำกล่าวที่ว่า เด็กในวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า ดังนั้นสุขภาพของเด็กจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรให้ความสนใจ เพื่อให้พัฒนาการของเด็กเปลี่ยนแปลงไปอย่างถูกต้อง เสริมสร้างให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพของประเทศชาติต่อไป (4)

จากการศึกษาปัญหาและแนวโน้มด้านสุขภาพ ข้อมูลจากกองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2545(5) พบเด็ก 0-6 ปี มีอัตราป่วยด้วยโรคติดเชื้อก่อนข้างสูง โดยเฉพาะโรคระบบทางเดินหายใจ พบอัตราป่วยร้อยละ 70.3 รองลงมาคือโรคระบบทางเดินอาหาร พบอัตราป่วยร้อยละ 38.6 ซึ่งโรคเหล่านี้ล้วนมีสาเหตุมาจากการปฏิบัติตัวด้านอนามัยส่วนบุคคลที่ไม่ถูกต้อง ทั้งในเรื่องของการรักษาความสะอาดของร่างกาย ของใช้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการล้างมือ จากการสำรวจพฤติกรรมการล้างมือให้สะอาดทุกครั้งก่อนรับประทานอาหารของประชาชนตั้งแต่อายุ 6 ปี ขึ้นไป พ.ศ. 2548(6) พบว่า พฤติกรรมการล้างมือลดลงจากปี 2545 ถึงร้อยละ 15 โดยลดจากร้อยละ

65 เหลือร้อยละ 50 ในปี 2548 ที่สำคัญยังพบอีกว่า ผู้ที่ไม่ได้ล้างมือหลังเข้าห้องส้วมมีมากถึงร้อยละ 42 โดยเชื่อโรคกว่าร้อยละ 90 คิดมากับมือ ดังนั้นหากเรามีการล้างมืออย่างถูกต้องจะช่วยลดการป่วยจากโรคติดเชื้อดังกล่าวได้ นอกจากนี้ ผลการสำรวจภาวะสุขภาพช่องปากของกรมอนามัย ปี 2548 (7) ยังพบว่า เด็กไทยอายุ 3 ปี มีฟันผุร้อยละ 66 และอายุ 5 ปี มีฟันผุถึงร้อยละ 87 ถือว่า อยู่ในระดับที่สูงและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามอายุ ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่มาจากการบริโภคอาหารและเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลเพิ่มมากขึ้น และจากการแปรงฟันไม่สม่ำเสมอและถูกวิธี จากสถานการณ์ดังกล่าวจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องมีการดูแลสุขภาพอนามัยของเด็กปฐมวัย โดยการวางรากฐานพัฒนาทักษะส่วนบุคคลตามกลยุทธ์การส่งเสริมสุขภาพ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้เด็กมีการรับรู้และเจตคติที่ถูกต้องสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพให้เหมาะสม นำไปสู่การมีสุขภาพที่ดีได้ในอนาคต

การเริ่มต้นปลูกฝังลักษณะนิสัยของเด็ก ตั้งแต่เด็กยังอยู่ในช่วงปฐมวัย เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กปฐมวัยในช่วงอายุ 4-5 ปี เป็นช่วงที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นระยะที่มีการสร้างรากฐานของสุขภาพ การเจริญเติบโตและพัฒนาการ เด็กจะเรียนรู้ได้เร็วที่สุดในช่วงนี้ (8) นอกจากนี้ ด้วยการที่ธรรมชาติของเด็กวัยนี้ชอบการค้นคว้า เด็กมักสนใจทุกสิ่งที่อยู่รอบตัว อยากรู้ อยากเห็น เป็นตัวของตัวเอง อยากช่วยเหลือตัวเอง ริเริ่มสร้างสรรค์ และชอบเลียนแบบ จึงเหมาะแก่การเสริมสร้างทัศนคติที่ดีและเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน เพราะฉะนั้นในช่วงเวลาดังกล่าวถ้าบ้านและโรงเรียนมีสิ่งแวดล้อมที่สร้างเสริมการเรียนรู้ เด็กก็จะเกิดการเรียนรู้ทั้งโดยทั่วไปและการเรียนรู้ในเรื่องเฉพาะอย่างได้ดีที่สุดด้วย (9,10,11) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งเน้นเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับเด็ก ซึ่งคุณลักษณะนั้นได้แก่ การมีสุขภาพดี เจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี (12) และนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขในเรื่องโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่มุ่งเน้นสร้างเสริมสุขภาพของเด็กในทุกๆด้าน(13) การสร้างเสริมสุขภาพทางด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งจำเป็นลำดับแรก โดยที่ความแข็งแรงของเด็กจะเป็นพื้นฐานในการเจริญเติบโต ดังนั้น บิดามารดาจึงควรให้ความสำคัญต่อการเลี้ยงดูและเตรียมความพร้อมทุกด้านให้แก่เด็ก โดยควรฝึกให้เด็กรักษาความสะอาดของร่างกาย เครื่องแต่งกายโดยรู้จักการอาบน้ำ การล้างมือก่อนและหลังรับประทานอาหาร การแปรงฟัน บ้วนปาก ควรฝึกให้เด็กทำจนเกิดเป็นสุขนิสัย (14)

นิทานมีความสำคัญและให้ประโยชน์ ต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับธรรมชาติของเด็กปฐมวัยอย่างมาก ซึ่งตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูราและทฤษฎีความสัมพันธ์เชื่อมโยงของทอร์นไคค์(16,17) จะเห็นได้ว่า เด็กในวัยนี้ให้ความสำคัญกับตัวแบบอย่างมาก ดังนั้นนิทานจึงมีคุณค่าในการที่จะทำให้เด็กได้มีตัวแบบที่ดีเพื่อปลูกฝังนิสัยและพฤติกรรมที่ต้อง นอกจากนั้น นิทานยังเป็นสื่อที่ช่วยสร้างให้เด็กเข้าใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ได้รับความสนใจของเด็ก ทำให้

เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและติดตามเรื่องราวที่ฟังได้ตลอดทั้งเรื่อง โดยผู้ปกครองและครูสามารถสอดแทรกกิจกรรมและการเรียนรู้ที่เหมาะสมเข้าไปในขณะที่เล่าให้เด็กฟัง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ช่วยให้เด็กซึมซับเข้าไปอยู่ในความทรงจำ ได้นานกว่าการพำสอนโดยตรง(18) สื่อในการเล่านิทาน มีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัย เพราะเด็กในช่วงวัยนี้มีช่วงความสนใจสั้น ครูและผู้ปกครองควรเลือกสื่อประกอบการเล่านิทานที่เร้าต่อความสนใจของเด็ก จะช่วยให้เด็กสนุกสนานเพลิดเพลิน และสามารถจินตนาการตามเนื้อเรื่องของนิทานที่เล่าได้ (22)

ในเขตอำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล จำนวนทั้งสิ้น 607 ราย จากการสำรวจข้อมูลงานอนามัยโรงเรียนของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2550 (23) ตรวจสุขภาพเด็กอนุบาล พบโรค ร้อยละ 24.2 และจากการตรวจสุขภาพฟันพบว่ามีฟันน้ำนมผุร้อยละ 80 ซึ่งถือว่าอยู่ในอัตราที่ค่อนข้างสูง ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของการเสนอตัวแบบผ่านนิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ขึ้น เพื่อพัฒนาสุขนิสัยด้านอนามัยส่วนบุคคลในเด็กปฐมวัย และถือว่าเหมาะสมอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กในด้านสุขภาพ อันจะเชื่อมโยงกับการดำเนินงานของศูนย์สุขภาพชุมชนที่เน้นพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสุขภาพอันจะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีของทุกคนในครอบครัวและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาผลของการเสนอตัวแบบผ่านนิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ในเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อเปรียบเทียบสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล
2. เพื่อเปรียบเทียบสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยกลุ่มเปรียบเทียบ ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล
3. เพื่อเปรียบเทียบสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนการทดลอง
4. เพื่อเปรียบเทียบสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ หลังการทดลอง
5. เพื่อเปรียบเทียบสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ระยะติดตามผล

สมมุติฐานการวิจัย

1. ก่อนการทดลอง ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน
2. หลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ
3. ระยะติดตามผล ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ
4. หลังการทดลองและระยะติดตามผล ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
5. ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ การเสนอตัวแบบผ่านนิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์

ตัวแปรตาม คือ สุขนิสัยด้านอนามัยส่วนบุคคลในเด็กปฐมวัย ได้แก่

1. การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ
2. การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง
3. การล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัย อายุ 4-5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล ในเขตอำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ประจำปีการศึกษา 2551 คัดเลือกโรงเรียนแบบเจาะจงจากโรงเรียนที่มีหลักสูตรการเรียนการสอนและมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเดียวกัน ตลอดจนมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ในการเสริมสร้างสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย อาทิ เช่น ห้องส้วม บริเวณสำหรับล้างมือและแปรงฟัน เป็นต้น แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย ได้โรงเรียนบ้านหนองจิกราภากาเป็นกลุ่มทดลองและโรงเรียนวัดหนองแวงเป็นกลุ่มเปรียบเทียบ จากนั้นสุ่มตัวอย่าง กลุ่มละ 32 คน โดยเด็กปฐมวัยไม่ป่วยเป็นโรคหรือมีปัญหาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ อันเป็นอุปสรรคต่อการเข้าร่วมกิจกรรมและต้องอาศัยอยู่กับผู้ปกครองตลอดเวลาที่ทำการศึกษา สำหรับผู้ปกครองนั้นจะต้องเป็นมารดาซึ่งเป็นผู้เลี้ยงดูหลักของเด็ก มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงและไม่มีโรคประจำตัวร้ายแรง สามารถที่จะอ่านออกและเขียนหนังสือได้ ทำการศึกษาระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2551 ถึง มกราคม 2552

โดยกลุ่มทดลอง จะได้รับกิจกรรมการเล่านิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์โดยผู้วิจัยเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวผ่านนิทานตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นที่โรงเรียน เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือ ในวันจันทร์ วันพุธและวันศุกร์ วันละ 1 เรื่อง ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบ จะได้รับการเรียนการสอนตามหลักสูตรปกติที่โรงเรียนจัดให้ และจะได้รับคู่มือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัยในภายหลังที่การวิจัยสิ้นสุดลง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ส่วน คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ คู่มือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 12 กิจกรรม ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง และการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย โดยในแต่ละกิจกรรมประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ตามหลักการเรียนรู้จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูลา ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กระบวนการตั้งใจ ผู้วิจัยสร้างความสนใจเพื่อให้เด็กตั้งใจฟัง และสร้างความคุ้นเคยกับเด็ก ด้วยกิจกรรมการร้องเพลงและเกมส์

ขั้นตอนที่ 2 กระบวนการเก็บจำ ผู้วิจัยเล่านิทานโดยใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการเล่านิทานเพื่อสร้างความสนใจเด็ก ซึ่งตัวเอกในนิทานมีรูปร่างคล้ายคลึงกับเด็กปฐมวัย แสดงพฤติกรรมสุขนิสัยในสถานการณ์ต่างๆที่ไม่ซับซ้อน ง่ายแก่การจดจำถึงลักษณะของตัวแบบ และแสดงให้เห็นถึงว่าเมื่อตัวแบบกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมแล้วได้รับผลดีอย่างไร และตัวแบบที่กระทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมแล้วได้รับผลเสียอย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 กระบวนการกระทำ ผู้วิจัยให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติตนตามสุขนิสัยที่เหมาะสมและทบทวนความเข้าใจของเด็กหลังจากที่ได้ฝึกปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 4 กระบวนการภูมิใจ ผู้วิจัยชมเชยเมื่อเด็กปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสมเช่นเดียวกับพฤติกรรมของตัวแบบในนิทานที่ได้รับผลทางบวก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง แบบสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย แบบประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยและแบบสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม โดยผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากอาจารย์ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยและมารดา(Try out) ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาจริง ซึ่งได้แก่ เด็กปฐมวัย ที่มีอายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลโรงเรียนวัดคงกระชา จำนวน 20 คน และมารดา แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยพบว่า แบบสอบถามมารดาเกี่ยวกับการ

ปฏิบัติสุทธินัยของเด็กปฐมวัย มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.839 แบบประเมินสุทธินัยในเด็กปฐมวัย มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.825 และวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นในการสังเกตแบบ Interrater Reliability ของแบบสังเกตพฤติกรรมสุทธินัยเด็กปฐมวัย พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นของการสังเกต เท่ากับ 0.938

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ซึ่งจะดำเนินการในช่วง 4 สัปดาห์หลังการทดลอง โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และChi-Square test สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง Independent Sample t-test ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนสุทธินัยในเด็กปฐมวัย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ และใช้ Paired Sample t-test ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนสุทธินัยในเด็กปฐมวัยภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ในช่วงก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีสัดส่วนระหว่างเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกัน โดยในกลุ่มทดลอง เป็นเพศชาย ร้อยละ 50 และเพศหญิง ร้อยละ 50 ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบ เป็นเพศชาย ร้อยละ 46.9 และเพศหญิง ร้อยละ 53.1 ทั้งสองกลุ่มมีอายุระหว่าง 4 ปี - 4 ปี 6 เดือนมากที่สุด ร้อยละ 71.9 และ 65.6 ตามลำดับ มารดาทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 50.0 และ 62.5 ตามลำดับและมีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 50.0 และ 56.3 บิดาทั้งสองกลุ่ม มีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา มากที่สุด ร้อยละ 50.0 และ 56.3 มารดาทั้งสองกลุ่มมีอาชีพรับจ้างทั่วไปมากที่สุด ร้อยละ 65.6 และ 68.8 บิดาทั้งสองกลุ่มมีอาชีพรับจ้างทั่วไปมากที่สุด ร้อยละ 78.1 และ 75.0 ซึ่งบิดามารดาทั้งสองกลุ่มมีสถานภาพสมรสสูงสุดร้อยละ 53.1 และ 43.8 รายได้ของครอบครัวทั้งสองกลุ่ม ส่วนใหญ่ รายได้ไม่เกิน 5,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 53.1 และ 43.8 และมีรายได้พอเพียงต่อการใช้จ่ายภายในครอบครัว แต่ไม่มีเหลือเก็บ ร้อยละ 56.3 และ 65.6

สุทธินัยจากการประเมินสุทธินัยในเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุทธินัยโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} > 0.05$) ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุทธินัยโดยรวม และรายด้านสูงกว่าสูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบสุขนิตยจากการประเมินสุขนิตยในเด็กปฐมวัย

สุขนิสัยเด็กปฐมวัย	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ		t-test	df	p-value
	(n=32 คน)		(n=32 คน)				
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
สุขนิสัยโดยรวม (40 คะแนน)							
ก่อนการทดลอง	22.50	3.77	22.43	4.31	0.62	62	0.951
หลังการทดลอง	34.18	4.35	22.81	3.91	10.995	62	<0.001*
ระยะติดตามผล	33.37	4.07	22.40	3.53	11.508	62	<0.001*
t = 12.943 , df= 31 , p-value <0.001*		t = 1.879 , df= 31 , p-value = 0.070					
t = 12.877 , df= 31 , p-value <0.001*		t = 0.104 , df= 31 , p-value = 0.918					
สุขนิสัยในการเก็บของ (12 คะแนน)							
ก่อนการทดลอง	7.96	1.59	8.56	1.70	1.439	62	0.155
หลังการทดลอง	10.03	1.90	9.03	1.85	2.124	62	0.038*
ระยะติดตามผล	9.84	1.81	8.68	1.96	2.634	62	0.011*
t = 5.745 , df= 31 , p-value <0.001*		t = 3.483 , df= 31 , p-value = 0.020*					
t = 5.314 , df= 31 , p-value <0.001*		t = 0.892 , df= 31 , p-value = 0.379					
สุขนิสัยในการแปรงฟัน (14 คะแนน)							
ก่อนการทดลอง	7.53	1.81	7.25	2.42	0.526	62	0.601
หลังการทดลอง	12.03	1.61	7.25	2.27	9.701	62	<0.001*
ระยะติดตามผล	11.69	1.53	7.16	1.90	10.490	62	<0.001*
t = 11.979 , df= 31 , p-value <0.001*		t = 0.000 , df= 31 , p-value = 1.000					
t = 11.745 , df= 31 , p-value <0.001*		t = 0.551 , df= 31 , p-value = 0.586					
สุขนิสัยในการล้างมือ (14 คะแนน)							
ก่อนการทดลอง	7.00	1.84	6.62	1.82	0.816	62	0.418
หลังการทดลอง	12.12	1.45	6.53	1.48	15.250	62	<0.001*
ระยะติดตามผล	11.84	1.50	6.56	1.43	14.364	62	<0.001*
t = 13.291 , df= 31 , p-value <0.001*		t = 0.902 , df= 31 , p-value = 0.374					
t = 12.129 , df= 31 , p-value <0.001*		t = 0.571 , df= 31 , p-value = 0.572					

* p-value < 0.05

ดัชนีชี้วัดจากการสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} > 0.05$) ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยโดยรวมและรายด้านสูงกว่าสูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบสุขนิสัยจากการสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย

สุขนิสัยเด็กปฐมวัย	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ		t-test	df	p-value
	(n=32 คน)		(n=32 คน)				
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
สุขนิสัยโดยรวม (60 คะแนน)							
ก่อนการทดลอง	34.46	5.63	33.65	6.77	0.522	62	0.604
หลังการทดลอง	47.75	4.48	34.12	7.14	9.138	62	<0.001*
ระยะติดตามผล	46.37	3.85	34.25	5.84	9.803	62	<0.001*
t = 12.124 , df= 31 , p-value <0.001*			t = 1.631 , df= 31 , p-value = 0.113				
t = 11.647 , df= 31 , p-value <0.001*			t = 1.668 , df= 31 , p-value = 0.105				
สุขนิสัยในการเก็บของ (18 คะแนน)							
ก่อนการทดลอง	9.93	2.44	10.81	2.36	1.455	62	0.151
หลังการทดลอง	13.81	1.76	11.81	2.45	3.740	56.33	<0.001*
ระยะติดตามผล	13.25	1.76	11.59	2.24	3.288	62	<0.001*
t = 8.314 , df= 31 , p-value <0.001*			t = 5.750 , df= 31 , p-value <0.001*				
t = 6.957 , df= 31 , p-value <0.001*			t = 3.649 , df= 31 , p-value = 0.001*				
สุขนิสัยในการแปรงฟัน (21 คะแนน)							
ก่อนการทดลอง	12.31	2.68	11.68	3.64	0.781	62	0.438
หลังการทดลอง	16.15	2.41	11.69	3.47	5.974	62	<0.001*
ระยะติดตามผล	15.62	1.96	11.81	2.41	6.928	62	<0.001*
t = 7.258 , df= 31 , p-value <0.001*			t = 0.000 , df= 31 , p-value = 1.000				
t = 6.927 , df= 31 , p-value <0.001*			t = 0.421 , df= 31 , p-value = 0.677				

* p-value < 0.05

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบสุขนิตยจากการสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิตยของเด็กปฐมวัย (ต่อ)

สุขนิสัยเด็กปฐมวัย	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ		t-test	df	p-value
	(n=32 คน)		(n=32 คน)				
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
สุขนิสัยในการล้างมือ (21 คะแนน)							
ก่อนการทดลอง	12.22	2.98	11.15	2.82	1.462	62	0.149
หลังการทดลอง	17.78	2.19	10.62	2.97	10.959	62	<0.001*
ระยะติดตามผล	17.50	2.03	10.84	2.79	10.896	62	<0.001*
t = 8.470 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 2.959 , df = 31 , p-value = 0.006*				
t = 8.093 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 1.899 , df = 31 , p-value = 0.067				

* p-value < 0.05

สุขนิตยจากการสังเกตพฤติกรรมสุขนิตยเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิตยโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value > 0.05) ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสุขนิตยโดยรวมและรายด้านสูงกว่าสูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.05) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบสุขนิตยจากการสังเกตพฤติกรรมสุขนิตยเด็กปฐมวัย

สุขนิสัยเด็กปฐมวัย	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ		t-test	df	p-value
	(n=32 คน)		(n=32 คน)				
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
สุขนิสัยโดยรวม (18 คะแนน)							
ก่อนการทดลอง	8.16	0.93	8.10	1.04	0.253	62	0.801
หลังการทดลอง	14.68	1.07	8.32	1.10	23.407	62	<0.001*
ระยะติดตามผล	14.53	1.04	8.23	0.87	26.107	62	<0.001*
t = 34.645 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 4.086 , df = 31 , p-value <0.001*				
t = 35.732 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 1.596 , df = 31 , p-value = 0.121				

* p-value < 0.05

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบสุขนิสัยจากการสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย (ต่อ)

สุขนิสัยเด็กปฐมวัย	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ		t-test	df	p-value
	(n=32 คน)		(n=32 คน)				
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
สุขนิสัยในการเก็บของ (5 คะแนน)							
ก่อนการทดลอง	2.29	0.55	2.45	0.50	1.237	62	0.221
หลังการทดลอง	2.87	0.50	2.61	0.54	2.022	62	0.047*
ระยะติดตามผล	2.89	0.48	2.53	0.51	2.812	62	0.007*
t = 4.341 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 4.061 , df = 31 , p-value <0.001*				
t = 4.615 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 2.247 , df = 31 , p-value =0.032*				
สุขนิสัยในการแปรงฟัน (6 คะแนน)							
ก่อนการทดลอง	3.10	0.51	3.10	0.56	0.000	62	1.000
หลังการทดลอง	5.29	0.71	3.11	0.55	13.695	58.50	<0.001*
ระยะติดตามผล	5.27	0.65	3.13	0.53	14.279	62	<0.001*
t = 19.109 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 0.373 , df = 31 , p-value = 0.712				
t = 20.811 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 1.161 , df = 31 , p-value = 0.255				
สุขนิสัยในการล้างมือ (7 คะแนน)							
ก่อนการทดลอง	2.77	0.85	2.54	1.01	0.961	62	0.340
หลังการทดลอง	6.52	0.54	2.60	0.97	19.868	49	<0.001*
ระยะติดตามผล	6.36	0.52	2.56	0.71	24.335	62	<0.001*
t = 20.444 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 2.521 , df = 31 , p-value = 0.017*				
t = 20.177 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 0.193 , df = 31 , p-value = 0.848				

* p-value < 0.05

การอภิปรายผล

ก่อนการทดลอง ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน ซึ่งอธิบายได้ว่า ในการทดลองนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มให้มีลักษณะทั่วไปของประชากรที่คล้ายคลึงกัน โดยมีสัดส่วนเด็ก

ปฐมวัยเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกัน มารดาและบิดามีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาและไม่ได้เรียนมากที่สุด ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไปและมีสถานภาพสมรส รายได้ของครอบครัวไม่เกิน 5,000 บาทต่อเดือน และมีรายได้พอเพียงต่อการใช้จ่ายภายในครอบครัว จะเห็นได้ว่าทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีการกระจายลักษณะทางประชากรที่ไม่แตกต่างกัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้เด็กกลุ่มตัวอย่างมีโอกาสในการเรียนรู้และการปฏิบัติสุขนิสัยที่ไม่แตกต่างกัน ส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยไม่มีความแตกต่างกัน

ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ ซึ่งอธิบายได้ว่า กลุ่มทดลองได้รับกิจกรรมการเล่านิทานตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย จึงมีผลทำให้เด็กปฐมวัยมีความรู้และทักษะเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ ซึ่งได้รับเพียงการเรียนการสอนตามหลักสูตรปกติที่โรงเรียนจัดให้เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของโสมอุษา สุขศิริศักดิ์ (51) ที่ใช้กิจกรรมการเล่านิทานโดยแสดงบทบาทสมมติทำให้เด็กชั้นอนุบาลมีความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเองมากขึ้น โดยความรับผิดชอบนั้นก็ได้มีการศึกษาถึงความรับผิดชอบในการดูแลสภาพของตนเองด้วย ได้แก่ การล้างมือ และการแปรงฟัน รวมถึงการมีวินัยในการเก็บของให้เป็นระเบียบ นอกจากนี้ยังมีการวิจัยของ สุธรรม เยี่ยมสวัสดิ์ (58) ที่ก็ได้มีการนำนิทานมาใช้ในโปรแกรมการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพด้านทันตสุขภาพของเด็กปฐมวัย จนทำให้เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมแปรงฟันดีขึ้น การรับประทานขนมหวานและปริมาณคราบจุลินทรีย์ลดลง และ Walee Chukadee (59) ที่ใช้โปรแกรมส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนอนุบาลโดยมีนิทานร่วมด้วยเช่นกัน ทำให้เด็กนักเรียนอนุบาลมีการปฏิบัติ เจตคติ ความรู้ด้านส่งเสริมทันตสุขภาพดีขึ้นและมีปริมาณคราบจุลินทรีย์ลดลง ซึ่งจะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย สามารถทำให้ความรู้และทักษะของเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้นได้ จึงทำให้ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) นอกจากนี้ การเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบและการฝึกปฏิบัติซ้ำๆ จะทำให้เด็กปฐมวัยซึมซับพฤติกรรมและกระทำอย่างสม่ำเสมอจนเกิดความเคยชิน ส่งผลให้แม้ในระยะติดตามผล ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบซึ่งได้รับเพียงการเรียนการสอนตามหลักสูตรปกติที่โรงเรียนจัดให้เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พระมหาชยันต์ แสนโบราณ (50) ที่ศึกษาผลของโปรแกรมการเสนอตัวแบบต่อลักษณะนิสัยทางจริยธรรมด้านระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย พบว่า การที่เด็กในกลุ่มทดลองได้สังเกตพฤติกรรมของตัวแบบนั้น สามารถเพิ่มจริยธรรมด้านระเบียบวินัยได้มากกว่าเด็กกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้สังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ และพฤติกรรมนั้นยังคงอยู่ได้ในระยะติดตามผล

หลังการทดลองและระยะติดตามผล ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งอธิบายได้ว่า การเสนอตัวแบบผ่านนิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่อ อุปกรณ์ได้ช่วยให้เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาพฤติกรรมใหม่ๆ พร้อมทั้งเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น เนื่องจากการแสดงพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยนั้น เกิดจากการเรียนรู้ ถ้ามีตัวแบบที่ดีและเร้าความสนใจแล้ว เด็กก็จะซึมซับพฤติกรรมได้อย่างง่ายดาย ทำให้เมื่อเด็กกลุ่มทดลองได้รับ กิจกรรมการเล่านิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ แล้วมีพฤติกรรมสุขนิสัยที่ดีขึ้น ส่งผลให้ ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล ค่าเฉลี่ยคะแนนสุขนิสัยในเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสิมา สีนะพงษ์พิพิธ (47) ที่ศึกษาผลของการใช้ ตัวแบบนิทานหุ่นมือต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียน พบว่า เด็กที่ได้ดูตัวแบบ ในนิทานประกอบหุ่นมือที่แสดงทักษะทางสังคมที่เหมาะสมจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวในระยะหลังการ ทดลองและระยะติดตามผลลดลงกว่าระยะก่อนการทดลอง

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. บุคลากรด้านสาธารณสุขสามารถร่วมเป็นเครือข่ายในการสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลในโรงเรียน โดยนำกิจกรรมการเล่านิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่อ อุปกรณ์ในเด็กปฐมวัยไปสร้างเสริมสุขนิสัยแก่เด็กปฐมวัย โดยผสมผสานกิจกรรมการเล่านิทานเข้ากับงานอนามัยโรงเรียนและโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เช่น จัดกิจกรรมเล่านิทานก่อนการให้บริการ ทันตสาธารณสุขและการตรวจสุขภาพนักเรียน เป็นต้น
2. นักวิจัย สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาโปรแกรมการสร้างเสริมสุขนิสัยแก่เด็กปฐมวัยในเรื่องอื่นๆ
3. ครูและผู้ปกครอง สามารถนำกิจกรรมการเล่านิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ ในเด็กปฐมวัยนี้ไปประยุกต์จัดกิจกรรมในการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยในการจัดเก็บ ของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง และการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่ายได้

EFFECT OF STORYTELLING MODELING METHOD THROUGH
HEALTH HABIT PROMOTION BY USING INSTRUCTIONAL MEDIAS
IN EARLY CHILDHOOD

JARUNEE SUPPRASERT 4936313 PHPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN FAMILY HEALTH

THESIS ADVISORY COMMITTEE: PIYATIDA KHAJORNCHAIKUL, Ph.D.,
POONSUK SHUAYTHONG, M.Sc., CHOKCHAI MUNSAWAENG SUB, M.D.

EXTENDED SUMMARY

Backgrounds

Health is a fundamental human right and noted to be the most important impact on social and economic development of the nation. Health promotion is the process of enabling people to increase control over and to improve their health (1). To promote health for the population should be started in early childhood because their health statuses are influenced by their lifestyles and behaviors since they were young. There is a saying that “children represent the future” so child’s health is the most important issues for everyone’s concern in order to promote the healthy development of children and becoming a productive human resource of the nation (4).

The study of problems and trends in health from Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health in 2002 (5), indicated that child aged 0-6 years old had high morbidity of infection disease especially respiratory tracts infection was found 70.3%, follow by gastrointestinal tracts 38.6%. These infections indicated the improper health behaviors of body and utensils especially hand washing. From the survey of hand washing every times before eating of population from aged 6 years and over in 2005 (6), indicated that hand washing behavior were decrease from 2002 about 15% (decrease from 65% to 50% in 2005). The most important was found that those who were not do hand washing after using the toilet was found 42% which was found that there were 90% of bacterial infection in their hand. So if we do hand washing properly, it should be decreased those infections disease. Furthermore, from the oral health survey done by Department of Health, Ministry of Public Health in 2005 (7), revealed that child aged 3 years had

dental carries 66% and at aged 5 years had 87% that was very high percentage and the trend was found higher according to the higher age. The causes of dental carries were from highly consumed of sugar in food and drink and another cause was from improper tooth brushing. From these situation, it was the most important to improve the childhood health status by implementing the basic personal skill by health promoting strategy to enable children to perceive and had positive attitude to improve their health behavior throughout their life span.

It was the most essential and important to begin good health habits since the children were in early childhood period especially at the aged 4-5 years. During this period was the best because it could create the fundamental of health, growth and development that child could learn rapidly in this period (8). In addition, nature of child like investigate, interest in everything around them, self-centered, curious, help themselves, creative and imitate that was suitable for promote good attitude and get ready before school age. Therefore, in this period, if home and school set environment to promote learning, child will have the best general and special learning (9,10,11) in agreement with the 3-5 years old early childhood education curriculum 2003 of Ministry of Education focus to enhance good child habits that consist of healthy, growth and good health habits(12) and school health promotion that was the policy of Ministry of Public Health (13). Early childhood personal hygiene promotion was the first necessary due to healthy child was the base of growth. Thus, parent should interest in child care and practiced children for cleaning up body and cloth, hand washing and brushing teeth. These should practice regularly (14).

Story was important and advantage for child development and learning. It was the most proper for child's nature. According to Bandura's Social Cognitive Learning Theory and Thorndike's Connectionism Theory (16,17), showed that early childhood focused in modeling. The story was valuable for good modeling to create proper habits and behaviors. In addition, the story was media to make understanding in everything, encouraging, funny and interesting until the end of the story. Parents and teachers could insert the moral and proper learning during story telling that help understanding thoroughly in memory so far only teaching (18). Instructional medias was important for early childhood because theirs interesting period was short. Thus, parents and teachers should choose instructional medias which stimulated child's interesting (22).

Early childhood attending kindergarten in Donchedi District, Suphanburi Province, is about 607. According to the school health care survey of Donchedi Public Health District in September 2007 (23), indicated that kindergarten had morbidity of infection disease 24.2% and decay teeth 80 % that was high level. According to this reason, researcher interested to investigate the effect of a storytelling modeling method promoting health habits by using instructional medias in early childhood to enhance personal hygiene health habits and suit for early childhood health activity that connected with the Primary Health Care Unit policy emphasizing child health development and acknowledge as an quality of life of everybody in family and nation in the next.

General Objective

To examine the effect of a storytelling modeling method promoting health habits by using instructional medias in early childhood.

Specific Objective

1. To compare health habits in the experimental group before experiment, after experiment and during follow up period.
2. To compare health habits in the comparative group before experiment, after experiment and during follow up period.
3. To compare health habits both in experimental group and comparative group before experiment.
4. To compare health habits both in experimental group and comparative group after experiment.
5. To compare health habits both in experimental group and comparative group during follow up period.

Assumption

1. Before experiment, mean health habit scores both in experimental group and comparative group were not different.
2. After experiment, mean health habit scores in experimental group were higher than comparative group.

3. Follow up period, mean health habit scores in experimental group were higher than comparative group.

4. After experiment and during follow up period, mean health habit scores in experimental group were higher than before experiment.

5. Before experiment, after experiment and during follow up period, mean health habit scores in comparative group were not different.

Variables

Independent Variables were the storytelling modeling method through health habit promotion by using instructional medias.

Dependent Variables were personal hygiene health habits in early childhood

1. Collecting things and toys in orderly.
2. Caring for teeth and teeth brushing regularly and effectiveness.
3. Hand washing before eating and after using toilet.

Methodology

This was the quasi-experimental research. The sample groups consist of early childhood aged between 4-5 years old attending kindergarten in Donchedi District, Suphanburi Province in 2008. Researcher selected school purposively which had similar curriculum and standard of health promotion school. In addition, school must have facilities for health promotion practice such as toilet, sink for hand washing and teeth brushing. After that, randomly selected experimental group (Bannongjigragka School) and comparative group (Watnongjang school) and 32 children in each group that didn't have diseases or physical, mental and emotional problems that might effect during the participation. In addition, they must lived with the guardian along the end. In order that, the guardian had to be mother who gives the major care, healthy, didn't have diseases and literate.

The study was done during November 2008 to January 2009. The experimental group attending health habit promotion storytelling by using instructional medias by researcher according to class activity plans at school for 4 weeks, 3 days per week on Monday Tuesday and Friday and 1 story per day. At the same time, the comparative

group only studied the normal curriculum and received manual of early childhood health habit class activity plans at the end.

The tools of the studying had 2 parts. The experimental tool was manual of early childhood health habits learning activity plan that consist of learning activity plan 12 activities. The content of activities included collecting things and toys in orderly, caring for teeth and teeth brushing regularly and effectiveness, and hand washing before eating and after using toilet. Each activities base on Social Cognitive Learning Theory of Bandura that consist of 4 processes.

Process1 Attentional Process, encouraged to attend and familiar with early childhood by singing and games

Process2 Retention Process, told health habits promotion story by using instructional medias to encourage. Principal character should have the same age as the selected group and acted health habits behavior incomplicately and easy to remember model characteristic. The model present that, acting proper behavior led to be good and acting improper behavior led to be bad.

Process3 Production Process, early childhood practiced health habits behavior and reviewed understanding after practice.

Process4 Motivational Process, admired children when they practice properly in the same as model.

Data were collected by general characteristics form, an early childhood health habits assessment form, a questionnaire which asked the mother about health habits in early childhood, and early childhood health habits behavior observation form that invented from review literature and were checked by thesis advisor and expert. After that, tested 20 kindergarten aged children between 4-5 years old and parents from Bandongkachao School who was similar to real experimental group. Then we analyze data by Cronbach's Alpha Coefficient, indicated that questionnaire which asked the mother about health habits in early childhood had reliability values 0.839, an early childhood health habits assessment form had reliability values 0.825 and an early childhood health habits behavior observation form had interrater reliability values 0.938.

Data were collected in 3 periods that consisted of before experiment, after experiment and follow up period that collected after experiment about 4 weeks. Data

was analyzed by using statistic application of frequency, percentage, mean and chi-square test for analyzing general characteristics, the independent sample t-test and paired sample t-test use for comparing mean health habit scores before experiment, after experiment and during follow up period in experimental group and comparative group.

Results

General characteristics of samples indicated that early childhood both in experimental group and comparative group had the same proportion of sex, in experimental group were male 50% and female 50%, in comparative group were male 46.9 % and female 53.1%. Most of early childhood both in experimental group and comparative group aged between 4 years - 4 years 6 months 71.9 % and 65.6 % consecutively. Most of mother both in experimental group and comparative group were aged 30 years and lower and graduated primary school 50.0 % and 56.3 % consecutively. Most of father both in experimental group and comparative group were graduated primary school 50.0 % and 56.3 % consecutively. Most of mother both in experimental group and comparative group were local employee 65.6 % and 68.8 % consecutively. Most of father both in experimental group and comparative group were local employee 78.1 % and 75.0% consecutively. Most of parents both in experimental group and comparative group were married 53.1% and 43.8%. Most average monthly incomes both in experimental group and comparative group were lower than 5,000 baths 53.1% and 43.8% consecutively, that sufficited for spending but didn't have collect 56.3% in experimental group and 65.6% comparative group.

Health habits which assessed early childhood about health habits, Before experiment, total mean health habit scores and every sectors of mean health habit scores both in experimental group and comparative group were not different significantly ($p\text{-value} > 0.05$). After experiment and during follow up period, total mean health habit scores and every sectors of mean health habit scores in experimental group were higher than before experiment and higher than the comparative group significantly ($p\text{-value} < 0.05$) as showed in table 1.

Table1. Health habits which assessed early childhood about health habits

Early Childhood Health Habits	Experimental Group (n=32)		Comparative Group (n=32)		t-test	df	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
Total Health Habits (40 points)							
Before	22.50	3.77	22.43	4.31	0.62	62	0.951
After	34.18	4.35	22.81	3.91	10.995	62	<0.001*
Follow up	33.37	4.07	22.40	3.53	11.508	62	<0.001*
t = 12.943 , df = 31 , p-value <0.001*				t = 1.879 , df = 31 , p-value = 0.070			
t = 12.877 , df = 31 , p-value <0.001*				t = 0.104 , df = 31 , p-value = 0.918			
Collecting things and toys in orderly (12 points)							
Before	7.96	1.59	8.56	1.70	1.439	62	0.155
After	10.03	1.90	9.03	1.85	2.124	62	0.038*
Follow up	9.84	1.81	8.68	1.96	2.634	62	0.011*
t = 5.745 , df = 31 , p-value <0.001*				t = 3.483 , df = 31 , p-value = 0.020*			
t = 5.314 , df = 31 , p-value <0.001*				t = 0.892 , df = 31 , p-value = 0.379			
Caring for teeth and teeth brushing regularly and effectiveness (14 points)							
Before	7.53	1.81	7.25	2.42	0.526	62	0.601
After	12.03	1.61	7.25	2.27	9.701	62	<0.001*
Follow up	11.69	1.53	7.16	1.90	10.490	62	<0.001*
t = 11.979 , df = 31 , p-value <0.001*				t = 0.000 , df = 31 , p-value = 1.000			
t = 11.745 , df = 31 , p-value <0.001*				t = 0.551 , df = 31 , p-value = 0.586			
Hand washing before eating and after using toilet (14 points)							
Before	7.00	1.84	6.62	1.82	0.816	62	0.418
After	12.12	1.45	6.53	1.48	15.250	62	<0.001*
Follow up	11.84	1.50	6.56	1.43	14.364	62	<0.001*
t = 13.291 , df = 31 , p-value <0.001*				t = 0.902 , df = 31 , p-value = 0.374			
t = 12.129 , df = 31 , p-value <0.001*				t = 0.571 , df = 31 , p-value = 0.572			

* p-value < 0.05

Health habits which asked the mother about early childhood health habits,
Before experiment, total mean health habit scores and every sectors of mean health habit scores both in experimental group and comparative group were not different significantly ($p\text{-value} > 0.05$). After experiment and during follow up period, total mean health habit scores and every sectors of mean health habits scores in experimental group were higher than before experiment and higher than the comparative group significantly ($p\text{-value} < 0.05$) as showed in table 2.

Table2. Health habits which asked the mother about early childhood health habits

Early Childhood Health Habits	Experimental Group (n=32)		Comparative Group (n=32)		t-test	df	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
Total Health Habits (60 points)							
Before	34.46	5.63	33.65	6.77	0.522	62	0.604
After	47.75	4.48	34.12	7.14	9.138	62	<0.001*
Follow up	46.37	3.85	34.25	5.84	9.803	62	<0.001*
t = 12.124 , df = 31 , p-value <0.001*				t = 1.631 , df = 31 , p-value = 0.113			
t = 11.647 , df = 31 , p-value <0.001*				t = 1.668 , df = 31 , p-value = 0.105			
collecting things and toys in orderly (18 points)							
Before	9.93	2.44	10.81	2.36	1.455	62	0.151
After	13.81	1.76	11.81	2.45	3.740	56.33	<0.001*
Follow up	13.25	1.76	11.59	2.24	3.288	62	<0.001*
t = 8.314 , df = 31 , p-value <0.001*				t = 5.750 , df = 31 , p-value <0.001*			
t = 6.957 , df = 31 , p-value <0.001*				t = 3.649 , df = 31 , p-value = 0.001*			
Caring for teeth and teeth brushing regularly and effectiveness (21 points)							
Before	12.31	2.68	11.68	3.64	0.781	62	0.438
After	16.15	2.41	11.69	3.47	5.974	62	<0.001*
Follow up	15.62	1.96	11.81	2.41	6.928	62	<0.001*
t = 7.258 , df = 31 , p-value <0.001*				t = 0.000 , df = 31 , p-value = 1.000			
t = 6.927 , df = 31 , p-value <0.001*				t = 0.421 , df = 31 , p-value = 0.677			

*p-value < 0.05

Table2. Health habits which asked the mother about early childhood health habits (cont.)

Early Childhood Health Habits	Experimental Group (n=32)		Comparative Group (n=32)		t-test	df	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
Hand washing before eating and after using toilet (21 points)							
Before	12.22	2.98	11.15	2.82	1.462	62	0.149
After	17.78	2.19	10.62	2.97	10.959	62	<0.001*
Follow up	17.50	2.03	10.84	2.79	10.896	62	<0.001*
t = 8.470 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 2.959 , df = 31 , p-value = 0.006*				
t = 8.093 , df = 31 , p-value <0.001*			t = 1.899 , df = 31 , p-value = 0.067				

*p-value < 0.05

Health habits which observed early childhood health habits behavior, Before experiment, total mean health habit scores and every sectors of mean health habit scores both in experimental group and comparative group were not different significantly (p-value > 0.05). After experiment and during follow up period, total mean health habit scores and every sectors of mean health habit scores in experimental group were higher than before experiment and higher than the comparative group significantly (p-value < 0.05) as showed in table 3.

Table3. Health habits which observed early childhood health habits behavior

Early Childhood Health Habits	Experimental Group (n=32)		Comparative Group (n=32)		t-test	df	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
Total Health Habits (18 points)							
Before	8.16	0.93	8.10	1.04	0.253	62	0.801
After	14.68	1.07	8.32	1.10	23.407	62	<0.001*
Follow up	14.53	1.04	8.23	0.87	26.107	62	<0.001*
t = 34.645 , df = 31 , p-value <0.001*				t = 4.086 , df = 31 , p-value <0.001*			
t = 35.732 , df = 31 , p-value <0.001*				t = 1.596 , df = 31 , p-value = 0.121			

*p-value < 0.05

Table3. Health habits which observed early childhood health habits behavior (cont.)

Early Childhood Health Habits	Experimental Group (n=32)		Comparative Group (n=32)		t-test	df	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
Collecting things and toys in orderly (5 points)							
Before	2.29	0.55	2.45	0.50	1.237	62	0.221
After	2.87	0.50	2.61	0.54	2.022	62	0.047*
Follow up	2.89	0.48	2.53	0.51	2.812	62	0.007*
t = 4.341 , df = 31 , p-value <0.001*				t = 4.061 , df = 31 , p-value <0.001*			
t = 4.615 , df = 31 , p-value <0.001*				t = 2.247 , df = 31 , p-value =0.032*			
Caring for teeth and teeth brushing regularly and effectiveness (6 points)							
Before	3.10	0.51	3.10	0.56	0.000	62	1.000
After	5.29	0.71	3.11	0.55	13.695	58.50	<0.001*
Follow up	5.27	0.65	3.13	0.53	14.279	62	<0.001*
t = 19.109 , df = 31 , p-value <0.001*				t = 0.373 , df = 31 , p-value = 0.712			
t = 20.811 , df = 31 , p-value <0.001*				t = 1.161 , df = 31 , p-value = 0.255			
Hand washing before eating and after using toilet (7 points)							
Before	2.77	0.85	2.54	1.01	0.961	62	0.340
After	6.52	0.54	2.60	0.97	19.868	49	<0.001*
Follow up	6.36	0.52	2.56	0.71	24.335	62	<0.001*
t = 20.444 , df = 31 , p-value <0.001*				t = 2.521 , df = 31 , p-value = 0.017*			
t = 20.177 , df = 31 , p-value <0.001*				t = 0.193 , df = 31 , p-value = 0.848			

*p-value < 0.05

Discussion

Before experiment, the mean health habit scores both in the experimental group and the comparative group were not different significantly (P-value > 0.05). Therefore, it could be explained that, both of them were assigned basic characteristics of samples similarly in the experiment. The result indicated that, dispersion of data were not different. For this reason, samples received opportunity learning and practice similarly for health habits cause to the mean health habit scores both in the experimental group and the comparative group were not different.

After experiment and during follow up period, the mean health habit scores in the experimental group were higher than the comparative group significantly (p-value < 0.05). Therefore, it could be explained that, the experimental group attending early

childhood health habits promotion storytelling by using instructional medias according to class activity plans cause to increase knowledge and skill more than the comparative group which only studied the normal curriculum. The results was in agreement with Sooksirisak S. (51) that used storytelling with role play cause to increase responsibility and disciplines (hand washing, teeth brushing and collecting things in orderly) in kindergarten. In addition, Yeamsawas S.(58) also used storytelling in early childhood dental health school programs that cause to increase teeth brushing behavior and decrease sweet snack eating and dental plaques. Chukadee W. (59) used early childhood dental health program together with storytelling cause to increase practice, attitude and knowledge and decrease dental plaque. For this reason, early childhood health habit promotion storytelling by using instructional medias according to class activity plans could increase knowledge and skill cause to increase mean health habits scores in experimental group more than the comparative group significantly ($p\text{-value} < 0.05$). In addition, the learning by model observation and repeated practice cause to absorbed behavior gradually and performed habits in early childhood even when follow up period, the mean health habit scores in experimental group were higher than the comparative group that only studied the normal curriculum. The results was in agreement with Sanbolan monk M. (50) that studied effect of the moral modeling program in early childhood that cause to increase disciplines more than the comparative group which didn't observe modeling and also higher than the comparative group during follow up period.

After experiment and during follow up period, the mean health habit scores in experimental group were higher than before experiment significantly ($p\text{-value} < 0.05$). Therefore, it could be explained that, the effect of a storytelling modeling method promoting health habits by using instructional medias in early childhood could develop to new behaviors together with adopt for proper behaviors. The behaviors were made from learning. Thus, if early childhood observed a good modeling and stimulating, they would absorb behavior easily. For this reason, when early childhood attended modeling method through health habit promotion storytelling by using instructional medias cause to increase mean health habit scores more than before experiment and more than after experiment and during follow up period. The results

was in agreement with Sinaphongpipit R. (47) that studied the effect of the storytelling modeling method through aggressive decrease by using puppetry in early childhood that cause to decrease more aggressive than after experiment and during follow up period.

Recommendation

1. Public health officers can be the network of kindergarten health habits promotion with mix modeling method through health habits promotion storytelling by using instructional in early childhood together with school health activities and school health promotion such as using storytelling before dental and physical health services.
2. Researchers can use this result as the fundamental data to develop health habits program for child in other health habits.
3. Teachers and parents can apply the storytelling modeling method through health habits promotion by using instructional medias in early childhood to enhance health learning for kindergarten

รายการอ้างอิง

1. กองโภชนาการ กระทรวงสาธารณสุข.กินตามแม่.พิมพ์ครั้งที่ 2 .กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด; 2546.
2. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.ผู้ศตวรรษใหม่ของการส่งเสริมสุขภาพ.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ: บริษัทดีไซร์ จำกัด; 2541.
3. สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.แนวทางการอบรมชมรมสร้างสุขภาพ เรื่อง การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ สำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข.พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์; 2548.
4. Estelle Weinstein. Teaching children about health: a multidisciplinary approach.USA;2002.
5. กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.สถิติสาธารณสุข 2545.
6. กองการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข.การสำรวจพฤติกรรมการล้างมือให้สะอาดทุก ครั้งก่อนรับประทานอาหารของประชาชนตั้งแต่อายุ 6 ปี ขึ้นไป ปี 2548.แหล่งที่มา <http://www.dtam.moph.go.th/alternative/viewstory.php?id=286> วันที่สืบค้น วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2552.
7. กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.รายงานการสำรวจภาวะสุขภาพช่องปาก พ.ศ. 2548.
8. สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล.ความรู้เพื่อชีวิต สารสำคัญเพื่อการปฏิบัติ.พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ; 2548.
9. รติชน พิทยสถ์.การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย.พิมพ์ครั้งที่ 1.กรุงเทพฯ: เอมี่ เทรคดิง; 2543.
10. ศรีเรือน แก้วกังวาล.จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย.พิมพ์ครั้งที่ 9.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2549.
11. สุรางค์ ไคว์ตระกูล.จิตวิทยาการศึกษา.พิมพ์ครั้งที่ 6.กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ;2548.
12. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี).พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ: อรุณลาดพร้าว; 2548.
13. สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.คู่มือการอบรมผู้ประเมินโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพ.พิมพ์ครั้งที่ 1 .กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย ; 2548.

14. วราภรณ์ รักวิจัย.การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ แกรมมี่; 2540.
15. สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย.คลินิกสุขภาพเด็กดี PCU กทม.ความรู้สู่การปฏิบัติ.
กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯเวชสาร; 2548.
16. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.เด็กก่อนวัยเรียนกับการเรียนรู้: ทฤษฎีและหลักการ
สำคัญบางประการ.กรุงเทพฯ:สำนักนายกรัฐมนตรี ;2522.
17. ชัยพร วิชาวุธ .พฤติกรรมจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน: ศึกษาตามแนวทางจิตวิทยาสังคม.
กรุงเทพฯ:โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย ฝ่ายวิจัยจุฬา ; 2531.
18. พิริยา สุภศรี.หนูดีเพราะแม่เล่าสอน เพื่อพัฒนาจริยธรรมลูกน้อย.กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริม
กรุงเทพมหานคร; 2546.
19. ชีวัน วิสาสะและระพีพรรณ พัฒนาเวช. เอกสารประกอบการอบรมการสร้างสรรคันทนภาพ
ส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเด็กอายุ 3-8 ปี วันที่ 15 กันยายน พ.ศ.2550 .กรุงเทพฯ: นาน
มีบุ๊ก จำกัด; 2550.
20. ชีวัน วิสาสะ.คุณฟองนกแปรงฟัน.พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แพรวเพื่อนเด็ก; 2542.
21. สุรีย์ จันทรโมลี .กลวิธีทางสุขภาพ.พิมพ์ครั้งที่ 3 .กรุงเทพฯ: คณะสาขารณศาสตร
มหาวิทยาลัยมหิดล;2543.
22. สันหพัฒน์ อรุณธรี.นิทานสำหรับเด็กปฐมวัย.ภูเก็ต: คณะครุศาสตร สถาบันราชภัฏภูเก็ต; 2542.
23. สำนักงานสาขารณสุขอำเภอคอนเจดีย์จังหวัดสุพรรณบุรี.ข้อมูลงานอนามัยโรงเรียน ประจำว
ดที่ 1 เดือนกันยายน พ.ศ. 2550.
24. ราชบัณฑิตยสถาน.พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊ก
พับลิเคชั่น;2546.
25. ปิยะธิดา ขจรชัยกุล.แนวคิดและทฤษฎีพัฒนาการเด็ก.เอกสารประกอบการสอนรายวิชาพัฒนา
การเด็กและการอบรมเลี้ยงดู (PHFH 608).กรุงเทพฯ: ภาควิชาอนามัยครอบครัว คณะ
สาขารณศาสตร มหาวิทยาลัยมหิดล ;2549.
26. สุชา จันทน์เอม.จิตวิทยาเด็ก.พิมพ์ครั้งที่ 3.กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช ;2541.
27. พรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์.ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย;2547.
28. Piaget, J. How Children Form Mathematical Concept. Scientific American 193 (November
1953):72-78.
29. สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต.ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม.กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ;2541.

30. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น.กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร ;2536.
31. พรทิพย์ คำพอ. สุขภาพเด็ก.กรุงเทพฯ: อักษรสยามการพิมพ์;2542.
32. สมจิต หนูเจริญกุลและคณะ.การส่งเสริมสุขภาพ แนวคิด ทฤษฎีและการปฏิบัติการพยาบาล.
นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์; 2543.
33. สุชาติ โสมประยูร.การบริหารงานสุขภาพศึกษาในโรงเรียน.กรุงเทพฯ:เอมี เทรคดิ่ง;2542.
34. สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.กระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมเด็กปฐมวัย.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค; 2550.
35. จินตนา สราวุธพิทักษ์.การบริการสุขภาพในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย; 2536.
36. กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.คู่มือการอบรมผู้ประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ.พิมพ์ครั้งที่
1.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย; 2548.
37. สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.คู่มือการพัฒนาผู้ดูแลเด็ก.พิมพ์ครั้งที่
2: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก; 2549.
38. กองสุขภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.10 แนวทางสร้างสุขภาพ.พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา กรมศาสนา;2545.
39. ประคอง นิมมานเหมินทร์.นิทานพื้นบ้านศึกษา.กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ; 2545.
40. เกริก ชื่นพันธ์.การเล่นิทาน.พิมพ์ครั้งที่ 2 .กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น; 2539.
41. กุลยา ดันติผลาชีวะ.การเลือกนิทานสอนเด็ก.วารสารการศึกษาปฐมวัย;2548. 9(1); หน้า 30-37.
42. ลัดดา นิลละมณี.เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 5 สื่อการเล่า
เรื่องและนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย.นนทบุรี:มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช;2526.
43. สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.กระบวนการสร้างนิทานเพื่อการพัฒนาเด็ก
ปฐมวัย.กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค; 2548.
44. กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.รู้ทันต้องอ่อนหวาน.พิมพ์ครั้งที่ 1.กรุงเทพฯ: บริษัทสาม
เจริญพาณิชย์ จำกัด; 2549.
45. คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล.สุขภาพในนิทาน.พิมพ์ครั้งที่ 1.กรุงเทพฯ:
บริษัทแพลน ฟอ์ คิด; 2549.

46. คณะกรรมการจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ.งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ 2522.กรุงเทพฯ:
แพรวพทยา ; 2522.
47. รังสิมา สันะพงษ์พิพิธ. ผลของการใช้ตัวแบบนิทานหุ่นมือต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กวัย
ก่อนเข้าโรงเรียน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา
พัฒนาการ].กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2540.
48. น้ำฝน ปิยะ.การใช้นิทานปลายเปิดเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โรงเรียน
อนุบาลระยอง.[วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและ
การสอน].นนทบุรี :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช; 2543.
49. วังรี ทองดอนหับ.ผลของการเล่านิทานโดยใช้หุ่นมือที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของ
เด็กปฐมวัย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต].กรุงเทพฯ :บัณฑิต
วิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; 2545.
50. พระมหาชยันต์ แสนโบราณ.ผลของโปรแกรมการเสนอตัวแบบต่อลักษณะนิสัยทางจริยธรรม
ด้านระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา].ชลบุรี :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา; 2547.
51. ไสุมอุษา สุขศิริศักดิ์. การพัฒนาพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเองที่ได้รับการ
จัดกิจกรรมการเล่านิทาน โดยแสดงบทบาทสมมุติประกอบของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่
2 โรงเรียนบ้านห้วยมัลลอย จังหวัดสุพรรณบุรี.เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ
การวิจัยทางการศึกษาครั้งที่ 11 โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ.กรุงเทพมหานคร, 26-27 สิงหาคม 2548.
52. วราภรณ์ ปานทอง.ผลของการเล่านิทานคติธรรมประกอบการเล่นบทบาทสมมุติที่มีต่อ
พฤติกรรม ทางด้านสังคมของเด็กปฐมวัย.[วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย]. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ;2548.
53. ขวัญญา นครคำสิงห์. ผลของการใช้ตัวแบบวีดิทัศน์ต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้น
อนุบาล 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย].
ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ;2549.
54. จิราพร ปั่นทอง.ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทาน
ประกอบการเชิดหุ่นมือ.[วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
ศึกษานปฐมวัย]. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ;2550.

55. วรัดมา สุขวัฒนนันท์.ความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตของบิดามารดา การฝึกอบรมบุตรด้านสุขวิทยาส่วนบุคคลกับภาวะสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียนในกรุงเทพมหานคร.
[วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิต].กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ;2540.
56. ชิดารัตน์ วิเศษศักดิ์.พฤติกรรมสุขภาพตามสุขบัญญัติแห่งชาติของเด็กก่อนวัยเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก.[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารศาสตร].กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ;2541.
57. เสาวลักษณ์ ม่วงงาม .ผลของการใช้กิจกรรมเพื่อพัฒนามัยส่วนบุคคลตามแนวสุขบัญญัติแห่งชาติของนักเรียนโรงเรียนวัดดอนสมอ จังหวัดสิงห์บุรี.[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน].นนทบุรี :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ;2544.
58. สุธรรม เยี่ยมสวัสดิ์.การส่งเสริมทันตสุขภาพของเด็กวัยก่อนเรียน.[วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์].กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ;2545.
59. Walee Chukadee. The Effectiveness of Oral Health Promotion Program Provided for Kindergarten Students.[The Degree of Science (Public Health) Major in Family Health]. Bangkok : Faculty of Graduate Studies Mahidol University;2002.
60. รสสุคนธ์ วัฒนรุกษ์ .สภาพและปัญหาในการส่งเสริมสุขภาพอนามัยเด็กวัยอนุบาลของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร.[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรมหาบัณฑิต].กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2545.
61. สุนีย์ พลภาณุมาศ.การศึกษาปัจจัยทางครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อภาวะสุขภาพช่องปากของเด็กก่อนวัยเรียนในเขตเทศบาลจังหวัดนครนายก.[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนครอบครัวและสังคม].นนทบุรี :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ;2546.
62. Banks M.E. .Gifted children benefit from health classed accelerate to their needs .The Journal of School Health : 1983.58.
63. Stage V. & Ladegaard M. .Hand Hygiene in Danish Kindergartens Denmark:Children's Health and Environment Case Studies Summary Book WHO/Europe ;2004.

64. Lemeshow S., Hosmer D.W. Klar J. & Lwanga S. Adequacy of Sample Size in Health Studies. New York: Wiley & Son, 1990.
65. ปิติพร วาทิยาภรณ์. ครอบกนน้อยไม่มีระเบียบ. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: บริษัท เพาเวอร์ พริน จำกัด; 2550.
66. กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. นิทานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย: รักฟัน รักษา สัญญา. กรุงเทพฯ: บริษัทสามเจริญพาณิชย์ จำกัด; ม.ป.ป.
67. เรนโบว์ฟอร์คิด. โรงเรียนฟันดี. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ใยไหม; ม.ป.ป.
68. เนชั่น เอ็กมอนด์. คิดดีแปรงฟัน. กรุงเทพฯ: เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน); ม.ป.ป.
69. อรุณี อ่างสกุล. นิทานเสริมสร้างลักษณะนิสัยสุขภาพกายคุณหนูแข็งแรง ชูร่างกายสดใส จิตใจเบิกบาน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เรนโบว์; 2549.
70. Polit D.F. & Hungler B.P.. Nursing research: principles and method. Philadelphia: J.B. Lippincott, 1987.

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

-
1. ชื่อ – สกุล รศ.ดร.อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา
สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 2. ชื่อ – สกุล รศ.ดร.สุปรียา ตันสกุล
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
 3. ชื่อ – สกุล ผศ.ดร.พิมสุภาวี่ จันทนะโสทธิ์
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

หนังสือรับรองโครงการวิจัยของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของมหาวิทยาลัยมหิดล

COA. No. MU-IRB 2008/138.1610

Documentary Proof of Mahidol University Institutional Review Board

Title of Project. Effect of Modeling Method Through Health Habits Promotion Storytelling by Using Instructional Medias in Early Childhood
(Thesis for Master Degree)

Principle Investigator. Miss Jarunee Supprasert

Name of Institution. Faculty of Public Health

Approval includes. 1) MU-IRB Submission form version received date 16 October 2008
2) Participant Information sheet version date 16 October 2008
3) Informed consent form version date 16 October 2008
4) Questionnaire version received date 16 October 2008

Mahidol University Institutional Review Board is in full compliance with International Guidelines for Human Research Protection such as Declaration of Helsinki, The Belmont Report, CIOMSGuidelines and the International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP)

Date of Approval. 16 October 2008

Date of Expiration. 15 October 2009

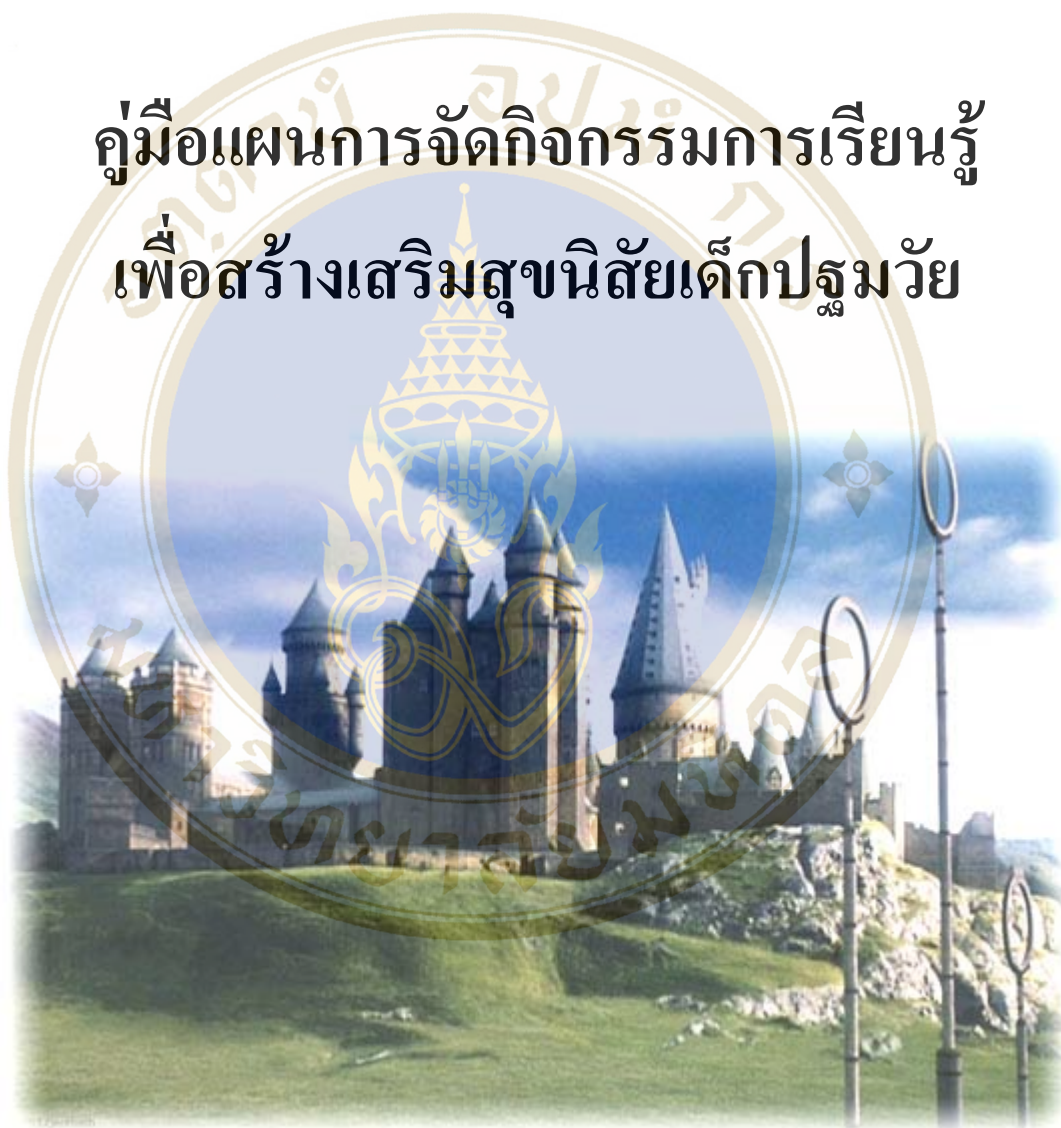
Signature of Chairman.
(Professor Shusee Visalyaputra)

Signature of Head of the Institute.
(Professor Napatawn Banchuin)
Vice President

Office of the President, Mahidol University, 999 Phuttamonthon 4 Rd., Salaya, Phuttamonthon District, Nakhon Pathom 73170. Tel. (662) 8496223-5 Fax. (662) 8496223

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

คู่มือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย

โดย... นางสาวจรรณี ทรัพย์ประเสริฐ
นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตร วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

คู่มือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย

หลักการและเหตุผล

การสร้างเสริมสุขนิสัยด้านอนามัยส่วนบุคคลของเด็กปฐมวัย สามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลายวิธี แต่วิธีหนึ่งที่เหมาะสมกับคุณลักษณะตามวัย ความสนใจและธรรมชาติของเด็กปฐมวัย ก็คือ การเล่านิทาน ซึ่งการจัดกิจกรรมการเล่านิทานสร้างเสริมสุขนิสัยโดยใช้สื่ออุปกรณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขนิสัยที่จำเป็นให้แก่เด็กปฐมวัย ช่วยให้เด็กปฐมวัยซึมซับพฤติกรรมที่เหมาะสมผ่านตัวแบบจากตัวละครที่มีอยู่ในนิทาน สื่อที่นำมาใช้ประกอบการ์เล่านิทานนั้นก็มีความหลากหลาย ซึ่งเป็นการช่วยดึงดูดความสนใจของเด็กได้เป็นอย่างดี

จุดมุ่งหมาย

เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยด้านอนามัยส่วนบุคคลในเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ
2. การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง
3. การล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย

การดำเนินกิจกรรม

ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กระบวนการตั้งใจ ผู้วิจัยสร้างความสนใจเพื่อให้เด็กปฐมวัยตั้งใจฟังและสร้างความคุ้นเคยกับเด็กปฐมวัย ด้วยกิจกรรมการร้องเพลงและเกมส์

ขั้นตอนที่ 2 กระบวนการเก็บจำ ผู้วิจัยเล่านิทานโดยใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการเล่านิทาน เพื่อสร้างความสนใจเด็กปฐมวัย ซึ่งตัวเอกในนิทานมีรูปร่างคล้ายคลึงกับเด็กปฐมวัย แสดงพฤติกรรมสุขนิสัยในสถานการณ์ต่างๆที่ไม่ซับซ้อน ง่ายแก่การจดจำถึงลักษณะของตัวแบบ และแสดงให้เห็นถึงว่าเมื่อตัวแบบกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมแล้วได้รับผลดีอย่างไรและตัวแบบที่กระทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมแล้วได้รับผลเสียอย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 กระบวนการกระทำ ผู้วิจัยให้เด็กปฐมวัยได้ฝึกปฏิบัติตนตามสุขนิสัยที่เหมาะสมและทบทวนความเข้าใจของเด็กปฐมวัยหลังจากที่ได้ฝึกปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 4 กระบวนการภูมิใจ ผู้วิจัยชมเชยเมื่อเด็กปฐมวัยปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม เช่นเดียวกับพฤติกรรมของตัวแบบในนิทานที่ได้รับผลทางบวก

สื่ออุปกรณ์การเล่านิทาน

สื่ออุปกรณ์การเล่านิทาน ได้แก่ หุ่นมือ หุ่นนิ้วมือ หุ่นเสียบไม้ ภาพพลิก กระดานแม่เหล็ก และกระดานผ้าสำลี ซึ่งนำมาใช้ประกอบการเล่านิทานตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย

ระยะเวลาจัดกิจกรรม

ระยะเวลาทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือ ในวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ วันละ 1 เรื่อง แต่ละครึ่งใช้ระยะเวลา 30 นาที

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย มีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางแสดงแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย

วัน	กิจกรรม ที่	ชื่อกิจกรรม	เนื้อหา	นิทานเรื่อง	สื่ออุปกรณ์ การเล่นิทาน
จันทร์	1	เก็บของ ให้เป็นระเบียบ	1. การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของ เล่นให้เป็นระเบียบ	รองเท้า หายไปในไหน	หุ่นมือ
พุธ	2	อะ อะ อย่าทิ้ง	1.1 จัดเก็บของใช้ส่วนตัวให้เป็น ระเบียบหลังจากใช้แล้วทุกครั้ง 1.2 จัดเก็บของเล่นให้เป็นระเบียบ หลังจากใช้แล้วทุกครั้ง	กระรอกน้อย ไม่มีระเบียบ	ภาพพลิก
ศุกร์	3	มาเก็บของ กันเถอะ		หนูนิด ท่องแดน มหัศจรรย์	หุ่นนิ้วมือ
จันทร์	4	ฟัน ฟัน ฟัน เรามาแปรงฟัน	2. การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรง ฟันทุกวันอย่างถูกต้อง	รักฟัน รักษาสัญญา	หุ่นมือ
พุธ	5	ช่องปากสะอาด ปราศจากฟันผุ	2.1 แปรงฟันหลังรับประทานอาหาร อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เช้าและก่อน นอน เป็นประจำทุกวัน 2.2 แปรงฟันอย่างถูกวิธีทุกครั้งโดย การวางขนแปรงตั้งฉากกับตัวฟัน และถูไปมาสั้นๆ ในแนวนอนอย่าง ทั่วถึงทุกซี่ ทุกด้าน พร้อมทั้งแปรง บริเวณด้านบนของลิ้นเบาๆ	โรงเรียน ฟันดี	กระดาน แม่เหล็ก
ศุกร์	6	มาแปรงฟัน กันเถอะ		กิตดี แปรงฟัน	หุ่นเสียบไม้
จันทร์	7	หยุดเชื้อโรค ด้วยการล้างมือ	3. การล้างมือให้สะอาดก่อน รับประทานอาหารและหลังขับถ่าย	หนูจุด หยุดเชื้อโรค	หุ่นมือ
พุธ	8	ล้าง ล้าง ล้าง เรา มาล้างมือ	3.1 ล้างมือทุกครั้งก่อนการ รับประทานอาหาร 3.2 ล้างมือทุกครั้งหลังการขับถ่าย 3.3 ล้างมือให้สะอาดทุกครั้งโดยการ ฟอกสบู่ ใช้ฝ่ามือถูกัน ถูหลังมือ ซอกนิ้วและรอบข้อมือ	เจ้าหญิงแสน สะอาด	กระดาน ผ้าสาหล่า
ศุกร์	9	ล้างมือกันเถอะ		มือน้อยๆ ของข้าวตู	หุ่นมือ

ตารางแสดงแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย (ต่อ)

วัน	กิจกรรม ที่	ชื่อกิจกรรม	เนื้อหา	นิทานเรื่อง	สื่ออุปกรณ์ การเล่านิทาน
จันทร์	10	เก็บของเข้าที่ คู่มือสะอาดตา	1. การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและ ของเล่นให้เป็นระเบียบ	หนูแก้วรัก ระเบียบ	กระดาน แม่เหล็ก
พุธ	11	รู้ทันต้อง อ่อนหวาน	2. การรักษาฟันให้แข็งแรงและ แปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง	รู้ทันต้อง อ่อนหวาน	หุ่นนิ้วมือ
ศุกร์	12	ล้างมือบ่อยครั้ง ยับยั้งเชื้อโรค	3. การล้างมือให้สะอาดก่อน รับประทานอาหารและหลังขับถ่าย	ปุยฝ้าย ไม่ยอม ล้างมือ	หุ่นมือ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ
กิจกรรมที่ 1
“เก็บของให้เป็นระเบียบ”

สาระการเรียนรู้

การดูแลจัดเก็บของใช้ให้เป็นระเบียบหลังจากใช้แล้วทุกครั้ง เป็นสิ่งที่ทุกคนควรทำ เนื่องจากช่วยให้เกิดความเป็นระเบียบ สะอาดตา สามารถหยิบใช้ได้สะดวกและปลอดภัย นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยป้องกัน โรคและปลุกฝังระเบียบวินัยในตนเองได้อีกหนทางหนึ่ง

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยแก่เด็กปฐมวัย ด้วยการจัดเก็บของใช้ส่วนตัว และของเล่นให้เป็นระเบียบหลังจากใช้แล้วทุกครั้ง

สื่ออุปกรณ์

1. หุ่นมือ จำนวน 4 ตัว ได้แก่ หุ่นมือกระต่าย หุ่นมือแรด หุ่นมือควายและหุ่นมือช้าง
2. ซีดีเพลงพร้อมเครื่องเล่น
3. ของเล่นและของใช้ ได้แก่ เสื้อผ้า รองเท้า แก้วน้ำ แปรงสีฟัน ชุดเครื่องนอน กระเป๋าน้ำดื่มและอุปกรณ์เครื่องเขียนต่างๆ

การดำเนินกิจกรรม

ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กระบวนการตั้งใจ ผู้วิจัยสร้างความสนใจเพื่อให้เด็กตั้งใจฟังและสร้างความรู้ความคุ้นเคยกับเด็กด้วยการร้องเพลงเก็บกันให้เป็นที่ ซึ่งมีเนื้อเพลงดังนี้

“เก็บเอาไว้ตรงนี้ เก็บกันให้เป็นที่ ดินสอฉันเก็บไว้ที่เดิม หนังสือฉันเก็บไว้ที่เดิม

เก็บเอาไว้ตรงนี้ เก็บกันให้เป็นที่ ยางลบฉันเก็บไว้ที่เดิม ไม้บรรทัดฉันเก็บไว้ที่เดิม

เก็บเอาไว้ตรงนี้ เก็บกันให้เป็นที่ สีของฉันเก็บไว้ที่เดิม ของเล่นฉันเก็บไว้ที่เดิม

เก็บ เก็บ เก็บ พวกเรามาเก็บ เก็บ เก็บ เก็บ ให้เป็นระเบียบ ของของเราหาง่ายกว่าเดิม”

(เพลงเด็กอนุบาล ชุด โรงเรียนเรไร ของบริษัท ไลบรารี จำกัด)

ขั้นตอนที่ 2 กระบวนการเก็บจำ ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่องรองเท้าหายไปในวันที่ผู้วิจัยแต่งขึ้น โดยใช้หุ่นมือประกอบการเล่านิทาน ซึ่งนิทานมีเนื้อหาดังนี้

ณ โรงเรียนอนุบาลสัตว์น้อย มีลูกสัตว์ตัวหนึ่งชื่อว่า เจ้ากระต่าย มีเพื่อนมากมายและชอบวิ่งเล่นซุกซน เข้าวันหนึ่งเจ้ากระต่ายชวนเพื่อนแรคน้อยและเจ้าหุ่ยไปเล่นฟุตบอลกัน “แรคน้อย เจ้าหุ่ยไปเล่นฟุตบอลกันเถอะ” เจ้ากระต่ายชวน “ไปสิๆ” แรคน้อยและเจ้าหุ่ยร้องตอบพร้อมเพรียงกัน ทั้งสามเล่นกันอย่างสนุกสนาน เล่นเพลินจนเสียงกริ่งเข้าห้องเรียนดังขึ้น “กริ่งๆๆๆ” เจ้ากระต่ายรีบวิ่งลูกฟุตบอลและบอกเพื่อนๆว่า “ไป...เรารีบเข้าห้องเรียนกันเถอะ” เจ้าหุ่ยจึงร้องถามว่า “ไม่เอาลูกฟุตบอลเก็บเข้าที่ก่อนเหอ” แต่กระต่ายกลับตอบว่า “ทิ้งไว้...เดี๋ยวก็มีคนมาเก็บเองแหละ” “จะดีเหอ” เจ้าหุ่ยสงสัยจากนั้นเด็กทั้งสามก็รีบวิ่งเข้าห้องเรียนด้วยความซุกซน

หลังเลิกเรียน เด็กทุกคนออกมาจากห้อง พบว่ารองเท้าของพวกเขาอยู่กระจัดกระจายคนละทิศละทาง เจ้ากระต่ายจึงร้องขึ้นว่า “รองเท้าฉันหายไปในไหน” เพื่อนๆในห้องต่างหารองเท้าของตนเองกันวนวาย “รองเท้าฉันก็หาย” แรคน้อยตอบ “ฉันก็ด้วย” เพื่อนหลายคนร้องตอบ คุณครูข้างออกมาเห็นเข้าพอดี จึงช่วยเด็กๆหารองเท้าจนครบทุกคน จากนั้นจึงสอนเด็กๆทุกคนว่า “นี่คือผลของความไม่มีระเบียบ เด็กดีควรเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ เช่น รองเท้าเนี่ย... เราก็ต้องวางที่ชั้นวางรองเท้าหรือวางเรียงให้เป็นระเบียบ เพื่อจะได้หยิบใช้ได้ง่ายและปลอดภัย ของเล่นก็เหมือนกัน เมื่อเล่นเสร็จแล้วต้องนำไปเก็บไว้ที่เดิมทุกครั้งนะจ๊ะ”

พอคุณครูข้างพูดจบ เจ้ากระต่ายจึงนึกขึ้นได้ว่าตนเองลืมเก็บลูกฟุตบอล “เอ๊ะเราลืมเก็บลูกฟุตบอลนี่นา... แรคน้อย เจ้าหุ่ยเรารีบไปเก็บกันเถอะ” เด็กทั้งสามวิ่งไปและสัญญาว่า “ต่อไปนี่เราจะเก็บของใช้และของเล่นให้เป็นระเบียบทุกครั้งหลังจากใช้แล้ว”

ผู้วิจัยถามคำถามท้ายเรื่องว่า “ทำไมเจ้ากระต่ายและเพื่อนๆจึงหารองเท้าของตนเองไม่เจอ?” “ถ้าเป็นเด็กๆ จะทิ้งลูกฟุตบอลไว้โดยไม่เก็บเข้าที่หรือไม่ เพราะอะไร?”

จากนั้นสรุปสาระการเรียนรู้ที่ได้รับจากนิทานและยกตัวแบบตัวละครในนิทานเป็นตัวอย่างให้เด็กปฏิบัติโดยแนะนำว่าเด็กๆควรจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบหลังจากใช้แล้วทุกครั้ง จะได้หารองเท้าเจอและเป็นระเบียบไม่เหมือนอย่างเจ้ากระต่าย

ขั้นตอนที่ 3 กระบวนการกระทำ ผู้วิจัยให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติตนตามสุภาษิตที่เหมาะสมด้วยการสุ่มเด็กมา 3 คน ให้จัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบตามสถานการณ์ที่กำหนดและทบทวนความเข้าใจของเด็กหลังจากที่ได้ฝึกปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 4 กระบวนการจูงใจ ผู้วิจัยชมเชยเมื่อเด็กปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม

การประเมินผล

1. ประเมินจากการตอบคำถามท้ายเรื่อง
2. ประเมินจากการฝึกปฏิบัติจับเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ
กิจกรรมที่ 2
“อ๊ะ อ๊ะ อย่าทิ้ง”

สาระการเรียนรู้

การดูแลจัดเก็บของใช้ให้เป็นระเบียบหลังจากใช้แล้วทุกครั้ง เป็นสิ่งที่ทุกคนควรทำ เนื่องจากช่วยให้เกิดความเป็นระเบียบ สะอาดตา สามารถหยิบใช้ได้สะดวกและปลอดภัย นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยป้องกัน โรคและปลุกฝังระเบียบวินัยในตนเองได้อีกหนทางหนึ่ง

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างเสริมสุนนิสัยแก่เด็กปฐมวัย ด้วยการจัดเก็บของใช้ส่วนตัว และของเล่นให้เป็นระเบียบหลังจากใช้แล้วทุกครั้ง

สื่ออุปกรณ์

1. ภาพพลิกซึ่งมีตัวละคร จำนวน 5 ตัว ได้แก่ กระรอกน้อย กระต่ายน้อย หนูน้อย หมีน้อยและลิงน้อย
2. ภาพจิ๊กซอรูปของใช้และของเล่น
3. ของเล่นและของใช้ ได้แก่ เสื้อผ้า รองเท้า แก้วน้ำ แปรงสีฟัน ชุดเครื่องนอน กระเป๋าน้ำดื่มและอุปกรณ์เครื่องเขียนต่างๆ

การดำเนินกิจกรรม

ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กระบวนการตั้งใจ ผู้วิจัยสร้างความสนใจเพื่อให้เด็กตั้งใจฟังและสร้างความคุ้นเคยกับเด็กด้วยการเล่นเกมส่สิ่งของนั้นอยู่ไหน โดยแบ่งกลุ่มเด็กแข่งขันกันต่อภาพจิ๊กซอรูปของใช้และของเล่นให้เสร็จเรียบร้อย ภายในเวลา 1 นาที กลุ่มไหนเสร็จก่อน เป็นฝ่ายชนะ

ขั้นตอนที่ 2 กระบวนการเก็บจำ ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่องเรื่องกระรอกน้อยไม่มีระเบียบโดยใช้ภาพพลิกประกอบการเล่านิทาน ซึ่งนิทานมีเนื้อหาดังนี้

กระรอกน้อยมีของเล่นเยอะแยะและชอบเอามาเล่นจนเต็มบ้าน “ก๊อๆ” เสียงโครมเกาะประตุนะ อ้อ! เพื่อนๆนั่นเอง “ไปว่ายน้ำด้วยกันไหม กระรอกน้อย” เพื่อนๆชวน “ไปสิ ไป รอเดี๋ยวนะ” กระรอกน้อยรีบเข้าไปหยิบห้วงยาง “เฮ้! ไม่เก็บของเล่นก่อนเหรอ” กระต่ายน้อยถามกระรอกน้อย เมื่อเข้ามาเห็นของเล่นวางกระจัดกระจาย “ไม่เป็นไรหรอก เดี่ยวค่อยกลับมาเก็บก็ได้” กระรอกน้อยตอบ แล้ววิ่งออกไปทันที กระรอกน้อยเล่นน้ำกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน “ถึงเวลาเย็นแล้วนะ พวกเรากลับบ้านกันเถอะ” หมูน้อยบอกเพื่อนๆ “ บ้าย บาย แล้วมาเล่นด้วยกันใหม่นะ” กระรอกน้อยโบกมือลาเพื่อนๆแล้ววิ่งเข้าไปในบ้าน “โครม! โอ๊ย!” กระรอกน้อยหกล้มก้นกระแทกพื้น เพราะเหยียบของเล่นที่ตัวเองทิ้งไว้เกาะกะบนพื้น “อ้อๆ เจ็บจังเลย” กระรอกน้อยร้องไห้เสียงดังลั่น “กระรอกน้อย เป็นอะไรไปเหรอ” เพื่อนๆรีบวิ่งเข้ามาดู “อ้อ...ก็กระรอกน้อยไม่เก็บของเล่นนี่นา ไม่เป็นไรเดี๋ยวพวกเราช่วยกันเก็บให้ แต่คราวหน้า กระรอกน้อยต้องเก็บของเล่นเองแล้วนะ” เพื่อนๆบอก ตั้งแต่นั้นมา เวลาที่กระรอกน้อยจะออกไปไหนก็เก็บของเล่นให้เรียบร้อยก่อนทุกครั้ง

นิทานจาก : ปิติพร วาทียาภรณ์.กระรอกน้อยไม่มีระเบียบ.พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: บริษัท เพาเวอร์ พริน จำกัด; 2550.

ผู้วิจัยคำถามท้ายเรื่องว่า “การที่กระรอกน้อยไม่เก็บของให้เป็นระเบียบส่งผลเสียอย่างไร?” “กระรอกน้อยควรทำอย่างไรกับของเล่น ก่อนออกไปเล่นน้ำ กับเพื่อน?”

จากนั้นสรุปสาระการเรียนรู้ที่ได้รับจากนิทานและยกตัวแบบตัวละครในนิทานเป็นตัวอย่าง ให้เด็กปฏิบัติโดยแนะนำว่าเด็กๆควรจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบหลังจากใช้แล้วทุกครั้ง จะได้ไม่หกล้มจากการทิ้งของใช้และของเล่นไว้เกาะกะเหมือนอย่างกระรอกน้อย

ขั้นตอนที่ 3 กระบวนการกระทำ ผู้วิจัยให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติตนตามสุภาษิตที่เหมาะสมด้วยการสุ่มเด็กมา 3 คน ให้จัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบตามสถานการณ์ที่กำหนด และทบทวนความเข้าใจของเด็กหลังจากที่ได้ฝึกปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 4 กระบวนการจูงใจ ผู้วิจัยชมเชยเมื่อเด็กปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม

การประเมินผล

1. ประเมินจากการตอบคำถามท้ายเรื่อง
2. ประเมินจากการฝึกปฏิบัติจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ
กิจกรรมที่ 3
“มาเก็บของกันเถอะ”

สาระการเรียนรู้

การดูแลจัดเก็บของใช้ให้เป็นระเบียบหลังจากใช้แล้วทุกครั้ง เป็นสิ่งที่ทุกคนควรทำ เนื่องจากช่วยให้เกิดความเป็นระเบียบ สะอาดตา สามารถหยิบใช้ได้สะดวกและปลอดภัย นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยป้องกันโรคและปลุกฝังระเบียบวินัยในตนเองได้อีกหนทางหนึ่ง

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยแก่เด็กปฐมวัย ด้วยการจัดเก็บของใช้ส่วนตัว และของเล่นให้เป็นระเบียบหลังจากใช้แล้วทุกครั้ง

สื่ออุปกรณ์

1. หุ่นนิ้วมือ จำนวน 4 ตัว ได้แก่ หุ่นนิ้วมือหนู นุ่นนิ้วมือพระราชา หุ่นนิ้วมือของใช้และ หุ่นนิ้วมือคุณชาย
2. วีดิโอเพลงพร้อมเครื่องเล่น
3. ของเล่นและของใช้ ได้แก่ เสื้อผ้า รองเท้า แก้วน้ำ แปรงสีฟัน ชุดเครื่องนอน กระเป๋าน้ำดื่มและอุปกรณ์เครื่องเขียนต่างๆ

การดำเนินกิจกรรม

ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กระบวนการตั้งใจ ผู้วิจัยสร้างความสนใจเพื่อให้เด็กตั้งใจฟังและสร้างความคุ้นเคยกับเด็กด้วยการดูวีดิโอเพลงของใช้ของฉัน ซึ่งมีเนื้อเพลงดังนี้

“มีขนแปรงและค้ำม เรียกแปรงสีฟัน ฉันใช้มันแปรงฟันทุกวัน

เป็นชีชี เขาเรียกว่าหวี ฉันใช้มันหวีผมทุกวัน

หมวกของฉัน ไว้ใส่บนหัว เอาไว้เช็ดเหงื่อ เรียกผ้าเช็ดหน้า

แก้วน้ำเอาไว้ใส่น้ำ กระเป๋านักเรียนไว้ใส่หนังสือ

ใช้เสร็จแล้ว อย่าลืมเก็บกัน ใช้เสร็จแล้ว อย่าลืมเก็บกัน”

(เพลงเด็กอนุบาล ชุด โรงเรียนเรีงร่า ของบริษัท ไลบรารี จำกัด)

ขั้นตอนที่ 2 กระบวนการเก็บจำ ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่องหนูนิดท่องแดนมหัศจรรย์ที่ผู้วิจัยแต่งขึ้นโดยใช้หุ่นนิ้วมือประกอบการเล่านิทาน ซึ่งนิทานมีเนื้อหาดังนี้

หนูนิดชอบเล่นของเล่นและใช้ของใช้ส่วนตัวแล้วไม่เก็บเข้าที่ให้เป็นที่ระเบียบ จึงทำให้แม่หาของไม่เจออยู่บ่อยๆ อยู่มาคืนหนึ่ง หลังจากที่หนูนิดนอนหลับก็ได้ฝันไปว่า ตนเองเข้าไปอยู่ในดินแดนที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน ดินแดนแห่งนี้เต็มไปด้วยของเล่นและของใช้มากมาย ระหว่างที่หนูนิดกำลังเดินอยู่นั้น ก็ได้ยินเสียงเรียก “หนูนิด หนูนิดจ๊ะ” “นั่นเสียงใคร” หนูนิดถามพร้อมหันหาเสียงเรียก ดินสอดึงตอบว่า “ฉันอยู่ที่นี่...ฉันคือดินสอดึงของเธอ จำฉันได้ไหม” หนูนิดงุนงง พลังนึกขึ้นได้ว่า นั่นคือดินสอดึงที่เธอลืมทิ้งไว้ แล้วยังหาไม่เจอ แล้วหนูนิดจึงถามดินสอดึงว่า “ที่นี่ที่ไหน..แล้วเธอมาอยู่ที่นี่ได้อย่างไร” ดินสอดึงพุดพลาซึไปรอบตัว “ที่นี่เป็นดินแดนสำหรับของใช้และของเล่นที่ถูกทิ้งไว้ไม่เป็นระเบียบ ของของหนูนิดมีอยู่มากมายที่นี่จ๊ะ ดูซิ นั่น...ยางลบ นั่นก็แก้วน้ำและนั่น...ถุงเท้า รองเท้าของเธอไง” ดินสอดึงมือหนูนิดแล้วพุดว่า “ไป...เดี๋ยวฉันจะพาเธอไปพบพระราชชายาของดินแดนแห่งนี้ ตามฉันมา”

พอไปถึง หนูนิดได้พบกับพระราชชายา พระราชชายากล่าวทักทายหนูนิดว่า “สวัสดีจ๊ะหนูนิด” หนูนิดทำความเคารพพระราชชายาร่วมกับพุดว่า “สวัสดีค่ะ” “ที่นี่มีของเล่นและของใช้ซึ่งถูกเจ้าของใช้แล้วไม่เก็บเข้าที่ให้เป็นที่ระเบียบ จึงทำให้ของเหล่านี้สูญหายหรือถูกทำลายไป หนูนิดอยากได้ของคืนไหมล่ะ” พระราชชายาตรัส หนูนิดตอบว่า “อยากได้สิค่ะ” พระราชชายาจึงตรัสว่า “ถ้าหนูนิดอยากได้ หนูนิดต้องสัญญาก่อนนะว่า ต่อไปนี้ หลังจากที่หนูนิดใช้ของใช้ส่วนตัวไม่ว่าจะเป็นดินสอดึง ยางลบ แก้วน้ำ เสื้อผ้าและของเล่นเสร็จแล้ว จะเก็บเข้าที่ให้เป็นที่ระเบียบทุกครั้ง” หนูนิดรีบตอบ “หนูสัญญาค่ะ”

ทันใดนั้นหนูนิดก็ได้ยินเสียงเรียกของยายดังแว่วมา “หนูนิด หนูนิด ตื่นได้แล้วลูก” หนูนิดตกใจตื่นขึ้นและโผล่เข้ากอดยายทันที และพุดว่า “ต่อไปนี้หนูจะเก็บของใช้และของเล่นให้เป็นระเบียบหลังจากใช้แล้วทุกครั้งเลยค่ะ” หนูนิดลุกขึ้นจากเตียงพร้อมกับจัดที่นอนและผ้าห่มเป็นระเบียบเรียบร้อย ยายจึงชมหนูนิดว่า “ดีมากจ๊ะหนูนิด คนเก่งของยาย” แล้วหนูนิดก็เตรียมตัวไปโรงเรียนอย่างมีความสุข

ผู้วิจัยถามคำถามท้ายเรื่องว่า “เหตุใดสิ่งของของหนูนิดจึงอยู่ที่ดินแดนมหัศจรรย์?” “หนูนิดให้สัญญากับพระราชชายาว่าอย่างไร?”

จากนั้นสรุปสาระการเรียนรู้ที่ได้รับจากนิทานและยกตัวแบบตัวละครในนิทานเป็นตัวอย่างให้เด็กปฏิบัติโดยแนะนำว่าเด็กๆควรจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบหลังจากใช้แล้วทุกครั้ง สิ่งของจะได้ไม่สูญหายเหมือนอย่างหนูนิด

ขั้นตอนที่ 3 กระบวนการกระทำ ผู้วิจัยให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติตนตามสุภาษิตที่เหมาะสมด้วยการสุ่มเด็กมา 3 คน ให้จัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบตามสถานการณ์ที่กำหนดและทบทวนความเข้าใจของเด็กหลังจากที่ได้ฝึกปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 4 กระบวนการจูงใจ ผู้วิจัยชมเชยเมื่อเด็กปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม

การประเมินผล

1. ประเมินจากการตอบคำถามท้ายเรื่อง
2. ประเมินจากการฝึกปฏิบัติจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง
กิจกรรมที่ 4
“ฟัน ฟัน ฟัน เรามาแปรงฟัน”

สาระการเรียนรู้

สุขภาพในช่องปากเป็นเรื่องสำคัญ จำเป็นต้องได้รับการดูแลรักษาอย่างถูกต้องสม่ำเสมอ เพื่อกันฟันให้อยู่ในสภาพที่ดีและใช้งานได้ตลอดไป ซึ่งเราสามารถปฏิบัติได้โดยการแปรงฟัน หลังรับประทานอาหารอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เช้าและก่อนนอน เป็นประจำทุกวันและแปรงฟันอย่างถูกวิธีทุกครั้งโดยการวางขนแปรงตั้งฉากกับตัวฟันและถูไปมาสั้นๆ ในแนวนอนอย่างทั่วถึงทุกซี่ ทุกด้าน พร้อมทั้งแปรงบริเวณด้านบนของลิ้นเบาๆ นอกจากนี้ เราต้องเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อฟัน เช่น นม ผักและผลไม้ เป็นต้น รวมถึงหลีกเลี่ยงการรับประทานอาหารที่มีโทษต่อฟันหรือทำให้ฟันผุง่าย เช่น ลูกอมและขนมหวานเหนียว เป็นต้น

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยแก่เด็กปฐมวัย ด้วยการแปรงฟันอย่างถูกวิธีหลังรับประทานอาหารอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เช้าและก่อนนอน เป็นประจำทุกวัน

สื่ออุปกรณ์

1. หุ่นมือ จำนวน 4 ตัว ได้แก่ หุ่นมือแดงโม หุ่นมือค่อมเต้ม หุ่นมือคุณพ่อและหุ่นมือคุณแม่
2. ซีดีเพลงพร้อมเครื่องเล่น
3. โมเดลฟัน แปรงสีฟันและยาสีฟันสำหรับเด็ก

การดำเนินกิจกรรม

ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กระบวนการตั้งใจ ผู้วิจัยสร้างความสนใจเพื่อให้เด็กตั้งใจฟังและสร้างความคุ้นเคยกับเด็กด้วยการร้องเพลงดูแลฟันตัวเราเอง ซึ่งมีเนื้อเพลงดังนี้

“พอ อะ นอ ฟิน คุณแลกกันไม่ใช่เรื่องยาก สุขภาพช่องปาก สำคัญมากต่อทุกเพศวัย
หมั่นดูแลให้ถ้วนถี่ ถูกวิธีแล้วจะสบาย พอฟินเรานั้นต้องใช้ ตลอดไปเท่าอายุเรา
ใครไหนกัน จะหมั่นดูแล เน้นนอนแท้ เท่าตัวเราเอง คุณแลกฟินตัวเอง”

(สื่อฯทันตสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข)

ขั้นตอนที่ 2 กระบวนการเก็บจำ ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่องรักฟิน รักษาสัญญา โดยใช้หุ่นมือ
ประกอบการเล่านิทาน ซึ่งนิทานมีเนื้อหาดังนี้

วันนี้พี่แดงโมจะพาน้องๆ ไปเยี่ยมเด็กชายต่อมเต็มกัน ตามพี่แดงโมมานะคะ...

ต่อมเต็มนั่งหน้าคร่ำ	ไอ้ตัวเราไม่มีฟิน	จะพูดกับใครนั้น	ใจก็สั่นนั่นเพราะอาย
พ่อแม่แสนสงสาร	กินอาหารไม่ค่อยได้	ต่อมเต็มผ่ายผอมไป	ทำยังไงกันเล่าดี
ตรงนั้นมีผลไม้	ดูสวยใสหลายหลากสี	อยากลองชิมสักที	แต่ไม่มีฟินให้เคี้ยว
ก้มมองเงาในน้ำ	หน้าหมองคล้ำดูบูดเบี้ยว	อยากมีฟินจริงเชียว	ขออย่างเดียวได้ไหมเอ๋ย
ทันใดมีนางฟ้า	อยู่ตรงหน้าแล้วเอื้อนเอ่ย	หนูอย่าร้องไห้เลย	นั่งเถิดเอ๋ยจงฟังฉัน
ถ้าอยากมีฟินสวย	หนูต้องช่วยดูแลมัน	เข้าเย็นต้องแปรงฟัน	กินทุกวันผักผลไม้
ต่อมเต็มรีบรับคำ	ว่าจะทำเช่นนั้นไซร้	นางฟ้าบันดาลให้	ต่อมเต็มได้ฟินสวยงาม
ต่อมเต็มแสนยินดี	ตัวเรามีฟินขาวร่ำ	เป็นสุขทุกโมงยาม	ไม่ครั่นคร้ามเมื่อยิ้มแล
ทุกเช้ามีขมิ้น	ชวนแปรงฟันกับพ่อแม่	แปรงฟันสนุกจริงแท้	ฟินสวยแน่ดูน่ารัก
ไม่ลืมคำสัญญา	ที่รักษาจะกินผัก	ผลไม้ก็อร่อยนัก	ต่อมเต็มซึ้งจะจิตใจ
ทุกวันก่อนเข้านอน	พ่อแม่สอนสั่งว่าไว้	แปรงฟันแล้วหน้าใส	แสนสุขใจหลับอိมนาน
เพื่อนๆมารุมล้อม	มากันพร้อมสนุกสนาน	ใครๆก็กล่าวขาน	ยิ้มหน้าบานทุกวันเอ๋ย

พี่แดงโมหวังว่า...น้องๆคงจะกินผักผลไม้ และแปรงฟันทุกวัน ฟินจะได้สวย ยิ้มสวย ใครๆก็ชมว่าน่ารัก...สวัสดิ์ค่ะ

นิทานจาก : กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.นิทานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย:
รักฟิน รักษาสัญญา.กรุงเทพฯ: บริษัทสามเจริญพาณิชย์ จำกัด; ม.ป.ป.

ผู้วิจัยถามคำถามท้ายเรื่องว่า “การที่ต่อมเต็มไม่มีฟิน ส่งผลเสียอย่างไรบ้าง?” “นางฟ้าสอนต่อมเต็มให้คุณดูแลตนเองอย่างไร?”

จากนั้นสรุปสาระการเรียนรู้ที่ได้รับจากนิทานและยกตัวอย่างตัวละครในนิทานเป็นตัวอย่างให้เด็กปฏิบัติโดยแนะนำว่าเด็กๆควรแปรงฟันอย่างถูกวิธีหลังรับประทานอาหารอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เข้าและก่อนนอน เป็นประจำทุกวัน จะได้มีฟินที่ขาวสะอาดและยิ้มสวยเหมือนอย่างต่อมเต็ม

ขั้นตอนที่ 3 กระบวนการกระทำ ผู้วิจัยสาธิตการแปรงฟันที่ถูกต้อง จากนั้นให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติและทบทวนความเข้าใจของเด็กหลังจากที่ได้ฝึกปฏิบัติ

วิธีแปรงฟันแบบถูไปถูมา (Scrub method) มีวิธีการดังนี้

- วางขนแปรงตั้งฉากกับแกนตามยาวของฟัน ขนแปรงวางบนตัวฟันครอบคลุมไปถึงบริเวณซอกขอบเหงือก
- ขยับแปรงถูไปมาในแนวราบ หน้า-หลัง เป็นระยะทางสั้นๆ ประมาณ 10 ครั้ง จากนั้นเลื่อนขนแปรงไปยังตำแหน่งต่อไป โดยให้ตำแหน่งใหม่เหลื่อมกับตำแหน่งเดิมเล็กน้อย ทำเช่นนี้จนครบทุกตำแหน่ง ส่วนฟันหน้าด้านเพดาน และฟันหน้าล่างด้านลิ้น ให้วางด้ามแปรงขนานกับแกนตามยาวของฟัน ขยับไปมาสั้นๆ
- ทางด้านบดเคี้ยว วางขนแปรงตั้งฉากกับด้านสบฟัน กดขนแปรงเล็กน้อยขยับไปมาสั้นๆ
- แปรงบริเวณด้านบนของลิ้นเบาๆ ให้สะอาดเพื่อจัดคราบเศษอาหารที่ตกค้างอยู่ออกให้หมด

ขั้นตอนที่ 4 กระบวนการจูงใจ ผู้วิจัยชมเชยเมื่อเด็กปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม

การประเมินผล

1. ประเมินจากการตอบคำถามท้ายเรื่อง
2. ประเมินจากการฝึกปฏิบัติการแปรงฟันอย่างถูกต้อง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง
กิจกรรมที่ 5
“ช่องปากสะอาด ปราศจากฟันผุ”

สาระการเรียนรู้

สุขภาพในช่องปากเป็นเรื่องสำคัญ จำเป็นต้องได้รับการดูแลรักษาอย่างถูกต้องสม่ำเสมอ เพื่อดูแลฟันให้อยู่ในสภาพที่ดีและใช้งานได้ตลอดไป ซึ่งเราสามารถปฏิบัติได้โดยการแปรงฟัน หลังรับประทานอาหารอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เช้าและก่อนนอน เป็นประจำทุกวันและแปรงฟัน อย่างถูกวิธีทุกครั้งโดยการวางขนแปรงตั้งฉากกับตัวฟันและถูไปมาสั้นๆ ในแนวนอนอย่างทั่วถึงทุก ซี่ ทุกด้าน พร้อมทั้งแปรงบริเวณด้านบนของลิ้นเบาๆ นอกจากนี้ เราต้องเลือกรับประทานอาหารที่มี ประโยชน์ต่อฟัน เช่น นม ผักและผลไม้ เป็นต้น รวมถึงหลีกเลี่ยงการรับประทานอาหารที่มี โทษต่อ ฟันหรือทำให้ฟันผุง่าย เช่น ลูกอมและขนมหวานเหนียว เป็นต้น

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยแก่เด็กปฐมวัย ด้วยการแปรงฟันอย่างถูกวิธีหลังรับประทานอาหาร อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เช้าและก่อนนอน เป็นประจำทุกวัน

สื่ออุปกรณ์

1. กระดานแม่เหล็กซึ่งมีตัวละคร จำนวน 5 ตัว ได้แก่ คุณครูหมี พ่อค้าจิ้งจอก ลูกสิงโต เจ้าลิงน้อยและคุณหมอ
2. ซีดีเพลงพร้อมเครื่องเล่น
3. โมเดลฟัน แปรงสีฟันและยาสีฟันสำหรับเด็ก

การดำเนินกิจกรรม

ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กระบวนการตั้งใจ ผู้วิจัยสร้างความสนใจเพื่อให้เด็กตั้งใจฟังและสร้างความ คู่้นเคยกับเด็กด้วยการร้องเพลงฟันนั้นสำคัญนัก ซึ่งมีเนื้อเพลงดังนี้

“ฟันนั้นสำคัญนัก ถ้าไม่รักฟันแล้วจะรักใคร

ถ้าขาดฟันแล้วจะเกียวยังไง ก็ต้องเจ็บใจอดกินทั้งปี

พินันท์สำคัญนัก ถ้าไม่รักพินแล้วจะรักใคร
ถ้าขาดพินแล้วจะพูดยังงัย พูดเท่าไรไม่มีใครรู้เรื่อง”

(สื่อฯพันธุ์สุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข)

ขั้นตอนที่ 2 กระบวนการเก็บจำ ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่องโรงเรียนพินดี โดยใช้กระดานแม่เหล็ก ประกอบการเล่านิทาน ซึ่งนิทานมีเนื้อหาดังนี้

น้องๆคะ วันนี้เราไปเที่ยวที่โรงเรียนอนุบาลสัตว์น้อยกันดีกว่า “วันนี้...คุณครูหมีจะสอนเด็กๆให้รักษาความสะอาดเกี่ยวกับพินนะคะ” คุณครูหมีสอนว่า ต้องแปรงพินตอนเช้าและก่อนนอน ทุกวัน เด็กๆเชื่อฟังคุณครูหมีและปฏิบัติตามทุกคนเลย

วันหนึ่ง...มีพ่อค้าจึงจอกเจ้าเล่ห์นำลูกกวาดผสมสีต่างๆมาขาย เขาเข็นรถลูกกวาดไปมาเพื่อ หรอกล่อให้เด็กๆอยากกิน แหม...เห็นแล้วน้ำลายหก ปรากฏว่าเด็กๆแอบซื้อลูกกวาดมาอม มาเคี้ยว อย่างมีความสุขจนลิ้มแปรงพินกันทุกคนเลย เจ้าลิงน้อยคิดใจลูกกวาดมาก จึงแอบเอาลูกกวาดมา กินก่อนนอนดังหลายเม็ด กินจนหลับไป...แล้วก็ลิ้มแปรงพิน!

ต่อมาไม่นาน...เกิดโรคพินผุขึ้นในโรงเรียน เด็กๆจึงไม่อยากเรียนหนังสือเพราะปวดพิน มาก อูย... คุณครูหมีจึงพาคุณหมอใจดี มารักษาพินเด็กๆ พินผุหลายซี่เลยนะครับ น้องสิงโต โห... จ้าก!! เห็นมั๊ย! ถ้าไม่อยากปวดพิน ต้องแปรงพินทุกวันอย่าลืมนะ!! หลังจากที่คุณหมอพินรักษาพิน ให้แล้ว เด็กๆจึงหายจากโรคพินผุและสัญญากับครูหมีว่าจะแปรงพินทุกวัน ทั้งตอนเช้าและก่อน นอน และหลังจากแปรงพินก่อนนอนแล้วก็จะ ไม่กินอะไรอีก เด็กๆทุกคนเบิกบาน อวดยิ้มกันใหญ่ เพราะกลับมามีความสุขพินแข็งแรงเหมือนเดิม

นิทานจาก : เรนโบว์ฟอร์คิด.โรงเรียนพินดี.พิมพ์ครั้งที่ 6 .กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไยไหม; ม.ป.ป.

ผู้วิจัยถามคำถามท้ายเรื่องว่า “ทำไมลูกสิงโตและเพื่อนๆถึงปวดพิน?” “เราจะป้องกันพินผุ ได้อย่างไร?”

จากนั้นสรุปสาระการเรียนรู้ที่ได้รับจากนิทานและยกตัวแบบตัวละครในนิทานเป็นตัวอย่าง ให้เด็กปฏิบัติโดยแนะนำว่าเด็กๆควรแปรงพินอย่างถูกวิธีหลังรับประทานอาหารอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เช้าและก่อนนอน เป็นประจำทุกวัน จะได้ไม่ต้องปวดพินเพราะพินผุเหมือนอย่างลูกสิงโต

ขั้นตอนที่ 3 กระบวนการกระทำ ผู้วิจัยสาธิตการแปรงพินที่ถูกวิธี จากนั้นให้เด็กได้ฝึก ปฏิบัติและทบทวนความเข้าใจของเด็กหลังจากที่ได้ฝึกปฏิบัติ

วิธีแปรงฟันแบบถูไปถูมา (Scrub method) มีวิธีการดังนี้

- วางขนแปรงตั้งฉากกับแกนตามยาวของฟัน ขนแปรงวางบนตัวฟันครอบคลุมไปถึงบริเวณซิดขอบเหงือก
- ขยับแปรงถูไปมาในแนวราบ หน้า-หลัง เป็นระยะทางสั้นๆประมาณ 10 ครั้ง จากนั้นเลื่อนขนแปรงไปยังตำแหน่งต่อไป โดยให้ตำแหน่งใหม่เหลื่อมกับตำแหน่งเดิมเล็กน้อย ทำเช่นนี้จนครบทุกตำแหน่ง ส่วนฟันหน้าด้านเพดาน และฟันหน้าล่างด้านลิ้น ให้วางด้ามแปรงขนานกับแกนตามยาวของฟัน ขยับไปมาสั้นๆ
- ทางด้านบดเคี้ยว วางขนแปรงตั้งฉากกับด้านสบฟัน กดขนแปรงเล็กน้อยขยับไปมาสั้นๆ
- แปรงบริเวณด้านบนของลิ้นเบาๆ ให้สะอาดเพื่อขจัดคราบเศษอาหารที่ตกค้างอยู่ออกให้หมด

ขั้นตอนที่ 4 กระบวนการจูงใจ ผู้วิจัยชมเชยเมื่อเด็กปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม

การประเมินผล

1. ประเมินจากการตอบคำถามท้ายเรื่อง
2. ประเมินจากการฝึกปฏิบัติการแปรงฟันอย่างถูกวิธี

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง
กิจกรรมที่ 6
“มาแปรงฟันกันเถอะ”

สาระการเรียนรู้

สุขภาพในช่องปากเป็นเรื่องสำคัญ จำเป็นต้องได้รับการดูแลรักษาอย่างถูกต้องสม่ำเสมอ เพื่อกันฟันให้อยู่ในสภาพที่ดีและใช้งานได้ตลอดไป ซึ่งเราสามารถปฏิบัติได้โดยการแปรงฟัน หลังรับประทานอาหารอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เช้าและก่อนนอน เป็นประจำทุกวันและแปรงฟัน อย่างถูกวิธีทุกครั้งโดยการวางขนแปรงตั้งฉากกับตัวฟันและถูไปมาสั้นๆ ในแนวนอนอย่างทั่วถึงทุก ซี่ ทุกด้าน พร้อมทั้งแปรงบริเวณด้านบนของลิ้นเบาๆ นอกจากนี้ เราต้องเลือกรับประทานอาหารที่มี ประโยชน์ต่อฟัน เช่น นม ผักและผลไม้ เป็นต้น รวมถึงหลีกเลี่ยงการรับประทานอาหารที่มีโทษต่อ ฟันหรือทำให้ฟันผุง่าย เช่น ลูกอมและขนมหวานเหนียว เป็นต้น

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยแก่เด็กปฐมวัย ด้วยการแปรงฟันอย่างถูกวิธีหลังรับประทานอาหาร อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เช้าและก่อนนอน เป็นประจำทุกวัน

สื่ออุปกรณ์

1. หุ่นเลียบไม้ จำนวน 4 ตัว ได้แก่ หุ่นกิตติ์ หุ่นคุณแม่กิตติ์ หุ่นดีปี่และหุ่นคุณแม่ดีปี่
2. ซีดีเพลงพร้อมเครื่องเล่น
3. โมเดลฟัน แปรงสีฟันและยาสีฟันสำหรับเด็ก

การดำเนินกิจกรรม

ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กระบวนการตั้งใจ ผู้วิจัยสร้างความสนใจเพื่อให้เด็กตั้งใจฟังและสร้างความ คู่้นเคยกับเด็กด้วยการร้องเพลงมาแปรงฟันกันเถอะประกอบท่าทาง ซึ่งมีเนื้อเพลงดังนี้

“มะมามาพวกเรา มาพร้อมกัน มะมาเราแปรงฟัน

มะมามะ เรามาตามทันดกัน นะต้องทำทุกวัน

อย่าลืมอย่าลืมทำๆ จำไว้นะ นะคนดี ไม่ลืมไม่ลืมทำๆ เรามาแปรงฟันกันนะ

เตรียมแปรงสีฟัน เตรียมยาสีฟัน มาแปรงพร้อมกันเพื่อฟันแข็งแรง
พอตื่นขึ้นมา ก่อนจะเข้านอน อย่าลืมแปรงฟันให้ฟันขาว”

(สื่อฯทันตสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข)

ขั้นตอนที่ 2 กระบวนการเก็บจำ ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่องคิตตี้แปรงฟัน โดยใช้หุ่นเลียบไม้
ประกอบการเล่านิทาน ซึ่งนิทานมีเนื้อหาดังนี้

ณ บ้านของคิตตี้

คิตตี้: “คุณแม่คะ เราไปสวนสาธารณะกันเถอะค่ะ”

คุณแม่: “ได้สิจ๊ะ แต่ว่าลูกแปรงฟันหลังกินอาหารเช้าหรือยังจ๊ะ”

คิตตี้: “แปรงแล้วค่ะ” จริงๆแล้วเธอยังไม่ได้แปรงฟันเลย แต่เธออยากไปสวนสาธารณะ
เร็วๆ

ณ สวนสาธารณะ

คิตตี้: “อ้าว ดิปปี้ เป็นอะไรไปเหรอ”

ดิปปี้: “ฉันปวดฟันนะ”

คุณแม่ดิปปี้: “เขาปวดฟันนะจ๊ะ เรากำลังจะไปหาหมอฟันกัน”

คิตตี้: “คุณแม่คะ ทำไมเราถึงปวดฟันล่ะคะ”

คุณแม่: “เพราะว่ามีเชื้อโรคอยู่ในฟันนะสิจ๊ะ ฟันก็เลยปวด”

แมงกินฟัน : แกรก! แกรก! ตึง!ตึง! ทำลายฟันเลย! ทำให้ฟันผุหมดเลย!

คิตตี้: “ถ้าฟันมีเชื้อโรค เราจะทำยังไงดีล่ะคะ?”

คุณแม่: “เราก็ต้องแปรงฟันอยู่เสมอสิจ๊ะ จะได้ไม่มีเชื้อโรค”

คิตตี้: “คุณแม่คะ หนูขอกลับบ้านไปแปรงฟันก่อนค่ะ”

ณ บ้านของคิตตี้

คิตตี้: “คุณแม่คะ หนูขอโทษค่ะ จริงๆแล้วหนูยังไม่ได้แปรงฟันเลย ตั้งแต่นี้ไป หนูจะแปรง
ฟันให้สะอาดทุกครั้งเลยค่ะ”

คุณแม่: “ดีจ๊ะ! จึ้นเรามาแปรงฟันกันเถอะ”

คิตตี้: แปรงฟันของเรา ซัด!ซัด! แปรงฟันบน ซัด!ซัด! แปรงฟันล่าง ซัด!ซัด!

อ้าปากซิ แปรงฟันใน ซัด!ซัด! แปรงหลังฟัน ซัด!ซัด!

แปรงฟันจนสะอาด ลาก่อนจ้ะ เชื้อโรคจ้ะ

สัญญาของคิตตี้และพวกเราทุกคน เราจะแปรงฟันทุกครั้งหลังกินอาหาร! อย่าลืมแปรงฟัน
นะคะ จะได้ไม่มีเชื้อโรคมากล้ำกราย

นิทานจาก : เนชั่น เอ็กมอนท์.คิดดีแรงแรงฟัน.กรุงเทพฯ: เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน); ม.ป.ป.

ผู้วิจัยถามคำถามท้ายเรื่องว่า “เหตุใดคิปปี้ถึงปวดฟัน?” “คิดดีจะเป็นอย่างไร ถ้าไม่ยอมแรงแรงฟัน?”

จากนั้นสรุปสาระการเรียนรู้ที่ได้รับจากนิทานและยกตัวอย่างตัวละครในนิทานเป็นตัวอย่างให้เด็กปฏิบัติโดยแนะนำว่าเด็กๆควรแรงแรงฟันอย่างถูกวิธีหลังรับประทานอาหารอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เช้าและก่อนนอน เป็นประจำทุกวัน และอย่าลืมแรงแรงฟันเหมือนอย่างคิดดีเพื่อจะได้มีฟันที่สะอาดและฟันไม่ผุ

ขั้นตอนที่ 3 กระบวนการกระทำ ผู้วิจัยสาธิตการแรงแรงฟันที่ถูกต้อง จากนั้นให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติและทบทวนความเข้าใจของเด็กหลังจากที่ได้ฝึกปฏิบัติ

วิธีแรงแรงฟันแบบถูไปมา (Scrub method) มีวิธีการดังนี้

- วางขนแปรงตั้งฉากกับแกนตามยาวของฟัน ขนแปรงวางบนตัวฟันครอบคลุมไปถึงบริเวณซิดขอบเหงือก
- ขยับแปรงถูไปมาในแนวราบ หน้า-หลัง เป็นระยะทางสั้นๆประมาณ 10 ครั้ง จากนั้นเลื่อนขนแปรงไปยังตำแหน่งต่อไป โดยให้ตำแหน่งใหม่เหลื่อมกับตำแหน่งเดิมเล็กน้อย ทำเช่นนี้จนครบทุกตำแหน่ง ส่วนฟันหน้าด้านเพดาน และฟันหน้าล่างด้านลิ้น ให้วางด้ามแปรงขนานกับแกนตามยาวของฟันขยับไปมาสั้นๆ
- ทางด้านบดเคี้ยว วางขนแปรงตั้งฉากกับด้านสบฟัน กดขนแปรงเล็กน้อยขยับไปมาสั้นๆ
- แรงแรงบริเวณด้านบนของลิ้นเบาๆ ให้สะอาดเพื่อจัดคราบเศษอาหารที่ตกค้างอยู่ออกให้หมด

ขั้นตอนที่ 4 กระบวนการจูงใจ ผู้วิจัยชมเชยเมื่อเด็กปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม

การประเมินผล

1. ประเมินจากการตอบคำถามท้ายเรื่อง
2. ประเมินจากการฝึกปฏิบัติการแรงแรงฟันอย่างถูกวิธี

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
การล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย
กิจกรรมที่ 7
“หยุดเชื้อโรค ด้วยการล้างมือ”

สาระการเรียนรู้

มือเป็นอวัยวะที่ใช้ทำกิจกรรมต่างๆมากมาย จึงเป็นอวัยวะที่สัมผัสกับร่างกายของตนเอง ร่างกายของผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไป ซึ่งมีทั้งสิ่งสะอาดและสิ่งสกปรกโดยเฉพาะอย่างยิ่งใน เด็กเล็กซึ่งมักใช้มือหยิบจับอาหารเข้าปากโดยตรง มือที่สกปรกจึงเป็นแหล่งนำพาเชื้อโรคเข้าสู่ ร่างกายได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันตนเองจากเชื้อโรคต่างๆ เราจึงควรล้างมือให้สะอาดด้วยสบู่ อย่างทั่วถึงทุกจุดของมือโดยใช้ฝ่ามือถูกัน ถูหลังมือ ซอกนิ้วและรอบข้อมือทุกครั้งก่อนการ รับประทานอาหารและหลังขับถ่าย

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยแก่เด็กปฐมวัย ด้วยการล้างมือให้สะอาดโดยฟอกสบู่ ใช้ฝ่ามือถูกัน ถูหลังมือ ซอกนิ้วและรอบข้อมือ ทุกครั้งก่อนการรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย

สื่ออุปกรณ์

1. หุ่นมือ จำนวน 3 ตัว ได้แก่ หุ่นมือหนูจูด หุ่นมือคุณแม่ และหุ่นมือเจ้าค้าง
2. ซีดีเพลงพร้อมเครื่องเล่น
3. สบู่และผ้าเช็ดมือ

การดำเนินกิจกรรม

ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กระบวนการตั้งใจ ผู้วิจัยสร้างความสนใจเพื่อให้เด็กตั้งใจฟังและสร้างความคุ้นเคยกับเด็กด้วยการร้องเพลงล้างมือก่อนซึ ซึ่งมีเนื้อเพลงดังนี้

“ล้างมือก่อนซึ ล้างมือก่อนซึ ของกินดีคืออย่ารีบหยิบกัน
มือเปื้อนเปรอะเลอะเทอะฝุ่นดิน จะหยิบกินต้องล้างมือก่อน”

(คู่มือการพัฒนาผู้ดูแลเด็ก กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข)

ขั้นตอนที่ 2 กระบวนการเก็บจำ ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่องหนูจูดหูดเชื้อโรค โดยใช้หุ่นมือประกอบการเล่านิทาน ซึ่งนิทานมีเนื้อหาดังนี้

วันนี้วันหูด	หนูจูดตื่นมา	แปรงฟันล้างหน้า	คว่ำผ้าเช็ดตัว
แล้วรีบอาบน้ำ	จ้ำอ้าวเร็วเร็ว	รีบมาแต่งตัว	ไม่มัวชักช้า
โส่ง! โส่ง! ค้างเท่า	อยู่เฝ้าคอยท่า	ค้างวังเข้าหา	เลียหน้าทันที
หนูจูดอึดค้าง	วางข้างตักนี้	เกาท้องถี่ถี่	จี๊ด่างชอบใจ
แม่เรียกกินข้าว	จูดก้าวเร็วไว	เห็นอยู่ไม่ไกล	ไก่ออดหนึ่งจาน
หนูจูดจะคว่ำ	แม่มากล่าวาน	ก่อนรับประทาน	วานไปล้างมือ
หนูจูดไม่ทำ	แม่ย้ำย้ำดื้อ	ลูกควรฝึกปรีอ	ถือเป็นนิสัย
เชื้อโรคที่มี	หลิกหนีไปไกล	จะกินอะไร	เราใช้มือนี้
หนูจูดเชื้อฟง	แม่สั่งโดยดี	ล้างมืออยู่ที่	อ่างนี้ไม่ไกล
แม่จึงสอนเพิ่ม	เสริมฝากเอาไว้	แต่นี้ต่อไป	จะได้จดจำ
ควรรักสะอาด	อย่าพลาดขออย่า	ล้างมือประจำ	ทำให้เคยชิน
เชื้อโรคต่างต่าง	ถูกล้างหมดสิ้น	ยับยั้งดับกลิ่น	กินได้ปลอดภัย
หนูจูดหีบไก่อ	ใส่ปากเร็วไว	อย่างสบายใจ	ไร้ความกังวล
หนูจูดจึงเตือน	เพื่อนๆทุกคน	กระดือรือร้น	ฝึกฝนใส่ใจ
ล้างมือทุกครั้ง	ยับยั้งโรคภัย	นี่คือวินัย	นิสัยที่ดี
มือสัมผัสร่างกาย	อย่าหน่ายหรือหนี	ฝึกเป็นหน้าที่	มีความสุขเอ๋ย

นิทานจาก : อรุณี อ่างสกุล.นิทานเสริมสร้างลักษณะนิสัยสุขภาพกายคุณหนูแข็งแรง ชุดร่างกายสดใส จิตใจเบิกบาน.พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เรนโบว์; 2549.

ผู้วิจัยถามคำถามท้ายเรื่องว่า “มือของหนูจูดเปราะเปื้อนเชื้อโรค จากหนทางใดได้บ้าง?”
“ถ้าหนูจูดกินอาหารโดยไม่ยอมล้างมือจะเกิดผลเสียอย่างไร?”

จากนั้นสรุปสาระการเรียนรู้ที่ได้รับจากนิทานและยกตัวอย่างตัวละครในนิทานเป็นตัวอย่างให้เด็กปฏิบัติ โดยแนะนำว่า เด็กๆไม่ควรใช้มือหยิบอาหารเข้าปากทันทีเหมือนอย่างหนูจูด เราควรล้างมือให้สะอาด ทุกครั้งก่อนการรับประทานอาหารและหลังการจับถ่าย

ขั้นตอนที่ 3 กระบวนการกระทำ ผู้วิจัยสาธิตการล้างมือที่ถูกต้อง จากนั้นให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติ และทบทวนความเข้าใจของเด็กหลังจากที่ได้ฝึกปฏิบัติ

การล้างมือที่มีประสิทธิภาพ มีวิธีการ คือ ฟอกสบู่ ใช้ฝ่ามือถูกัน ใช้ฝ่ามือถูหลังมือ และถูซอกนิ้ว ใช้ฝ่ามือถูฝ่ามือและถูซอกนิ้ว ใช้หลังนิ้วมือถูฝ่ามือ ถูนิ้วหัวแม่มือโดยรอบด้วยฝ่ามือ ใช้ปลายนิ้วถูข้อมือและถูรอบข้อมือ จากนั้นล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำแล้ว เช็ดให้แห้ง

ขั้นตอนที่ 4 กระบวนการจูงใจ ผู้วิจัยชมเชยเมื่อเด็กปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม

การประเมินผล

1. ประเมินจากการตอบคำถามท้ายเรื่อง
2. ประเมินจากการฝึกปฏิบัติการล้างมือที่ถูวิธี

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
การล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย
กิจกรรมที่ 8
“ล้าง ล้าง ล้าง เรามาล้างมือ”

สาระการเรียนรู้

มือเป็นอวัยวะที่ใช้ทำกิจกรรมต่างๆ มากมาย จึงเป็นอวัยวะที่สัมผัสกับร่างกายของตนเอง ร่างกายของผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไป ซึ่งมีทั้งสิ่งสะอาดและสิ่งสกปรกโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กเล็กซึ่งมักใช้มือหยิบจับอาหารเข้าปากโดยตรง มือที่สกปรกจึงเป็นแหล่งนำพาเชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันตนเองจากเชื้อโรคต่างๆ เราจึงควรล้างมือให้สะอาดด้วยสบู่อย่างทั่วถึงทุกจุดของมือโดยใช้ฝ่ามือถูกัน ถูหลังมือ ซอกนิ้วและรอบข้อมือทุกครั้งก่อนการรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยแก่เด็กปฐมวัย ด้วยการล้างมือให้สะอาดโดยฟอกสบู่ ใช้ฝ่ามือถูกัน ถูหลังมือ ซอกนิ้วและรอบข้อมือ ทุกครั้งก่อนการรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย

สื่ออุปกรณ์

1. กระดานผ้าสาหลี่ซึ่งมีตัวละคร จำนวน 5 ตัว ได้แก่ เจ้าชาย แม่มดสีฟ้า กบ นายพราน และเจ้าหญิงแสนสะอาด
2. ซีดีเพลงพร้อมเครื่องเล่น
3. สบู่และผ้าเช็ดมือ

การดำเนินกิจกรรม

ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กระบวนการตั้งใจ ผู้วิจัยสร้างความสนใจเพื่อให้เด็กตั้งใจฟังและสร้างความคุ้นเคยกับเด็กด้วยกิจกรรมเข้าจังหวะประกอบเพลงล้างมือบ่อยๆ ซึ่งมีเนื้อเพลงดังนี้

“ล้างมือบ่อยๆๆ ไม่อยากสกปรกๆ มะมามาล้างมือ

เข้าห้องน้ำ กินอาหาร อย่าประมาท อาจจะติดเชื้อโรครมา

เริ่มต้นวันนี้ฯ ขวนกันให้ล้างมือ ป้องกันเชื้อโรคต่างๆ ที่ติดอยู่ มันจะเข้าสู่ร่างกายเธอ

ล้างแบบไหนดีถึงจะถูกวิธี มาเลยจริงๆ 7 ข้อนี้ ทำง่ายเหลือเกิน

เริ่มจากข้อที่ 1 เอาฝ่ามือมาถูกัน

ข้อที่ 2 นั้น ต้องเอาฝ่ามือถูหลังมือ

ข้อที่ 3 ต้องเอาฝ่ามือถูฝ่ามือ

ข้อที่ 4 ต้องเอาหลังนิ้วมือถูฝ่ามือ

แล้วก็ข้อที่ 5 ต้องถูนิ้วหัวแม่มือ

ข้อที่ 6 เอาปลายนิ้วถูขางฝ่ามือ

แล้วข้อที่ 7 ถูวนรอบๆข้อมือ ทำประจำก็จะดี ดี ดี”

(สื่อทัศนศึกษาภาพกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข)

ขั้นตอนที่ 2 กระบวนการเก็บจำ ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่องเจ้าหญิงแสนสะอาดที่ผู้วิจัยแต่งขึ้นโดยใช้กระดานผ้าสำลีประกอบการเล่านิทาน ซึ่งนิทานมีเนื้อหาดังนี้

กาลครั้งหนึ่ง ณ ดินแดนอันแสนไกล ยังมีเมืองอยู่เมืองหนึ่ง เจ้าชายของเมืองแห่งนี้ ไม่ค่อยรักความสะอาด มักใช้มือหยิบจับอาหารเข้าปากโดยไม่ยอมล้างมือให้สะอาดเสียก่อน แม่มดสีฟ้าเห็นเข้าจึงสาบให้เจ้าชายกลายเป็นกบเพื่อเป็นการลงโทษ “โอม...มนต์วิเศษจงเปลี่ยนเจ้าชายให้กลายเป็นกบเดี๋ยวนี้ เพียง...” แม่มดสีฟ้ารำยมนต์ “ปิ้ง นี่เราเป็นอะไรไปนี่...อ๊ับๆๆๆ” แล้วแม่มดก็บอกกับเจ้าชายว่า “อ๊ับ...เจ้าชายจะต้องเป็นกบ ไปจนกว่าจะได้พบกับเจ้าหญิงที่รักความสะอาดมาช่วยแก้คำสาบให้เท่านั้น” แล้วแม่มดก็หายตัวไป “ปิ้ง” เจ้าชายออกเดินทางไปเพื่อตามหาเจ้าหญิง ระหว่างทางเจ้าชายได้พบกับนายพรานจึงถามนายพราน “ท่านรู้จักเจ้าหญิงที่รักความสะอาดบ้างไหม” “อ้อ ขำรู้จักอยู่คนหนึ่ง อยู่ที่เมืองแสนสะอาด” นายพรานผู้นั้นตอบ แล้วเจ้าชายก็ขอร้องนายพรานให้พาเขาไปพบเจ้าหญิง “งั้นท่านช่วยพาเราไปหน่อยนะ” นายพรานรับปาก “ก็ได้ ข้าจะพาท่านไป” แล้วทั้งสองก็เดินทางไปยังเมืองแสนสะอาด

ณ เมืองแสนสะอาด เจ้าชายก็ได้พบกับเจ้าหญิง เจ้าชายขอร้องให้เจ้าหญิงช่วยเหลือ “ท่านรักษาความสะอาดอย่างไร...เจ้าหญิง” เจ้าหญิงยิ้มแล้วตอบว่า “เชิญท่านร่วมรับประทานอาหารกับเรา แล้วเราจะบอก” เจ้าชายตอบรับคำเชิญ เมื่อเจ้าชายเห็นอาหารมากมาย ก็ใช้มือหยิบอาหารเข้าปากทันที เจ้าหญิงจึงรีบบอกเจ้าชายว่า “เดี๋ยว...ท่านต้องล้างมือให้สะอาดเสียก่อนนะ เพราะเจ้าตัวเชื้อโรคติดอยู่ที่มือของเรา ทำให้เราเจ็บป่วยได้ ไปล้างมือกันเถอะ” เจ้าหญิงพาเจ้าชายไปล้างมือแล้วมานั่งรับประทานอาหารอย่างเอร็ดอร่อย แล้วทันใดนั้น เจ้าชายกบก็กลายร่างเป็นเจ้าชายรูปงามตามเดิม “ปิ้ง” ต่อแต่นั้นมาเจ้าชายก็อยู่กับเจ้าหญิงอย่างมีความสุขที่เมืองแสนสะอาด

ผู้วิจัยถามคำถามท้ายเรื่องว่า “เหตุใดเจ้าชายจึงถูกลงโทษให้กลายเป็นกบ?” “เจ้าหญิงแสนสะอาดช่วยแก้คำสาปให้เจ้าชายได้หรือไม่ อย่างไร?”

จากนั้นสรุปสาระการเรียนรู้ที่ได้รับจากนิทานและยกตัวแบบตัวละครในนิทานเป็นตัวอย่างให้เด็กปฏิบัติ โดยแนะนำว่า เด็กๆไม่ควรใช้มือหยิบอาหารเข้าปากทันทีเหมือนอย่างเจ้าชาย เราควรล้างมือให้สะอาด ทุกครั้งก่อนการรับประทานอาหารและหลังการจับถ่าย

ขั้นตอนที่ 3 กระบวนการกระทำ ผู้วิจัยสาธิตการล้างมือที่ถูกต้อง จากนั้นให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติ และทบทวนความเข้าใจของเด็กหลังจากที่ได้ฝึกปฏิบัติ

การล้างมือที่มีประสิทธิภาพ มีวิธีการ คือ ฟอกสบู่ ใช้ฝ่ามือถูกัน ใช้ฝ่ามือถูหลังมือ และถูซอกนิ้ว ใช้ฝ่ามือถูฝ่ามือและถูซอกนิ้ว ใช้หลังนิ้วมือถูฝ่ามือ ถูนิ้วหัวแม่มือโดยรอบด้วยฝ่ามือ ไขว้ปลายนิ้วถูข้อมือและถูรอบข้อมือ จากนั้นล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำแล้ว เช็ดให้แห้ง

ขั้นตอนที่ 4 กระบวนการจูงใจ ผู้วิจัยชมเชยเมื่อเด็กปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม

การประเมินผล

1. ประเมินจากการตอบคำถามท้ายเรื่อง
2. ประเมินจากการฝึกปฏิบัติการล้างมือที่ถูกต้อง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
การล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย
กิจกรรมที่ 9
“ล้างมือกันเถอะ”

สาระการเรียนรู้

การขับถ่ายปัสสาวะและอุจจาระ เป็นการขับถ่ายของเสียจากร่างกาย ของเสียเหล่านี้เป็นแหล่งสะสมของเชื้อโรคและสารเคมีที่เป็นอันตราย เมื่อขับถ่ายเสร็จแล้วต้องใช้มือในการล้างทำความสะอาดจึงทำให้เชื้อโรคติดมากับมือ มือที่สกปรกจึงเป็นแหล่งนำพาเชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันตนเองจากเชื้อโรคต่างๆ เราจึงควรล้างมือให้สะอาดด้วยสบู่ อย่างทั่วถึงทุกจุดของมือโดยใช้ฝ่ามือถูกัน ฝ่ามือหลังมือ ซอกนิ้วและรอบข้อนิ้ว ทุกครั้งก่อนการรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยแก่เด็กปฐมวัย ด้วยการล้างมือให้สะอาดโดยฟอกสบู่ ใช้ฝ่ามือถูกัน ฝ่ามือหลังมือ ซอกนิ้วและรอบข้อนิ้ว ทุกครั้งก่อนการรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย

สื่ออุปกรณ์

1. หุ่นมือ จำนวน 2 ตัว ได้แก่ หุ่นมือข้าวตอกและหุ่นมือคุณแม่
2. ซีดีเพลงพร้อมเครื่องเล่น
3. สบู่และผ้าเช็ดมือ

การดำเนินกิจกรรม

ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กระบวนการตั้งใจ ผู้วิจัยสร้างความสนใจเพื่อให้เด็กตั้งใจฟังและสร้างความคุ้นเคยกับเด็กด้วยกิจกรรมเข้าจังหวะประกอบเพลงนิ้วมือ ซึ่งมีเนื้อเพลงดังนี้

“นิ้วมือของฉันเรียงกันเป็นแถว ฉันนับดูแล้วสิบนิ้วพอดี

นิ้วมือของฉันเคลื่อนไหวได้คล่อง หยิบฉวยจับต้องว่องไวด้วยชี

พนมมือก็ได้ไหว้สวยทุกที จี๊เล็บไม่มีสะอาดดีจัง”

(คู่มือการพัฒนาผู้ดูแลเด็ก กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข)

ขั้นตอนที่ 2 กระบวนการเก็บจำ ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่องมือน้อยๆของข้าวตูที่ผู้วิจัยแต่งขึ้น โดยใช้หุ่นมือประกอบการเล่านิทาน ซึ่งนิทานมีเนื้อหาดังนี้

ข้าวตูเป็นเด็กชุกชน ชอบวิ่งเล่นปีนป่ายและเล่นกลางแจ้ง คุณแม่ทำอาหารมือเย็นเสร็จแล้วจึงเรียกข้าวตูมากินอาหาร “ข้าวตูมากินอาหารได้แล้วลูก” เมื่อข้าวตูได้ยินแม่เรียกก็ดีใจ รีบวิ่งเข้าห้องน้ำไปปัสสาวะ แล้วออกมาหยิบอาหารเข้าปากทันที

คืนวันนั้นเอง ข้าวตูเริ่มรู้สึกปวดท้องและร้องไห้มาหา แม่ “แม่ครับ...ข้าวตูเป็นอะไรไปไม่รู้ รู้สึกปวดท้องมากเลย” คุณแม่เลยถามว่า “ข้าวตู...หลังจากที่แม่เรียก แล้วหนูไปทำอะไรมา” ข้าวตูคิดแล้วตอบแม่ไปว่า “ก็ไม่ได้ทำอะไรนะครับ พอเข้าห้องน้ำแล้วก็รีบมากินข้าวเลย” คุณแม่ได้ยินอย่างนั้น ก็รู้สาเหตุอาการปวดท้องของข้าวตูทันที แล้วก็นำยามาให้ข้าวตูกิน ข้าวตูก็เลยอาการดีขึ้น คุณแม่สอนข้าวตูว่า “เชื้อโรคมีอยู่ในอุจจาระหรือสิ่งที่เราขับถ่ายออกมา ดังนั้นเราจึงควรล้างมือให้สะอาดด้วยสบู่ทุกครั้งหลังการขับถ่ายหรือหยิบจับสิ่งสกปรก มา...ข้าวตูรามาล้างมือกันเถอะจ๊ะ” คุณแม่ชวนข้าวตูล้างมือพร้อมร้องเพลง “เอามือมาถูฝ่ามือ แล้วก็หันไปถูหลังมือ จากนั้นก็ถูขอกนิ้ว ถูไปถูมาเป็นฟอง คู่มือสะอาดหรือยัง คมขมือเราหอมหรือยัง ...ลาถันลา ” หลังจากนั้นคุณแม่ก็พาข้าวตูเข้านอนด้วยความสะอาดและสดชื่น

ผู้วิจัยถามคำถามท้ายเรื่องว่า “เหตุใดข้าวตูจึงปวดท้อง?” “ข้าวตูควรทำอะไรทุกครั้งหลังขับถ่ายหรือก่อนการรับประทานอาหาร?”

จากนั้นสรุปสาระการเรียนรู้ที่ได้รับจากนิทานและยกตัวแบบตัวละครในนิทานเป็นตัวอย่างให้เด็กปฏิบัติ โดยแนะนำว่า ทุกครั้งหลังการขับถ่าย เด็กๆควรล้างมือให้สะอาด เพื่อเป็นการป้องกันเชื้อโรคเข้าสู่ร่างกาย จะได้ไม่ปวดท้องเหมือนอย่างข้าวตู

ขั้นตอนที่ 3 กระบวนการกระทำ ผู้วิจัยสาธิตการล้างมือที่ถูกต้อง จากนั้นให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติ และทบทวนความเข้าใจของเด็กหลังจากที่ได้ฝึกปฏิบัติ

การล้างมือที่มีประสิทธิภาพ มีวิธีการ คือ ฟอกสบู่ ใช้น้ำมือถูกัน ใช้น้ำมือถูหลังมือ และถูขอกนิ้ว ใช้น้ำมือถูฝ่ามือและถูขอกนิ้ว ใช้น้ำหลังนิ้วมือถูฝ่ามือ ถูนิ้วหัวแม่มือโดยรอบด้วยฝ่ามือ ใช้น้ำปลายนิ้วถูขางฝ่ามือและถูรอบข้อมือ จากนั้นล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำแล้ว เช็ดให้แห้ง

ขั้นตอนที่ 4 กระบวนการจูงใจ ผู้วิจัยชมเชยเมื่อเด็กปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม

การประเมินผล

1. ประเมินจากการตอบคำถามท้ายเรื่อง
2. ประเมินจากการฝึกปฏิบัติการล้างมือที่ถูกต้อง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ
กิจกรรมที่ 10
“เก็บของเข้าที่ ดูดีสะอาดตา”

สาระการเรียนรู้

การดูแลจัดเก็บของใช้ให้เป็นระเบียบหลังจากใช้แล้วทุกครั้ง เป็นสิ่งที่ทุกคนควรทำ เนื่องจากช่วยให้เกิดความเป็นระเบียบ สะอาดตา สามารถหยิบใช้ได้สะดวกและปลอดภัย นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยป้องกัน โรคและปลุกฝังระเบียบวินัยในตนเองได้อีกหนทางหนึ่ง

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยแก่เด็กปฐมวัย ด้วยการจัดเก็บของใช้ส่วนตัว และของเล่นให้เป็นระเบียบหลังจากใช้แล้วทุกครั้ง

สื่ออุปกรณ์การเล่น

1. กระดานแม่เหล็กซึ่งมีตัวละคร จำนวน 4 ตัว ได้แก่ หนูแก้ว น้องก้าน คุณพ่อและคุณแม่
2. วิดีโอเพลงพร้อมเครื่องเล่น
3. ของเล่นและของใช้ ได้แก่ เสื้อผ้า รองเท้า แก้วน้ำ แปรงสีฟัน ชุดเครื่องนอน กระเป๋าน้ำดื่มและอุปกรณ์เครื่องเขียนต่างๆ

การดำเนินกิจกรรม

ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กระบวนการตั้งใจ ผู้วิจัยสร้างความสนใจเพื่อให้เด็กตั้งใจฟังและสร้างความคุ้นเคยกับเด็กด้วยการดูวิดีโอเพลงเก็บกันให้เป็นที่ ซึ่งมีเนื้อเพลงดังนี้

“เก็บเอาไว้ตรงนี้ เก็บกันให้เป็นที่ ดินสอฉันเก็บไว้ที่เดิม หนังสือฉันเก็บไว้ที่เดิม

เก็บเอาไว้ตรงนี้ เก็บกันให้เป็นที่ ยางลบฉันเก็บไว้ที่เดิม ไม้บรรทัดฉันเก็บไว้ที่เดิม

เก็บเอาไว้ตรงนี้ เก็บกันให้เป็นที่ สีของฉันเก็บไว้ที่เดิม ของเล่นฉันเก็บไว้ที่เดิม

เก็บ เก็บ เก็บ พวกเราเก็บ เก็บ เก็บ เก็บ ให้เป็นระเบียบ ของของเราง่ายกว่าเดิม”

(เพลงเด็กอนุบาล ชุด โรงเรียนเรไร ของบริษัท ไลบรารี จำกัด)

ขั้นตอนที่ 2 กระบวนการเก็บจำ ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่องหนูแก้วกระเปียบที่ผู้วิจัยแต่งขึ้น โดยใช้กระดานแม่เหล็กประกอบการเล่านิทาน ซึ่งนิทานมีเนื้อหาดังนี้

หนูแก้วและก้านเป็นพี่น้องกัน ทั้งสองกำลังเรียนอยู่ชั้นอนุบาล เห็นวันหนึ่งหลังจากกลับจากโรงเรียน หนูแก้วมาที่บ้านก็ถอดรองเท้าไว้ที่ชั้นวางรองเท้า เปลี่ยนเสื้อผ้าและถอดชุดนักเรียนใส่ตะกร้าอย่างเป็นระเบียบ ผิดกับก้านซึ่งเป็นน้องชาย พอกลับถึงบ้าน เขาก็รีบถอดถุงเท้า รองเท้า แล้วก็ชวนหนูแก้วไปดูทีวี “เร็วเข้าพี่แก้ว รีบไปดูการ์ตูนกันดีกว่า กำลังจะมาแล้ว” หนูแก้วเห็นก้านทิ้งของใช้ไว้เกะกะไม่เป็นระเบียบ จึงบอกกับก้านทันทีว่า “น้องก้านต้องเก็บรองเท้าไปไว้ที่ชั้น แล้วเปลี่ยนเสื้อผ้า ถอดชุดนักเรียนใส่ตะกร้าให้เป็นระเบียบเสียก่อนนะแล้วค่อยมาดูทีวี” “ก็ก้านขี้เกียจนี่นา เอาไว้ก่อนได้ไหมพี่แก้ว เดี่ยวแม่ก็มาเก็บให้เองแหละ” ก้านตอบ หนูแก้วจึงเตือนก้านว่า “ไม่ได้ นะ เราต้องเก็บของใช้ให้เป็นระเบียบเสียก่อน เพื่อที่คุณแม่จะได้ไม่ต้องเหนื่อยมาคอยเก็บให้เรา เร็วไปเก็บก่อนนะ...” ก้านเชื่อฟังและลุกขึ้นไปเก็บของใช้ให้เป็นระเบียบตามที่หนูแก้วบอก แล้วกลับมานั่งดูทีวีอย่างสนุกสนาน

คุณพ่อของคุณแม่กลับมาจากทำงาน เห็นหนูแก้วกับก้านเก็บของใช้เป็นระเบียบเรียบร้อย จึงชมหนูแก้วและก้านทันที “ลูกของแม่เป็นเด็กดีจริงๆ” แม่พูด พ่อพูดเสริมอีกว่า “ลูกๆเป็นเด็กดีอย่างนี้ เดี่ยววันหยุด พ่อกับแม่จะพาไปเที่ยวนะจ๊ะ” ทั้งหนูแก้วและก้านกระโดดด้วยความดีใจ “ไฮโยๆ ดีใจจังเลยจะได้ไปเที่ยวแล้ว” ก้านหันไปพูดกับหนูแก้วว่า “ต่อไปนี่ก้านจะไม่คื้อและจะเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบหลังจากใช้แล้วทุกครั้งจะพี่แก้ว” หนูแก้วกอดก้านแล้วพูดว่า “เก่งมากจ๊ะ” แล้วทุกคนก็พากันไปรับประทานอาหารเย็นอย่างเอร็ดอร่อย

ผู้วิจัยถามคำถามท้ายเรื่องว่า “หนูแก้วและก้านได้รับคำชมเชยจากคุณพ่อและคุณแม่เนื่องจากอะไร?” “ระหว่างหนูแก้วและก้านเด็กๆชอบใครเพราะอะไร?”

จากนั้นสรุปสาระการเรียนรู้ที่ได้รับจากนิทานและยกตัวแบบตัวละครในนิทานเป็นตัวอย่าง ให้เด็กปฏิบัติโดยแนะนำว่าเด็กๆควรจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบหลังจากใช้แล้วทุกครั้ง จะได้เป็นเด็กดี มีระเบียบ เหมือนอย่างหนูแก้ว

ขั้นตอนที่ 3 กระบวนการกระทำ ผู้วิจัยให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติตนตามสุภาษิตที่เหมาะสมด้วยการสุ่มเด็กมา 3 คน ให้จัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบตามสถานการณ์ที่กำหนด และทบทวนความเข้าใจของเด็กหลังจากที่ได้ฝึกปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 4 กระบวนการจูงใจ ผู้วิจัยชมเชยเมื่อเด็กปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม

การประเมินผล

1. ประเมินจากการตอบคำถามท้ายเรื่อง
2. ประเมินจากการฝึกปฏิบัติจับเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง
กิจกรรมที่ 11
“รู้ทันต้องอ่อนหวาน”

สาระการเรียนรู้

สุขภาพในช่องปากเป็นเรื่องสำคัญ จำเป็นต้องได้รับการดูแลรักษาอย่างถูกต้องสม่ำเสมอ เพื่อดูแลฟันให้อยู่ในสภาพที่ดีและใช้งานได้ตลอดไป ซึ่งเราสามารถปฏิบัติได้โดยการแปรงฟัน หลังรับประทานอาหารอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เช้าและก่อนนอน เป็นประจำทุกวันและแปรงฟัน อย่างถูกวิธีทุกครั้งโดยการวางขนแปรงตั้งฉากกับตัวฟันและถูไปมาสั้นๆ ในแนวนอนอย่างทั่วถึงทุก ซี่ ทุกด้าน พร้อมทั้งแปรงบริเวณด้านบนของลิ้นเบาๆ นอกจากนี้ เราต้องเลือกรับประทานอาหารที่มี ประโยชน์ต่อฟัน เช่น นม ผักและผลไม้ เป็นต้น รวมถึงหลีกเลี่ยงการรับประทานอาหารที่มีโทษต่อ ฟันหรือทำให้ฟันผุง่าย เช่น ลูกอมและขนมหวานเหนียว เป็นต้น

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยแก่เด็กปฐมวัย ด้วยการแปรงฟันอย่างถูกวิธีหลังรับประทานอาหาร อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เช้าและก่อนนอน เป็นประจำทุกวัน

สื่ออุปกรณ์

1. หุ่นนิ้วมือ จำนวน 3 ตัว ได้แก่ หุ่นนิ้วมือเด็กน้อย หุ่นนิ้วมือกระรอกชนิดหน้อย และหุ่นนิ้ว มือกระรอกพุงกาง
2. วีดีโอเพลงพร้อมเครื่องเล่น
3. โมเดลฟัน แปรงสีฟันและยาสีฟันสำหรับเด็ก

การดำเนินกิจกรรม

ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กระบวนการตั้งใจ ผู้วิจัยสร้างความสนใจเพื่อให้เด็กตั้งใจฟังและสร้างความ คู่้นเคยกับเด็กด้วยการดูวีดีโอเพลงชอบแปรงฟัน ซึ่งมีเนื้อเพลงดังนี้

“วาง วาง กด สะบัด แปร่งฟันป้อนกันฟันผุ
 วาง วาง กด สะบัด แปร่งฟัน แปร่งฟัน แปร่งฟัน
 แปร่งฟันวันละ 2 ครั้ง ทั้งตอนเช้าและก่อนเข้านอน
 หีบแปร่งมาแปร่งฟันกัน แปร่งฟันให้ถูกวิธี บีบยาสีฟันให้ดี พอดี พอดี ที่จะแปร่งฟัน
 ดักน้ำ บ้วนปากนิดหน่อย แล้วค่อยๆแปร่งฟัน แปร่งฟัน
 ฟันบนให้แปร่งลงข้างล่าง ฟันข้างล่างแปร่งขึ้นข้างบน
 แปร่งข้างในแล้วก็แปร่งข้างนอก อย่างที่บอก แปร่งขึ้นแปร่งลง
 ดักน้ำ บ้วนปากให้สะอาด ไม่มีกลิ่นปากใครๆก็ชม”
 (เพลงเด็กอนุบาล ชุด ยิ้มแฉ่งแข็งแรง ของบริษัท ไลบรารี จำกัด)

ขั้นตอนที่ 2 กระบวนการเก็บจำ ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่องรู้ทันต้องอ่อนหวาน โดยใช้หุ่นนิ้วมือประกอบการเล่านิทาน ซึ่งนิทานมีเนื้อหาดังนี้

นิคหน้อยพบว่าในโพรงไม้เต็มไปด้วยสิ่งของมากมาย “ฉันไม่เคยเห็นของพวกนี้เลยนะ เขาเรียกว่าอะไรเธอ” นิคหน้อยถามพุงกางด้วยความสงสัย “นี่เขาเรียกว่าขนม ถ้าเธออยากได้ ฉันจะพาเธอไปเอาเอง” พุงกางบอกนิคหน้อย พุงกางพานิคหน้อยแอบเข้าไปในบ้านสีขาว พุงกางบอกว่า “นั่นไง...เด็กคนนั้นแหละที่มีขนมเยอะแยะเลย” นิคหน้อย มองตามเห็นเด็กอ้วนตัวกลม พุงกางพานิคหน้อยเข้าไปหาเด็กน้อยและบอกกับเด็กว่า “นี่เธอ...ขอขนมให้เพื่อนฉันหน่อยซิเขาอยากกินมั่ง” เด็กชายตอบว่า “ขนมที่เธอเอาไปนะไม่ดีหรอกนะ ฉันเองก็เคยชอบกินทั้งลูกอมและน้ำหวาน ฉันจึงทั้งอ้วนและฟันผุ ไม่น่ารักเหมือนตอนเล็กๆ ยิ่งลูกอมน้ำหวานนั้นละตัวร้าย มีแต่น้ำตาลทำให้ฉันฟันผุ ปวดฟันกินข้าวไม่ได้ตั้งหลายวัน นี่แม่เพิ่งพาฉันไปอุดฟันมา ” เด็กน้อยพูดพร้อมกับอ้าปากให้ดูฟัน “ตอนนี้ฉันพยายามเลิกกินขนมแล้วนะ ฉันกินผลไม้ทุกวัน ฟันของฉันจะได้ไม่ผุอีก และแม่บอกว่า ต่อไปฉันก็จะไม่อ้วนและแข็งแรงด้วย พุงกางเธออย่ากินขนมอีกเลยนะเดี๋ยวเธอจะปวดฟัน เออ...ฉันรู้แล้ว ฉันให้ผลไม้เธอดีกว่า เธอจะได้ฟันสวย” เด็กน้อยพูดพร้อมส่งผลไม้ให้กระรอก ตั้งแต่นั้นมา นิคหน้อยและพุงกางก็กินผักและผลไม้ทุกวัน ทั้งสองจึงมีฟันและร่างกายแข็งแรง ส่วนพุงกางก็ไม่อ้วนเหมือนเดิม

ณ ชายป่าแห่งหนึ่ง นิคหน้อยและพุงกางกำลังบอกเพื่อนๆให้กินผักและผลไม้ทุกวัน นิคหน้อย พุงกางและเพื่อนๆพากันกินผักและผลไม้ทุกวัน จึงมีฟันแข็งแรงและร่างกายแข็งแรง

นิทานจาก : กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.รู้ทันต้องอ่อนหวาน.พิมพ์ครั้งที่ 1.
 กรุงเทพฯ: บริษัทสามเจริญพาณิชย์ จำกัด; 2549.

ผู้วิจัยถามคำถามท้ายเรื่องว่า “จากนิทานอาหารไคบังที่ทำให้ฟันผุ?” “เด็กๆรู้ไหม เราจะป้องกันไม่ให้ฟันผุได้อย่างไรบ้าง?”

จากนั้นสรุปสาระการเรียนรู้ที่ได้รับจากนิทานและยกตัวอย่างแบบตัวละครในนิทานเป็นตัวอย่างให้เด็กปฏิบัติ โดยแนะนำว่า เด็กๆควรแปรงฟันอย่างถูกวิธีหลังรับประทานอาหารอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เช้าและก่อนนอน เป็นประจำทุกวัน จะได้ไม่ต้องปวดฟันเพราะฟันผุเหมือนอย่างเด็กน้อย

ขั้นตอนที่ 3 กระบวนการกระทำ ผู้วิจัยสาธิตการแปรงฟันที่ถูกวิธี จากนั้นให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติและทบทวนความเข้าใจของเด็กหลังจากที่ได้ฝึกปฏิบัติ

วิธีแปรงฟันแบบถูไปถูมา (Scrub method) มีวิธีการดังนี้

- วางขนแปรงตั้งฉากกับแกนตามยาวของฟัน ขนแปรงวางบนตัวฟันครอบคลุมไปถึงบริเวณซอกขอบเหงือก
- ขยับแปรงถูไปมาในแนวราบ หน้า-หลัง เป็นระยะทางสั้นๆประมาณ 10 ครั้ง จากนั้นเลื่อนขนแปรงไปยังตำแหน่งต่อไป โดยให้ตำแหน่งใหม่เหลื่อมกับตำแหน่งเดิมเล็กน้อย ทำเช่นนี้จนครบทุกตำแหน่ง ส่วนฟันหน้าด้านเพดาน และฟันหน้าล่างด้านลิ้น ให้วางด้ามแปรงขนานกับแกนตามยาวของฟัน ขยับไปมาสั้นๆ
- ทางด้านบดเคี้ยว วางขนแปรงตั้งฉากกับด้านสบฟัน กดขนแปรงเล็กน้อยขยับไปมาสั้นๆ
- แปรงบริเวณด้านบนของลิ้นเบาๆ ให้สะอาดเพื่อจัดคราบเศษอาหารที่ตกค้างอยู่ออกให้หมด

ขั้นตอนที่ 4 กระบวนการจูงใจ ผู้วิจัยชมเชยเมื่อเด็กปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม

การประเมินผล

1. ประเมินจากการตอบคำถามท้ายเรื่อง
2. ประเมินจากการฝึกปฏิบัติการแปรงฟันอย่างถูกวิธี

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
การล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย
กิจกรรมที่ 12
“ล้างมือบ่อยครั้ง ยับยั้งเชื้อโรค”

สาระการเรียนรู้

มือเป็นอวัยวะที่ใช้ทำกิจกรรมต่างๆ มากมาย จึงเป็นอวัยวะที่สัมผัสกับร่างกายของตนเอง ร่างกายของผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไป ซึ่งมีทั้งสิ่งสะอาดและสิ่งสกปรกโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กเล็กซึ่งมักใช้มือหยิบจับอาหารเข้าปากโดยตรง มือที่สกปรกจึงเป็นแหล่งนำพาเชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันตนเองจากเชื้อโรคต่างๆ เราจึงควรล้างมือให้สะอาดด้วยสบู่อย่างทั่วถึงทุกจุดของมือโดยใช้ฝ่ามือถูกัน ถูหลังมือ ซอกนิ้วและรอบข้อมือทุกครั้งก่อนการรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างเสริมสุขนิสัยแก่เด็กปฐมวัย ด้วยการล้างมือให้สะอาดโดยฟอกสบู่ ใช้ฝ่ามือถูกัน ถูหลังมือ ซอกนิ้วและรอบข้อมือ ทุกครั้งก่อนการรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย

สื่ออุปกรณ์

1. หุ่นมือ จำนวน 4 ตัว ได้แก่ หุ่นมือปูฝ่ามือ หุ่นมือคุ้ยขยะ หุ่นมือเพื่อนร่วมชั้นและหุ่นมือคุณครู
2. วีดิโอเพลงพร้อมเครื่องเล่น
3. สบู่และผ้าเช็ดมือ

การดำเนินกิจกรรม

ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กระบวนการตั้งใจ ผู้วิจัยสร้างความสนใจเพื่อให้เด็กตั้งใจฟังและสร้างความคุ้นเคยกับเด็กด้วยการดูวีดิโอเพลงล้างมือก่อน ซึ่งมีเนื้อเพลงดังนี้

“ล้างมือก่อน ต้องล้างมือก่อน ล้างมือก่อน ต้องล้างมือก่อน

ล้างมือก่อน ต้องล้างมือก่อน ล้างมือก่อน ต้องล้าง...

ล้างมือก่อน ต้องล้างมือก่อน ก่อนหยิบอาหารเข้าปากรู้ไหม เชื้อโรคมักมาจําไว้ให้ดี

ล้างมือก่อน ต้องล้างมือก่อน ล้างมือก่อน ต้องล้าง...

ล้างให้สะอาด ล้างมือสะอาด ก่อนหยิบอาหารเข้าปาก จะปลอดภัย”

(เพลงเด็กอนุบาล ชุด ยิ้มแฉ่งแข็งแรง ของบริษัท ไลบรารี จำกัด)

ขั้นตอนที่ 2 กระบวนการเก็บจำ ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่องปูฝ้ายไม่ยอมล้างมือที่ผู้วิจัยแต่งขึ้น โดยใช้หุ่นมือประกอบการเล่านิทาน ซึ่งนิทานมีเนื้อหาดังนี้

ปูฝ้ายเป็นหลานของยายจัน ทุกวันหยุด ปูฝ้ายจะชอบไปช่วยยายจันทำงานที่บ้านอยู่เป็นประจำ “ยายจ่า ยายจ่า” ปูฝ้ายเรียกยาย “มาแล้วหรือลูก เอ้า...มาช่วยยายทางนี้เลย” ทั้งสองคนก็ช่วยกันทำงานจนเสร็จ แล้วปูฝ้ายก็ลายายกลับบ้าน “ยายจ่าหนูกลับแล้วนะจ๊ะ” ยายจันรีบเอานมให้ปูฝ้าย แล้วพูดว่า“ปูฝ้าย...เอานมนี้ไปฝากเพื่อนๆที่โรงเรียนด้วยนะจ๊ะ”ปูฝ้ายไหว้ขอบคุณยาย “ขอบคุณค่ะ”

เช้าวันจันทร์ ปูฝ้ายไปโรงเรียนพร้อมนมถุงใหญ่ที่ยายจันฝากมาให้เพื่อนๆ “เพื่อนวันนี้ปูฝ้ายเอานมมาฝากจ๊ะ” ปูฝ้ายพูดพร้อมแจกนมให้เพื่อนๆ เพื่อนๆทุกคนต่างขอบคุณในความดีของปูฝ้าย “ขอบใจจะปูฝ้าย” “ขอบใจนะจ๊ะ” แล้วเด็กๆก็ไปเข้าเรียนตามปกติ หลังพักกลางวัน เด็กๆในห้องเรียนของปูฝ้าย ต่างปวดท้อง ร้องไห้กันใหญ่ “คุณครูขา หนูปวดท้องจังเลยคะ” “หนูก็ปวด โอ้ย...” คุณครูสอบถามถึงสาเหตุของการป่วย ก็พบว่าเกิดจากนมที่ปูฝ้ายเอามาฝากเพื่อนนั่นเอง คุณครูจึงถามปูฝ้าย “ปูฝ้ายนมนี้เธอทำเองหรือเปล่า” “ใช่ค่ะ หนูช่วยยายทำ” ปูฝ้ายตอบ คุณครูจึงให้ปูฝ้ายเล่าเหตุการณ์ในวันนั้นให้ฟัง “วันนั้นหนูกินข้าว แล้วก็เข้าห้องน้ำ แล้วก็รีบไปหายายเลยคะ” “อ้าว แล้วปูฝ้ายไม่ได้ล้างมือหรือหรือจ๊ะ” คุณครูถาม “เปล่าคะ มีอะไรหรือคะคุณครู” ปูฝ้ายสงสัย คุณครูเลยอธิบายว่า “เมื่อเราถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะเสร็จแล้ว เราต้องล้างมือให้สะอาดทุกครั้ง เพราะเชื้อโรคที่ติดอยู่ที่มือของเรา อาจทำให้เราเจ็บป่วยได้ ครูจึงคิดว่าที่เด็กๆป่วยน่าจะมาจากการที่ปูฝ้ายไม่ได้ล้างมือนะ” ปูฝ้ายตกใจและเสียใจที่ทำให้เพื่อนๆปวดท้อง “ต่อไปนี้หนูจะล้างมือให้สะอาดทุกครั้งหลังจากขับถ่ายคะ” ปูฝ้ายให้สัญญา

ผู้วิจัยถามคำถามท้ายเรื่องว่า “อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้เพื่อนๆปูฝ้ายปวดท้อง?” “เราควรล้างมือเมื่อใด?”

จากนั้นสรุปสาระการเรียนรู้ที่ได้รับจากนิทานและยกตัวแบบตัวละครในนิทานเป็นตัวอย่างให้เด็กปฏิบัติ โดยแนะนำว่า เด็กๆควรล้างมือให้สะอาด ทุกครั้งก่อนการรับประทานอาหารและหลังการขับถ่าย จะได้ไม่เป็นสาเหตุทำให้เกิดการปวดท้องเหมือนอย่างปูฝ้าย

ขั้นตอนที่ 3 กระบวนการกระทำ ผู้วิจัยสาธิตการล้างมือที่ถูกต้อง จากนั้นให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติ และทบทวนความเข้าใจของเด็กหลังจากที่ได้ฝึกปฏิบัติ

การล้างมือที่มีประสิทธิภาพ มีวิธีการ คือ ฟอกสบู่ ใช้ฝ่ามือถูกัน ใช้ฝ่ามือถูหลังมือ และถูซอกนิ้ว ใช้ฝ่ามือถูฝ่ามือและถูซอกนิ้ว ใช้หลังนิ้วมือถูฝ่ามือ ถูนิ้วหัวแม่มือโดยรอบด้วยฝ่ามือ ใช้ปลายนิ้วถูข้อมือและถูรอบข้อมือ จากนั้นล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำแล้ว เช็ดให้แห้ง

ขั้นตอนที่ 4 กระบวนการจูงใจ ผู้วิจัยชมเชยเมื่อเด็กปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม

การประเมินผล

1. ประเมินจากการตอบคำถามท้ายเรื่อง
2. ประเมินจากการฝึกปฏิบัติการล้างมือที่ถูกต้อง

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

ลำดับที่.....

แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง

คำชี้แจง โปรดเขียนข้อความหรือทำเครื่องหมาย ✕ ลงบนข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. ชื่อ-สกุล ผู้ตอบแบบสอบถาม.....
2. ผู้ตอบเกี่ยวข้องกับ
 - () มารดาของเด็ก () บิดาของเด็ก
3. ระดับการศึกษาสูงสุดของมารดา
 - () ไม่ได้เรียน () ประถมศึกษา () มัธยมศึกษาตอนต้น
 - () มัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช. () อนุปริญญาหรือปวส.
 - () ปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี () อื่นๆระบุ.....
4. ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดา
 - () ไม่ได้เรียน () ประถมศึกษา () มัธยมศึกษาตอนต้น
 - () มัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช. () อนุปริญญาหรือปวส.
 - () ปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี () อื่นๆระบุ.....
5. อาชีพหลักของมารดา
 - () ไม่ได้ประกอบอาชีพ () รับจ้างทั่วไป () เกษตรกรรม
 - () ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย () รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
6. อาชีพหลักของบิดา
 - () ไม่ได้ประกอบอาชีพ () รับจ้างทั่วไป () เกษตรกรรม
 - () ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย () รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
7. สถานภาพสมรส
 - () สมรส () อยู่ด้วยกันโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส
 - () หม้าย () หย่า () แยกกันอยู่

8. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน

☐ ไม่เกิน 5,000 บ.	☐ 5,001 - 10,000 บ.
☐ 10,001 - 15,000 บ.	☐ มากกว่า 15,000 บ.

9. ความพอเพียงของรายได้

☐ ไม่พอเพียง ไม่มีหนี้สิน	☐ ไม่พอเพียง มีหนี้สิน
☐ พอเพียง ไม่มีหนี้สิน	☐ พอเพียง มีหนี้สิน

คู่มือแบบสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย ให้มารดาเลือกตอบข้อที่ตรงกับการปฏิบัติจริงเพียงตัวเลือกเดียวจาก 4 ตัวเลือก ดังนี้

ปฏิบัติประจำ	หมายถึง ปฏิบัติทุกวันใน 1 สัปดาห์
ปฏิบัติบางครั้ง	หมายถึง ปฏิบัติ 4-6 วัน/สัปดาห์
ปฏิบัตินานๆครั้ง	หมายถึง ปฏิบัติ 1-3 วัน/สัปดาห์
ไม่เคยปฏิบัติ	หมายถึง ไม่ปฏิบัติเลยใน 1 สัปดาห์

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถาม มีจำนวนทั้งหมด 8 ข้อ รายละเอียดดังนี้

- การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ (ข้อ 1-2)	จำนวน 2 ข้อ
- การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง (ข้อ 3-5)	จำนวน 3 ข้อ
- การล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย (ข้อ 6-8)	จำนวน 3 ข้อ

เกณฑ์การประเมิน

ปฏิบัติประจำ	ให้คะแนน 3 คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	ให้คะแนน 2 คะแนน
ปฏิบัตินานๆครั้ง	ให้คะแนน 1 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	ให้คะแนน 0 คะแนน

จัดระดับสุขนิสัย

ช่วงคะแนนที่ได้(เปอร์เซ็นต์)	ระดับสุขนิสัย
71-100	ดี
51-70	พอใช้
0-50	ควรปรับปรุง

ลำดับที่.....(1)

แบบสอบถามมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับการปฏิบัติของคุณท่านตามสภาพความเป็นจริงมากที่สุดเพียงข้อเดียว

ปฏิบัติประจำ	หมายถึง ปฏิบัติทุกวันใน 1 สัปดาห์
ปฏิบัติบางครั้ง	หมายถึง ปฏิบัติ 4-6 วัน/สัปดาห์
ปฏิบัตินานๆครั้ง	หมายถึง ปฏิบัติ 1-3 วัน/สัปดาห์
ไม่เคยปฏิบัติ	หมายถึง ไม่ปฏิบัติเลยใน 1 สัปดาห์

สุขนิสัยเด็กปฐมวัย	การปฏิบัติ			
	ปฏิบัติ ประจำ	ปฏิบัติ บางครั้ง	ปฏิบัติ นานๆ ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ
การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ				
1. จัดเก็บของใช้ส่วนตัวให้เป็นระเบียบหลังจากใช้แล้ว ได้แก่				
1.1 เสื้อผ้า				
1.2 รองเท้า ถุงเท้า				
1.3 กระเป๋าน้ำดื่มและอุปกรณ์เครื่องเขียนต่างๆ เช่น สมุด ดินสอ ยางลบ ฯลฯ				
1.4 แก้วน้ำ แปรงสีฟัน				
1.5 ชุดเครื่องนอน เช่น ที่นอน หมอน ผ้าห่ม				
2. จัดเก็บของเล่นให้เป็นระเบียบหลังจากใช้แล้ว				
การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง				
3. แปรงฟันหลังรับประทานอาหารเช้า				
4. แปรงฟันก่อนเข้านอน				

ลำดับที่.....(2)

สุขนิสัยเด็กปฐมวัย	การปฏิบัติ			
	ปฏิบัติ ประจำ	ปฏิบัติ บางครั้ง	ปฏิบัติ นานๆ ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ
5. แปรงฟันอย่างถูกวิธี โดย				
5.1 วางขนแปรงตั้งฉากกับตัวฟันและถูไปมา สั้นๆ ในแนวนอน				
5.2 แปรงอย่างทั่วถึงด้านนอก บริเวณข้าง แก้ม				
5.3 แปรงอย่างทั่วถึงด้านใน บริเวณข้างลิ้น				
5.4 แปรงอย่างทั่วถึงด้านบดเคี้ยว				
5.5 แปรงบริเวณด้านบนของลิ้น				
การล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหาร และหลังขับถ่าย				
6. ล้างมือก่อนการรับประทานอาหาร				
7. ล้างมือหลังการขับถ่าย				
8. ล้างมืออย่างถูกวิธี โดย				
8.1 ฟอกสบู่				
8.2 ใช้ฝ่ามือถูกัน				
8.3 ใช้ฝ่ามือถูหลังมือ				
8.4 ถูข้อมือ				
8.5 ถูรอบข้อนิ้ว				

คู่มือแบบประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้ สำหรับประเมินนักเรียนชั้นอนุบาลที่มี อายุระหว่าง 4-5 ปี เป็นแบบประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย ให้เด็กเลือกตอบข้อที่ตรงกับการปฏิบัติจริงเพียงตัวเลือกเดียวจากสัญลักษณ์รูปภาพ 3 ตัวเลือก ดังนี้

- 😊 สัญลักษณ์แทน ปฏิบัติทุกครั้ง หมายถึง ปฏิบัติทุกวันใน 1 สัปดาห์
- 😐 สัญลักษณ์แทน ปฏิบัติบางครั้ง หมายถึง ปฏิบัติ 1-6 วัน/สัปดาห์
- ☹️ สัญลักษณ์แทน ไม่เคยปฏิบัติ หมายถึง ไม่ปฏิบัติเลยใน 1 สัปดาห์

2. แบบประเมิน มีจำนวนทั้งหมด 20 ข้อ รายละเอียดดังนี้

- การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ (ข้อ 1-6) จำนวน 6 ข้อ
- การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง (ข้อ 7-13) จำนวน 7 ข้อ
- การล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย (ข้อ 14-20) จำนวน 7 ข้อ

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการประเมิน ข้อละ 1 นาที

4. เกณฑ์ในการให้คะแนน มีดังนี้

- ปฏิบัติทุกครั้ง ให้คะแนน 2 คะแนน
- ปฏิบัติบางครั้ง ให้คะแนน 1 คะแนน
- ไม่เคยปฏิบัติ ให้คะแนน 0 คะแนน

วิธีการดำเนินการทดสอบ

1. ผู้วิจัยแจกแบบประเมินให้นักเรียนอนุบาลคนละ 1 ชุด
2. ผู้วิจัยแนะนำวิธีการทำแบบประเมิน หลังจากนั้นเริ่มประเมินโดยให้นักเรียนดูรูปภาพเกี่ยวกับการปฏิบัติสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้วิจัยอ่านคำถามและคำตอบให้นักเรียนฟังทีละข้อ จำนวน 2 ครั้ง โดยบอกให้ตั้งใจฟัง พร้อมทั้งให้นักเรียนชี้ภาพตามคำพูดของผู้วิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 2.1 เด็กๆเปิดหน้า 1 คู่มือ 1 คู่ ตั้งใจฟังนะคะ พร้อมกับชี้ภาพตามไปด้วย
- 2.2 เด็กๆดูภาพแล้วตั้งใจฟังคำถามที่จะถามนะคะ
- 2.3 ให้เด็กๆทำเครื่องหมายกากบาท ✕ ลงบนสัญลักษณ์รูปภาพในตัวเลือกที่ต้องการเพียง 1 ตัวเลือกเท่านั้น

3. ดำเนินการประเมินต่อไปจนครบทุกข้อ

ลำดับที่.....

แบบประเมินสุขนิสัยในเด็กปฐมวัย

ชื่อเล่น.....

โรงเรียน.....

ข้อ 1 หนูจัดเก็บเสื้อผ้าที่ใช้แล้วใส่ตะกร้าให้เป็นระเบียบทุกครั้งไหม?

ปฏิบัติทุกครั้ง

ปฏิบัติบางครั้ง

ไม่เคยปฏิบัติ

1

ข้อ 2 หนูจัดวางรองเท้าให้เป็นระเบียบทุกครั้งไหม?

ปฏิบัติทุกครั้ง

ปฏิบัติบางครั้ง

ไม่เคยปฏิบัติ

2

ข้อ 3 หนูจัดกระเป๋าหนังสือให้เป็นระเบียบทุกครั้งไหม?

		
 ปฏิบัติทุกครั้ง	 ปฏิบัติบางครั้ง	 ไม่เคยปฏิบัติ

3

ข้อ 4 หนูเก็บแก้วน้ำ และแปรงสีฟัน ไว้ที่เดิมให้เป็นระเบียบหลังจากใช้แล้วทุกครั้งไหม?

		
 ปฏิบัติทุกครั้ง	 ปฏิบัติบางครั้ง	 ไม่เคยปฏิบัติ

4

ข้อ 5 หลังตื่นนอน หนูจัดเก็บที่นอนให้เป็นระเบียบทุกครั้งไหม?

ปฏิบัติทุกครั้ง

ปฏิบัติบางครั้ง

ไม่เคยปฏิบัติ

5

ข้อ 6 หนูเก็บของเล่นไว้ที่เดิมให้เป็นระเบียบหลังจากเล่นแล้วทุกครั้งไหม?

ปฏิบัติทุกครั้ง

ปฏิบัติบางครั้ง

ไม่เคยปฏิบัติ

6

ข้อ 7 ตื่นนอนตอนเช้า หนูแปรงฟันทุกวันไหม?

ปฏิบัติทุกครั้ง

ปฏิบัติบางครั้ง

ไม่เคยปฏิบัติ

7

ข้อ 8 ตอนกลางวันที่โรงเรียน หนูแปรงฟันทุกวันไหม?

ปฏิบัติทุกครั้ง

ปฏิบัติบางครั้ง

ไม่เคยปฏิบัติ

8

ข้อ 9 ก่อนเข้านอน หนูแปรงฟันทุกวันไหม?

ปฏิบัติทุกครั้ง

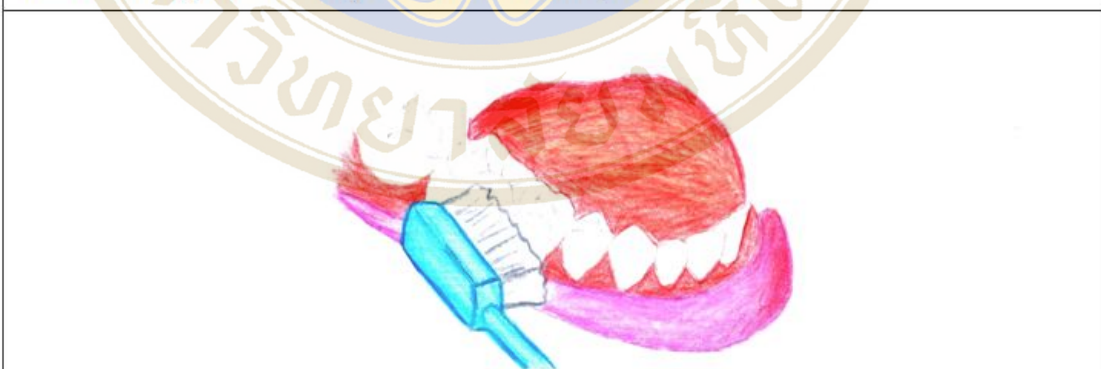
ปฏิบัติบางครั้ง

ไม่เคยปฏิบัติ

9

ข้อ 10 เมื่อหนูแปรงฟัน หนูแปรงด้านข้างแก้มทุกครั้งไหม?

ปฏิบัติทุกครั้ง

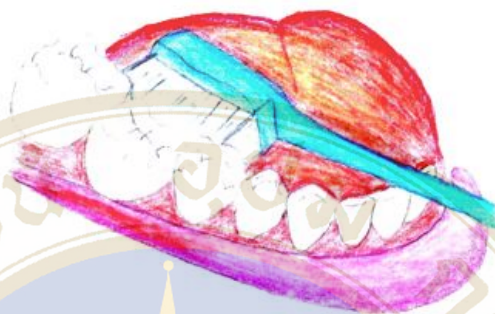
ปฏิบัติบางครั้ง

ไม่เคยปฏิบัติ

10

ข้อ 11 เมื่อหนูแปรงฟัน หนูแปรงด้านข้างลิ้นทุกครั้งไหม?

ปฏิบัติทุกครั้ง

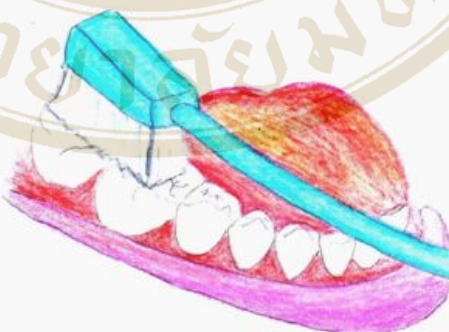
ปฏิบัติบางครั้ง

ไม่เคยปฏิบัติ

11

ข้อ 12 เมื่อหนูแปรงฟัน หนูแปรงด้านบดเคี้ยวทุกครั้งไหม?

ปฏิบัติทุกครั้ง

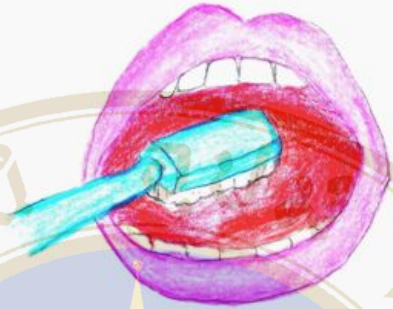
ปฏิบัติบางครั้ง

ไม่เคยปฏิบัติ

12

ข้อ 13 เมื่อหนูแปรงฟัน หนูแปรงลิ้นทุกครั้งไหม?

		
 ปฏิบัติทุกครั้ง	 ปฏิบัติบางครั้ง	 ไม่เคยปฏิบัติ

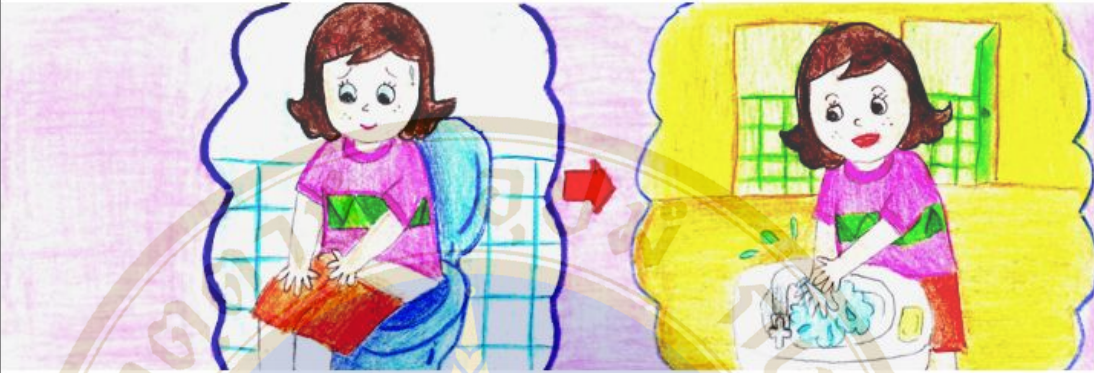
13

ข้อ 14 หนูล้างมือทุกครั้งก่อนหยิบอาหารเข้าปากไหม?

		
 ปฏิบัติทุกครั้ง	 ปฏิบัติบางครั้ง	 ไม่เคยปฏิบัติ

14

ข้อ 15 หนูล้างมือทุกครั้งหลังจากเข้าห้องน้ำเพื่อปัสสาวะหรืออุจจาระไหม?

		
 ปฏิบัติทุกครั้ง	 ปฏิบัติบางครั้ง	 ไม่เคยปฏิบัติ

15

ข้อ 16 หนูล้างมือโดยฟอกสบู่ทุกครั้งไหม?

		
 ปฏิบัติทุกครั้ง	 ปฏิบัติบางครั้ง	 ไม่เคยปฏิบัติ

16

ข้อ 17 เมื่อล้างมือ หนูใช้ฝ่ามือถูกันทุกครั้งไหม?		
		
 ปฏิบัติทุกครั้ง	 ปฏิบัติบางครั้ง	 ไม่เคยปฏิบัติ

17

ข้อ 18 เมื่อล้างมือ หนูใช้ฝ่ามือถูหลังมือทุกครั้งไหม?		
		
 ปฏิบัติทุกครั้ง	 ปฏิบัติบางครั้ง	 ไม่เคยปฏิบัติ

18

ข้อ 19 เมื่อล้างมือ หนูถูขอกนิ้วทุกครั้งไหม?

		
 ฝึกปฏิบัติทุกครั้ง	 ฝึกปฏิบัติบางครั้ง	 ไม่เคยปฏิบัติ

19

ข้อ 20 เมื่อล้างมือ หนูถูรอบข้อมือทุกครั้งไหม?

		
 ฝึกปฏิบัติทุกครั้ง	 ฝึกปฏิบัติบางครั้ง	 ไม่เคยปฏิบัติ

20

คู่มือแบบสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

แบบสังเกตนี้ เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยที่โรงเรียน ให้ผู้ทำการสังเกตพฤติกรรมอ่านข้อความและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ให้ตรงกับกรปฏิบัติของเด็กที่ท่านสังเกตได้ตามความเป็นจริง

ลักษณะของแบบสังเกต

แบบสังเกต มีจำนวนทั้งหมด 7 ข้อ รายละเอียดดังนี้

- การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ (ข้อ 1-2) จำนวน 2 ข้อ
- การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง (ข้อ 3-4) จำนวน 2 ข้อ
- การล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย (ข้อ 5-7) จำนวน 3 ข้อ

โดยทำการสังเกตแบบสุ่มเป็นช่วงเวลา รายละเอียดดังนี้

ช่วงเวลาที่สังเกต	สถานที่สังเกต	พฤติกรรมที่สังเกต
ช่วงก่อนเข้าเรียนตอนเช้า	สนามเด็กเล่น บริเวณที่ล้างมือ	การจัดเก็บของเล่น การล้างมือหลังขับถ่าย
ช่วงเข้าเรียนตอนเช้า	ห้องเรียน	การจัดเก็บรองเท้า
ช่วงพักกลางวัน	บริเวณที่ล้างมือ ห้องเรียน	การล้างมือก่อนรับประทานอาหาร การล้างมือหลังขับถ่าย การแปรงฟัน การจัดเก็บแก้วน้ำ และแปรงสีฟัน
ช่วงเข้าเรียนตอนบ่าย	ห้องเรียน	การจัดเก็บรองเท้า การจัดเก็บชุดเครื่องนอน การจัดเก็บกระเป๋าหนังสือและอุปกรณ์ เครื่องเขียนต่างๆ

กำหนดค่าคะแนนดังนี้

ปฏิบัติตามสถานการณ์ที่กำหนด

ให้คะแนน 1 คะแนน

ไม่ปฏิบัติตามสถานการณ์ที่กำหนด

ให้คะแนน 0 คะแนน

โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

ช่วงคะแนน (เปอร์เซ็นต์)

71-100

51-70

0-50

ระดับคุณภาพ

ดี

พอใช้

ควรปรับปรุง

ลำดับที่.....(1)

แบบสังเกตพฤติกรรมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย

ชื่อ-สกุล ผู้สังเกต.....

สถานที่สังเกต โรงเรียน.....

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความและทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ ให้ตรงกับกรปฏิบัติของเด็กที่
ท่านสังเกตได้ตามความเป็นจริง

สุขนิสัยเด็กปฐมวัย	วันที่สังเกต...../...../.....		วันที่สังเกต...../...../.....		หมายเหตุ
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	
การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ					
1. จัดเก็บของใช้ส่วนตัวให้เป็นระเบียบหลังจากใช้แล้ว ได้แก่					
1.1 รองเท้า					
1.2 กระเป๋าน้ำดื่มและอุปกรณ์เครื่องเขียนต่างๆ เช่น สมุด ดินสอ ยางลบ ฯลฯ					
1.3 แก้วน้ำ และแปรงสีฟัน					
1.4 ชุดเครื่องนอน					
2. จัดเก็บของเล่นให้เป็นระเบียบหลังจากใช้แล้ว					
การรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง					
3. แปรงฟันหลังรับประทานอาหาร					

ลำดับที่.....(2)

สุขนิสัยเด็กปฐมวัย	วันที่สังเกต...../...../.....		วันที่สังเกต...../...../.....		หมายเหตุ
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	
4. แปรงฟันอย่างถูกวิธี โดย					
4.1 วางขนแปรงตั้งฉากกับตัวฟัน					
และถูไปมาสั้นๆ ในแนวนอน					
4.2 แปรงอย่างทั่วถึงด้านนอก					
บริเวณข้างแก้ม					
4.3 แปรงอย่างทั่วถึงด้านใน					
บริเวณข้างลิ้น					
4.4 แปรงอย่างทั่วถึงด้านบดเคี้ยว					
4.5 แปรงบริเวณด้านบนของลิ้น					
การล้างมือให้สะอาดก่อน					
รับประทานอาหารและหลังขับถ่าย					
5. ล้างมือก่อนการรับประทานอาหาร					
6. ล้างมือหลังการขับถ่าย					
7. ล้างมืออย่างถูกวิธี โดย					
7.1 ฟอกสบู่					
7.2 ใช้ฝ่ามือถูกัน					
7.3 ใช้ฝ่ามือถูหลังมือ					
7.4 ถูข้อมือ					
7.5 ถูรอบข้อมือ					

ภาคผนวก ง

ภาพกิจกรรม

กิจกรรมสัปดาห์ที่ 1

“เก็บเอาไว้ตรงนี้ เก็บกันให้เป็นที...ของ ของเราหาง่ายกว่าเดิม”

รองเท้าหายไปในไหน

กระรอกน้อยไม่มีระเบียบ

หนูนิดท่องแดนมหัศจรรย์

สนุกสนานกับนิทานสร้างเสริมสุขนิสัยในการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวและของเล่นให้เป็นระเบียบ

เด็กๆช่วยกันเก็บของให้เป็นระเบียบ

กิจกรรมสัปดาห์ที่ 2

รักฟัน รักษาสุขภาพ

โรงเรียนฟันดี

คิดดีแปรงฟัน

สนุกสนานกับนิทานสร้างเสริมสุขนิสัยในการรักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง

สาธิตวิธีการแปรงฟัน

ไหน...ลองทำดูซิ

เด็กๆฝึกแปรงฟันอย่างถูกวิธีอย่างทั่วถึงทุกซ่ทุกด้าน

กิจกรรมสัปดาห์ที่ 3

หนูจุดหยุดเชื้อโรค

มือน้อยๆของข้าวตู

เจ้าหญิงแสนสะอาด

สนุกสนานกับนิทานสร้างเสริมสุขนิสัยในการล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย

สาธิตวิธีการล้างมือ

เด็กๆร้องเพลงล้างมือประกอบท่าทาง

เด็กๆฝึกล้างมือตามขั้นตอนที่ถูกต้อง

กิจกรรมสัปดาห์ที่ 4

ปุยฝ้ายไม่ยอมล้างมือ

รู้ทันต้องอ่อนหวาน

หนูแก้วักกระเบียบ

สนุกสนานกับนิทานสร้างเสริมสุขนิสัย

ทบทวนกันหน่อยนะจ๊ะเด็กๆ

สุขนิสัย...ปฏิบัติได้ง่ายและแสนสนุก

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวจารุณี ทรัพย์ประเสริฐ
วัน เดือน ปี เกิด	26 กรกฎาคม 2522
สถานที่เกิด	จังหวัดสุพรรณบุรี ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	โรงเรียนสงวนหญิง จังหวัดสุพรรณบุรี ปี 2541 วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดชลบุรี ปี 2545 สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต(เกียรตินิยม) มหาวิทยาลัยมหิดล ปี 2552 วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว
ตำแหน่ง	นักวิชาการสาธารณสุข ระดับ 4
สังกัด	กลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบครัวและชุมชน โรงพยาบาลดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี
สถานที่ทำงาน	สถานีอนามัยตำบลไร่รถ อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี
ที่อยู่	24 หมู่ที่ 6 ตำบลไร่รถ อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี 72170